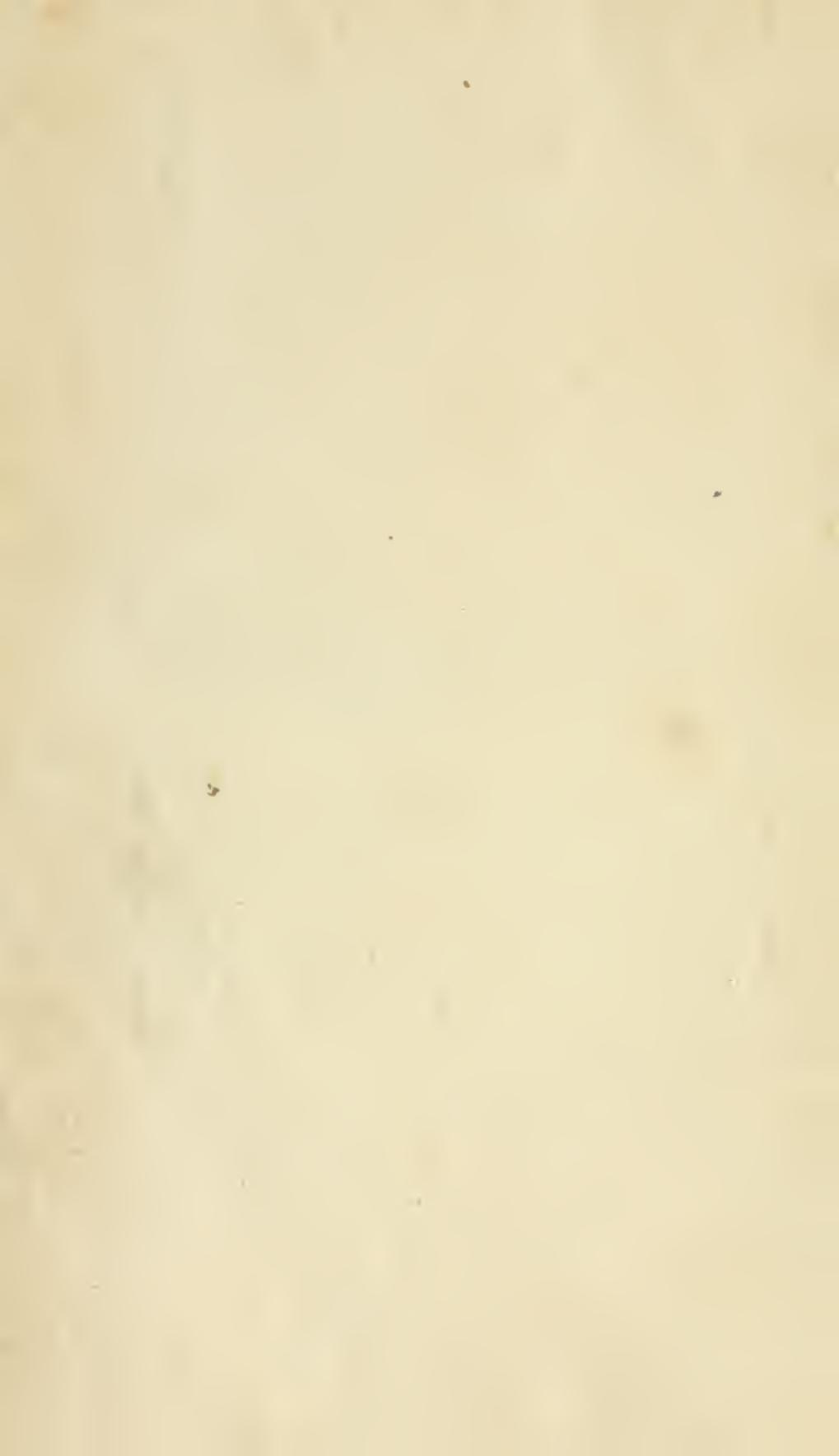

Oss. 213.

SEAN DAIN,

AGUS

ORAIN GHAILIDHEALACH,

DO REIR ORDU' DAOIN UAISLE,

A RAID AN

GAELTACHD ALBA,

DON FHEAR FHOILLSICHEADH

E O I N G I L L I E S.

BALL CO-FHREAGARRACH DON

'T SEAN CHUIDEACHD ALBANNACH
ANN DUNEIDINN,

AGUS

COMPANACH DO N'T SEAN CHUIDEACHD AM
PEAIRT,

AGUS

LEABHAR REICEADAIR DO N' CHUIDEACHD
CHEUDNA.

CLO-BHUAILT' AM PEAIRT.

M,DCC,LXXXVI.

A D D A I N, E N T

A G U S

O R A I N G H A I D H E A L A C H.

D O R E I R O R D U B H D H A O I N U A I S L E

A R A I D A N

G A I D H E A L T A C H D A L B A,

L E

E O I N G I L L I E S

F E A R D O N T S E A N A D H C H U I D E A C H D F' H A O-
L U I M F E A N N ' M P E A I R T,

A G U S

L E A B H A R R E I C E A D A I R.

D O N C H U I D E A C H D S I N.

C L O D H - B H U A I L T A M P E A I R T.

M,DCC,LXXXVI.

ADVERTISEMENT

By the EDITOR.

The following Poems were transmitted to the Editor by several clergymen and other Gentlemen in the Highlands, who were so kind as to take the trouble of collecting them.

He has been assured, by persons who are well skilled in the Gaelic Language, and who have good judgment and taste, that they are worthy of being communicated to the Public.

He particularly acknowledges his obligations to Sir James Foulis of Colinton, Baronet, for procuring and carefully revising many of them.

So much has of late been written and published concerning the Gaelic Poetry, that it was reckoned unnecessary to prefix any dissertation on that subject, the Editor humbly hopes the Poems will be found to be accurately printed.

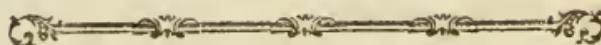
Perth, June 15, 1786.

D A I N

A G U S

O R A I N

G H A I D H E A L A C H.

M O R D U B H *.

AM bheil thusa air sgiathan do luathas,
A ghaoth, gu triall led' uile neart ?
Thig le cairdeas a dh'ionnsuidh m'aois,
Thoir sgriob eutrom thar mo chraig.
Comh-aois m'dige ghlac an t-eug.
'S uaigneach m'aigne 'n uaimh mo bhròin.
'S mòr mo leòn fo làimh na h-aois :
Osaig tha 'g astar o thuath, na dean tuasaid rium 's mi lag.
Bha mi uair gu'n robh mo cheum
Cho eutrom riutsa, a ghaoth.
Mo neart mar chraig a' Chruaidh-mhill ?
'S iomadh cath 'sna bhual mi beum.
'S tric taibhse mo naimhdean ag astar
Le ceum lag o bheinn gu beinn.
Ach thig àm do bhròin-sa, a ghaoth,

A

'Nuair

* This beautiful fragment is part of the original of the poem which Mr CLARK has translated into English, in his CALEDONIAN BARDS, under the title of MORDUTH.

'Nuair a dhireas tu'n t-aonach gu mall.
 Cha'n imrich thu neoil thar coil,
 'S cha lub a' choille fod' làimh,
 'S cha ghéill am fraoch anfhann fén,
 Ach togaidh gach geug a ceann.
 Bi bàigheil riumfa, aghaoth,
 Oir tha 'n aois ort fén ro-theann.

Cuir lasair re geug do'n ghallan,
 A shealgair coire a's áillidh sñiomh.
 Tha'n eadhche a' siubhal o'n ear,
 Tha ghrian a critheadh 'fan iar.
 Dh'fhosgail eilean Flaitheas fa' chuan
 Tri uairean dorasan nan nial,
 A' glaoighaich, " Dean cabhag thar a' chuan
 ' Led' chuach-fhalt àluinn, a Ghrian."
 Tha neoil dubh shiubhlach na h-oidhche
 Gun aoibhneas air chul nan tonn.
 'S tric iad ag amharc do thriall,
 A ghnùis àluinn tha 'g astar o'n ear.
 Ach éiribh le'r fgiathan o'n chuan,
 A neoil dhorcha nan iomadh gruaim.
 Tha sgàilean nan sonn o shean
 Tabhairt cuire do'n Ghréin gu Flaitheas.

Beannachd le rìbhinn chiuin do rùin !
 Buaidh le d' shaighid air gach beinn,
 A shealgair, tha tabhairt dhomh treoir,
 'S mi leonta fo làimh na h-aois ↗
 Ach suidh thusa ann am uaimh,
 Is éisd re tuasaid ghaoth is chrag.
 Innfidh mi dhuit sgeul a's mòr brigh
 Air suinn a tha finte fo'n lic.
 'S taitneach na smuaintean a thriall,
 'S miannach dreach nam bliadhna' a dh' fhalbh.
 Pill thusa, m'dige, le t'uile ghnìomh,
 Is feuch do m'anam bliadhna' mo neart.

Feuch gach'cath 'sna bhual mi beum,
 Is arm nan laoch bha treubhach borb.
 Thugaibh fùil o neoil 'nar fuain,
 Fheara, bha cruidh anns gach cath:
 Cluinnidh bhur clann fuaim bhur cliu,
 'S thig fileadh an fùl gu làr.
 Tha m'anam a' soillseachadh le gnìomh
 Nam bliadhna' a dh' fhalbh is nach pill.

Dh' fhaluich a' ghealach a ceann,
 Bha codal reultan air chùl neoil.
 Cabhag ghaoth is chuan o chian:
 Bu gharbh an cath bha eadar stuaidh
 Is fileadh ghailbheach nan speur,
 'Nuair a dh'èirich co'-shamhladh Shàilmhoir
 O 'leabaidh fhuair fa' gharbh chuan,
 A' siubhal air bharraibh nan stuadh
 'S a' ghaoth cur meanbh chath mu'n cuairt.
 Dh'èirich mac an aoig air sgiath
 Na h-ofaig gu gruaidh Chraig-mhòir,
 'S bha anail fhiadhaich nan neul
 Ag éirigh m'a shleagh gun ghuin.
 Ag amharc a nuas o 'leabaidh fhuair
 'S mòr a' bhrìgh a bha 'na ghuth:
 " Dùisgibh, chlann Alba nam buadh,
 " 'S garbh colg bhur naimhde o thuath.
 " Ag gluasad air bharraibh nan tonn,
 " Tha clann Lochlain nan lomadh long.
 " Eiribh, chlann Alba nam buadh,
 " 'S mòr neart bhur naimhde o thuath."

Air sgiath na h-ofaig fhuair
 Dh'fhalbh mac na h-oidhche gu luath.
 Lùb an darach garbh fo chofan,
 'S chrith gach gallan roimh fheirg.
 " Tionailibh, mo shuinn, o'n t-sealg,"
 Thubhairt Ceann-fine na h-Alba.

“ Soillsichibh frad air Druim-feinne,
 “ 'S thig mo laoich o ghruaidh gach beinne.”.

Labhair Mordubh righ nan frath,
 'S lìonmhar crag tha 'g innseadh sgeil.
 Chuala clann a' chath' am fonn,
 Is leum iomadh lann għlas a mach.
 Dh' eirich a' mhadainn san ear,
 'S dh'iarr i air fian gailbheach gluasad.
 B' àluinn maiseach siamh na gréine
 A' tighinn a mach gu ciuin o'n chuan :
 Boilegħ a gathan air airm
 Nan laoch mòr-bhuadhach anns gach cath.

Air adhart dh' eirich Ciabh-ghlas treun
 Is iomadh sleagh air chùl Ceann-aird.
 Tha Tom-mòr ag tional a shluagh ;
 'S c'uime bhiodh Mordal air deireadh.
 Labhair Ciabh-ghlas bu mhòr aois,
 “ Cò chunnaic Sùnar o thuath ?
 “ Am bheil e togail iomadh sleagh ?
 “ Thug mi féin a'm' òig' air buaidh.
 “ Ge fann mi 'n diugh anns a' chath,
 “ Bha mi 'n sin gu neartmhòr cruaidh.”

“ Ni 'm bheil a'd' neart no d' chruadal feum,”
 Thuirt mac Chordhuidh bu bheag cliu.
 “ 'S treun meanmnach Sùnar o thuath.
 “ Tha gathan na gréine ag leum
 “ Mu'n cuairt a dh'eidigh an t-seoid.
 “ Tha suinn għarbh neartmhòr r'a thaobh,
 “ Is ard a choiie lùbadh fo chosan.
 “ Tha cragan Thirmhòir beag fo cheum.
 “ 'S trom colgar gailbheach righ Lochlain,
 “ 'S cha toir mac Alba air buaidh.

CIABH-GHLAS.

“ Imich thus’, a ghealtoire chlaoin,
 “ Gu aiseirigh shàmhach nam ban.
 “ Tha d’anam air crith mar dhuill’ uaine
 “ A ghluaiseas roimh anail nan speur.
 “ Mar a thuiteas i roimh fhuachd a’ gheamhraidh,
 “ Teich thusa o na naimhdean borba.
 “ Ach is iomadh craobh gharbh air a’ bheinn so
 “ A sheasas ’nuair is ghaileabheach fian.
 “ Is tric a thàinig naimhdean o thuath,
 “ Ach buannachd cha d’thug iad riamh uainn.
 “ Imich thusa, a mhic gun chliu,
 “ Gu aiseirigh chùil nan daoine cròn.
 “ Mur biodh aige-san tha gun chliu
 “ Naimhdean nach bu mhò na thu,
 “ B’ aobhar eagail nach b’ fhiu dha
 “ Airm a rùsgadh anns a’ chath.
 “ A’ feith’ air cloinn Lochlain o thuath
 “ Bi’dh ’n cruidh lann fhuilteach o’ d’ thaobh.
 “ Chualas d’ fhocail gu beag tlà.
 “ A mhic an ardaing, tog do ghath.”

Dh’eilich dà shleagh gu h-ard ;
 Bha rùsgadh lann air gach taobl.
 Dhùisg a nis neart na h-Alba
 Chum garbh chath thabhairt dhi fèin :
 Ach thàinig sgiath láidir an t-fluaigh,
 Righ àluin Albainn a nuas.
 Le corruiich mhòir ’s le trom ghruaim,
 Dh’amhairc e air na suinn làn fuath.
 Tha shùil gu fiadhaich a’ siubhal
 Gu dubhach o fhear gu fear,
 Air eagal gu’n tuiteadh an fluagh.
 Borb, luath aigimeachd tha a ghuth,
 “ Na rùisgibh lann, a cloinn na fairge ;
 “ Na canaibh gu’n leag sibh finn.

“ Is

“ Is tric a dh’-éirich sleagh bhur n-Athaire ;
 “ Is lìonmhar an cill air an tràigh :
 “ Ach is aoibhinn dhuibhse, chloinn Lochlain,
 “ Leagar Alba le h-airm féin.”

Làn maflaidh o fhearg an Righ
 Shiubhail na laoich a dhùisg an stri,
 Mar dhà neul ta fiubhal air carn
 ’Nuair a shiubhlas a’ ghrian air min dhrùchd :
 Dubhach tha na glinn roimh ’n ceum,
 Ag amharc tighinn ’an deoir nan speur.
 Cha’n fhiu leo an cnocan cròn,
 Tha triall chum gruaidh ard chraig.
 Mar sin a shiùbhlas na suinn
 ’An coinneamh an naimhdean borb.
 Air adhart tha ceum Righ Alba
 Mar gharbh chraig ’an aghaidh tuinn mhòir,
 ’Nuair a chruinnicheas neart nan stuadh,
 A’ tabhairt garbh chath do thuilte.

Mar ghaoth oidhche shiubhlas air speur
 Thàinig clann Lochlain nan sleagh.
 Cha fiubhail osag ’na h-aonar,
 ’S ann còmhluth tha dubh ghruaim nan fian.
 Dh’-éirich arm Albainn gu h-ard.
 Mar thairneanach tha gairm nan cnoc,
 Mar thuiteas dà chloich o Bheinn-ard,
 ’S iad a’ tachairt air urlar a’ ghlinn,
 Mar sin bha toiseach a’ gharbh chath.
 Is iomadh nàmhaid a thuit leinn.
 Bha uamhann a’ bhàilair air an fhraoch.
 Bha tuilte fol a mu shleagh Cheann-aird.
 B’iomadh creubhag a lot Dalmor.
 Bu chruaidh, borb, flathail gach fear ;
 Ach cò b’ urrainn seasamh roimh cheud ?
 Chuunaic an Righ ar ceum air ais.
 Las anam a’ ghaisgich le fearg,

Allt dearg a' leantuinn a shleatha.
 Bha taibhsean a naimhdean mu'n cuairt.
 Ach fada o féin bha na laoich.
 Thàinig e mu dheireadh 'nan déigh,
 Mar thonn a' tuiteam o'n chraig ;
 'S tric a dh'iarr an fhainge air dìreadh,
 'S tric a thilg an stuadh e o bhonn.

C'uime tha thu gruamach fan iar,
 A Ghrian àluinn ag astar nan nial ?
 Cha b' anfhann na suinn.
 Cha do theich finn roimh 'n mheata.
 Is tric a chuir neoil dhorch ort féin final,
 'An aimsir ghailbheach nan sian.
 Ach 'nuair a théid fògradh air a' ghaoth,
 'Sa théid caonnag nan speur gu taobh ;
 'Nuair a bheir thu smachd air na neoil,
 'Sa ghlacas a' ghaoth air do làimh ;
 'Nuair a sheallas tu oirne a nuas,
 'S do chuach fhalt àluinn a' sniomh ;
 'Nuair a bhios fiamh ghàir air do ghnùis ;
 'S mòr aoibhneas éidigh gach cnuic :
 'S aithearrach leinn do bhuaidh fna speurán,
 Is beannaichidh finn do ghathan, a Ghrian.
 Imich gud' leaba le ceòl,
 Thusfa, tha measg nan reultan mòr ;
 Bheir finn buaidh fathaft,
 Ge do tha finn an nochd fo leòn.

* * * * *

An dara Leabhar do Mhor-dubh.

TRI uairin chrath an oi'che
 A sgiath dubh-cheo'ach fan ear,
 Tri uairin a sheall na reultan
 Thair neoil ghruamach na'n speur.
 Bha osna thàmailte na'n Laoch

'Sa ghaoith ag astar, na'n carn
 Bha co-famhlach na'n sonn o shean
 Le corruiich ag siubhal na'm beann.
 Chualas trom osna na'm marbh ;
 'S b' anbhan an guth 'sna neoil ;
 Chuimhnich finn gaisge an lamh
 Is ghabh finn tamailte mhor.

Air Ard-chraig dh' amhairc an Righ,
 S' lionmhор гаісгеаch bha foi ghruaim,
 Bha 'n smuaintin foileir dho fein
 Is labhair e le briathraibh borb.

Air cuis 'nuair a luidheas gruaim
 Theid fuadach an cridhe crion,
 S' theid fir fhann gu luath foi dhion,
 Togaidh 'n calma chean roimh ghaillinn
 S' cha bhi fiamh taifeach'd na ghuais.
 Tha ceirnne na'n sion 'fan daire,
 'S cha lùb an dára ch a ghlùin.

Abraibh fibhse Cheinn na Feinne,
 An d' thainic finn o dhaoinibh crion ?
 An ann do gheugaibh fann ar sleagh ?
 O dhárach Albain na'm mor ghniomh.

'S Tric thainig naimhdin o Thuath
 'S cuin a theich ar fins'ridh gun bhuaidh ?
 An geill fibhse do Chlainn na fairge ?
 Far am b' abhaist taibhse na'n naimhdin
 Leim o ofaig gu ofaig,
 Le trom ofna bhroin na'm marbh ?
 Tha chloch ud, le moitich * liath,
 Ag cumbhail cuimhne air treun laoich
 Ag radh, ' Cha do theich bhar n aithreach riamh,
 Fheara, leannaibh dian an lorg.

Aig

* Coinich.

Ag eisteachd re briathraibh an Righ
 Bu dubhach bha na suinn mu'n cuairt
 Ag amharc cloidheamh, sgiath is fleagh,
 'S le focail gu'n bhrigh ann a chluais.

Sheasamh Morchean, Triath Alt-duibh,
 Tri uairin chrath e chiabh,
 Tri uairin bhual e 'n dáreach ;
 Ainmic bha mo bhuillin fann,
 Ainmic fhuair mo naimhdin buaidh,
 Ge d' thug blia'n' air falbh mo neart
 Ni bheil feith ghealtach am ghruaidh.
 Shaõil leam gu'n togadh mo mhac
 Mo leac 's gu'n caireadh e mo cheann ;
 Chaoi dh ni n' togar sgiath no leac
 Le oig'ear flathail na'n deas lann.
 Bha cheimi air adhairt fa chath,
 Ach dh' fhailig gach caraid mu'n cuairt
 Bha ioma naimhdin na stri',
 'S thuit an laoch roimh mhile fluagh.
 Beannachd, ars' an Righ, do'n laoch,
 Ach na aonar ni 'm fead e falbh,
 Theid Ceann d' Alba 'nocc na lorg ;
 'S dorch do choigrich tamh na'm marbh,

Ghlac Og-bhan mac Chorbhui a sgiath,
 An diomhain duinn gu eirigh grein ?
 No 'n dean fibh feidh do 'n luchd mio-ruin ?
 Ann fin do labhair Ceannard treun.

'S Tric thug fiol Alb' an t flige ciuin,
 Ach cuin a thainig bas air coigrich
 Nuair a thachair iad le muirn ?
 Is treabhach maiseach linn Lochlainn,
 'S buighnidh finne fos ar cliuth .
 Ciod uim' a thuiteadh maid mar neul
 A thig le scleo le linne bhuirn,

A sinnamhas air bharraibh na'm beann,
 Nuair choidleas a ghealach foi shuain,
 'S chrathas gaillinn clocha trom,
 'S fiamh eagail air rinneag na'n sion ?
Crathaidh a mhadaidh a ceann san Ear,
 'S eirigh a Ghrian le cuach-fholt ciuin,
 Biaidh solus a gath air gach sgiath,
 'S Bas ag gearradh aimh gach suinn.
 Ag cuir air gach sgiath* Dunairm,
 Dubhairt Mor-fholt, fuir'gheadh gach laoch
 Air an tog lamh mhin-gheal leac,
 Ach luidhidh mise nochd air fraoch.
 Cha bhi deur air gruaidh am dhiaidh,
 Cha 'n eirich cloch mo chliuth,
 Cha 'n abair athair, mo mhac,
 No gruagach, mo chreach, mo ruin !
 Loit mo shraighead uchd na Rimhin
 Bha tlachd-mhor thair mhole mnaoi,
 Tha fuil mo chairdin ag cuir smuid
 Dhe' na h aimh dhu'-ghorm na in'laimh.

Bu naimhdin d' Albain m' Aithreadh†,
 Aig Righ Lochlann b' ain-meil, iad ;
 B' aite leam siubhal na fairge ;
 Thog fea gaisgich bhorb mo bhreid.
 Thainig gaoth le cabhaig o Thuath,
 'S thog na stuaigh le feirg an druim ;
 Bha meanbh-chith‡ ag eirigh mu'n cuairt
 'S neoil ghruamach ag astar ofcionn.

Dh' eirich Albain air barr tuinn
 'S chrath gach dair an ciabh le failt',
 Bha Sliabhain ghorm, ceol-mhor, binn,
 Le chratha min roimh cheann ar barc.

B' e Dunairm ceann-uidhe, nan coigrich,

Is

* Cairdein.

† Aithreach ?

‡ Chath'.

Is shìn ceannard gaist a lamh ;
 'S i beatha clainn Lochlainn ann Albain,
 Nuair bhos meirg fiochaidh air an laimh :
 Is lion-mhor ar feidh, is lan ar flioghaidh,
 'S tha cliuth is meisneach 'nar sgeul
 'S cuim' a chiteadh gruaim air coighreach ?

Chaidh fùrd le fòlas air cuirm ;
 B' aoibhin leinn comhradh air fith
 'S bheannuich finn naimhdin a tir !

Mar ghath greine air maidin chiuin,
 Nuair chromar le druchd gach geug
 Bha Min-bhas an talla na muirn
 S' ioma laoch toirt suil na diaidh.

Suireadh Oisein air Eamhair aluinn.

IS Cuth duine far nach Fionduin *
 Deirimse riutsa nighean Iunnfai,
 Gu'n raibh mi 'm dhea' laoch air bheirt eile,
 Ge ta mi 'm fleann laoch san latha-s'.

Latha gu'n deachaidh leinn,
 Eamhair aluinn fholt-ghrinn,
 Nighean bu ghéal-lamhach glac,
 Leannan coigrich Chermaig.

Ghluais finn gu saoith Locha Leige,
 An da fhear-dheug a b' fhear foi 'n ghrein,
 Ge b' e dh' fhidireadh ar run,
 Romhain bu theichmheadh droch cuth.

Bheannuich an fin Bran† mac Leacan
 D' an t fluagh aluinn, ard, gheal-ghlacach,

Gu narach, treoireach, néo-mhieata,
Nach do phill scannal no ascal.

Dh' fharaid e dh' inn an gloir bhinn,
Ciod e an taisc* mu'n d'thainig finn ?
Caoilte fhreagair air ar ceann,
A dhiarraidh do nighin ortfa.

Co dha ta fibh ga h iarraidh ?
Do dh'Oisein uafal mac Fheinn,
'S i mo nearac a gheabh thu.
A Laoic li laidir long-phortaich.

Labhair Brán 's ni dubhaint breug,
Ge do bhiodh agam da nighin deug,
Aig feabhas do chliuth san Fheinn,
Bhiodh a cheud nighean aig Oisein.

Dh' fosgladh dhuinn an Grianan† corr,
Air a thuthadh do chloth dhuinn,
Lion meanmna finn uile,
'G amharc Eamhair chas-fholt bhuidhe.

'Nuair a chunnairc Eamhair fhial
Oisein Mac Fheinn flath na'm Fiann,
Thug an Ribhin a b' aille dreach
Gaol a h anma d' an dea' mhac.

Gu'n gluais finn gu Druim da-thorc,
'S bha corinac romhain na long-phort,
'S e dar feitheamh gu dana,
Le seachd catha d'an dea' mhalaidh‡.

* * * * *

Sluagh Chormaig gu'n do chás
Aig na ghabh an sliabh bla lasair.

Ochd-

* Taiscealadh, taisge? † A round turret or tent. ‡ Mhal-fhlugh?

Ochd-fhear do bhi aig Cormag cruinn,
 Ionann an gniomh dh' Fhearaibh-Bolg,
 Mac Colla is Daire nan creuchd,
 Mac Toscair' treun agus Taog.

Freafdal baghach Mac an Righ,
 Daire na'n gniomh bu mhor agh,
 Daol bu mhaith fulang fa chuing,
 'S Meirge Chormaig Chruinn na laimh.

Ochd-fhear bhi aig Oisein ard,
 Ionann fa chath gharg ga dhion,
 Mulla Mac Scein agus Fial,
 Sgeulaiche fior flath na Feinn'.

Faolan agus Cairioll cás,
 Dubh Mac Ribhinn nior thais colg,
 Toscar an tus fiar a Chlann,
 Chaidh foi 'n chrann an' ceann na 'm Fearbolg*,

Thachair Toscar thachair Daol,
 Taobh re taobh an lath'r an t fluain,
 Bha comhrag an da churaidh chaoimh
 Mar gu 'n doirteadh gaoth a cuan.

Bu chomhrag dha leomhain† fin
 'S cha 'n iarradh e scian d'an guin,
 Ge bu mhaith saoirfinneachd na'm fear,
 Bu cheo na taosgaibh am fuil.

Chuimhnich Toscar air an scein,
 Arm bu mhiann leis an fhear minaith,
 Chuir e naoi guine, an taobh Dhaoil,
 Sealan beag mu'n chlaon an cath.

Bha comhraig ag borbadh an t fluain,
 Mar fhuaim uird le dearnaibh lamh,

Ag

* Ceann na 'm Bolg. † Leoghain.

Ag iarraidh gu Oisein gach uair
'S an cath cruaidh do bheir e dhoibh.

Do scoilt Oisein air an t fliabh
Caogad sciath gu Cormag Cruinn,
'S gu'n bhris Cormag mac Art
Caogad lann għlas air an druim.

Thugas an ceann do Chormag Cruinn
Air an t fliabhsa gus an nochd,
'S gun do għluais gu Flaithe Fail,
'S an ceann fin am laimh air fholt.

Ge b' e dh' innseadh dhamhsa fin
An la fin ag cuir a chath',
Deireadh rium mar tha mi nochd
Gu 'm faigheadh e olc o m' laimh.

Laoigh Dhaibhidh mhic Ceallair.

MOLAIMAID Tigħearna na gloir,
An Ti a' s' mo na gach neach,
Cruthai-fhear an t saoħġ'l gu leir
D' an cumħai' dhuinn geilleadh air fad*.

'S tu rinn an domhan 's na bheil ann,
Na cuantai domhainn is am forn,
Is chuir thu iasg ga altrum ann
Is thug ciall a għlacaidh dhuinn.

Rinneadh leat Gealachi agus Grian,
Thogħbail fia'nais air do ghloir
Cha'n aithris mi am mile trian
Do Chruthaidheaclid an Dia a 's mo.

'S tu rinn na h aingil ard air fad,
An t Aibherfeoir foi smachd gu mor

Ait

* Gu 'beachid?

Air slabhraí laidir aig a mhac,
Cunbhail ain-neart o theachd oirn.

'S tu rinn na Reulan air fad,
Riaghachadh gu ceart na 'n trath;
Gheall thu faraon fuachd is teas,
Fogh'ar mu'n seach agus mairt.

Rinneadh leat an Duine ris,
Do reir t iomhaidh chum do ghloir
Chaill e an oighreachd dhuinn gu'n luach,
Is cha 'n fhuasglar i le h òr.

'S tu chuir an radharc stigh fa cheann
Is folt roimh* na chlaigeann lom,
Is thug thu chluas gu h eisfeachd dhuinn,
'S gluasachd a chuirp o na bhonn.

Chuir thu Adhamh an codal trom,
Chaidh Liaigh na'n gras os a cheann,
Agus do asna thaobh do rinn,
A Bhean o'n do ghní gach clann.

A stigh ann Garadh ciuin na'n feud,
Far an robh aoibhneas do ghraidh,
An uair a dh'ith a Bhean am meas,
Dh' fhuiling i 's a fliochd am Bas.

Cha robh a teasfargain ag neach,
O'n Chumhrant a rinn i bhris',
'N tra ruisgeadh an sgeadaclia' ceart,
Bha chuis na h eagalanois.

Ach moladh do Ard Righ na'm feart,
Leis nach b' aill teachd d' ar sgrios,

* Neamh.

* Throimh.

'Nuair chunnairc e Adhamh na airc,
Rinn e Cumhnant na'n Gras ris.

Criost a thainig anuas le thoil,
Is thug suas mar iobairt fhuil,
Mac na firinn ghloin Uan gu'n lochd,
Mar chionntach fhuair e a ghuin.

Cheusadh e air a chrann ann aird,
'S an t fleagh sait' ann a chorp,
Crun geur na pein a bha mu cheann,
Fhuair Mac De le naimhdibh lot.

Tairnge gu teann ga'n cuir an fas,
Am bosaibh a lamh le h ord,
Is fuil a chridh' ag ruidh o thaobh,
Ceannachd bu daoire na'n t òr.

'Nuair chaidh Criost gu pein a Bhais,
A' dh' fhlolang ar son an t fluaigh,
Sgoilt Brat an Teampuill fios gu lar,
Dhuisg na mairbh ann aird o'n uaigh.

Chriothnuich an talamh trom le crith,
Is air a Ghrein thainig smál ;
Le feirg Dhe a chrath e ann fin :
Dh' fhuiling Criost am Bas re feal.

Do adhlaic iad an t Uan foi lic,
Thug e buaidh, fan uaigh cha d'fhan,
As a bhas thug e a gheur ghuin,
'S dh' eirich an treas la gu'n finál.

Na shuidh aig Deas-laimh Athar 'ta,
Criosta le Gras os ar cionn,
Ag cuir Oifig Sagairt ann gniomh,
A dheasachadh Rioghachd dhuinn.

Ach thig an t am an tig Mac De,
 Creidibh mi gur fior an sceul.
 Le miltibh mile d' ainglibh treun,
 Thoirt oirn breith do reir ar gniomh.

Seidir an Tromp ann fin gu h ard,
 Leis na h ainglibh 's aille sruadh,
 Eirigh na mairbh ann aird o'n ùir,
 Is gabhar cuntas o 'n chuan.

Liubhraidh an uaigh na fhuair i fein,
 Cha bhi neach d' an treud air chall,
 Nochdar iad uil' am fia'nais De,
 'S e Mhac fein a 's Breitheamh ann.

Biaidh iadsan foileir ann an fin,
 Mar sholus dealrach an dreach,
 Thig Criost na'n coinne-fin le gean,
 'S biaidh sith an comunn na'n ceart *

Ni thu' 'n fin tearbadh air gach neach,
 Is tearmunn do 'n ionmhuinn leat,
 Mheud 's ata air na'n dearbhadh dhuit,
 Cuirear foi dhion do chaoimh Eheirt †

Cuirear na gabhair air do chli,
 Traille gu priosan a bhroin,
 Druidear fos is gur cruaidh an sceul,
 Flaitheamhnas De air an froin.

Mallaichidh 'n nighean a Mhathair,
 'S Mallaichidh mhathair, a chlann,
 Mallaichidh an t athair am mac,
 Nach do ghabh smachd uaidh na am.

C

Is

* Laoch. † Eheirt.

Is ioma' sgairteachd is gul geur,
 Re cluinntin doibh sgeul a chraidi.
 Ag mallachadh cheile gu leir,
 Scarachduinn re Uan a ghraidi.

Ann teach ga milleadh cuirfear iad,
 'S iad foi dhio'ltas an Aird Righ,
 Gun duil re furtachd no re bas,
 Gu brath cha 'tig iad anios.

Fasaidh an cuirp co chruaidh re prais,
 Mar iarunn an lamh 's an cas,
 Ga'n cunbhail beo ann an fir phian,
 Teine diain gu'n fhurtachd as.

Aon latha dhoibh mar bhlianaibh buan,
 'N lagan loisgeach cruaidh ann fas,
 Ga'n liodairt le teas agus fuachd ;
 Sud an duais cia fhad an dail.

M' achuinge riuts' air scàth do mhic,
 Meaduich mo ghliocas le gras,
 Thoir fuasgladh faor dhamh anns gach cuis,
 Seal mu'n druid mo shuil le bas.

Comhrag Fheinn agus Mhanuis*.

GE b' e bhiodh leinne an laoi,
 Air an traiddh tha siar foi dheas,
 Aig uisge Laoi're na'n fruth seamh,
 Air an Fheinn bu mhor a mheas.

Beannachd air anam an Laoich,
 Bu gharbh fraoch anns gach treis,
 Ard Righ Lochlainn ceann na'n treun,
 'S ann air a shloinnteadh an t eas.

.La

* Magnus.

La dhuinn ag fiaghach na'n dearg
 'S nach d' eirich an t sealg 'nar car,
 Gu faca finn mile bàrc
 Air an traídh ag teachd air lear.

Sheasamh finn uil' air an leirg,
 'S thionail an Fheinn as gach aird,
 Dh' fhiosrachadh co iad na floigh,
 Rinn cruinneachadh mor air traídh.

Thainig an cabhlach gu tir,
 Greadhuinn * nach bu mhin 'ar leinn,
 Bu lionmhor ann pubull froil,
 Ga thogbhail leo os an ceinn.

Thog iad an gasradh o'n choill ;
 Ghlacadh leinn' ar 'n airm ghaidh, †
 Da shleagh air gualainn gach fir mhoir
 Agus thog sin oirn gu traídh.

Cea a gheabhamaid na'r Feinn
 A rachadh ghabhail sceil d' an t fluagh,
 'S e radh Fionn flath gun chleith,
 Gu 'm beireadh e breath is buaidh.

Sin nuair labhair Conan a ris
 Co a Righ, b' ail leat a dhol ann,
 Ach Fearghus fior ghlic do mhac,
 O 's e chleachd a dhol na'n ceann ?

Mallachd ort a Chonain mhaoil,
 Labhair Fearghus bu caoine cruth,
 Rachain-se ghabhail sceil
 Do 'n Fheinn 's cha b' an air do ghuth.

Ghluais Fearghus armoil óg,
 Air an rod an coinne na 'm fear,
 'S dh' fhiaruich e le comhradh foil,
 Co iad na floigh a thig air lear.

Manus fuileach fear'a fial,
 Mac Righ Beatha na'n sciath dearg,
 Ard Righ Lochlainn ceann na cliar,
 Giolla bu mhór fiaml * is fearg.

Ciod a ghluais a bhuidhean bhorb,
 O chriochaibh Lochlainn na'n colg seán,
 An ann a chuideacha na 'm Fiann
 A thainig an triath thairlear?

Air do laimhse Fhearghuis fheil,
 As an Fheinn ge mor do mhuirn,
 Cha ghabh sinn cumha gun Bhrán,
 No a bhean a thoirt o Phionn.

As do laimh ge mor do dhoigh,
 'S as do shloigh ge mor do mhuirn,
 Mhead agaibh 's thain' thairlear,
 Cha tugadh sibh Bran air tuinn.

Bheireadh an Fheinn comhrag cruaidh,
 Do d' shluagh mu'm faigheadh tu Brán
 'S bheireadh Fionn comhrag treun
 Duit fein mu 'm faigheadh tu bhean.

Thainig Fearghus mo blírathair fein,
 'S bu chois mhuil re grein a chruth,
 'S dh' innis e sceula d' an Fheinn,
 'S gu 'm b' oscaradh treun a ghuth.

Mac

* Fréoch?

Mac Righ Lochlainn sud o 'n traíd,
 Ciod e 'm fath dhamh bhi ga chleath?
 Cha ghabh e gun chomhrag dluth,
 No do bhean 's do chuth a bhi foi bhreath.

De cha d' thugainn-sc mo bhean
 Do dh' aon fhear ata foi'n ghrein,
 'S Cha mho bheirinn Bran gu brath,
 No gu'n d' theid am Bas am' bheul.

Labhair Mac Cuthaill re Goll,
 Am mor an glonn duinn bhi 'nar tosd,
 Nach tugadh maid cath laidir borb
 D' Ard Righ Lochlainn na'n sciath breac?

Seachd altrumain an lochain lain,
 'S e labhair Goll gu'n fhas-cheilg,
 Ge lionmhor acasan an fluagh,
 Deangaidh mis' am buaidh 'san leirg.

Thuirt an t Oscar bu mhor brigh,
 Leig mise gu Righ Innse-torc,
 Clann a dha chomhairlich dheug
 Leig fa m' chomhair fein an cosg.

Labhair e Conull a ris,
 Deangam-fa Righ Innse-con,
 Is ceinn a shea-comhalta deug,
 No biaidh mi fein ar an son.

Iarla Mumhan* ge mor a ghlonn,
 Labhair Diarmad donn na'n con†,
 Caifgidh mi sud d' ar Feinn,
 No tuitidh mi fein ar a shon.

?S

* Mudhan.

† Gun on.

'S e feimeas a ghabh mi fein,
 Ge ta mi gu'n treine an nocht,
 Righ Teurmann na'n comhrag teann
 Gu'n scaruinn a cheann r'a chorp.

Beiribh beannachd' beiribh buaidh,
 Arsa Mac Cuthaill, na'n gruaidh dearg,
 Manus Mac Garadh na'n fluagh,
 Coisgear leam ge mor fhearg.

An oiche finn duinne gu lo,
 B' ainmic leinn a bhi' gun cheol,
 Fleadh gu farfuing, fion is ceir
 Gheibhte aig an Fheinn nias leor.

Chuncas mu'n do scar an lo
 Gabhail doigh ann fa ghuirt,
 Meirgh' Righ Lochlainn an aigh
 'Ga togbhail o'n traigh 'nar uchd.

Chuir sinn Deo-ghreine re crann,
 Bratach Fheinn bu ghairge treis
 Lomlan do chlochaibh 'n ór,
 'S ann leinne * gu 'm bu mhór a meas.

'S iomad cloidheamh dorn-chrann oir,
 'S iomad froil ga chuir re crann,
 Ann Cath Mhic Cuthaill na'm fleadh,
 'S bu lionmhór sleagh os ar ceann.

Iomad coitein iomad triath,
 Iomad sciath is luireach gharbh,
 Iomad tóifeach is Mac Righ,
 Is ni 'n raibh fear dhiubh gu'n aim.

Ann

* Aig an Fhionn bu.

Iomad clogaid maifeach cruidh,
 Iomad tuadh is iomad gath
 Ann cath Righ Lochlainn na'm buadh,
 Bu lionmhor ann Mac Righ is flath.

Rinneadar an urnaidh chruaidh,
 Bhriseadar air fluagh na'n Gall,
 Chrom gach fear a cheann sa chath,
 Is rinneadh leis gach flath mar gheall.

Thachair Mac Cuthail na'n cuach
 Is Manus na'n ruag aigh,
 R'a cheile ann tuiteam an t fluain,
 'S ann leinne gu 'm bu chruaidh an dail !

Gu 'm b' e sud an tuirlin teann,
 Mar ghreann a bheireadh da órd,
 Cath fuileach an da Righ,
 Gu 'm bu ghuineach brigh an colg !

Air briseadh do sciath an Deirg,
 Air eirigh dhoibh fearg is fraoch,
 Thilg iad am buill air lár
 'S thug iad spairn an da laoch.

'Nuair a thoiseach stribh na'n Triath,
 'S ann leinne gu 'm bu chian an clos !
 Bha clochan agus talamh trom
 Mosgladh foi spoirn an cos.

Leagadh Righ Lochlainn air an traidh,
 Am fianais chaich air an fhraoch,
 Air-fin, ge d' nach b' onoir Righ,
 Chuireadh ceangal na'n tri chaol.

Sin nuair thuirt Conan a ris,
 Mac Morna bha riamh re h olc,

Leigir mi gu Manus na'n lann,
'S gu 'n scarainn a cheann r'a chorp.

Cha 'n 'eil agam cairdeas no caoin,
Riuts' a Chonain mhaoil gu'n iochd.
O tharladh mi 'n lamhaibh Fheinn
'S ionsa leam na bhi foi d' smachd.

O tharladh tu m' lamhaibh fein,
Cha 'n imir mi beud air flath,
Fuasglaidh mi thusa o m' fheinn
A Lamh threun a chuir mor-chath.

'S gheabh thu do roghainn a ris,
Do chuir dhathigh do d' thir fein *,
Cairdeas is comunn a ghnathach,
No do lamh a chair fa m' Fheinn.

Fa t Fheinn cha chuir mi mo lamh
An cian a mhaireas cail am chorp,
Aon bhuelle t aghaidh Fheinn
'S aithreach leam na rinneas ort.

Cha 'n ann ormsa rinn thu e,
'S ann duit fein a rinn thu 'n cron ;
Do na thug thu shluagh o d' thir
'S beag a philleas ris an finn.

Marbhadh Chonlaoich le Cuth-Ullin, athair fein.

NUAIR chaидh Cuth-ullin do dh' Eirinn, dh' fhag e a bhean, d' an gair cuid Aoife, an Dun-fcàthaich fan Eilein Sciathanach, torrach air Connlaoch. Nuair thainig a mac gu foirfeachd, chuir i dhionnsaidh athar e : ach chuir i foi gheasabhl e, nach innseadh e re blia'na co e. Ann lorg so a dhiultadh, bhualt athair e leis a *Ghath-bhulga*, no *bhuilg*,

* Nuair tharlas tu d' thir fein.

bhuilg, a dh' ionnsuich Aoife dha fein, ach a dhearmaid i ionnsachadh do Chonnlaoch, agus leis ambu ghna leo comhrag ann uisge. Deirir gu'n tilgeadh Connlaoch na gathan air athair ann coinne an earra, ach nach do thuig fe e, agus mar sin gu'n do mharbh e a mhac fein.

CHUALAS air fada o shean,
Soi-sceul a bhuiineadh re m' chuimhne,
La bhi mi gu tuirfeach trom
Air an taobhsa dh' innse-roghuill.

Clanna Ruraibh na 'm breath mall,
O thigh * Chonchair 's o thigh Chonuill,
Le 'n ur chlainn oig air na maghaibh,
'S iad air urlar Chuige Ulunn.

Na 'm b' e 's gu'n d'thigeadh 'nar ceann
Fior laoch Ula, 's nior bhreath theann,
Gar an' tigeadh oirn o aon bhall eile
Thoirt diombuaidh do Chlanna ruraibh †.

Tigidh chugainn am borb fhraoch
Ancuraidh crothanta Connlaoch,
Do fhios na'm fear gradhach grinn,
O Dhun-scathaich gu h Eirinn.

Labhair Conchair re cach,
Co gheabh finn chum an og-laoich,
A thoirt beachd no sgeula dh'e,
'S gu'n teachd le h àra uaidhe ?

Ghluais Conull nach lag lamh,
Do ghabhail sceula d' an organ,
Mar dhearbhadh air toradh an laoich,
Cheangladh Conull le Connlaoch.

D

Greafar

* Thaobb.

† Chlannaibh-Rurudh.

Greasar chugainn ar fir laoch'or
 Gu Connlaoch fraoch'or furanach :
 Ceud d' ar fluagh a cheangladh leis ;
 'S iongna fin 's is buan r'a innseadh.

Chuaidh teachdaireachd gu ceann na'n conn
 O Ard Righ iongnaidh Uluinn,
 Gu Dun-dealgunn grianach glan,
 Seann Dun ciallach na'n Gaidheal.

An Dun fin a leaghar libh,
 O Mhai aon nighean Ni Mhorguill,
 Gu'n deach gniomh faor na'n steud mear
 Gu Righ failteach na 'm fear.

Do fhios na h Ula uaine
 Tigidh Cuth na Craobh-ruaidhe,
 Mac deud-gheal is gruaidh mar shugh
 Nach d' eitich teachd 'nar comhair.

Labhair Conchair ris a Choin,
 'S fhada bha thu gan teachd d' ar feachainn
 Is Conull suireach na'n steud mear
 Ann cuibhreach uainn is ceud d' ar fluaghaibh.

'S oil leinn am bith uainn am bruid,
 Na fir a chabhradh air an cairdibh ;
 Ach ni 'n reidh dhol a shineadh lann
 Ris an ti leis 'n do cheangladh Conull.

Na smuainich gan dol na choinne,
 Lamh na'n geur arm graine'il,
 Lamh nach lagadh roimh neach
 Cuimhnich t Oide is e 'n cuibhreach.

Cuth-Ullin an lamh nach fliom *,
 Re cuimhneach air cuibhreach Chonuill,

Cuth-

* Tiom.

Ghluais c le treine a lann,
Ghabhail sceula d' an organ.

Innis duinne, re teachd a d' dhail,
Labhair an Cuth 's nior ghabh teaghail,
O shlios Righ an abhraid duinn,
Fios do shlainne, 's cia do dhuthaich.

Geasan orm air teachd o 'm theach,
Gu'n sceula thabhairt do dh' aoidhe,
Na'n tugadh do dh' aon neach eile,
Do d' dhreachfa bheireath gu h araidh.

Comhrag is eigin duit,
No sceula thabhairt mar charaid ;
Gabh do roghainn a chiabh bog,
Cha chiall toghaidh dhuit ga m' chomhrag.

Chum a chomhraig mar bu treun
Chaidh an Cuth 's a mhac fein :
A mhac fein gu'n d' fhuair a ghuin,
Le daltanaibh cruidhe cath-bheura.

Innis duinn, ars Cuth na'n cleas,
O tharladh tu chaoidh' foi m' ailleas
Fios t' aimm no do shlainne gu lom,
'S na triall dol ga fholach uainn.

'S measa na sin mar thachair dhuit,
Aon Choin uir agh-mhoir,
A ghaisgich aird air thus truid ;
Truaidh mo lus a bhith agad an-asgaidh.

Mise Connlaoch Mac a Choin,
Oighre diligeach Duin-tigh-dealgunn,
An Run a dh' fhag thu 'm broinn gu'n fhios,
Ann Dun-scàthaich ga m' fhoglam.

Seachd blia'na san tir fin
 Ag foghlam gaisge o m' mhathair,
 An cleas leis 'n do thorchradh mi
 Bu dheas damh fhoghlam uaidhe.

Thoir thusa leat mo shleagh
 Agus buain an sciath so diom-sa,,
 'S thoir leat mo chloidheamh cruadhach,
 Lann fhuair mi air a liomhadh.

Thoir mo mhallachd gu mo mhathair,
 O 's i chairich mi foi gheasaibh,
 Is chuir mi an lathair m' fhuluing,
 Cuth-ullin, b' ann le do chleasaibh.

Cuth-ullin chaoimh chrios-ghil,
 Leis am brisear gach bearn ghaibh *,
 Nach amhairec thu is mi gun aithne,
 Cia meur mu 'm bheil am faine.

'S olc a thuigeadh tusa uamsa,
 Athair uailse ain-meinich †,
 Gur mi thilgeadh gu fann fiar,
 An t sleagh coinne a h earlain.

Nuair chunnairc an Cuth air dol eug
 A mhac air call a choi-bheum,
 Air smuainteach air failte an fir,
 Chaill e a chuimhne 's a cheutfaidh.

Cuth-Ullin ge b' ard a chail,
 Gu'n d' islich sud triall da onoir,
 A mhac fein a thorchradh leis
 An t faor-shlat choranta choi-dheis.

Na 'm mairthinnis' is Connlaoch flan,
 Ag iomairt air chleas ann comhlan,

Chuireadh maid

* Chaith.

† Anmainich.

Chuireadh maid cath formadach treun
Air fearaibh Alba agus Eirinn.

Dh'iath umam ceud cumha,
Mi bhi dubhach ni h iongnadh,
O m' chomhrag re m' aon mhac,
Mo chreuchda a nocht is ioma.

Aisling Mala-mhin.

SE guth anma mo ruin at' ann !
O's ainmic gu aisling Mal-mhìn thu.
Fosglaibh Talla na 'n speur,
Athraichidh Thoscair na'n cruaidh bheum ;
Fosglaibh dorfaidh, na'n nial,
Ta ceimine Mal-mhìne gu dian.

Chualas guth am aisling fein,
Ta foram mo chleibh gu h ard ;
Cuim thainig an ofag am' dhiaidh,
O dhubh-fhuibhal na linn ud thall ?
Bha do sciath fhuaimneach an gallan an aonuich,
Shiubhail aisling Mal-mhìne gu dian :
Ach chunairc i a Run ag aomadh,
'Sa cheo-earradh ag taomadh mu chliabh :
Bha dearsa na Greine air thaobh ris,
Co boisceil re ór na'n daoí.
Is e guth anma mo Ruin at' ann !
O 's ainmic gu m' aisling fein thu.

Is comhnuidh dhuit anam Mal-mhine,
A mhic Oifein a's treine lamh,
Eirigh m' ofna mar re dearsa o'n Ear,
Thaom mo dheoir am measg fileadh na h oiche.

Bu ghallan aluinn a d' fhianais mi Ofscair,
Le m' uile gheugaibh uaine am' thimchioll ;
Ach thainig do bhaf-sa mar ofsaig

O'n

O'n fhasach, is dh'aom mi sios :
 Thainig Earrach le fileadh na'n speur,
 Ach ni 'n d' eirich duill' uaine dhamh * fein.

Chunairc oighie mi gu famhach fan talla,
 Is bhualil iad clairfeach na'm fonn :
 Eha deoir ag taomadh le gruaidhin Mal-mhìne,
 Chunairc oigh mi 's mo thura gu trom.

Cuim am bheil thu co tuirfeach am fhianais,
 A chaomh ainnir aig Luatha' na'n fruth ?
 An robh e sgiamhach mar dhearsa na Greine ;
 Am bu co thlachd-mhor a shiubhal 's a chruth ?

'S taitneach t fhone an cluais Oisein,
 A Nighean Luatha na'n fruth dian ;
 Thainig guth na'm Bard nach beo
 Am measg t aisling air aomadh na'n liabhl ;
 'Nuair thuit codal air do shuilibh soirbhe
 Air cluain Mor-shruth na'n ioma fuaim.
 'Nuair phill thu flathail o'n t seilg,
 Is grian lo ag scartha' † na beinn'.
 Chualadh tu guth na'in Bard nach beo ;
 Is glan faiteal do cheoil fein,

Is caoin faiteal na'm fonn, a Mhal-mhìne,
 Ach claoidehidh iad anam gu deoir :
 'Tha folas ann tuireadh le sith,
 'Nuair dh'aomas cliabh tuirfe gu bron.
 Claoidehidh fad thuirfe siol do'ruinn,
 A thla nighean Thoscair na'n cruidh bheum ;
 Is ainmic an laethe o'n neoit :
 Tuitidh iad mar chuifeig foi 'n Ghrein,
 'Nuair sheallas e sios na thoilse,
 An diaidh d' an dubh cheathaich siubhal d' an bheinn,
 'S a throm cheann foi shileadh na h o'i'che,

Braigh

* Duill' uaine orm fein ?

† Sgarta.

Braigh Uisge Spea.

S Mor mo mhulad, 's cha'n aichea'm,
 Mu'n sceul ur-f' tha mi claisitin,
 'S mi tearnadh stigh * braigh uisge spea,
 'S mor mo mhulad, &c.

Bhuail tacaid fan taobh mi,
 Lion earrainn † do d' ghaol mi,
 Thug sud orm bhi caochladh mo neil ‡.

'N rair a bhruadair mi 'm chadal
 Thu bhi eadar § mo ghlacaidh,
 Lub ur a chuil bhachlaich || dhuinn reidh.

Thug sud togbhail fan uair orm,
 Bhi ga t fhaicinn am bruadar,
 Ge do chuir e orm smuairein na dhiайдh.

Thug sud togbhail ** air m' inntin,
 Gar an d' fhaod mi chach innseadh
 Gus an d' fhag e mi dhiobhail mo cheill.

Lub ur a chuil chleachdai,
 Fear h eagais †† cha'n fhaic mi,
 Ge do rigeadh mi Clachain na'n ceud.

Tha do ghruaidh mar na subhan,
 Mar ròs an garadh na'n ubhal,
 'S e do ghaol tha ga m' ruighinn ‡‡ gu geur.

Ge d' bhiodh agam na buailtin,
 Chrodh druim-ionn is guail-ionn
 Gu'n d' thugainn duit suas iad is mi fein.

Ge

* Le? † Stich. ‡ Necil. § Sint' ann. || Chasfurlaich.
 ** Moigladh. †† Aogais. ‡‡ Righinn.

Ge d' bhiodh agam gu m' roghainn,
 Fir ura an Domhain,
 Run's a ghaoil gur tu thoghain damh fein :

Dheanainn fugradh san fhraoch leat,
 Cheart aindeoin na'n daoine,
 Corp a's gil' thu na Aoilinn * na'n speur.

Cha b' e eagal an Uluidh,
 Ge do dhiolainn e dubait,
 Thug (dhamh) do chunbhail far † cul ach dea' bheus.

Mi bhi fada o' m' chairdibh,
 Agus teisteil mu m' naire,
 Eagal scainneil ann ‡ ait tha foi 'n Ghrein.

'S ge d' nach d'rinn me leat lubadh,
 'S e mo roghainn is mo runn e,
 Dea' cheile maith cluiteach dhuit fein.

Giod nach d' fhaod mi bhi laimh riut,
 Biaidh mi 'g ol do dheoch-flainte
 As gach fruthan an tarl mi leam § fein.

Deir gach tea ruim gu h uallach,
 Nuair gheabh i ceile r'a gualuinn,
 Togh thusa fear fuadain dhuit fein.

Na'm biodh tus mar tha mife,
 Do chridhe bruite, trom ||, brioste,
 Cha d' thugadh tu idir dhamh beum.

Fraighear cist a chinn chaoil damh,
 Agus anart inu'n chre so,
 'S taisgear mi ann tigh caol fuar ** gu'n lès.

Bha

* Faoilinn? † Air eul? ‡ Aon; aoin. § A tharlas orm. || Cont.

** An eig.

Bha mi lathair an latha
 'N d' eug mo mhathair is m' athair,
 Cha 'n e sud rinn mo sgathadh co geur.

Ge d' fhalbhadh mo bhrathrin,
 Chuid eile do m' chairdin
 Dheanainn sugradh re m' Ghradh as an diai'.

An Cronan Muileach.

GURA mise tha ga m' lathadh,
 Tha mo shuil na burn 's na ceathaich,
 'S mi gun cheol gun òl gun aighir
 Mu 'n dol fios air fiol an tighe.

E ho io hu o eile,
 E ho i o hu oirin no,
 E ho io hu o eile,
 'S i riu hu o ho ro u o ho.

Mu'n dol fios, &c.

Lach'uinn a dh' fhalbh mu Fheill-iain
 Mo sheachd ruin chuaidh dhuibh mu shamhuinn
 'S ceann mo mhuirn ann cunnhart fadhasd;

Ris an deadh mhnaoi chinnidh m' athar
 Mathair nam Mac min-gheal flathail,
 Nach d' fhuair beum air ghleus ga' faighear.

'N fithin na fairge, no 'n amhainn,
 'N dobhrainn duinn fui ghairm bhur 'n abhaic,
 Bheir fibh leim a ceile 'n aighe.

Chaill mi mo chail dh' fhalbh mo mheisneach,
 Na fir ùr an tùs am pisich,
 Comunn nan gruag 's na com flis-gheal
 O 'n tigh mhor ann cluint am briotal.

Taileasg air bhòrd clar ga phiocadh,
 Tuathach ga òl, poiteach meisgeoil.
 Beul an t sugraidh thu 's a ghliocais.

Gura mise t' air ino ghualadh
 Mo chara na 'm fear (o'n tor) 's o'n Leath-uachdrach
 Sliochd Ailein duinn chornuich chuachaich
 O rudha ciar na h Airde-fuaire.

Gu Caol-muile loingis luaineach
 Ag feoladh gu Dubh-art na'n stuadhan
 Tuir ard' am bith baird air bhuanachd.

Leännaich, Camaronaich, Tuathaich,
 Stiuartaich o'n Ghleannan uachdrach
 'S Clann Dughail o Thur na'n cloch-uaine.

Briathran FHNINN re OSCAR.

A MHIC mo Mhic, 'se thuirt an Righ,
 Oscar, a righ nan òg fhìlath,
 Chonnaic mi dealra do loinne, 's b'e m'uall
 Bhi 'g amharc do bhuaidh fa' chath.
 Lean gu dlùth re cliù do shinnfreachd,
 'S na dìbir a bhi mar iadsan.
 'N uair bu bheo Treumhor nan rath,
 Is Trathull athair nan treun laoch,
 Chuir iad gach cath le buaidh,
 Is bhuanach iad cliu gach teugmhail ;
 Is mairidh an iomradh san dàm
 Air chuiimhn aig na baird 'an déigh so—
 O ! Oscar, claoi dh thus' an treun-armach,
 'S thoir tearmann do 'n lag-làmhach fheumach ;
 Bi mar bhuinne-fhruth reoth, t geamhraidh
 Theirt gleachd do naimhdean na Féinne,
 Ach mar fhann-ghaoth Shèimh thlà shamhraidh
 Bi dhoibhsin a shireas do chobhair—

Mar sin bha Treunmhòr nam buadhl
 'S bha Trathull nan ruag 'na dhéigh ann
 'S bha Fionn 'na thaise do'n fhann,
 'Ga dhòn o ainneart luchd eucoir.
 'Na aobhar shìninn mo làmh,
 Le failte rachainn 'na choinneamh,
 Is gheibheadh e fasgadh is càird
 Fo sgàil dhrithlinneach mo loinne.

Air GOLL MAC MORNA.

A RD aignidh Ghuill fear cogaidh Fhinn,
 Laoch leoghar-lonn, fulangach, nach tiom,
 Laoch fionn, fial, a's milse glòir ;
 Ni 'n faoibh a chiall, laoch aoibhidh mòr.
 A mhèine mèin, 'fa sgèimh gun chron,
 'S e's gloine gean, oide nan sgoil.
 Ni bheil righ os Goll ; ni 'n ceil ort, Fhinn :
 Treise na'n tonn, air ghaisge grinn,
 Leòghan air àgh, cròdha 'na ghnìomh,
 Neartmhòr a làmh, rogha nan righ :
 Cliath chòmhraig bhuan do shonas nam Fiann,
 Mordhalach fluairgh, iorghuileach dian :
 Buan rùin an fhir, buaidh chòmhraig air,
 Leumnach a ghoil, euchdach a stair.
 Fear deud-gheal caomh, nach tréig a dhàimh ;
 'An cogadh righ ni 'n lag a làmh ;
 Proinnteach a ghàir, confhach a threoir ;
 Fiùranda mìn, mileanta mòr.

Dan na h INGHIN.

I A d'an robh finn uille an Fhiann,
 Air sliabh Sealmath nan fruth dian,
 Choncas ag teachd fa' mhagh,
 Inghean's i 'gimeachd 'na h aonar ;

An inghean bu ghloine finuagh,
 Bu ghile 's bu deirge gruaidh :
 Bha dà rosg àillidh 'na ceann,
 'S i 'ganharc falachaidh m'a timchioll.

Bha léine do'n t fròl a b' ùire
 M'a cneas gràdhach, caoin, càraidh,
 Is gu 'm b' àillidh na'n gath-gréine
 A bràghad a suas o caomh léine.

Chuir i comruich air Fionn,
 'S air Goll muirneach Mac Morna,
 'S air Oscar an àigh,
 Làmh chosgair gach teugmhail.

AN INGHEAN.

“ Mo chomruich oirbh, Fhianna matha,
 “ Eadar chloinn righ is ard fhlatha.”
 Ceist gach aon fhir do theaglach Fhinn,
 San uair sin thugadh do'n Inghin.

FIONN.

Dh' éirich Fionn féin 'na comhair,
 “ A rioghainn donn bhois gheal nàrach,
 “ Am bheil tòrachd air do lorg,
 “ A gheug mhàlta nan faor cholg ?”

AN INGHEAN.

“ Tha sin tòrachd orm féin,
 “ Fhinn uafail is rioghail Féinn,
 “ Iulann an aimh dheirg a's àillidh,
 “ Mac oighre righ na h Iarsmàile.”

CAIREALL,

CAIREALL, ROIDHNE, FAOLAN, agus FEARGU TH.

Dh' eirich ceathrar mac Fhinn gu baoth,
 Caireall agus Roidhne ruadh,
 Faolan agus Fearguth òg ;
 'S dh'àrdaich iad 'an glòir san uair.

“ C' ait' am bheil e'n oir no'n iar,
 “ No ann an ceithir rannaibh an domhain,
 “ Nach fágadh eanchainn a chinne,
 “ Mum buineadh e leis thu, Inghean.”

An INGHEAN.

“ 'S mòr m'eagalsa, Fhianna matha,
 “ D'ar leadairt is d'ar mòr dhòrainn.
 “ Tha 'm fear mòr, mìleanta, treun,
 “ Fiùranta, mear, bras san teugmhail.”

FIONN.

“ Suidh thus' an so air ar sgàth,
 “ Inghean o'm mìlta comhràdh,
 “ 'S cha bhuin am fear mòr thu leis,
 “ Ge mòr do dhòchas as fheobhas.”

Choncas am fear mòr uainn
 Ag teannadh gu cal' as a' chuan,
 Ag tarruing a luinge gu tir,
 Toirt gu 'r n ionnsuidh le h ain-mèin.

Mar illbhinn aillbhinn chraig,
 Mar stuadhan ainmheafach thugainn,
 'Na chaoiribh teinntidh o chladach,
 Gu 'm b'e fin coslas a' mhìlidh.

Bha

Bha feuchd do'n t fròl bhuidhe mu'n fhear,
 A cheannbheirt chlochara nèamhain ;
 A lùireach mhòr iursach uallach,
 'Sa dhá shleagh 'nan cuilg re ghualainn ;

A chlaidheamh mòr froiseach neimhneach,
 Cruaidh cosgara 's e co'-dhìreach :
 Sgiath innealt, òrbhui', le 'm briste blagh,
 Air dorn toisgealt' a' mhilidh.

Thug e ruathar fir gun chéill ;
 Cha do bheannaich e dh' Fhionn no 'n Fhéinn.
 Leum an t faighid le fàr bheachd,
 'S thorchair le a làimh, an Inghean,
 'S cheangail e ceathrar mhac Fhinn ;
 'S bha 'n t Iulann gu h armach eutrom.

Thionndaidh mo mhac-s', air an leirg.
 An t Oscar 'se làn do throm fheirg ;
 'S thug e'n aire gu dùr, dàna,
 Air an òglaoch mhòr, a tháinig.

B' e fin an còmhrag creuchdach,
 Fuileachdach, feumannach,
 Bos-luath, beumannach,
 Ard-leumannach, gábhaidh.

Mar abhuinn a' ruith le gleann
 Bha sgrios am fola cho teann ;
 Mar chaoribh dearga o theallach
 Torran nan laoch namhadach.

Ach thug Osgar beum feardha mear
 Gu h Iulann ard an deud ghil,
 'S thorchair leis a' bheum ghráineil
 Mac oighre righ na h Iarsmáile.

CONN MAC AN DEIRG.

AITHRIS dhuinne, Oisain dhanaich,
Mhic Fhinn shuairce sho-ghrádhaich,
Sgeulachd air Chonn feardha fearail,
An sonn calma, caoin, ceanail.

Sgeulachd air Chonn mac an Deirg,
Air a lìonadh le trom fheirg,
Dol a dhìoladh Athar gun fheall
Air uaislibh 's air maithibh na Féinne.

Cia bu mhò Conn na'n Dearg mòr,
Oisain nam briathra binn bheoil ?
No'm b'ionann dealbh dha is dreach
'S do'n Dearg mhòr, mhear, mheanmnach ?

OISIAN.

Bu mhò Conn gu mòr, mòr,
A' teachd an garadh ar flòigh,
A' tarruing a luinge a fteach
'An cumhang cuain agus caolais.

Shuidh e air an tulaich 'gar còir
Am fiuidh curanta ro-mhòr,
Mar thrágha mara re treun thuinn,
Aig ro-mheud falachd an t-suinn.

Chaidh e'm frithleanaibh nan neul
Os ar cinn fan ath-mheud ;
Is ghabhadh e d'a chleasaibh gairge
Siar ann am bailcibh na h iarmailte.

A mhac-samhail cha'n fhacas riamhl
Agimeachd magha no mòr ñliabh ;

'S cha b'áillidh neach fo'n ghréin
Na Conn nan arm faobhar-gheur.

Gruaidh chorcuir mar iubhar-chaor ;
Rosg chorach ghorm fuidh mhala chaoil ;
Falt ùr, òr-bhuidh, amlach, grinn,
Air an òg mheanmnach, fhearail, aoibhinn.

Colg nimhe gu liodairt chorp
Aig laoch àghmhòr nan trom lot :
Bhiodh a chlaidheamh làimh r'a sgéith,
Air an laoch re h aimh-réit'.

Buaidh sgach ball an robh e riamh
Air ghaisge, air meud a ghniomh ;
'S gu'm b'iomadh laoch a bha gun sgìos
A' tabhairt da géill agus mòr chìs.

CONAN.

'Se labhair Conan maol mac Morna,
“ Leigear thuige an ceud uair mi,
“ 'S gu'm buin mi an ceann a mach
“ Do Chonn dì-measach uaibhreach.”

OSCAR.

“ Marbhaifg ort, a Chonain mhaoil,
“ Nach sguir thu d' ionan a chaoidh ?
“ Cha bhuiteadh tu'n ceann do Chonn,”
Do ràdh Oscar nam mòr ghlonn.

Gluaisidh Conan na mi-chéill
A dh'aindeoin na Féinne gu léir
An coinneamh Chuinn bhudadhaich blrais
Mu char tuathal aimh-leas

'Nuair a chunnaic an Conn bu chaoin dealbh.
 Conan dol 'an sealbhaidh arm,
 Rug e le fichd air an daoidh
 'Se teicheadh gu luath uaith.

B'iomad sgread is iolach chruaidh
 O bheul Chonain nam diom-bhuadh :
 Chaighd air Conan maol gu deimhlin
 Na cùig caoil fuidh 'n aon cheangal.

" Beannachd aig an láimh rinn fin,"
 'Se labhair Fionn a' chruth ghil.
 Is sheall iad an fin air a chéile
 Mòran do mhaithibh nà Féinne.

Gur i chomhairle chinn doibh
 Sár mhac Fhinn bu chaoine glòir
 Chur a ghabhail sgeul do'n fhear dhocrach :
 Gluaisidh Fearguth binn-fhoclach.

FEARGUTH.

" A Chuin mhòir, bhuadhaich, bhrais,
 " Fhir shùgaich, ait, aoibhinn,
 " A ghabhail sgeula thàinig mi.
 " Ciod é fàth do thuruis do'n tir ?"

CONN.

" Innseamsa mo sgeul dhuitse,
 " Fhearguth, agus buin leat e.
 " Eiric m'athar b'ìill leam uaibhse,
 " O'r maithibh is o'r mòr uaiflibh.

" Ceann Ghuill 'fa dhà mhic mhòir,
 " Ceann Fhinn flath an t slòigh ;

F

" Cinn

“ Cinn chlanna Morna uile

“ Fhaotainn ’an éiric aon duine :

“ An tìr uile o thuinn gu tuinn

“ A ghéilleachduinn do m’aoen chuing;

“ No còmhrag-cùig ceud d’ar fineadh

“ Fhaotainn air madainn am màireach.”

An fin labhair cùig ceud d’ar fineadh,

“ Caifgidh sinne a luath mhireadh.”

Cha robh sud doibh mar a ràdh

Re dol anns an iomarbhaidh.

Thug e mach claidheamh ’n Deirg mhòir
Le confhadh catha fa’ cheud uair.

Thug e ruathar fir forthuinn,
Mar shéobhag meafg elalta mhìn eun.

B’iomad cruth a chaochail greann,
Is cuirp ath-chumta le cruadhas lann :
Iomad làmh ann is leth chos,
Iomad cloigeann thall ’sa bhos.

Cùig ceud eile ged’ bhiodh ann
Gu’n tuiteadh sin air aon bhall ;
Is Conn a’ calcadh a sgiath,
Ag iarruidh còmhraighe, ’s gu’m b’an-iar.

Thogh finn seachd fishead fear mòr
Do mhaithibh theaghlaich ar mòr shlòigh
A thoirt a’ chinn do mhac an Deirg ;
Is dh’aithnich finn Feann fuidh throm fheirg.

Chaidh ar seachd fishead ’na dhàil ;
’S ann orra tháinig an diobhail :
A’ dol ’an cumasgadh na buidhinn
Bu luaithe e na roth Gall-mhuilinn.

Thuit ar seachd fichead fear mòr ;
 B'aobhar tuirs' e is do-bròin :
 Gu'n do leig an Fhiann gàir chruaidh
 Re dìothachadh 2' mhòr shluagh.

FIÖNN.

“ A Ghuill mhic Morna nam mòr glinìomh,
 “ Fhir a chleachd ar cobhair riamh,
 “ A mhiann fùile gach baile,
 “ A laoich làdir na teugmhaile,

“ Is dána leam Conn a bhagradh ort,
 “ Is air clanna Morna uile,
 “ Nach buineadh tu'n ceann dheth gu fearail
 “ Mar a rinn thu dheth athair roimhe.”

GOLL.

“ Dheanainnse fin dhuitse, Fhinn,
 “ Fhir nam briàthra blàtha binn.
 “ Cuireamaid fuath is falachd air cùl,
 “ Biomaid uile dh'aon rùn.

“ Ged' mhabhta an Fhiann uile
 “ Gu dìothachadh an aon duine,
 “ Bhithinn féin 's mo threuna leat,
 “ A righ na Féinne, 'gad chobhair.”

Gluaisidh Goll 'na chulaidh chruaidh
 Ann am fianuis a' mhòr shluagh.
 Bu gheal is dearg gnùis an fhir
 Re dol 'an tùs na h-iorghuile.

Dh'èirich frith, is fearg, is fraoch
 Air dà mhalaidh an dà mhór laoich.

An dà churaidh bu mhòr cith,
Chuir iad an tulach air bhall-chrith.

Aon là deug agus tràth
Gu'm bu tuirfeach mic is mnài,
Gus 'na thuit le Goll nam beumannan
An fonn mòr air cheart éigin.

Gàir aoibhinn gu'n d'rinn an Fhiann
Nach d'rinneadh leo roimhe riamh
Re faicinn Ghuill chròdha 'n uachdar
Air Chonn meanmnach, mór, uaibhreach.

BIATAICH na FORAIS.

BHA aig Biataich na forais
Dithis do mhacabh àillidh ;
A b'ionann fàs agus coimeas
Gun fhios cia 'm fear bu tàire.
Bha iad foinneamh mìleanta,
Air aon dreach bu mhath maife,
Gu glic suilbhír fòlasach,
Dhoibh b'ionann dùchas aigneadh.
'S air bhi do na bràithribh fin
Seal dheth 'n aimsfir fhada,
Fear aca làn-bheartach,
Is fear gun aon dad aige ;
Toiseach cuirm is conaltraidh,
Labhairt is mòr éisdeachd,
Gheibheadh am fear beartach,
'S am fear bochd air chùl na cléithe.
Toiseach gach mòr noimheachd
Thigeadh as na crìochaibh coigrich
Gheibheadh am fear faibhir,
'S cha'n fhaoineachdta fear na laige.
Am bràthair fin a b'eisearadh
Ge nach e bu mheasa beusan,

Thilgt'

Thilgt' air 'an cruth amайдeachd
 Gach aon fhocal ga'n déirste *
 Ach thàinig sgrìob do chreich dha chlaidh
 Air an fhear bheartach, 's cha b'aobhar ghàire.
 Thugadh uaith re h-aon oidhche
 A chreach is a mhòr thàinteann.
 Am bràthair a bu laige,
 'N fin 'nuair ghabh e treise,
 Ghalachda leis gu deogh thapaidh
 Fearann an fhir bu deise.
 'N fin gach fear aig am biodh tagraichean
 Nach biodh e féin ann' fiosrach,
 Thigeadh e am bràthair fin
 Dh'iarraidh céille 's gliocais.
 'S am fear bha roimhe làn-bheartach,
 Nis o'n dh'fhàs e falamh,
 An dream bha roimhe 'n càirdeas ris,
 'N trá-s' cha dean iad fharaid.
 Sin sgeula nam bràithrean
 Bh' aig Biataich na forais ;
 'S a dhuine na bi àilleafach,
 Cia mheud 's d'am faigh thu chothrom ;
 'S nior mò a bhios tu diomhanach
 Cia lughad 's d'am faod thu chnuasachd,
 'S nach 'eil anns a' chruinne
 Ach beartas uile gu bhi uasal.

Le OIG-MHNAOI a chaidh mhealladh.

SMI th'air snaidheadh 's air caitheamh.
 O earrach a' chruadail !
 O'n tha 'n criofan ag éirigh,
 'S tric deur air mo ghruaidhibh.

Iula bheag u o ro,
Iulu bhi, iulu bhi,
Iulu bhi, iulu bhi o.

O'n tha'n criofan, &c.

Fhir

* I. e. do theireadh.

Fhir a mheuduich mo leatrom
Cha do leasuish thu uair mi.

Iula bheag, &c.

Cha do cheannuich thu bréid domh
Ge tric air féill fan taobh-tuath thu ;

Iula bheag, &c.

Ceannach ghiftean do d' leannan
'S nach fhuiling thu mo luadh riut.

Iula bheag, &c.

Tha do nèapagain fide
Cumail dòn air a guaillibh.

Iula bheag, &c.

Tha do riobainean daithte
Cur las' ann a gruaidhibh.

Iula bheag, &c.

'S olc a rinn thu mo mhealladh,
Fior leanabh 'n duin-uafail.

Iula bheag, &c.

'S mi gun mhàthair, gun athair,
Gun charaid mu'n cuairt domh.

Iula bheag, &c.

'S ann thall air a' chaolas
A thachair an cruadal.

Iula bheag, &c.

Bha m' athair gun aid ann
'S a chlaigeann 'g a bhualadh.

Iula bheag, &c.

Bha

Bha mo mhàthair gun bhréid ann,
'S i reubadh a gruaige.

Iula bheag, &c.

Tha mo bhràithre 'n Jaimica;
Truaighe léir 's fhada uam iad !

Iula bheag, &c.

Ach nan d'thigeadh iad dachaidh
Bhiodh Clann-Lachluin glé bhailte.

Iula bheag, &c.

'S mi th'air, &c.

ORAN IRTEACH.

THA fleasgach anns a' bhaile fo
Ris an can iad Dònnall,
'S nam faigheadh e faoghal
Gu'n faothraichedh e mòine.

Inn ala o ro i, o ro i al ala,
Inn ala o ro i, uru rui, uru i,
Inn ala o ro i, o ro i al ala.

Gu d' thugainnse comhairl' ort,
Nan gabhadh tu uam i,
Bhi gu h-ealamh misneachal
Ag dol am measg nan gruagach.

Inn ala, &c.

Ge do bhiodh tu bruithinn rium
'S a' briotas rium 'an' còmhnuidh,
Cha d' thugadh tu na h-uibhean domh
'Nuair shuidheadh tu Di-dònaich.

Inn ala, &c.

'S truagh nach 'eil mo leannans'
Ann an ìochdar Leac-na-gàdaig,

Acuinn

Acuinn air a smioradh air
Is mise bhi gu h-ard oirr'.

Inn ala, &c.

A I L E A N D O N N.

SFHADA o 'na dh'fhalbh mo leannan ;
Fear chùil dualaich, chuachaich, channaich ;
Allein Duinn, o hi o ug oireann o,
Hiuru i riag o, bi o ug oireann o.
Fear chùil dualaich, &c.

'S guirme fùil 's a's caoile mala.
Ailein Duinn, &c.

Tha do ghruaidh mar chaoran meangain ;
Ailein Duinn, &c.

Tha do phòg mar chìrean meala ;
Ailein Duinn,

Tha do dheud gu dlù-gheal daingean ;
Ailein Duinn, &c.

Tha do thaobh mar thaobh na h-eala ;
Ailein Duinn, &c.

Calba cruinn an osain ghearra ;
Ailein Duinn, &c.

Gur math a thig dhuit breacan aingeamh ;
Ailein Duinn, &c.

Cota gorm do'n eudach staiminn ;
Ailein Duinn, &c.

Boineid dhù-ghorm air chùl cannach.
Ailein Duinn, &c.

Chuala

Chuala mi gu'n deàch' thu Ghallaibh ;
Ailein Duinn, &c.

Gu'n d'rinn na Guinich do mhealladh
Ailein Duinn, &c.

Do chur ann am priòsan daingean ;
Ailein Duinn, &c.

Far nach fhaic thu grian no gealach ;
Ailein Duinn, &c.

Far nach cluinn thu guth do charaid ;
Ailein Duinn, &c.

Fuaim do nàmhad sìr-dhol tharad.
Ailein Duinn, &c.

'S fhada o 'na dh'fhalbh mo leannan,
 Fear chùil, &c.

I U R R A M.

SUD a righ gur trom m'eire
 Nochd's mi 'n eilein a' chaoil.

'Struagh gun mise bhi thall ud,
 'N gleannaibh falaich mo ghaoil,
 'Struagh, &c.,

Far an d'fhàg mi 'n t-òg uafal,
 'S e 'na shuain air an fhraoch.
 Far, an d'fhag, &c.

Righ nach cluinninn deagh sgeul ort,
 Do thi'n air éigin uaith 'n eug,
 Righ nach cluinninn, &c.

Mum biodh do chorp glé gheal,
 Fuidh reuba nan daol !
 Mum biodh, &c.

Do thi'n gu fearann Mhic-Ailein
 No gu talla 'n fhir fhéil.
 Do thi'n, &c.

Bu tu sealgair na h-eala,
 'S neul à fal' air a taobh ;
 Bu tu sealgair, &c.

Agus sealgair a' chathain,
 Théid san athar le scaoim :
 Agus sealgair, &c.

Nàmhad òg thu 'n róin mheillich
 A thig o sgeiribh a' chaoil ;
 Namhad òg thu, &c.

Mar sud 's a' bhuic bhioraich,
 Thig o fhireach nan craobh ;
 Mar sud, &c.

Agus sealgair an fhìr-eoin,
 'S eoin chrìn nan sgiath caol,
 Agus sealgair, &c.

Is na circeige duinne
 Bheireadh gur as an fhraoch ;
 Is na, &c.

Agus sealgair a' choilich
 'S moch a ghoireadh air craoibh,
 Agus sealgair, &c.

Mar sud is na h-eilid
 'Nuair a roinneadh tu ghaoth.
 Mar sud, &c.

Righ gur iomad bean bhéil-dearg
 Bhios gu deurach inu m' ghaol!
 Righ gur iomad, &c.

Eadar Ile nan stuadhain
 (Mach o'n chuan gus an Caol'
 Eadar Ile, &c.

Agus Uibhist bheag i iathaich
 'Am bi na biataich' nach daor.
 Sud a righ, &c.

BRAIGH LOCH-IALL

O THEID, c'uim nach d' théid?
 Nàile théid mi thairis,

Gu innis nam bò
 Far an ceòlar ainnir, *Ill o bba ho,*
Ho iriri u o, e ho rinn og u,
O iriri u o, ill o bba ho.

Gu innis nam bò,
 Far an ceòlar ainnir;

Gu bràigh Loch-iall,
 'N dean am fiadh an langan; *Ill o bba ho,*
Ho iriri u o, &c.

Is earbag nan stùc,
 Gu lùthmhòr eangarra. *Ill o bba ho,*
Ho iriri u o, &c.

A bhean an fhuilt réidh,
 Guidheim fèin mo bheannachd dhuit. *Ill o bba o.*
Ho iriri u o, &c.

Beannachd ad dhéidh
 O 'seigin dealachadh. *Ill o bba ho,*
Ho iriri u o, &c.

'S math thig bréid bàن
 Air a chàradh beannach ort, *Ill o bba ho,*
Ho iriri u o, &c.

Mu aghaidh gun screang
 Nan gorm-shùl meallanach. *Ill o bba ho,*
Ho iriri u o, &c.

Is minic a bha mi
 'Nàraidh ghleannaich leat, *Ill o bba ho,*
Ho iriri u o, &c.

'Am bothan beag dlùth
 Gun dùn' ach barrach air. *Ill o bba ho,*
Ho iriri u o, &c.

Làmh thogail an àil,
 Bha tlàs riut ceangailte. *Ill o bba ho,*
Ho iriri u o, &c.,

'N àm gabhail gu tàmh
 Cha bu chnàmhan teallaich dhuinn ; *Ill o bba ho,*
Ho iriri u o, &c.

Mo lamh fui' d' cheann
 'S do làmh gheal tharam ; *Ill o bba ho,*
Ho iriri u o, &c.

Mo bheul red' bheul,
 'S finn maoth-chridh'ch tairis. *Ill o bba ho,*
Ho iriri u o, &c.
 O théid, &c.

ORAN do GHILLEASPUIC MAC CALUM Sealgair
a bha fa Bheinne-mhoir ; le Mhnaoi fein.

THA mulad, tha sgios orm
'S mi nìos ris an stùic,
'S mi 'g am harc na frìthe
'S tric a dhìrich mo rùn ;
Anns 'na ghuin thu damh pìceach,
'S d'uileann chlìth air do ghlùn :
Sin an obair bu dual duit,
Is bha thu suairc air a cùl.

'S mi dìreadh a' bhruthaich
'S gun mo shiubhal dom' réir,
'S tric snidh air mo shùilean,
'S e sìr-dhrùthadh orm fein ;
'S mi 'g amharc an fhirich,
Far am pilleadh tu'n spréidh ;
'S mi faicinn daimh cabair
Is tric a leag thu san fheur.

'S tric a dh'fhàg thu mi 'm chadal
'S mi gun airtneul, gun ghruaim,
'S a thug thu 'm poc biorach
As an fhireach ud shuas ;
Agus coileach na géige,
Seal mu'n éireadh an fluagh.
Re ceòran na maidne,
'S tric a leag thu 'm fear ruadh.

'Nuair bhios mnathan a' bhaile
Re aithear dhoibh féin,
'Sann bhios mise 'nam chrùban
Agus tùchan a'm' bheul ;
O nach d' thig e d'am dhùsgadh
'M fear 'gan robh an cùl réidh :

Ged' fhaghainn gum' roghainn,
'S tu thoghainn roimh cheud.

'S mi 'm bothan beag brusgach
'S gun mo shùgradh ach mall,
Mi chuideachd air leanabh,
'S fear mo ghearrain air chall;
'Nuair a dh'fhalbhadh am bainne,
'S bhiodh an t-aran oirn gann,
'Nuair a thigeadh tu dhachaidh
Bu leam tacar nam beann.

Dh'fhuirich mise gun tacar,
O'n mhaduinn sin féin,
Anns an deachaidh do thasgaidh
Ann an clachan nan ceud;
Dh'fhuirich m'iasg anns an aigeal
Gun fhaicinn le leus,
O Dhi-h-aoine roimh Innid,
'N do bhuin an iomairt riut geur.

'S beag an t-iongnath mi liathadh
'S a dhol bliadhn' ann an aois.
O'n taice fo 'n uraidh
Mo chulaidh gu'n d'aom,
O na dh'fhalbh e Gillearspuic,
An t-òg gaasta glan caoin.
'S tric leam òigradh do sheanar
'Gan gearradh le h-aog.

'S beag an t-iongnath mi sheachdadadh
'S a ghlasadh mo ghruag:
Thug mi giùlan do Shraithibh
A rinn mo sgathadh gu truagh.
Thug mi giùlan an Caorann
A chaochail mo shnuagh,

Fleasgach òg a' chùil bhuidhe
D'am bu chubhaidh bhi suairc.

Cha 'n'eil i mar tha mi
Bean 'ga cràdh ann a stìr,
Ag iarguin in'a cairdibh ;
Cha b'iad na tàcharain chròn :
Laoich urranta dhàna,
Bu mhòr càil anns an strìbh ;
Na fiùrain a b'aillidh,
Och ! mo chràdh ! air dol diom.

Ged' tha mis' air mo shàrach
'S air mo chràdh ann ad dhéidh,
Bi'dh mo bheannachd le gràdh dhuit
Dh'ionnsuidh àrois Mhic De.
Cha d'thug thu riamh tair dhomh,
No tàmailt led' bheul.
'S truagh nach mis' tha mar tha thu,
'S tu re h-àiteach a'm' dhéidh !

CUMHA le Fear GHRINNEARD, Uafal do Chlanna CHOINNICH ; d'a Mhnaoi fein.

THA mo chridh' air fàs trom,
'S taobh mo leap' air fàs lom,
Cha togar leam fonn air chòir.
Tha, &c.

Bhuineadh dhòm leis an eug.
(Air m' fhìrinne cha bhreug)
Ni cho finealt re léig 'au òr.

Bhuineadh, &c.

O righ gu 'm b' àluinn do shnuadh,
Neul an t-sneachd' ort mu'n cuairt,

Deud

Deud mar chailc, agus gruaidh mar ròs !

O righ, &c.

Do chiabh chas-lùbach dhonn,
Do shlios mar eala nan tonn,
Do bheul meachair o'm fonnar glòir.

Do chiabh, &c.

Do chos a b'ainneamh air feur,
Do shlios mar eal' air an t-sléig,
Do chorp mar chanach an t-sléibh 's e òg.
Do chos, &c.

Do shùil mar dhearcaig nan allt,
Do ghruidh mar ròs air a' chrann,
Do ghuth mar simeoraich 'an gleann re ceò
Do shùil, &c.

'S anns a' choill nach robh cròn,
A fhuair mi 'n t-slat nach robh blòn,
'S i gu h-àluinn, ùr, finealt, òg.
'S anns, &c.

Dar a chaidh mi 'nad dhàil,
Is mòr a bh'umad do stàth,
Ge d' nach robh thu ach a'd' phàistein òg.
Dar a chaidh, &c.

Bu mhòr do mheas aig luchd-feum.
Bu bheag dheth 'n trusdar do bheus.
Cha robh do chomunn cho réidh dha 'n t-seòrs.
Bu mhor, &c.

A righ gu'm b'uafal na faci,
O'n do bhuaineadh mo ghaol !
Orm cha suarach do laoidh a cròdh.
A righ, &c.

B' iad fud na suinn, le mo bheachd,
 O'n do bhuaineadh thu mach,
 'S iad nach fhuil'geadh a' chreach gun tòir.

B' iad, &c.

Iarla Seafort do Chinneadh,
 'S Iarla Chromba dheth 'n Fhineadh,
 Tighearna Ghrant, is Mac Shimi's Mac Leoid.

Iarla, &c.

Bhris gach cabull 's gach ball.
 Chaidh mo mhifneach air chall.
 Tha mo sciope' air fàs mall gun treoir.

Bhris, &c.

Dh'fhàg thu mise bochd truagh,
 Mar choltas luing air a' chuan,
 'N déis a stiuir a thoirt uaithe 's a feoil
 Dh'fhàg, &c.

Ach a thi chuir Ionas gu tìr
 A broinn na muice le sìth,
 Cuir gu cala mi fhìn 's mo lòd.

Ach, &c.

Ged' dh'fhàg thu mise gu bochd,
 Dh'fhàg thu linn is fhiach toirt.
 Thogas inntinn o phort mar 's coir,
 Ge d' dh'fhàg, &c.

C'uim an deanadh sinn uaill
 Mu'n ti nach mair ach feal cuairt,
 'An déis do chur anns an uaigh le bròn.
 C'uim, &c.

Uime sin bi'dh sinn réidh
 Mu 'n t-sìth a ludhaig Mac Dé,

Chum 's gu faic finn a chéil 'an glòir.
Uime, &c.

ORAN OIL, no BUIDEIL.

GUR beag m'uith dhol chunn na h-àiridh,
Shealltuinn air mo chuid cruidh àluinn,
'S nach fhaic mi dhiubh ach na cnàmhan,
'S iad gun bhliochd, gun stà, gun laoigh.

O cuir a nall an bodach,
I cuir a nall am bodach,
'Nuair a thogadh e oirn fogan
'S e 'm botal a b' annsa leinn.

Biomaid criodhail, biomaid ceòlmhor,
Gabhamaid gach ni mar 's còir dhuinn ;
As a' bheagan thig am mòran,
Tuille 's a dh'fhoghnais a chaoidh,
O cuir, &c.

Ciod e 'm fàth mu 'm biodh oirn dorran ?
Foghnaidh 'n saoghal duinn ge b'oileann.
'S liornmhòr fear a chuir e dholuidh,
Mheud 's a thug e thoil d'a chinn.
O cuir, &c.

Fheara, na biodh oirbhise gruaman
Mu na thug an t-earrach uainne.
Gheibh finn creideas feadh na tuatha,
A ni suas na thug e dhinn.

O cuir, &c.

Lòn am botul, lòn a dhà dhiubh,
Na biodh cùram ort a pàidh.
Muna tachair e fan làimh dhuit,
Ni seiche bò chaidh an t-suin.

O cuir, &c.

'S lionmhor fineag a tha beirteach.
 'S caonag air an duine thapaidh ;
 'S b'fhearr a bhuleachadh le tlachd
 Na esan ge do 's pait a ni.

O cuir, &c.

Biomaid fùgach, biomaid geanail,
 Cuireamaid air chùl an gearan,
 Cinnidh rud aig math-an-airidh.
 Sud mar tha mo bharail dhuibh.

O cuir, &c.

ORAN DO IARL ADHOILL.

SMITHICH dhomhsa bhi 'g éirigh
 'S a bhi 'g éileadh bhreacains' mu 'n ghlùn,
 Dol a thriall air an astar ;
 Do shrath-teamhair * nam breac is math m' iul,
 Dh' ionnsuidh Iarla nam bratach,
 Leis nach b'fhiach a bhi tais ann an cùis :
 Leam is bliadhna gach seachduin
 O'n lá thriall mi a cleachda do chùirt.

Iarla Adhoill, t' fhaicinn flàn,
Ur-fhìlat ghasta's cas-bhuidh bàrr,
Deud dbluth chaile air dhreach nam cnàmb,
Ran mu 'n Phas is Lagan-ràt.

'S i mo ghrádh do lùb ladhach,
 'S i bu sheòlta, 's bu sheaghaich', 's bu shuairc',
 Bu neo-ghioganaich' gabhail
 Nuair a dh'eireadh an latha glas fuar ;
 Air mullach a' cheathaich
 Gheibhte ruaidhe nan abhall 'nad ghruaidh ;
 Ceanna-feadhn' thu 's fea tighe
 Leis an éireadh na h-Adhollaich shuairc †.

Iarla Adhoill, &c.

* Tabha.

† Suas.

Cha bu Cheatharnach cliobach
 Gun mhodha, gun mliuinich, gun spéis,
 Ris an do dhealuich o misé,
 Mu'n taic-fa latha roimh 'n de,
 Air fonn Bad-an-tiobairt,
 Le do cheatharna sciobalta, ghleusft,
 Le do mhiòl-chonaibh seanga
 Chuireadh diona re eangaibh an fhéidh.

*Cha bhodach suàrach o uachdar frìth,
 Ach boinne uasal fo dh'fhuil righ,
 Sàr cheannard fluaigh d' am buailt' an t-sìth
 Aig meud a' chruadail 'nuair għluaiseadh sħribb.*

'Smòr m'eagal 's mo chùram
 Mu do thaghall san dù-mhachair mhìn
 Aig a' cheist thug an Crùn duit,
 Oig aigontaich shùl-għuirm gun ghìomh,
 Gu bheil Goill am mi-rùn duit,
 Gu'n taирg iad do chùis a chur fìos,
 'S gu 'n glais iad na tùir ort,
 Ma tharlas tu 'n lùbaidh nan lion.

*Is daor an éiric dhàinn ar barr
 A bhi 'ga bhuain air chuàran ard,
 'S aig deolach uait chø luath 's a ta
 Gun fhios c'i 'n uair an gluais am bàs.*

Bheirinn mionnan air Bioball,
 Gu 'm b'ionns' thu bhi 'n stiopaill nan creag,
 Paidhir shuigeinin feoir ort,
 'S thu bhi siubhal air mòintich gun each,
 'G amharc fraithin an aonaich
 Far an cluinneamaid glaoth nan laogh breac,
 Na bhi 'g amharc nam fallsoir
 A bhiodh 'g imeachd air cabhsair Pheirt.
 'S marcach steudmhòr nan each seang,
 Bhuidhneadh réis is fréin 'nan ceann ;

*Fuileach beumnach 'nuair dh'éight' adbhangs ;
A thoircadh t' fheim 's do bhréid re crann.*

'S lionmhор aigiantach gruagach,
Agus ruaidhe 'na gruaидh mar an ròs,
'Nuair a shuidhte r'a flios-fan
Gu bu chùbhraidih' na measa a pòg,
Aig am biodh am folt scailteach,
Cho buidhe re teudan a'n òr
Leis am b'aithireach t' fheadain
Fui bhrataibh daor dheth 'n t-fròl.

*Ach thug thu gaol 's cha 'n fheud thu fuath
Gu'n d' thig an la 'm bi bhur dail re h-uaigh,
Do 'n gheig ùir àluinn a's fàr bhuidhe gruag,
Ceist nam mnài thu o'n Airde tuath.*

ORAN a rinn Oigh d'a Leannan 's e dol a shui-readh air Mnaoi eile air comhairl' Athar.

O 'S tric mo shùil air an linne
Is air an fhreach a's airde;

'S tric mo shùil air mo dhiaidh,
Is e mo roghainn na dh'fhàg mi.

Beir mo floruidh do'n fhleasgach
A dh'fhalbh mu fheascar le bhàirc uainn;

Chuir mo leannan a chùl rium,
Is chuir e chùram air bàta;

Ge do dhiùlt thu dhomh 'n t-aifeag,
A righ gu faiceadh mi flàn thu !

Ge do dh'eitich thu rum dhomh,
Cha bu diùbhail mi d' bhàta.

'S tric a bha mi 's tu sùgradh
Ann am bùthan na ràimhe.

Ann an coille nam badan
Is tric a ghlac thu air làimh mi.

'S cha b'e t' fhuath thug dhomh t'eiteach,
Ach mi bhi teisteil mu m' nàire.

Ach ma chaidh thu nunn thairis
A dh'fhiös na cail' tha 'n Dun-scàthaich ;

Truagh a righ, nach tu gheibheadh ;
Fuar fodhadh 'an déis a bàthaidh ;

'S gach bean a chaidh luaidh riut
A bhi fan uaigh o cheann ràith :

Ach mise bhi fallain,
Is thusa mairtheann 'nad' fhìlainte ;

Thus' is mise, laoigh ghaolaich,
A bhi 'nar n-aonar am fàsach ;

Sinn bhi 'n eilein 'nar dithis ;
O 's e mo chridhe tha 'n geall air !

Fior thoiseach an dùbhlaich
Dh'fhalbh mo stiuir 's mo chroinn-bhràgad.

Ach a righ mhòir a' chruinne,
Cum 'na thur is 'na thàmh e ;

Gus am beannuich iad Muile
Luchd a' chunnthairt 's a' ghàbhaidh ;

Luchd

Luchd a dhìreadh nan stuadhan
Air muir ruaidh nan tonn arda.

Tha gaoth mhòr air an latha
'S uisge reamhar, trom, tlà ann.

Tha do bhreacan fliuch fionn-fhuar,
Ge b'e ionad ann do thàmh thu.

'S truagh gun m'eudach, a ghaoil, agad
Gu moch maduinn am màireach ;

'S e bhì rìs gun fhios uait,
Seal mu 'm fiosraicheàdh cách e.

'S e do bhreacan ùr uafal
A chum am fuachd uam is mi m' phàisdein ;

'S tric a chum thu mi tioram
Fuidh shileadh nan ard bheann.

O's tric mo shùil air an linne, &c.

An t-Oran ceudna do 'n Chath-bhuidhinn Rioghail
 Gaelich eadar-theangaichte le — MORISON
 Foi-leigh do Chath-bhuidhinn an FHRISEALAICH.

ANN an éididh Shean-Ghàel marre teinteachd na Ròimh,

O gharbhlach na h-Alba gu'n thearbadh finn o'r flòigh,
 O na beanntaibh 'sam b'aill leis na Romanaich tàmh,
 A chaidh chosnadh le'r finnsir gu brioghoil am blàr.
 Garambheil cùirte no cathraiche d'arn-earradh ann an sògh,
 Gu'n thaifbein Mars gu barrantach ann an seanadh e do Jobh.

'S 'nar thug Pallas an aire dha gu'n sealladh e ro-chorr,
 Fhuair Mars o Bhenus furán ann mar urama do 'n dòigh.

Mi-mheasfarrachd neo-fheumail ar fèitheanchadean fann.
 No creidimh Francach gaoitheanach ar rioghachd chur fuidh chrann.

Ar pioban 's ar brataichean a's fior bheachdail frann,
 Le'r cridhe rioghail Breatainneach fior sheafmhach air gach ám.

'Nuair chunnaic finn na Taistéalaich gu barpail re *adbhans*,
 Ge b' lionmhòr air gach bearradh iad 's Montcalum air an ceann,

Dh'fhás caochan do'n fhuil Bhreatannaich fir-bhreabard-aich sgach ball.

Aig gu'n chuir finn fuadach fuidh le fuathas ar cuid lann.

O daonan cian fada fin o chladach Bhreatainn mhòir,
 Gu robh ar naimhde doilgheasach, fir-fhuireadh air ar foir!
 Na robh arrabhalaoch garbh mòr ag fealg oirn a preas,
 No 'n t-eucorach éiginneach 'g éirigh 'nar measg!

'Nar duthaich narobh uisligin luchd diumaidh ann an támh,
 Ar comhairl' gu robh fallain is ar malairt re fir fhás,
 Is ann an Albainn fhiùdhantaich gu'm faigh gach diùlnach grádh.

O chairdibh dearbha firinneach 's o nìonagan ciuin tlá!

VERSES

VERSES said to have been composed by Sir HENRY ERSKINE, to the Royal-Highland Regiment, and to the Tune of their own March, composed by Colonel J. REID.

WITH the garb of old Gaul, and the fire of old Rome,

From the heath-cover'd mountains of Scotia we come ;

From the mountains where Romans attempted to reign,

But our ancestors fought, and they fought not in vain.

Though no cities nor courts of our habit approve,

'Twas presented by Mars at a synod of Jove ;

And when Pallas observ'd, at a ball 'twould look odd,

Mar's receiv'd from his Venus a smile and a nod.

No intemperate tables our sinews unbrace,

Nor French faith nor French fopp'ry our country disgrace.

Still our hoarse-sounding pipes breathe the true martial strains,

And our heart still the true-British valour retains.

'Twas with grief and with rage that of late we beheld

Rebel forces rush down from the hills to the field ;

For our hearts are devoted to GEORGE and the laws,

And we'll fight like true Britons in liberty's cause.

O still at a distance from Briton's lov'd shore

May our foes in confusion our mercies implore ;

May our coasts ne'er with foreign invasion be spread,

Nor rebellion, that fiend, e'er again rear her head.

May the fury of party and faction long cease ;

May our councils be wise and our commerce increase ;

And, in Scotia's cold climate, may all of us find

That our friends will prove true, and our mistresses kind.

Do Mhnaoi Uasail ann an GLEANNA-GARRADH.

AN ainnir a chunna mi m' chadal,
 Cha robh i agam 'nar dhùisg mi.
 'S e bhi smuaineachadh nach beo thu
 A dh'fhàg na deoir ag ruidh o m' shùilibh.
 Cha d'fhuair mi dhìot ach fealladh ruathair :
 'S truagh nach robh 'm bruadar ni b' fhaide,
 'S gu faicin gach ni mu'n cuairt duit
 Gun għluasad o m' shuain gu maduinn.

Dh'iadhainn mo shùilean mar b'abbhaist
 Re amharc àilleachd do phearsain,
 Urla sholuis a 's glan dearfad
 Choisinn cliu gach armuinn bheachdail ;
 Do muineal mar chanach fléibhe,
 Do dlieud glé gheal 's do bheul meachair,
 Do shlios mar fhiùran deas dealbhach
 'S calbannan mar *alabaster*.

Aithnichear air an aitreabh uasail
 A' bhuaidh a bhios fuaithe ris an tàmhidh ;
 Aithnichear air a' cholainn phrìseil
 An t'-anam am bi brìgh is càileachd :
 Gun aithnicht' orts' o bha thu d' leanabh
 Gu'm biodh tu gu banail bàigheil,
 Gu'm biodh tu gu briathrach sgialach,
 'S gu'm biodh tu gu ciallach nàrach.

Cha do mheall thu iad 'nam barail :
 Bu tu barrachd nam ban àluinn.
 Bu tu Phenics nam ban feumoil,
 Bu tu 'n eucog threubhach stàmhòr.
 Na d chomhairle gheibhte fuasgladh
 'Nuair bhiodh tuairip air do chairdibh ;

Bha thu làn misnich is cruaðail ;
 'S gach deagh bhuaidh bha fuait' re d' nàtur.

B' fhoghahtich' thu na Deborah,
 'S bha thu cho bòidheach re Judith ;
 Thu cho geanmnuidh re Sufana,
 'S cho banail ri anns gach giùlan.
 Bha thu iochdmhor, creidmheach, diadhaidh.
 Mu d' chuid bha thu fialaidh pàirteil.
 Aig lìonmhoireachd do bhuaidhe uafal,
 Bu tu bhean shuairc a bh'aig Nàbal.

C'ait' an gabh an gliocas cùmhnuidh
 A nis o nach beo thu, Anna ?
 C'ait' an d'théid an gealladh cinnteach ?
 C'ait' an fhìrinn ? C'ait' a' ghloine ?
 C'ait' an d'théid an labhairt bhlafta ?
 C'ait' an d'théid an tuigse chòmhnnard ?
 C'ait' an d'théid an giùlan banail
 A nis, Anna, o nach beo thu ?

'S truagh leam do chlann bhi 'nan deoiribh.
 'S truagh leam bròn bhi air do mhàthair.
 'S truagh leam do pheathraighean deurach
 Mu d' dhébhinn, 's cha dean e stà dhoibh ;
 'S gur truagh leam osnaich do bhràithrean
 O nach d'fhuair iad dàil o'n eug dhuit.
 'S o nach fhaic mi gu lá bhráth thu,
 Mo bheannachd gu Phárrais Dé dhuit.

O R A N do Dhuine Uasal chaidh bhathadh ag iaf-gach.

S DAOR a cheannuich mi 'n t-iafsgach.
'S i fo bhliadhn' a chuir as domh.

Chaill mi fnámuich a' chaolais
Nach do ghlaodh riamh an t-aifioch.
Chaill mi, &c.

'S ann aig stoc beul an áthain
A bháthadh an gaisgeach.
'S ann aig, &c.

Sud a' bheart nach do shaoil mi
Air an t-saoghalfa thachairt ;
Sud a bheart, &c.

Gu rachadh do bháthadh
Gu brath gun chuan farsaing,
Gu rachadh, &c.

Tha do blreacan ur uasal
Air uachdar an aigeil :
Tha do, &c.

Tha ruidh nann tonn uaine
Mu bhruachaibh do leapa ;
Tha ruidh, &c.

Tha t' fholtan donn dualach
'Na chuachaibh sna preasaibh.
Tha, &c.

Sár bhuauchaille bhò thu
N gleann feoir nan crioch farfuing
Sár, &c.

Sár

Sàr choisiche beinn' thu,
 'S cha bu deireadh air feachd thu.
 Sàr, &c.

'S moch a ghoircas an ròcus
 Di-dònùich mu t' aitreabh.
 'S moch, &c.

Tha d'fhidheall gun ghleufadh,
 'S na teudan air lasach',
 Tha, &c.

Tha do thig¹mòr gun thuthadh.
 O ! 's dubhach leam t'aitreabh.
 Tha do, &c.

Tha do phiuthar gun blàthair ;
 Tha do mhàthair gun mhacan ;
 Tha do, &c.

Tha do bhean òg gun chéile ;
 'S tha mi fhein deth gun daltan.

'S daor, &c.

**COMHAIRLE do na Mnai, le DONALL MACMHA-
THOIN Fear AITIODAIL ann an LOCH-CARTHUIN.**

NAM bu teagastgach mi air an treud
 D'an goirear-gu léir na mnài,
 Cha b' achmhafan bheirinn gu geur,
 'S cha chuirinn droch-bheus os aird.
 Bhiodh m' impidh gu math air an cùl,
 'S bu leo mo rùn do ghnà ;
 'S mo chomhairl' bhiodh aca gu réidh
 D'an cumail o bheud gach là.

O'n

O'n thòifich mi 'n teagastg ud duibh
 'S nach b'e bhur claoidheadh mo mhiann,
 O'n a dh'innis mi m'intinn gu faor,
 Na rachadh a h-aon fan t-sliabh ;
 'S ma their mi ribh ni nach bi binn
 O ! innfibh dhomh fhein mo ghiamh,
 'S gur toileach leam cronachach foilleir
 Ge do choisneadh mo choire dhomh 'n t-frian.

O'n their luchd an iomadaidh eòlais
 " 'S e gach ni ann an ordugh is fear,"
 'Se comhairle thoirt air mnài phòsda
 Ghabhas mi 'n tòs os làimh :
 'S o rinneadh thu, bhean, chum na crìche,
 Umhal mur bi thu dha,
 Bi'dh deireadh aig comun mo rùin
 Is measa na thùs gu bràth.

Ma fhuaradh leat companach bras
 Bha riagh ana-caifrigte 'n cùil,
 'S gu'n d'éirich dha leantuinn re fhasan
 A ghabh e mar chleachda o thùs,
 Na biodh aig luchd tuailis r'a chantuinn
 Gur iadach a mhaflaicheas thu,
 Thoir feart nach bi t'achmhafan baoth
 Mas caill sibh maraon bhur cliù.

Ge d'éireadh dhuit focal no dhá
 At huitem le gàire uait,
 Seadh focal no dhà am biodh brìgh
 'S a chuireadh a ghniomh-fan suas,
 Mur maothaicheadh sud e, cia 'm fàth ?
 Cha leafachadh càs no cruas.
 Th' air leam gu'n dean faighidinn céile
 Ni nach dean beum gun bhuaidh.

Ma fhuair thu fear danara truagh
 Nach cuir anns an uailse suim,

Fear dreaganta, creaganta, cruidh,
 A's urrainn thoirt fuath do mhnaoi,
 Cleachd urram is fulangas da,
 'S na lasadh air h-ardan daoit.
 Mur d'thig e le fochair gu buaidh,
 Gu mair e na bhuadhanna chaoi'

Ma fhuardh leat floidhtire misgeach,
 No flaodaire bristeach 'an céill,
 Leigeas dheth chuid as a làimh
 Am barrachd 's a thàras e féin,
 'Nuair théid ort an trustrà o ftá,
 'S a sheasas tu áit' am feum,
 Ged' chuir thu le strùilleadh air geilt
 Gu'n gabh finn do leith-sgeul gu léir.

Ach ma bha t'fhortan ni's fearr,
 'S gu'n dò chuir ort an t-Ard-righ buaidh,
 'S gu'n d'fhuair thu fear freasdalach cairdeil
 Choisneadh do ghrádh gach uair,
 O! sealgair a' choilich fan fhraoch
 A choisneadh do ghaol gun ghruaim,
 Bi thusa a'd' dhleasdanas da
 'S gu guidheam dhuibh flàinte bhuan

'S a rìs, a bhean phòsda mo rùin,
 Bi farasda ciuin re d'fhear.
 Nach cuala tu 'n t-Apstol ud Pòl,
 Mar thug e na mnái fa'near;
 Oir thuirt e dhoibh sud gur a cùir
 Strìochdadadh o òg gu sean.
 Ach sguiridh mi nise do chiannt ribh,
 Is éisdeadh a' bhantrach mhear.

'S a bbantrach, thoir faicill ort féin
 (Ge do thubhairt mi fein riut mear)
 Thoir feirt nach e buaireadh an t-saoghal
 A thogas a chaoi'dh' do ghean;

Am freasdal 's gu 'n d'thigeadh do t'iarrauidh
 Suir'ich o'n iar no o'n ear,
 Da 'n d'thoir thu gu tairis do ghaol,
 Ge do dh'urraich an t-aog air d'fhear.

Ma fluadaradh leat fearann is ni,
 Na canar gur millteach thu.
 Bi thusfa 'nad' cheannas math teaghlaich,
 'S is barrantach t'aobhar chliu.
 Tha nàtur nam feara gu léir
 Cho chreidmheach air bréig gun diù,
 'S gur còir dhuit bhi fiosrach co dha
 Ma 's innis thu chàch do rùin.

Ach aon ni 's éigin domh rádh,
 'S tha e teachd a ghná fa m' smuain,
 Nach cuir thu chaoidh' m' fiacha dha
 'Nuair a gheibh thu fear cairdeil caoin,
 Nach can thu ris, " Beannachd do m' chiad fhear,
 " Choisinn e riamh mo ghaol;"
 'S gu'n guidheam dhuibh maireantas buan
 Air adhairt nam buadh faraon.

Ach ma 'fa cailleach gun bhrìgh thu
 Air nach d'thoir faoi aon luaidh,
 Cuir t'earbsa 's do mhuinghin 'an Dia,
 Leig tharad do mhi-chuis thruagh,
 Dean samhl' ann an gliocas do chách,
 Thoir taifbeineadh áraidh uait.
 Ge dualchas am bás do gach aon
 'S ni dearbha dha 'n aois an uaigh,

* * * * *
 * * * * *
 * * * * *
 * * * * *

Gu'n teagaifg mi caileag mo rùin,
 An t-abhall is ùire blath,

Cloch-tharruing nam feara gu léir,
'S i bhanoglach bheusach mhnà.

A mhaighdin, thoir faicill ort féin,
'S nach 'eil thu ach a'd chrèutair maoth.
Cha 'n fhuiling thu cruadal no gaill-shian,
'S do bhuaireadh cha mhair thu bhios baoth.
Ma leagas ort fleasgach a fhùil,
Na Taifbein do rùin d'a thaobh.
Fad as uaithe faiceadh e thu .
An aon uair is mò do ghaol.

Mu d' bheufa bi meachair a ghnà,
Gu h-iriosal, àillidh, ciuin.
Na rachadh do theanga gu luath's,
'S na maslaich do shluagh ni 's mò.
Bi' ùmhal do d' ghinteiribh talmhaidh,
Is faicear neo-fhalbhach thu :
Oir creid 'nuair bhios iomadh ag stribh,
Gur meanbh an ni chi gach sùil.

Ma's e 'n t-aoidh a thig chum na h-oidhche
A leagas a dhruim re làr,
Ma chi e fan teaghlaich sin maighdean,
Caillidh se loinn do chàch ;
Oir oirre-s' bi'dh inntinn gu dlùth,
'S e ag iarraidh gu fùgradh tlà ;
Ach is beag an ni chluinneas a chluas
Nach leig e fan uair os aird.

Bi'dh iomadh fear suarach an déigh
Air thufa bhi 'm mi-sta dha.
'Nuair a leigeas tu iarrtannas leis
'S a chailleas tu freasdal a's fearr ;
O ! coifnidh e sin dhuit gu truagh
Le eachdairidh fuath o chàch.
Thoir feirt air an fhear ud a chaoidh'
Ma's d'thig thu le maoim 'na dhàil.

Ach ma thig fleasgach mu'n cuairt
 A shaoileas tu 's nailse beus,
 Chleachd cridhealas bhritheagach dha
 Mar eireig' a bàrr fui sgéith.
 Le dànaidas amhailteach chiuin
 Is foilleireachd fùl gu réidh
 Ma bhios tu gu banail gu bràth,
 Gu 'n tarruing thu cairdeas cheud.

'S a nise nan innseadh tu dhuinn
 Ma thaitinn riut m'impidh thlá,
 Gu'n do thoilleirich misé gu réidh.
 Nan d' thigeadh ort beud gu bràth ;
 Thoir d'achmhafan seachad, ma thoill,
 'S ni 'n cuiream fhéin suim fa bhàs.
 Ma their thu gu'n chuir mi ort gruaim,
 Bithidh mi gu la luain a'm' thàmh.

TUIRNEAL a' Chnatain ; do Shir EOGHANN LOCH-IALL an deigh latha Sroin-neamhais. Le IAN LOM MAC DHONAILL.

CHA b'e tuirneal a' chnatain
 A chuir a'm' dhùisg mi fa mhaduinn,
 Ach an tùchan-s' tha mareach air m' fhéithibh.

Do chéill bhi 'n Sagfon
 Gun fhios nach b'eigneach a' bheirt e,
 Ma thig eug ort 'an taice Righ Seurlas.

Chraobh stáilinn chruaidh chuileann
 Chaidh uainn air fàil do Lunduinn ;
 'S tearc mo ghàir ach gu 'n cluinneam deagh sgeul ort.

Do thighn fallain flàn uaith
 Mar ruaig faloisg bhàrr cruadhlaich,
 No o gharadh a' ghuail 's nam bolg-féididh.

Dh'fhalbh

Dh'fhalbh Mac-Cailein fear buairidh
 Le fac gearrain do thuaileas
 A chur a' ghearin 'an gluasaibh Righ Seurlais.

Ge do scriobhta leat Muile,
 Bhioadh tu g'iaruidh gu tuille.
 Cha rebh 'm bliadhna 's an uiridh cho réidh dhuit.

'S iumad tigheadas òrail,
 Mhuirneach, aithireach, cheòlar,
 A ghreas d'athair gu fòrnadh na déirce;

Ga 'n robh beathach bòidheach
 Tha 'n diugh 'ga chaitheadh mu d' bhordfa :
 Cleas an fhatha cur fui' cheart éigin :

Cleas a' bhaigeir mhòir làidir
 Rinn a thaidseach a chàramh
 Leis gach paidreig a thàthadh re chéile.

Ach b'ait leam Guinich san dranduil
 Fo dhruim an Tùir Fhrancaich,
 Agus cuibhreach ro-theann air am féithibh.

Mhaduinn duibh-riabhach smachdail
 Dh'fhàg 'i 'n t-Iarla gun mharfainn.
 Thug i 'm fiabhras a Marcus Earri-ghàidheal.

Caiptein caol Loch-nan-eala
 Thug le feill as a bhail' e,
 Gu do chaochail e talla 'n àm éiridh.

'S maирг a dhùisgeadh a chadal
 An laoch nach mùchadh le bagradh,
 'S e borb, ardanach, acuinneach, gleusta.

Ghabh thu bhráid air do mhuineal
 Nach gabhadh càch orra chunntart
 Thoirt do chàirdèan a tonnaibh na féithe.

Eoghain òig Torra-chaisfeil,
 Rinn thu chòir mar mo bheachdса.
 Thog thu crò agus geata nach leum iad.

Thog thu bàrd ann an Dubhart.
 Streap thu 'm bárr croinne giubhais.
 Leat bu mhiann a bhi 'n druidhcachd an drèagoin.

Thog thu 'n t-fròl-blhratach bhuidhe
 Os ceann ftòl nam pìc iudhair,
 Caol chorcach an siubhal gach té dhuibh.

Nam biodh a' chuis mar a deirinn,
 Bhiodh tu d' Dhiùc fear nan eilean *.
 Leat bu mhiann a bhi d' speir-sleog sna speuraibh.

'S ann latha Sròn-neamhais
 Bu droch còcaire gill' thu.
 Chuir thu spògan air bhiribh 's dhroch gréidh thu.

Thug thu fairige fairge
 Do luchd nam falluinne dearga.
 Bha ruidh fala is farra-dhearg † mu 'n fléisdibh.

Fhuair thu garbh bhata cuilein
 Cheud la dhearbh thu bhi d' dhuine,
 Mu'n d'fhás calg ort do fhionna no dh'fheusfoig.

Cha bu shùgradh do shean-choin
 An cnáimh smuais thoirt a d' dhream-chraos
 'Nuair a theannadh tu teanchair do dhèudhaich.

Cha bu shùgradh do scoileir
 Dol a dhrantan re d'choileir,
 'Nuair a thionndadhadh thu chorr-fhiacaill gheur ris.

Le luchd nam feadana dù-ghorm
 D'am bu fhreagarach fùdar,
 'Nuair a spreigeadh na h-uird re spuir gheura;

Bheireadh.

* Air gach eilein.

† Earr-dhearg.

Bheireadh dùsgadh le h-ainiochd
 Air Utluich an langain,
 Garbh, stùcach, mòr, eangach an t-sléibhe.

Bhiodh an t-fùil no dheo an t-ionchainn
 Mu dheireadh drùthadh bhur n-ionbhruiich.
 Cha bhi mise d'a sheanchas na 's léir dhomh.

**An Ciaran mabach, do GHILLEASPUIC RUADH
 Mac MHIC DHONUILL ; le IAN LOM.**

GED' tha mi m' eun fògraiddh san tìrsa,
 Air mo ruagadh as na crìochaibh,
 Glòir do Dhia 's do Iarla Seafort,
 Cha bhi finn tuille fui 'r binne.

*O ro ro fin, cò nam b'ùil libb ?
 O ro ro fin, cò nam b'ùill libb ?
 Call abhar inn o, calman codheal ;
 Trom orach as o, cò nam b'ùill libb ?*

Sir Seumas nan tùr 's nam baideal,
 Gheibh luchd muirne cuirm a' d' aitreabh.
 Ge do rinn thu 'n dùiseal cadail,
 'S éibhinn leom do dhùsgadh maduinn.

O ro ro fin, &c.

Slán fui d' thriall, a Chiarain mhabaich,
 Shiùbhla' fliabh gun bhiodh, gun chadal ;
 Fraoch fui d' fhìn gun bhòsd, gun bhagradh ;
 Chuir thu ceo fui 'n ròiseal bhradaich.

O ro ro fin, &c.

Rinn thu mhoch-éiri' Di-dònuich,
 Cha b ann gu 'n aitreabh a chòmhach,
 Thoirt a mach nan cas cheann dòite,
 Chur fradaig fui bhraclaich na feòla.

O ro ro fin, &c.

Mhoire 's buidheach mis' a Dhia dhiot,
 Cuid do 'n athchuinge bha mi 'g iarraidh,
 'N grad spadadh le glas lannaibh liatha,
 Tarruing ghad air fad am fiacal.

O ro ro fin, &c.

Di-ciaduinn a chaidh thu t'uigheam
 Le d' bhrataich aird 's do ghillibh dubha,
 Scrìob Ghilleaspuig Ruaidh a h-Uithist.
 Bhuail e meall 'an ceann an uighe.

O ro ro fin, &c.

Cha d'iarr thu bàta no long dharaich
 Re h-àin geomhraidh 'n tùs na gaillinn ;
 Triubhas teann feadh bheann is bhealach,
 Coiseachd bhonn ge trom do mhealag.

O ro ro fin, &c.

Ach nan cuireadh tu gach cùis gu h-àite
 Mu 'n do sgaoil thu t-itean air sàile
 'Nuair a dh'eitich thu Inbher-làraidh,
 B' fheird do mheas e measg nan Gàidheal.

O ro ro fin, &c.

'S ann leam fhéin nach bu chruidh an t-fireachd
 Bh'aig mnaibh galach nam falt sgaoilteach,
 Bhi 'gan tarruing mar bheul-sinaoisein
 Sealg nam boc mu dhos na maoilseach.

O ro ro fin, &c.

'S maирг a rinn fhòlmuinn san droch-bheirt
 'N déigh am plaoѓadh fhuair bhur ploicne,
 Claigne 'gam faoisneadh a copar
 Mar chinn laoigh 'an déigh am plodadh.

O ro ro fin, &c.

Le FEAR SRATH-MHATHAISIDH.

THA fluagh an t-saoghal-sa 'nan deannaibh,
 Fear ag sgaoileadh 's fear ag tional,
 Fear ag carnadh òir 's 'ga mhùchadh,
 'S fear eile ga mhùn re balladh.

Uainn e dhaoine, 's gàbhaidh 'n feòl e,
 Bhi ro-ghlic, no bhi ro-ghèrach,
 Leigibh dhibh e s' leanaibh mise,
 Seall-sa nise dhuibh mo dhòighfa :

Gun bhi ro-chaithteach, no 'nam dhaòlaig,
 Cruinneach' òir, no 'ga sgaoileadh.
 Ma gheibh mi biadh, teine 's earradh,
 Tha mi toilichte dheth 'n t-saoghal.

'Nuair bhuaileas an t-eug a ghath orm,
 Tha mo Shlànuighear air a Chathair ;
 Bheir e mi cho luath do Phàrrais,
 'S ge b'e Righ na Spàinne m'athair.

COMUNN an UISGE-EHEATHA. Le Fear SRATH-MHATHAISIDH.

FEAR mo ghaol an t-uisge-beatha,
 Air am bi na daoin ag feitheamh !
 'S tric a chuir e saoi 'na luidhe
 Gun aon chlaidheamh rùsgadh.
Ciod eile chuireadh sunnt oirn,
Mur cuireadh bean is lionn e ?

'Nuair choisgeas gach fluagh am pathadh,
 'S a théid mac nam buadh air ghabhail,
 'S lìonmhòr

'S liomhor uaile feadh an tighe
'S biafd nach caitheadh cùinne.

Ciod eile, &c.

Cha b'e sud an comunn suarach.
'S maирg a dh'iarradh an taobh shuas doibh.
'S iad nach cromadh chun na fhuaraig,
Ge bu dual doibh 'n lùireach.

Ciod eile, &c.

Gheibht' an fin gach làmh bu chruaidhe,
'S cò b'fhearr na clann natuatha ?
'M fear bhiodh aig an amar-fhuail,
Gu 'm buaileadh e aon triur dhiubh.

Ciod eile, &c.

Bi'dh iad làn misnich is cruadail,
Gu h-aigiontach brisg tu tuasaid.
Chuireadh aon fhichead san uair sin
Tearlach Ruadh fui 'n chrùn duinn.

Ciod eile, &c.

Chluinneadh fear a bhiodh gun chluais iad,
Nan deanadh luinneag is fuaim e ;
Comunn teangach, cainnteach, cuachach,
Daunsach, suairc, neo-bhrùideil.

Ciod eile, &c.

Comun aoidheil, òlmhor, páirteil
Pògach, dornach, frònach, gábhaidh,
Spòrsail, ceòlmhor, cornach, gáireach,
Nach cuir cás gu smuairein.

Ciod eile, &c.

Gar am páidhear an fheill-mártuinn
'S ged' rach an Righ — mháthair,
Leanaidh iads' an ioc-shlainnt ádmhor
Gus am fág an lùths iad.

Ciod eile, &c.

'M fear

'M fear a chaidh choimhead na h-oidhche,
 Leig a chosan air a dhruim e ;
 Thug e stigh an rud nach d'rinn e ,
 'S b'oillteil a bha chùltaobh.

Ciod eile, &c.

Dh'éirich am fear a bha làimh ris
 'Theiche roimh bholadh an fhàile.
 Thuit e anns a' mhuighe-iàgain,
 'S mhill a' chàth a shùilean.

Ciod eile, &c.

Dh'éirich an treas fear gu dàicheil
 Chum 's gu'n teasairgeadh e'm fear bàite.
 Chuir e ghrìosach as le mhàsaibh,
 'S còta Spàinneach ùr air.

Ciod eile, &c.

'N sin dar dh'éirich iad uile
 Thuirt fear, " Gabhar greim do 'n duine.
 " Fhuair e masladh, 's cha b'e munar.
 " Loisgeadh mu 'na ghlùn e."

Ciod eile, &c.

Thuirt caraid an fhir a chaidh losgadh
 " Tha thu fior bhreugach, a losgain.
 " Bi mach fhad 's tha 'n dorus fosgailt',
 " Oglach, lobhta dhùisg fo."

Ciod eile, &c.

San uair a 's fearr a bhios aca
 Bi'dh làmh air gach cuail is bata.
 Bi'dh fear buailte, 's fear ga thachdad,
 'S fear fui 'n casaibh ciùrt.

Ciod eile, &c.

Fear eile thig aileag 'na bhràgad.
 Stiubhraidh e'm brollach a bhràthar

Aran pronn, is im is càise,
Brucach, blà, cur smùid dheth.

Ciod eile, &c.

Their bean-an-tighe gu dìblidh,
“ Dhuin’, is olc an cárámh bìdh fin.
“ ‘S mòr a b’fhearr dhomh agam fìn e,
“ S mòid a phrìs a’s dùthaich.”

Ciod eile, &c.

’N fin dar thig na coin fa choin-ith,
Leigidh iad air cimith comith.
Leasaichidh fear eile an nollaig
Le gleus ronnanach ùrar.

Ciod eile, &c.

Dar dh’fhàfas a’ bhangaid goirid,
Chuid nach d’tháinig ach mu dheireadh,
O nach faigh iad lán an goile,
Goiridh iad gu diumach.

Ciod eile, &c.

Théid iadsan a nise fa chéile,
‘S chi gach mad e féin ’an déigh laimh.
Bi’dh furd air na h-armaibh gleusta,
‘S deudaichean ’gan rùsgadh.

Ciod eile, &c.

‘S ann an fin a bhios a’ chaonag,
Firom farum chon is dhaoine,
Clann a’ ránuich, mnái re caoine.
‘S baobhail crost’ a’ chùirt iad.

Ciod eile, &c.

‘S ma chreideas gach fear na chual e,
‘S meas’ e na thuirt Callum Ruadh riùm.
‘Siad na coin a bhios ’an uachdar.
‘S bithidh daoin’ uaifle mùchta.

Ciod eile, &c.

SOIGHDEAN GHLENN-LIOBUINN.

A MHIC an fhir ruaidh,
 Bha gu misneachail cruaidh,
 Do thuiteam san ruaig cha b'fheirde mi.

Triall 's tu dìreadh
 Re cois frìghe,
 Bhiodh coilbhearr * dìreach dearbha leat.

Coin air iallaibh,
 Garg 'an gnìomhan :
 B'e do mhiann bhi sealgaireachd.

Pìc nad' dhornaibh,
 'S mill ni 's leòr oirr' :
 'S ann le treoir a thairngear i.

Glac nach leumadh
 Re teas gréine,
 Agus céir o'n Ghaille-bhinn oirr'.

It an eoin léith
 Brice na déigh,
 Air a gleus le bairbeireachd.

Sid a h-Eirinn
 'S meoir 'ga réiteach' :
 Cha d thig brein' fir-ceird air fin ;

Ach Fleisdeir fìnealt
 O Ghleann-liòbhuiinn,
 Sìr-chur sìd air chalpannan.

Cinn bhreac sgiathach
 Air dhreach dioltaig † :
 Cha d'thig iarunn garcaill orr'.

Gun chron dlùthaidh
O d' làimh lùthoir ;
Ite chùi' is earr air fin.

An faoi nach fòradh
Air thùs tòireachd :
'S maирg fear lòdail tharladh ort.

An faoi nach maimeadh
Air thùs feadhna ;
Bhiodh sgian chaol o'n chearduich ort.

Triath na fròine,
Ma 's fhior dhomhs' e,
Gur i chòir a s' fheirde leat.

Dáimh ga d' mholadh
Triall gu solar ;
Bhiodh do sporan earlaidh dhoibh.

Beoir air chuachaibh,
Ol aig t'uaiflibh,
Anns gach uair dha 'n tarladh finn.

Pìob 'ga spreigeadh,
Fìon 'ga leigeadh,
Luchd leadan ann re cearruchas.

Forthann air thi,
Dolaran sìos,
Galoin dheth 'n fhìon bhairceideach.

Cupannan lán
Musgar re daimh,
Usgar air mnaoi airg-bhraiteach.

Bhil a h-Eirin
Sin ort sgeula
Thig cùig ceud a shealltainn ort.

An t-òg is deis' thu
 Dh'fhalbh mu fheasgar ;
 Ghabh mi cead san anmoch dhio.

An t-òg is fine,
 'S fearr do'n Chinneadh,
 Nach d'rinnse ceillein airgid riamli.

'S ann leam a b'aithreach
 Gun bhi marruit,
 Dol fui sparradh Ghall-bhodach.

ROINN A DH'ALASTAIR MAC COLLA,

IS fhad tha mis' ann am chodal,
 'S mi tha fulang ;
 Gun an t-Alastair òg so mholadh
 Mar threun duine.

Do mhac-samhailt mar ealt' eun o dhubh bheinn
 Dol trìd choille dharaich ;
 No mar fhrois mhòir ag reubadh tuinne
 Air druim cuain mara.

Is leat Clann-Alastair nan arm guineach
 A 's ro-mhath cinseal ;
 Sud na fir nach 'eil dhuit fallsa,
 Taim d' an innseadh.

Tigfidh Raonull Dhùn-nan-ultach
 'Na chraoibh thoraidh,
 'M fear nach do ghabh sgàth roimh thi eile ;
 B'e 'n gnìomh doilich.

Tigfidh Aonghus mac Mhic Raonuill,
 Féinnidh, fuileach ;

Ts cha bhi feum air léigh am baile
 'An dèidh do bhuelle.

An uair a thogtadh fraoch is fearg
 Air Triath an toghair,
 Chluinntte fuaim do lann 'gan crathadh
 'An criochaibh 'n domhain.

Thug thu 'n là ud 'an Cul-radhain
 'An tùs t'òige ;
 Leagadh leat an sin luchd làstan
 Bu mhòr bòsta.

Ag ailis air Goll mac Morna
 La Uilt-eirinn ;
 Dh'fhàg thu Goill gu brònach
 'S mnài gu deurach.

Ag ailis air Oscar nam beumann tric
 La Pheirte ;
 Cha 'n fhéudadh duine chuca, leis
 A' cheo a bh' aca,

Ag ailis air Fionn mac Cumhail
 La Chill-faithe ;
 Chuir thu eich is Goill le bruthach
 Gu breun brothach.

Nuair thogadh tu do bhratach mhìn ruadh
 Re crann gatha,
 Bheireadh tu buaidh air gach rutha,
 'S gaoth 'ga crathadh.

Cha robh coimeas ann do m' threun fhear
 'An tùs troide,
 O nach sàiteadh am móine bhuig e
 Carragh creige.

DI-MOLADH Pioba DHONAILL BHAIN. Le Ian mac Codrum, no Ian Mac Fhearchair mhic Imhir ann an Uibhist a' Chinn a Tuath, Bard Shir Seumais mhic Donaill, a dh'eug san Roimh.

A 'CHAINNT a thuirt Ian gu'n labhair e cearr i,
 'S eudar dhuinn àicheadh is páidheadh dh'a chionn.
 Dh'fhàg e Mac Cruimein, Conduili is Tearlach,
 Is Dònallan Bán a tharruing gu prìs.

Orm is beag mòran sgeig
 Agus bleid chòmhraidih,
 Thu labhairt na h-urrad
 'S nach b'urrainn thu chòmhidach,
 Ach pilleadh gu stòlda
 Far 'n do thòifich thu dian.

An cual' thu cò 'n urram an taobh-fa do Lunduin ?
 Air na Piòbairean uile b'e Mac Cruimein an righ,
 Le poncannan àluinn a b'fhonnaire fàilte,
 Thairngeadh 'an càileachd gu fláinte fear tinn.

Caifmeachd bhinn, 's i bras dian,
 Ni tais' is fiambah fhògradh :
 Gaisg' agus cruadaí,
 Tha bhuaidh air an òinsich,
 Muim uasal nan Leòdach,
 Ga spreotadh le spìd.

A' mhairisgeach spòrsail bha aig Tearlach 'ga pògadh,
 An t-áilleagan ceòlar is bòiche guth cinn ;
 Tha na Gàidheil cho déigheil air manran a dh'éisdeachd,
 'S na bheil 'an Dun-eidin do luchd beurla air ti.
 Breac nan dual is neartmhòr fuaim,
 Bras 'an ruaig námhad,

Leis

Leis 'm bu cheòl leadarra,
 Feadain nan Spàinneach,
 Luchd dheisichean màdair
 Bhi cràdht' air dhroch dhìol.

Nan cluinnt' ann am Muile mar dh'fhàg thu Conduili,
 Cho b'uileor leo t'fhuil bhi air mullach do chinn :
 'S i bu ghreadanta dealachain air deas lámh na h-armachd ;
 Ag breabadh nan garbh phort bu shearbh a dol sìos.

Greach nach gann, fibh gun cheann,
 Fuidh bhruid theann Sheoruis
 Luchd nam beul fiara
 'Gar pianadh 's 'gar fògradh :
 Rinn iad le foirneart
 Bhur còir a bhuin dibh.

Cha d'thug thu taing idir do briofgardaich 'Thearlaich,
 Mach o Fhear Bhàli bhi ghnà air a thì.
 Mhol thu Chor ghliogach nach d'thigeadh a bàidse.
 Ach deannan beag gràin, o mám a dhroch shoìl.

Shaoil thu fuas maoin gun ghruaim,
 Craobh nam buadh ceòlmhor,
 Chuireadh fonn fuidh na creagan
 Le breabadaich mheoirean
 'S nach fulgheadh odròchain
 A thogail a cinn.

Cha'n fhaigh a' chùis bhuit ud talla 'm bi muirn,
 Ach átlí air a mùchadh le dùdan 's le sùidh.
 Cha bhi seithir aig Dònnall 's cha'n éirich e cònard,
 Ach suidh' air an t forn agus sopag re dhruim.
 Plaigh bhlaigh phuirt, gair dhroch dhuis,
 Aile cuirp bhròite ;
 Ceòl tha cho-sgreataidh
 Re sgreadail nan ròcus,
 No ifeinean òga
 Ehiòdh leòinte chean bìdh.

Nach gasta chùis bhurta bhi cneatraich air urlar
 Gun phronnadh air lutha gun siubhlaichean grinn,
 Sparradh odròchain 'an iurball odròchain,
 Sparradh odròchain a tòn odrobhì.

Màl' caol cam le h-aofg rann,
 Gaoth mar ghreann reòta
 Throimh na tuill fhiara
 Nach diònaich na meoirean,
 Nach tuigear air dòigh
 Ach otheoin is othì.

Diùdha nam fuidh bh'aig Tubal Cain,
 'Nuair sheinn e puirt ghaidhlig 's a dh'èluich e Phìob.
 Bha i tamull fuidh 'n uisge 'nar dhruideadh an Airc.
 Thachair dhi cnàmhadh fuidh uisge 's fuidh ghaoith.

Thàinig smug agus dust
 Anns na duis bhreotach,
 Iumadach drochaid
 'Ga stepadadh na scornan.
 Dh'fhàg i le crònán
 Odròchain gun brìgh.

Bha i seal uair aig Maolruainidh o Dornan,
 Chuireadh mi-dhòigheil bhàrr ordugh na fuinn.
 Bha i treis aig Mac pheatras a sheinneadh na dàin,
 'Nar theirig a' chlàrsach 's a dh'fhàilig a prìs.

Shéid Balaam 'na màla
 Osna chràmh chrònайдh.
 Shearg i le tabhann
 Seachd Cathan nam Fiantaidh.
 'S i lagaich an ciad uair
 Neart Dhiarmaid is Ghuill.

Turruraich an dòlais, bha treis aig Ian òg dh'i.
 Chosgadh riobhaidean conlaich na chòmhnadhl le ni.
 Bha i corr is seachd bliadhna 'na h-atharais bhialain
 Aig Mac Eachain 'ga riasladh air sliabh Chnoc-an-lìn.

An fhiuidh shean nach dùisg gean,
 Ghnùis nach glan còmhach:
 'S maирg dha 'm bu leannan
 A' chrannalach dhòinidh.
 Chaitteadh grán eòrna
 Leis na dh'fhoghnaidh dhi ghaoith.

Mu'n cuirear fuidh h-inneal Corrabhinneach na glaodhaich,
 'S inneach air eudach na dh'fheumas i shnáth.
 Cha bheag a' chuis dhéistinn bhi 'g éisteachd a gáirich;
 Dheanadh i aognaidh an taobh a bhiodh bláth.

Riasadh phort, scriachail dhos,
 Fhir an droch shaothair,
 Bheir i chiad éubhadh
 Re séideadh a gaoithe,
 Mar roncan bá caoilidh
 'S i faotainn a' bháis.

Bithidh 'n iunframaid għlagħach air alùbadh 'an craiceann;
 Cha'n fhuirich i 'n altaibh gun clearcail 'ga tādh'.
 Seirbhe na gabhann re tabhann a cruin-luath,
 Trumpaid a dhùisgeadh gach Iudas fhuair báš.

Mar chom geuraich 'ga chrádhadh
 Shéideadh lán gaoithe,
 Turrach nach urradh mi
 Tiunal a dh'innseadh,
 Ach rodain ag fianoil
 No sgiamhail laoigh òig.

Com caithe na curra is tachdad 'na muineal,
 Meoir traiste gun flurus cur triulluin 'an dán,
 Sheinneadh a bhollaich le solus an colain,
 Ruidhle gun ordon an cómhnuidh air lár.

'N aognaidh lom gaoth throimh tholl,
 Gáir gun fhonn cómhraig,
 A thaifisheadh cruadal
 'S a luathaicheadh teoltachd,

Ga beachdail don-dóchais
Mu 'n t-forn am bi ghráisg.

Bídh gaoth a' mháil ghrodaidh cur gáir anns na dosaibh,
I daonan 'na trotan re propadhl odrá.
Li'dh feannfar caol chrochta fuidh chaonaig aig ochdar,
Sruth staoineag 'ga stopadh cur droch cheól 'na tháinig.

Fuaim mar ghlag dh'fhuadach each,
Duan chur as frídhe.
Cha 'n abair mi tuille
Re di-moladh pioba,
Ach a leigeadh a chluinntinn
Gu'n thill mi mac Pháil.

Air Constríbh eadar dithis ann an Uibhist a' Chinn
a Tuath. Leis an IAN MAC CODRUM cheudna.

CHA 'n e dhùisg mo sheanchas domh
Chùis mu bheil mi dearmalach,
Gach Hungaireach 's gach Gearmailteach,
Gach Francach 'an rùn marbhaidh dhuinn ;
Muir no tìr cha tearmann duinn.

Tha mo dhùil 's gur firinneach,
Gach muiseag tha mi cluinntinn deth,
Nach dean iad unsa dhìreadh oirn,
Nach buidh'n iad na h-Innsean oirn,
Gu 'n sguir iad far 'n do dh'inntrig iad.

O chaidh na h-airm 'an tasgaidh oirn,
Ge tric a' ghairm gu faigh sinn iad,
Nach foghnadh claidhean maide dhuinn
Gu feasamh a' chrùin shagsonaich,
Mar thug an Diùc a dh'fhasan duinn ?

Ge mordhalach Righ Prusia
 'S na righridh mòr tha 'n trioblaid ris,
 'S co neònach leomfa 'm Frisealach,
 'S am Bàideannach le measrachadh,
 Ehi deanamh réit 's nach bris iad i.

Gu m' flàن dh'an armunn cheanalta,
 Nach do chuir an rabhard eallach air,
 Thug dhomhsa càil gun mhearachd dheth,
 Ge ta cha d'thug e barantas domh
 An réit' ud c'ait' a mhaireadh i.

Bha mise uair gu faca mi
 Nach creidinn uaithe facial deth,
 Nach bithinn suas 'nar thachradh e,
 A liuthaid gruag is ——————
 Bha 'm fuafgladh anns an t-sabaid ud.

'Nuair dh'inntrigeadh an t-ascaoineas,
 Is àrd a chluinnteadh 'm Pabaidh iad ;
 Fhreagair coill is clachan doibh ;
 Cha bhiodh bean 'an àite faicinn doibh,
 Iad fhéin 's mac-talla bas-bhualadh.

'Nuair bhiodh iad sgìth fna tagraichean,
 'Se crìochnach' a bhiodh aca-san,
 Ag iarraidh iasad bhataichean,
 Gach tuairisgeul re chlaistinn ann,
 Nach cualas riagh o bhaisdeadh finn.

Gur maирг a bhiodh 'san ubraid ud
 'Nar ghabhadh iad gu tùirneulas.
 Bhiodh fàsgadh air na sùilean ann ;
 Bu lònar duirn is glùinean ann ;
 Air bhrcaban cha bhiodh cùmhnnadh * ann ;

Bhiodh rocladh air na clàigeannan ;
 Bhiodh scornanan 'gan tachdadh ann ;

Bhiodh

* Caomhnadh.

Bhiodh meoirean air an cagnadh ann,
 Bhiodh cluasan air an stracadh ann,
 Bhiodh spuaicean air an cnaphadh ann.

'Nuair thuiteadh iad gu mi-cheudamh
 Bhiodh rùsladh le is na h-ìnean ann,
 Bhiodh piocadh leis na bìdeagan,
 Bhiodh riabadh air na cìreinean,
 Bhiodh cus na h-uile mi-loinn ann.

Mu'm biodh a' chonstridh dealaithe
 Bhiodh doirneagan 'gan tarruing ann,
 Bhiodh scrobaga na malaidh ann,
 Bhiodh beoil re fileadh fala ann,
 Bhiodh gu lcòr aig fear dha aithris ann.

'Nuair nach maireadh giubhas Lochlanach,
 'Sa' choill' an déis a sttopadh oirn,
 Bu mhath na h-air'm na botrachain ;
 Bu sgiobailt e na 'm bogfaigeadh ;
 Cha bhriseadh e na coguisean.

Mac Fhiunlainmh Ghobha tha ealanta,
 Tha dà iarun deug a 's teallach aig,
 Iad uile diolta garaidh aig,
 A fear a bheir a tarag dhuibh,
 Chuid eile dhiubh cha bhean e dhoibh.

'Sann do 'n tìr bu shámhach so ;
 Bu shòlas inntinn Báilli e ;
 Bu lìonar fear gu'n áiteach' ann,
 Dul gu fianais 's fiambah a bháthaidh air,
 Cuing mu mhàaoi 's mu pháistean ann.

Bha Uibhist air a nàrachadh.
 Bha Iudharn air a fásachadh.
 Le guidheachan na càraid ud
 Bha sòlas air an Abhairfear.
 Bu neònach leis nach d'tháinig iad.

Chluinn mac Cuinn an tolseach e.
 Chluinn a rìs an Doctoir e,
 Mar chrìochnaichear na portaidh ud.
 Cha taig e làn a' chopain domh,
 Gu 'm bàraig e dà bhotul rium.

Innsidh mise dh'Uisdean e,
 Dh'fhear Bhàlai pàirt do'n t-sùgradh, ud,
 Do'n Bhàilli air an dùthach e ;
 Air chàch cha dean mi cùmhnad air,
 Bheir iad bàids is dùrachd dhomh.

DO SHIR SEUMAS TRIATH CHLOINN-DONAILL, A
 DH'EUG SAN ROIMH ; LEIS AN IAN MAC CODRUM
 CHEUDNA.

AIR tuiteam a' m' chadal a nis o cheann fada
 Gu'n thachair dhomh aiceid a stàd ann am bhràgha.
 Tha chneidh air mo ghiùlan ta àmhgharach ciùrraidh.
 Cha bhi mi 'ga mùchadh, gu rùisg mi os aird i.
 Ach Dia bhi 'ga chòimhnadh 's a riaghlaigh a ròidean !
 An Ti bheil mo dhòchas fuidh chòmnadh an Ard-righ,
 Lagaich mo dhòrainn, neartaich mo shòlas,
 Chuir mi an dòchas bhi ni 's òige na ta mi.

'S iomadh buille so b'eudar dhuinn fhulang.
 Bha chuing air ar mùineal 's bu truim' i na phráiseach
 Cho trom re clach-mhuileann 'na sìneadh air lunnaibh,
 Do iargain nan Curaidh 's iad uil' air ar fàgail.
 Gradan a' gheamhraidh a lagaich gu teann finn'
 'Nuair a chaill finn ar Ceannard, nach robh shamhla meafg
 Gháidheal,
 Consmunn na h-aoidhealachd, leòmhan na riòghalachd,
 Dòrainn re innseadh dha 'n linne nach d'thàinig :

Dòrainn re innseadh, an dòrainn a chlaoidh ffinn,
 Thoirleumar n-inntinn cho ìosal re 'r sàilean :

Ar Ceann-seadhna mòr prìseil bu mhòr urram san rioghachd,
 Gu'n do bhuin an t-eug dhinn e, ar mi-fhortan làidir !
 Fhir a chunnaic ar cruadal, leig umainn am fuàradh,
 Bi thusa 'nad' bhuachaill air na fhuair finn 'na áite.
 Cuir dhachaidh Sir Seumas gun aiceid, gun éisfleann,
 Gu chuideachda fhéin ; mhuire 's éibhinn a tharsail.

Chrìosda, gléidh dhùinne ar buachaille cliuiteach,
 Ar n-uachdaran dùcha ; tha chùram antrà-s'oirn.
 Allail ar n-Iùran, smiorail is grunn tail,
 Fearail re dhùsgadh nan tiunntadh am manran,
 Ar baranta mùirneach, carraig ar bunntaist,
 Ar n-aon 's ar cairt dhùbailt 's an crùn air an taileash,
 An ràmh nach 'eil bristeach, ar lann ann an trioblaid,
 Ar cannard 's ar misneach, fear bhriseadh a' bhàire.

Ann andusgadh no'n cadal duinn, 'nùrnuigh no'n athchuinge
 Ar déirce ga nasgadh, cuir dhachaidh thu sabhailt.
 Muint' ann an chleachd thu, cliuiteach re d' chlaistinn thu,
 Muirneach re t'fhaicinn air each no air lar thu,
 Ar 'n aithear 's ar sòlas, ar fion air na bòrdaibh,
 Ar mire 's ar ceol thu, 's ar doigh air ceòl-gaire,
 Ar connsmunna féilidh a dheònaich Mac Dé dhuinn
 Gu cóir chur air stéidhe, 's gu eucoir a smialadh.

Gur h-innealt'an consmunn Ceann-cineadh Chloinn-dónaill,
 Fear iriosal stólda gun téir air an ardan :
 Eireachdail, coimhliont', soilleir 'an eolas,
 Gairrear an trogbhail, bòchdan mo lamhsa,
 Cùirteir na siobhaltachd, urla na h-aoidhealachd,
 Tlusail re dìleachdain 's cuimhneach air airidh,
 Aigeantach insgineach, beachdail air rioghalachd,
 Gaisgeach roimh mhìlte nan sìneadh e 'n gairdean.

Mo rùn an sár ghaisgeach, fear òg a' chùil chleachdaich,
 Fear mórdhalach gasta, gun ghaise, gun táire ;
 Curaidh nam brataichean guineach re 'm bagairt iad,
 Chuireadh an t-fradag 'na lasair gun smáladh,

A bhuaileadh a' chollaид mu 'n chluan air an cromadh iad,
 A ghluaifeadh gun somaltachd an coinneamh nan námhad
 Le spáinneachaibh loma, le musgaidibh troma,
 Le fùdar caol meallach 'n ám teannadh re lámhach.

Ge sad a bha 'n aiceid 'na cómhnuidh fuidh m'asgoil,
 Fógraidd mi as i, thig aiteas 'na áite ;
 Cuiridh mi airtneul air fógradh gu chairtealan,
 'Nuair chuireas Dia dhachaídh na dh'aifig mo shláinte.
 Moladh dha 'n Léigh a dh'fhág fallain mo chreuchdan,
 Tharruing mo speuraid ni 's tréine na b'ábhaist !
 Aghaidh Shir Seumais, aghaidh na féile,
 Toghadh gach speuclair thug an léirfinn ni b'fhearr dhomh.

Aghaidh na staidealachd, aghaidh na scairtealachd,
 Aghaidh na maifealachd, tlachd agus áilleachd,
 Aghaidh na fearalachd, aghaidh na smioralachd,
 Aghaidh is gloine bheir sealladh 'an sgáthan,
 Aghaidh na stóltachd, aghaidh na mórchuis,
 Aghaidh na leómhain, ach tóiseachadh cearr air !
 Buinidh dha 'n óig-fhear bhi currant 'an constribh,
 'Sgur iomadh laoch dorn-gheal théid 's antóireachd is aillleat.

Cha sùgradh re chlaistinn bhi dùsgadh do chaismeachd,
 Bhi rùsgadh do bhratach gu h-aigeantach stàtoil,
 Piob thollach 'ga spalpadh sior-phronnadh nam bras phort,
 Fraoch tomach nam badan re crann daitht' air a cháramh,
 Barant do dh'uaislean ag tarruing mu'n cuairt di ;
 Gu'm b'fhearail an dulchas dol a bhuantach buaidh lárach,
 Ceathairne ghruamach, gun athadh roimh luaidhe,
 Dh'fhágadh gun gluasad cuirp fhuar anns an ár-fhaich.

Gur iomadh sár ghaisgeach tha urranta smachdail,
 A thionnadh a steach riut 'n ám aisith no crámhain,
 Le 'n spáinneachaibh scaiteach cho cruaidh ris an ealtainn,
 'N am bhualadh nan cláigeann gu 'n spealtadh iad cnamhan,
 Gu fireachail eutrom, air mhir' anns a' chaonaig,
 Bhiodh fuil air na fraochaibh mu 'n traoghar an ardan

Le comunn gun chlaonadh, gun somaltachd gairdein,
'N àm loimadh nam faobhar re cudan nan nàmhad.

Nam faiête Sir Seumas 's gu cuireadh e feum air,
Gur h-iomadh taoblh dh'éireadh leat réisimeid làidir
'An Alb' is 'an Eirinn co deònach le cheile,
Ó Chlach nan loung gleusta gu leum e Phort-phadrig :
Uaislean Chinn-tìre bu dual duit o d' shinnseribh,
Gu rachadh iad sìos leat gun di-chuimhn, gun fhàilinn,
Gu biodh iad cho tìdheach 's gu deanadh iad mi-sta
Mar leòmhana miannach 's gun bhiadh aig an áalach.

Dh'éireadh na Leòdaich, dh'éireadh 's bu chòir dhoibh,
Dh'éireadh, 's bu deònach thaobh eòlais is càirdeis ;
Thigeadh am mòr shluagh briosc ann an òrdon*,
Sgiolta na consmuinn 'an tòiseachadh blàir iad,
Dhearbhadh na fearralachd calma 'n àm tarruing iad,
An calg mar na nathraighean fearann 'ga raiteach,
Stròiceach le lannaibh iad, dòrtach air falanan,
Còcairean ealamh iad air cheannan 's air chnàmhan.

Dhùisgeadh 'nad charraid fir ùr Ghlinne-garadh,
B'e 'n dearmad gu'n ghoinne siol Ailein a dh'fhàgail.
Daoine cho fearrail, cho saoireach air lannaibh,
Gu faiête neul fal' orr' gan tarruing a scàbard,
Inntinneach, togarach, impidh cha 'n obadh iad,'
Fior chruaidh gun bhogachadh 's obair air làrach,
Calma mar churainean, 's maирг air an cuireadh iad ;
Chuireadh am buillean gu fulang na Spainnich.

Dh'éireadh fir Mhuile le éibhe nan cluinneadh iad,
Dh'éireadh iad uile gu h-urranta làdir ;
Dualchas a chumadh iad, gualainn re uileann iad,
Bhuaileadh iad buillean mu 'm fuiling thu tàmailt.
'S cràiteach re innseadh bhi 'g àireamh bhur diobhail,
Na thuit dh'an dream rioghail am mi-fhortan Thearlaich,
Iadsan co iofal fuidh shàilean nan Guineach,
Na cairdean cho dileas 's a bha inc ris a' phaipeir.

N

Do

* Òrdngh.

Do Shir SEUMAS Mac DHONAILL 'an deidh a
bhais ; leis an IAN Mac CODRUM cheudna.

MOCH 'fa maduinn 's mi 'g éirigh,
Cha'n e 'n codal tha streup rium,
Fliuch mo leaba gun seafdar, gun sàmhchar :
Fliuch mo leaba, &c.

Cho 'n eil agam da éis fin,
'N déidh mo thaic-fa 'gam thréigfínn,
Ach maille claisfeachd is léirfínn is tàbhachd,
Ach maille, &c.

'S trom a' chuing-s' air ar muineal.
Air ar lònadh le mulad,
Tha fínn sgìth 's cha'n ann ullamh a ta fínn :
Tha fínn, &c.

Sinn re iargain nan curaidh
Nach robh 'n iasad ach diombuan,
Gun fhearr liath a bhi uil' air an làrach,
Gun fhearr, &c.

Daoine mórchuiseach measail,
Daoine còrr ann an iochd iad,
Daoine cròdha gu bristeadh air nàmhad,
Daoine, &c.

Ann an ùine dà fhichead
Gur dò-bhail ar briseadh,
Gur a dùbait a nis oirn e làthair,
Gur a, &c.

Chaill fin cóigear no seisir
Do na consmuinn bu treise,
Nach robh beo ann am Breatann an áicheádh
Nach robh, &c.

Ann an uaifle 's 'an urram,
 Annas gach deagh bhuaidh bh'air duine ;
 Ann an cruadal gu buinig buaidh láreach,
 Ann an, &c.

'S bochd an ruaigs' oirn an còmhnuidh,
 Dh'fhág ar gualainn 'na ònar,
 Bhi sguabadh ar n-òigridh gun dál uainn.
 Bhi sguabadh, &c.

Tháinig meadhoil gu bròn duinn.
 Tháinig aithear gu dòrainn.
 Chaill sìnn amharc is sòlas ar sgáthain.
 Chaill finn, &c.

Bás ar n-uachdarain phríseil,
 Sgeul a's cruaidhe re chluinntinn :
 Fhuair luchd fuath dhuinn is mìoruinn an áilleas.
 Fhuair, &c.

Gur e 'm fueradh-s' an uraidh
 Chuir ar gluasad 'an trumad.
 So 'n ruaig tha 'gar n-iomain gu anrath ;
 So 'n ruaig, &c.

Bhi fuidh adhar * an sgeoil ud
 Gach aon latha re'r beo-fhlaint,
 Air bheag aithir, no sòlais, no fláinte.
 Air bheag, &c.

Fhuair finn naimheachd ar leatrom.
 Fhuair finn naimheachd na creiche.
 Fhuair finn naimheachd thug leagadh dh'ar n-ar
 Fhuair finn, &c.

'S trom an galar 's is dó-bhail
 Móran uallaich re ghiúlan,
 Rinn ar n-anail a mhúchadh 's ar dàn ;
 Rinn ar, &c.

Nis o 's díleachdan bochd mi,
 Oighre díreach air oisinn,
 Mi re innseadh cruas m' fhortain do Phádruig ;
 Mi re innseadh, &c.

Mi ag innseadh cruas m' fhortain,
 Mar a dh'inntrig e 'n toiseach :
 Cha'n 'eil brigh dhomh, no toirt bhi 'ga áireamh.
 Cha'n 'eil, &c.

Ach an sgrìobh thug a' chreach oirn,
 Dh'fhág a chaoidh' finn 'ga h-acain,
 So i 'n díle chuir brat air na tháinig.
 So i 'n díle, &c.

Dh'fhalbh ar ceannard óg maiseach,
 Bha gun agradh, gun ghaifeadh,
 Muir a tháinig le grad a thug *bhair* oirn.
 Muir, &c.

Chuir ar leaba san dreaghann,
 'S gun ar cadal air faighinn,
 Ar sùil frasach o'n naimheachd a tháinig.
 Ar sùil, &c.

O nach dùil re Sir Seumas,
 'S beag ar rùn 'an gáir eibhinn.
 Bithidh finn tuisgeach 'na dhéidh gu la báis deth.
 Bithidh, &c.

Chaill finn duilleach ar géige,
 Gráinne mullaich ar déise.
 So an turus chuir éis air ar n-armainn.
 So an turus, &c.

'S eudar fuireach re síochaint,
 O nach urrainn air stríbh finn,
 Ach bhi fulang gu 'n stríochd finn d'ar námhad.
 Ach bhi, &c.

Ma thig fairneart no bagr' oirn,
 Sinn gun dòigh air am bacail :
 Tha finn leointe 'nar pearfa 's 'nar càileachd ;
 Tha finn, &c.

O'n là thàinig am briseadh,
 A thug tearnadh 'nar meas duinn,
 Ar Cean-tànach 's ar misneach 'gár fàgail.
 Ar, &c.

Dh'fhág e sinne bochd tùirseach
 Ann an ionad ar cùraidh,
 Gun e thilleadh g'a dhùchenna sàbhailt,
 Gun e, &c.

Thug e scrìob air ar n-uaiflean..
 Caoidh' cha dìrich an tuath e.
 Tha finn mi-gheanach truagh air bheag stàdhà.
 Tha finn, &c.

Sinn mar chaoraich gun bhuachaill,
 'N déis an t-adhair thoirt uatha,
 Air ar sgaoileadh le ruaig ghille-mhàrtuinn.
 Air ar, &c.

Ar toil-inntinn 's ar solas,
 Craobh a dhìdionn ar còrach,
 Ann an Cathair na Ròimh air a chàradh.
 Ann an, &c.

Thu bhi 'n Cathair na Ròimhe,
 Goirt re innseadh na sgeoil fin !
 Dhe ! cha dìrich Clann Dònaill ni 's àirde.
 Dhé ! cha, &c.

O'n la sgathadh ar n-ògan,
 A' chraobh bu fhlathaile còmhdaich,
 Gun a h-abhall air dòigh dhuinn a thàrsail.
 Gun a, &c.

Mòr an sgeul san Roinn-Eòrp e,
 Mòr a bheud le Righ Seorsa,
 Mòr an éis air do sheòrsa gu' bràth e !
 Mòr an, &c.

Cha do dhùineadh an còta,
 'S cha do ghiùlain na brògan,
 Neach ann cunntadh iad còmhluath do phàrtean
 Neach ann, &c.

Anu an gliocas, 'an eòlas,
 Ann an tuigc 's am mòr-chuis,
 Is na giftinean mòr a bha fàs-riut.
 Is na, &c.

'Tha sinn deurach bochd tùirfeach,
 Gun ghàir aoibhinn, gun dùil ris,
 Mar an Fheinn agus Fiunn air am fágail.
 Mar an, &c.

Sinn gun Oscar, gun Diarmad,
 Gun Gholl osgarra fialaidh,
 Gach craobh thoisich ag triall uainn gu Pharras ;
 Gach craobh, &c.

Cinn nam biuinean calma
 Leis an d'ùmhlaicheadh Alba.
 'S iomadh Ughdair thug feannas mar bha sinn.
 'S iomadh, &c.

'S bochd a chliochnuich ar n-aimsir,
 Mar Mhaol Ciaran gun Fhearchair,
 Sinn re iargain na dh'fhalbh uainn 's nach d'thàinig.
 Sinn, &c.

'Se ni 's cosmhuil re sheanchas,
 Lìonn sinn copan na h-aingeachd
 Aig 'na bhrofhuich sinn fearg an Ti 's airde.
 Aig na, &c.

An Ti phriseil thug uainn c
 Chum na rioghachd is buaine,
 O Chrìosda, cum suas duinn' na bráithrean.
 O Chrìosda, &c.

MOLADH Chloinn DONAILL, leis an IAN Mac
 CODRUM cheudna.

TO PADH leat, a Dho'ill mhic Fhionnlaimh,
 Dhùisg thu mi le páirt dó d' chomhradh.
 Air bheagan eólais as dùthach,
 Tha cunntas gur gille cóir thu.
 Chuir thu do chomaine romhad,
 'S fheirde do ghnothuch an cómhnuidh
 'S cinnteach gur a leat ar báidse:
 'S leat ar cairdeas 'm fad is beo thu.

Mhol thu ar daoine 's ar fearann,
 Ar mnaithean baile, 's bu chóir dhuit.
 Cha d'rinn thu di-chuimhn no mearachd:
 Mhol thu gach sean is gach óg dhiubh.
 Mhol thu 'n uailean, mhol thu 'n ìsean.
 Dh'fhág thu shíos air an aon dóigh iad.
 Na bheil g'an ealainn re chluinntinn,
 Cha chean dìchil a dh'fhág scód orr'.

Teannadh re moladh ar daoine,
 Cha robh e saoireach air aon dóigh:
 'An gleus, 'an gaisge 's 'an teómachd,
 Air aon aobhar thig 'nan còdhail
 Nochdadhl an eudan re gradan
 (Cha robh gaisedh anns a' phòr ud)
 Cliu is pailteas, mais' is tábhachd;
 Ciod e 'n cás nach faight' air chòir iad?

Ch2

Cha bu mhisf' thu mise láimh riut
 'An ám a bhi 'g áireamh nan consmunn,
 Gu innseadh am maife 's an uaifle,
 An gaisge 's cruadal 'n ám trogbhail*.
 B'iad sud na fir a bha fearrail
 'Thilleadh an-seasgair 'an tòireachd,
 'S a dh'fhágadh falach an àr-fhaich
 Nam fanadh an námhac re 'n còmhrag.

Ach nam faiceadh tu na fir ud
 Re uchd teine 's iad 'an ordon †,
 Coflas fiadhaich ag dol sìos orr',
 Ag falbh gu dian air bheagan stòldachd ;
 Claidheamh ruisgt 'an làimh gach aon fhir,
 Fearn 'nan eudan 's faobhar gleois orr',
 Iad cho nimheil ris an iolair,
 'S iad cho frioghaill ris na leómhain.

Cha mhór a thionnal nan daoin' ud
 Bha re fhaotáinn fan Roinn-Eóirpa.
 Bha iad fearrail 'an ám caonaig,
 Gu fuileach, faobharrach, stróiceach.
 Nam faigheadh tu iad 'an gliocas
 Mar bha am misneach is am mórchuis,
 C' ait' am feudadh tu áireamh,
 Aon daoine b'fhearr na Clann Dónaill.

Bha iad treubhach, fearail, foinnidh,
 Gu neo lomara mu 'n stóras.
 Bha iad cunbalach 'nan gealladh,
 Gun fheall, gun charachd, gun róidean.
 Ge do dh'iarrtadh nuás an finnfridh,
 O mhullach an cinn gu'm brógan,
 'N donas cron a bha re inns' orr',
 Ach an rioghalachd mar sheórsa.

Ach ma mhol thu ar daoin' uaifle,
 C'uim nach do luaidh thu Mac-Dhónaill ?

Aon

* Togail.

† Ordugh.

Aon Mhac De bhi air 'na bhuachaill'
 G'a ghleidhe buan duinn 'na bheò-shlainte !
 O 's curaidh a choisneas buaidh e,
 Leanas re dhualchas 'an cómhnuidh,
 Nach deachaidh neach riamh 'nan tuasaid
 Rinn dad buannachd air an conribh.

C'ait an dh'fhág thu Mac Mhic ailein
 'Nuair a thionaileadh e mhòr shluagh,
 Na fir mhóra bu mhòr alladh,
 Re linn Alastair 's Mhontrós ?
 'S maирg a dhùisgeadh ruin bhur n-aisth
 No thionndadh taobhascaoin blur cleóca,
 Ge b'e sùil a bhiodh 'gan amharc
 Cromadh sìos gu abhuinn Lòchaidh.

Ach ma chaidh tu 'nan sealbhaidh,
 C'uiм nach do sheanchais thu air chóir iad,
 Teaghlach uasal Ghlinne-garadh
 S na h-iùrana o ghleannaibh Chnoideart
 'S iomadh curaidh làidir uaibhreach
 Sheasadh cruaidh 's a bhuaileadh stròicean,
 O cheann Loch-Uthairn nam fuar bheann
 Gu bun na stuaighe a Morrair.

An dh'fhág thu teaghlach na Ceapaich
 ('S mòr a' chreach nach 'eil iad cò'lai)
 Dh'éireadh leinn suas 'an aisth
 Le 'm piob 's le 'm brataiche fròltaidh,
 Mac Ian a Gleanna-comhan,
 Fir chothanta 'n am na conribh,
 Daoine foinnidh, fearail, fearradha
 Rùsgadh a'm is fearg re 'n frónaibh ?

Dh'fhág thu Mac Dhùgháil a Ladharn
 (Bu mhuirneach gabhail a chò'-lain)
 Cuide re uaislean Chinntìre
 O'n Roinn Illich 's mhaol na h-Odha.

Dh'fhàg thu Iarl Antrum a h-Eirinn
 Rinn an t-euchd am blàr na Bòine.
 'Nar a dhlùthraigheadh iad re chéile,
 Co chunntadh féich air Clann Dònaill?

Alba, ge bu mhòr re inns' e,
 Roinn iad i o thuinn gu mòintich.
 Fhuair an còir o làimh Chloinn Dònaill.
 Fhuair iad a ris an Rùta,
 'S ioma urra mhòr bha innte
 Cunntaidh Antrum ge bu mhòr i.
 Sgrios iad as an naimhdean uile,
 'S thuit mac Cuibhilein san tòireachd.

Bhudhinn iad baile 's leth Alba ;
 S e'n claidheamh a shealbháich còir dhoibh.
 Bhudhinn iad latha Chath Gairbheach.
 Rinn iad an argumaid a chòmhach.
 Air bheagan cónaидh gu trioblaid
 Thug iad am bristeadh a mòran,
 Mac Ill-Ian ann le chuideachd,
 'S Lachlan cutach mac an Tòisich.

Nan d'thigeadh feum air Sir Seumas,
 Gun éireadh iad uile còmhluath
 O Roinn Ghallaibh gu Roinn Ile,
 Gach fear thug a shinnfridh còir dhoibh.
 Thigeadh Mac coinnich a Bhrathain,
 Mac Aoidh Strath neabhair 's Diùc Gordon,
 Thigeadh Barraich, 's thigeadh Banaich,
 Reothaich is Tailich is Ròsaich.

Ar luchd dàimh 's ar cairdean dileas
 Dh'ciridh leinn a fios 'an constribh.
 Thigeadh Uaile Chloinne Ill-Ian
 Mu'n cuairt cho daingean re d' chòta,
 Iad fuidh ghruaim 'an uair a' chatha
 Cruaidh 'nan lamhan sgathadh feòla,

Tarraing spàinneach làidir liobhar
Sgoilteadh díreach cinn gu brógan.

Bhudheann fhuilteach glan nan geur lann,
Thigeadh Reisimeid nan Leodach,
Thigeadh Réisimeid nan Niallach
Le loingeas lìonar 's le seòltaibh,
Foibisich 's Frisealaich dhéireadh,
'S thigeadh Clann Reubhair 'an ordu.
'Nar a dhùisgeadh fir na h-Iuraich,
Co thigeadh air tùs ach Tomas ?

Fraoch.

THE scene of the following poem is said to have been on the south shore, and on the Island near the south side of Loch-Cuaich, or Lochfraochy about two miles to the westward of Amalrie and eleven west from Dunkeld. About a quarter of a mile to the S. E. there is, on an eminence, a very ancient ruin, which has probably been the seat of May, and nearly the station of the Bard too, when he said, *Ann fan Traidh tha fiar fui dheas*, i. e. nigh the shore to the west-ward on the south. May was in love with Fraoch; but her daughter (who by some is called *Ceann-geal*, or White-head,) and Fraoch mutually loved each other, and because the mother found that he preferred her daughter to herself, she contrived and effected his ruin in the manner related in the Poem.

Duan Fraoich.

OSNA Caraid an cluain Fhraoich.
Mar osna Laoich an caisteal Chro;
An osna fin o 'n tuirseach fear :
'S o'n trom ghulanach; bean og.

Sud e fiar an carn am blaeil;
Fraoch Mac Feadhaich, an fhuilt-mhaodh,

'M fear a rinn buidheachas do Mhai
'S an air a shlointeadh Carn-Fraoich.

Gul nam ban o'n chruachan tuir ;
'S cruidh am fath mu'n guil a bhean
'S e dfhag m'osna gu troim trom
Fraoch Mac Feadhaich nan colg fean.

Gur i'n ainnir a ni 'n gul
Tein ga fhios do chluain Fhraoich
Donn or-bhuidh an fhuilt (chais) aill ;
Aon ninghin Mai mu 'm biodh na laoich.

Aon ninghin Chòruill is greinne folt
Taobh re Taobh a nochd is Fraoch
Ge 'h iomadh fear a (ghradhaich) i
Nior ghradhaich i aon fhear ach Fraoch ;

Nuair fhuair i a muigh e
Cairdeas an Laoich bu ghloinne gne
'S e abhar mu'n do reub i chorp,
Chionn gun olc a dheanamh lei ;

Chuir e i gu càth a bhais ;
(Taobh re mnai 's na dean a lochd)
'S tuirfeach ; do thuitim le Beist.
Dh innse duibh gun cheilg a nos.

Caòran do bhi air Locha Mai ;
Ann san traídha tha siar fa dheas
Gach a Raithe 's gach a mios
Bhi toradh abuidh ann fa mheas.

Bha buaidh air a mheasa dhearg
Bu mhilse e na míl bhla
Gu 'n cumadh an caoran is e dearg
Neach beo gun bhidh car naoi Trath.

Bliadhna do shaoghal gach fir ;
 Dh'innsin duibh anois a dhearbh
 Gu cabhradh e air luchd chneadh,
 Brigh a mheasa is e dearg.

'N aimcheist mhór a bha na dhiaidh,
 Ge b'e Leigh a chabhradh na sloigh.
 A bheist nimh a bhi na bhun ;
 Gràbadh do dhuine dol d'a bhuan.

Do bhual lea-slainte throm throm,
 Air ninghean Odhuich na'n corn fial,
 Chuireadh le fios air Fraoch
 'S dfhiosfruich an laoch ciod e a mian ?

Labhair i nach biodh i flan
 Mar fagha i lan a bos maoth
 Do chàorann an lochain fhuair,
 'S gun aon neach ga bhuan ach Fraoch.

Cnuasachd riamh ni 'n drìnneam fein
 Thuirt Mac Feadhaich nan gruaidh tla ;
 Gar an drinneam arsa Fraoch
 Theid mi bhuan a chaor'n do Mhai.

Gluais Fraoch air cheimnibh aidh,
 'S chuaidh è shnamh air an Loch ;
 Fhuair e bheist na suram suain ;
 'Sa craos suas ris an dós.

Fraoch mac Feadhaich nan arm geur.
 Thanig e o'n bheist gun fhios,
 'S ultach leis d'an chaoran dhearg
 D'an bhall an raibh Mai na tigh.

Ge maith uile na rinneadh leat ;
 Labhair Mai bu chaoine cruth.

Ni 'm fodhain leamfa laoch luinn
Gun an t flat bhuan as a bun.

Gluais Fraoch, s nior Laoch tiom
A fhnamh air an linne bhoig.
Bu deacair, ge bu mhor a radh,
Teachd o'n bhas an raibh a chuid ;

Ghlac e an caoran air a bhar,
'S tharuing e 'n crann as a fhreamh,
Toirt a chosan do air tir ;
Rug i air, a ris a bheist.

Rug a bheist air, air an traigh,
Ghlac i a lamh ann a craos,
Ghlac eisín i air dha ghial,
Ochoin ? gun a scian aig Fraoch ?

Liodair a bheist a chneas bàn,
Liodair i a lamh gu leon,
Thainig ninghin ùr nan geal-ghlac
'S ghrad thug i dha scian d' an or.

Cha comhrag sud ach comhrag gearr,
Bhuain e an ceann na laimh leis.
Fraoch Mac Feadhaich is a bheist,
Mo chreach leir mar thug iad greis !

Gu do thuit iad bonn re bonn,
Air traidh nan clocha donn fa 'n iar.
Nuair chunairc an t faor ninghin aidh,
Thuit i air an traidh na-nial,

Nuair a mhofail i as a pramh,
Ghlac i a lamh na laimh-bhòig,
Ge d' tha thu nochd na d' chòdaibh eun,
Mor an t euchd a rinn thu bhos.

Truadh nach an còmhrag laoch,
 A thuit Fraoch le 'm pronntadh òr,
 'S turfach do thuitim le beist,
 Aon mhic de ! nach mairtheànn thu beo.

Ionmhuiinn Tighearn ionmhuiinn Tuath,
 Ionmhuiinn gruaidh a's deirge ros,
 Ionmhuiinn beul leis an dioltath dan,
 Air am biodh na mnai ag toirbheart phog.

Bu duibhe na 'm fiach a ghruag,
 Bu deirge a ghruiaidh na fuil-laogh ;
 Bu mhine na cobhair an t fruth,
 Bu ghile na'n sneachd corp Fhraoich.

Bu mhaise na 'n càisein fholt,
 Bu ghuirme a rosg na eir-leac
 Bu deirge na cruban a bheul
 'S bu ghile a dheud na chailc.

Bu treife na Còmhla a sciath
 B'iomad Triath a bhiodh r'a chul,
 Bu chomh-fhad a lamh 's a lann,
 Bu léine a chalb na clar luing ;

B' airde shleagh na crann seoil
 Bu bhinne na teud cheol a ghuth
 Snamhuiche a b'fhear na Fraoch,
 Cha do leig riamh a thaobh re fruth.

Bu mhaith spionnad a dha laimh,
 'S bu mhaith cail a dha chois ;
 Chuaidh d' aigne thair gach Righ
 Roimh churaidh riamh cha diar fois !

Gu b'e sud an t uabhar mna
 A's mo chuncas air m' dha rosg,

Fraoch

Fraoch a chuir a bhuan a chrainn
Ann deis a 'n Caòran a bhi bhos.

'Togamid anois an Cluain-Fhraoch.
Carn an Laoich an Caisteach-Chro ;
O'n bhas ud a fhuair am fear
'S maig as mairtheann na dhiadh beo ?

Air a chluain thugtadh 'n t ainn ?
Loch Mai a raiteadh ris an Loch :
Am biodh a bheist anns gach uair ;
'S a craos suas ris an dos.

Oifia caraid an Cluain Fraoch, &c.

Rainn a riniadh air Oiche Bainse.

BRAVE lads be merry le feteran's le gradh,
Most willing attaim le mireadh gu leor
As I am a finner I cannot bhith 'm thamh,
While tha 'n cupan am laimh cuir tuille fan stop,
Come call the lass, fill the glas,
Cuir mu'n seach cùmant e.
Here's a health do gach neach
Gad bhiodh seachd urad ann,
To the new couple that's buckl'd an trasá,
Bragad air bhragad re furan na'm pog,

The wheel of Fortune goes often m'un cuairt,
Cha'n oil leam fan uair a mhalairt a th'ann,
I like it, I take it, I make it a suaip.
Gach mulad's gach gruaim a thachair reum ann,
I am glad on my bed, fhuair mi cead feadalaich,
Leam nach meist, I protest, ge'd raibh treis bheadra
ann,
Aig deadh Mhac an duine, s a chailir gun għruaim
Gur dmhin bu dual gh'n cinneadh bhur clann,

The

The boy call'd cupid le bhògha 's le chuibhir ;
 Tha mi fan duil nach raibh shuilin fin dall,
 He charged so briskly and aimed so quickly,
 Gun chuir e le clisce gu itibh an crann.

Such an art had the dart, cha d'rinn neart cumail ris
 Urchair cheart, he did cast, sticked fast dh'fhuirich i
 Ma dh'fhuiling an duine gun d'fhuiling i fein,
 'S gur barail leam fein nach ea-coir a bh'ann.

Oran a rinneadh d'an chath-bhuidhinn Rioghaill
 Ghaoidheallach nuair bha iad dol d'America
 San bhliadhna 1756.

BEIR forruidh uam le deagh rùn buaidh,
 Dh'fhiös ghaisgeach, stuamach gharbh-chrioch ;
 Ogain uasla bhreacan uaine,
 Eibhle sguabaidh's ghear-chot ;
 Lann dubh-ghorm chruaidh air Airm chrios ualach,
 'S deilg nan guailibh cear aca ;
 Ur laoich chruadalach thug buaidh,
 Ann laimhseach luath lann's thargaid.

Buidheànn chriodheil Mhoir-fheir Ian,
 Flaidh dan Fhineadh lamh-thrèun ;
 Ni naimhde dubhach's cairde fughach,
 Deagh fhuil Mhuireach's ceannart ;
 'S ge hè Loudon theid air lear libh,
 Tha e fearail suinsair ;
 Glic gun mhaile, trèun fan tarruing,
 Bheir fibh caithream Nall libh.

Leomh' naidh gharg ; a fhuil Albnach,
 Lean re'r 'n arm 's re'r 'n eididh ;
 Faghaibh taragaid eatrom bhall-bhuidh,
 Ghabhas dearg-thuadh Chaoilt-Mhach ;
 'S cuilbheir earr-bhuidh 'n laimh gach sealgair,
 Seott àir marbhadh chaoil-daimh ;

O's mighich d' Albanich dol a fhéalg,
Air Francaich chealgach's Chòlt mhich.

Togaibh baideil ard re h aigein,
Stiuribh grad trèun Chabhlach ;
Air Cuan cas thonn, stuadhach, bras, ard,
Uaibhreach, glacach, beantach ;
Bèucach, tartrach, gaileach lafradh,
Bhuaileas Craig le tairn-thoirm ;
Ach fhleachdas grad do'r suauth eantas,
'S don Phiob toirt cais meachd falbh dhuibh.

Ta'n cuan gu mìn ag taigse sith dhuibh,
Choisg e stribh throm shiubhlach ;
Ta thonnia mion re plubaich bhinn,
Seinn iurram dhuibh is thùg air ;
Ta dearsa grinn na gréine libh,
San spèur gach rinn air luasad ;
A sheoladh dhuibh bhar fligh thairtaibh,
D' an chala aidh is iunsadh.

Air Moir-thir chi fibh oighe rimheach,
Teachd le mìle failte ;
'S braon 's gach mìn shuil, mhaodh air shir-chritih,
Nan gnuis bhian-gheal ailidh ;
Ag guidh' an ñì dion o'n luchd mio-ruin,
Eignich milltidh 's chraiddhidh ;
A chreach an tir, a mharbh an dilse,
'N gradh, am feir 's am bràithre.

Mas oglaoich fibh a thug gaol,
Ars oighe nan eadan ghradhach ;
Bithibh treabhach 's buidhnidh faors,
Do Mhnaibh's Chlainn bhar Cairdean ;
Bheir buaidh air Coilt-mhich's Frainc na fail,
Do rimhinn mhaodh na 'm ban bhas ;
Mas fios do mhaidnibh rùn maïdin,
Libh gu'n aem gun ain-deoin.

Mas ail libh cliuth dhuibh fèin 's do'r duthaich,
 'S gloir mar chumh'neamh-bhas mhor ;
 Ruagaibh's sgiurfbh null gach mùsi,
 Leim thair fruth Naomh Laurainn ;
 Gu deas O bhruaich na fagaibh cluain,
 O cheann gu Cuan ag Francach.
 No near O Mhisifisipi na cuairt,
 Gu muir an lùailteach Cabhalach.

'S tearuint dochas chuir 'sna leomh'naibh,
 Chleachd o'n oige 'n crualad ;
 Bhith meafradh crodha, air bheg lòin,
 Ag siubhal mointich's fh'uar-bheann ;
 Blìth luthmhòr feolt air marbhadh eoin,
 Àir feachd, àir thoir, s an tuasaid ;
 Air claigne stroiceadh 'n cuis na corach,
 'S faltr àir mor chuis uaibhreach.

'S Cuimseach sealgaire nan Garbh-chrioch,
 'N am an dararich theintich ;
 Ni aid call le 'm peiler tairnich ;
 Ge be ball re 'n caog iad ;
 Re rusg an lann's ard screatraich chnamh,
 Bithidh ar na laimh dheis 's maidhm romp ;
 Bithidh sgrios do shasach le 'sguaib lair,
 A chaoidh 'm bun fail bhar Naimhde.

Re leanail ruaig mar ghaoidh O thuath,
 No seabhag luas nan eibhl-fhear ;
 Nach leag as uadha Francach luineach
 No cos luath nan coilt-mheach ;
 A dh' fhogras ruadh-mhad, Frainc gu tuath,
 Bhèir fioth-shaimh shuas a bheinn dhoibh ;
 'S le giulan suairc a bheir or buaidh,
 A chaomhnas luaidh a chaoidh dhuinn.

'N sin gabhaidh cràobl na fithe le freamh,
 Teann ghreàm do 'n doimhne thalmhainn ;

Is sinfidh geuga gu rig neamh,
 Gach aird le seamh-mheas 's geal-bhath ;
 Bithidh ceiler ebhinn eun na meaghlan,
 'S daoine le'n clainn ag fealbhachadh ;
 Toradh is faoth'r an lamh gun mhaom,
 Faoi dhubhar caomh a sgailsi sgailfin.

Gach gleann ni ebhnis's maoth-bhlath eirigh,
 Air gach beinn bha fas-mhail ;
 Bithidh daoin is spreidh 's tuath iteach spèur,
 Re mireig 's feirm luadh ghairich ;
 Thig pailtes, saorsa, gradh is aoidheachd,
 A measg dhaoine, dh'aiteach ;
 Eheir sith dan gheuin teas 's lonrachd's glèus,
 Do choimh-sheirm neamh luaidh's natuir.

Air fagail sith's gach maith thig dhi,
 Is ceannacht 's tir mar b'abhaist ;
 Mun Ohio rimhich nan lub lionmhor,
 Thig fibh ris gur n' aros ;
 Thair cuan le piob-cheol fughach grinn ;
 'S le Caithreim binn na'r Cabhlach
 Bithidh mai'dne rimheach mar na miltibh,
 'S eisg mur piob ag damhsadh.

Bithidh cumh o'n Righ is buigh'chas tire,
 'S cliuth gach linn gù brath dhuibh ;
 Dhion coir bhar tire o shant a mhilteir,
 'S a dhearbh mor-bhrigh na'n Gàoidheal ;
 'S nar thig fibh rìs bithidh cairde mìn,
 Is baird bheul-bhinn' da'r failteach ;
 'S cho diult an rimhinn lamh do 'n fhior-laoch,
 Thug 's gach strìbh buaidh-laraich.

Ni 'r deagh ghiulan Deors a lubadh,
 'S bheir e dhuinn ar 'n Eididh ;
 'N Eididh shurdail bha o thùs ann,
 O linn Abhlan's Ebha ;
 'S ma bhèir e 'n tras dhuinn mar a babhist,

Air nimbh, ar 'n airm 's ar Eididh ;
 'S inn faighde 's fearr a bhios na bholg,
 'S e 'n tiochd ni Alb dho feìn d' inn.

Bithidh Breatainn 's Erinn's Eorp gu leir
 Geur amhrac Ghaoïdh Albnach ;
 Bhar tìr 's mi fèin mar mhathair, chaomh
 Ag guidh Neamh libh soirbheach ;
 Re ceol na caoidh, rèir mar thig dhuibh,
 Chaoidh cunnbhaidh 'n cuimhn bhar 'n Aithreachd.
 Nios bearnachd luibh, lan fhonas's buaidh
 Gu 'r Cluithfa luadh-ghair, chairdean.

An t Eoin Gafta.

M'Donald's Highland Airs, No 93.

GE do theid mi do m' leaba
 'S beag mo shunt ris a chadal,
 'S mi caoidh' an Eoin ghafta fo dh'eug.

Gur e b' aighir do m' shuilin
 A bhi 'g amharc air t urluinn ;
 'S tu m' ailegan ùr air gach feill.

'S tu m' altrachan guaillneach,
 Rinn mi altrum fa chuallach ;
 Tha mi 'n diu gun do luach agam fhein.

'S ann am chichibh bha 'm bainn'
 A chaidh liontachadh t fhala
 Riut a dheanainn mo ghearan am fheim.

Dh'fhalbh do bhrath'rín is t athair
 Leat gu Crosg mhic Ghill-Iain ;
 Dh' fhag sud finne gun aighir 'nar diaidh.

Tha

Tha do pheathraichin thall ud,
 'S beag an luaign air tigh'n thairis,
 O na dh' fhuaign iad an t anart mu d' bheul.

'S iomad bain-tighearn' òg uafal
 A bha reubadh a cualein,
 Agus rosg air an d' fhuasceil thu deur.

Their gach Tea ga 'm bheil glicas
 'S nach d' fhuair aobhar mo chliscidh,
 Bhean mo ghaoil deanfa meisneach na dhiaidh.

Cha d' fhuair mi d'ar giftin
 Ach cead bhi 'g amharc do lice,
 Bha mi aic na bu tric' na b' e m' fheim.

O's mi th' air mo chliseadh -
 Mu 'n fhear a leaghadh mo litir ;
 Tha do Leabhraiche 'n ciste gun fheim.

Tha do Leabhraichin duinte
 Ann an ciste gun dusgadh ;
 Chuir sud mulad 's gun dhruith e orm fhein.

Ge b' e chitheadh air faich thu,
 'S a ghabhadh far bheachid ort,
 Gu 'm bu cheannard mo dhalt-s' air chuig ceud.

North Highland Airs, N° 40.

LATHA dhamhsa siubhal bheann,
 Falbh gu teann eadar chragaidh,
 Thachair orm a chruinneog dhonn
 'M bun nan tom bnain nan dearcog.

*Thogainn fonn gun bhi trom
 Air nigh'n duinn a bba 'n Cat-thamb
 Nighean òg a chuil chruinn
 Dh'eireadh sunnt orm re t fhaicinn.*

'Nuair

'Nuair theid mise chun na feill'
 'S e do bhreid gu 'n tig dhathigh,
 Ribein ùr air a chul
 Bu lùr fùl a bhith 'g fhaicinn.

Thogainn fonn, &c.

Theid mi fios, theid mi suas
 Bheir mi ruaig do Lochabar,
 'S ge d' robh Rodhaich air a chàl
 Bheir finn pairt d'an chrodh bhreac uadh.

Thogainn fonn, &c.

B' fhearr leom fhein na mile bo
 'S na tha dh' òr aig Righ Sagfonn
 Gu 'm bithinn fhein 's a chruinneog dhonn
 'M bun nan tom buain nan dearcog..

Thogainn fonn, &c.

'S tu mac-samhail na geil-ghrein
 Moch aig eiridh sa mhaduinn !
 Na 'm biodh tu edir mo dha laimh
 Luidhinn teann ort san leaba.

Thogainn fonn, &c.

Tha Duthrachd mo chridhe dhuit.

THEID mi dh' Inbhir-neis o
 Seachduin o' m maireach,
 Theid mi gun amharus
 Gu faidhir na Feill-Aindreas,
 Biaidh leann air na tulaichin
 Is tunnachan gle lan d'e,
 'S gu dearbh ge d' choft e 'n t or dhamh
 Gu'n ol mi do dheoch-slainte.

*Tha duthrachd mo chridhe dhuit
 Seach nighin tha foi 'n Ghrein,
 Ciod e 'm ball am bitheadh tu
 Nach bithinn ort an deidh ?*

*Gur binne leam do chomh-radb
 Nan smeorach air gheig,
 Gu 'm b'aite leam bhith d' phogadh
 An seomar leinn fein.*

Cha teid mì d' an tigh oft'
 Far an olar na cruintin,
 Gun an nighean òr-bhuidh
 Air bord cuide rium ;
 Dhamhsadh i re fidhleir
 Is scriobhadh i le peann,
 Cha 'n iarrainn leat mar storas
 Ach pogan is leann.

Tha dutbrachd mo, &c.

Chunnaic mi Dia-domhnuich
 An rimhinn òg a's t fearmoine,
 Ga 'm maith ga 'n tig na brogan
 Le'm feoirneinibh airgid ;
 'S ioma fleasgach boidheach
 Is organ deas mainmneach,
 Tha 'n lan doigh re d' phosadh
 'S nach gabhadh òr an geall ort.

Tha dutbrachd mo, &c.

'S moch a ghabh mi eolus
 Air ainnir oig na feile,
 Ann sna bältibh mora
 'S i foghlaam na beurla,
 Mu'n d'fhead mi bhi lan eolach
 Air boìchid a h eadain,
 Gun leir i mo chrìdh' uam
 'S a ris cha 'n fhaigh mi fhein e.

Tha dutbrachd mo, &c.

Tha corp is gil' nan eala ort
 Ag fnamh air bharraibh thonn,
 'S cumhraidh' leam blas t analach
 Na'n canal is e donn ;

A ghaoil na bith 'g am mhealladh
 O tha m'anam ort an geall ;
 Gu 'm b' ionnfa pog do d' liopaibh
 Na Inbhir-neis an geall.

Tha dutbrachd mo, &c.

Cha 'n 'eil mo chrodh * air ailein,
 'S cha 'n 'eil mo lair am preas ;
 Cha 'n 'eil m' fheur am fasach
 'S cha 'n 'eil mo chàl an lios ;
 Cha 'd fhead mi a bhith 'n caoich,
 A ghaoil gabh mo lei-sceul ;
 An crón a bhios fan eadain
 Cha 'n fheadar a cheiltin.

Tha dutbrachd mo, &c.

Chunnai'c mi Dia'rdaoин i,
 'S i rimhinn nam ban grinn,
 Chunnai'c mi Di-h-aoин i
 'S i cireadh a cinn ;
 Leis na ghabh mi ghaol
 Air a caoil mhala ghrinn,
 Gle mhoch an la air mhaireach
 Gu 'n d' fhas mi gu tinn.

Tha dutbrachd mo, &c.

Dh'eirich mi maidineach
 Gle mhoch-thrath Di-domhnuich,
 Bha mi tamull roimhe fin
 Am luidh' am meadhon seomair,
 Chunnai'c mi a ghruagach
 'S a cuaillein mar an t òr uirr',
 'S dh'fhas mo chridh cho ebhinn
 'S gu 'n leiminn mar an fheorog.

Tha dutbrachd mo, &c.

Is ann am Baile-chaolais
 A tha mo ghaols' a chomhnuidh,

Q
* Chrobb?

Innis

Innis d' i nach fhaod mi
 Bhi d'aonan am onar ;
 Le mhead 's a thug mi 'm ghaol duit
 'S nach d' fhead mi do phosadh,
 Mur furtach thu le d' ghaòl orm
 'S e 'n t aog m' aite comhnuidh.

Tha duthrachd nn, &c.

Oran Gaoil.

GUR muladach ata mi
 'S mi scith 's mi siubhal fasaich
 'S mo ghunna ga charamh foi shion.

An cuimhne leat a mhaltog
 An oi'che luidh mi laimh riut,
 'S mo lamh foi d' chul faineach gun scios.

Do shuilin mar na dearcan,
 No mar dhruchd air maduinn dhealt-mhoir
 Le feill chaidh do ghlacadh san lion.

Deud fhnoigte thanadh dhluth gheal
 Do phogan mar an fiucar
 Do chomhradh 's e lub mi o shion *.

Tha d' anailse cho chumhradh
 Re aile bhlath nan ubhlan
 'S e sin a chuir mi 'n tus air do thi.

Air leom fhein gur gorach
 An feol a th' aig mo sheorsa,
 An gaol a bhi cho og air an claoideh.

'S i comhairle na corach
 A nis a theug mo shron orm,
 'S e dh' ionnsuich i dhomh-fa bhi crionn.

Fanaidh

* Chian.

Fanaidh mi mar tha mi
 'S cha 'n iarr mi bean an trasa,
 Gus am bi mi faibhir an ni.

An sin cha dean i tair orm,
 Ach glacaidh i air laimh mi,
 Nuair bhias agam aite do mhnaoi'.

Gur muladach, &c.

Tigh-tarladh nan Uailsin.

BEIR soruidh no dha
 Gu Tigh-tarladh nan uailsin,
 Far am bheil an aon nighean
 Tha tri fir an luaidh ri.

O hug eile
O hi ri ri ri
O hi ri a hu
O hug eile, na hra ho ro.

Far am bheil, &c.

Calum donn an fhuilt channaich
 Caol mhala gun ghruaman.

O hug eile, &c.

Is Alastair eile
 Cuim an ceileam mo luaidh ort ?
O hug eile, &c.

Is Donacha do charaid,
 O Bhaile nam fuaran.

Mo chomhairle fhein duit
 'S mur fhiach i fag uait i;

Leig dhiot a Ní ghreannach
 'S glac bean a chuit-dualach :

'S i chumadh do leine
 'S bu cheatuich a dh' fhuaidheadh ;

A dh'eireadh 'fa mhaduinn
 'S a ghlacadh a bhuarach ;

'S nuair thig an crodh dhathigh
 Reachadh fasant' d'an bhuaille :

Dheanadh mulchog is mioscan,
 'S biaidh meas aig Daoin uails' uirr.
 Dheanadh còta is cosag
 Breacan daite re h uail duit.

Perthshire Airs, N° 91.

'S fhad tha mi 'm onaran.

S Mi air airidh a gheinne
 'G eisteachd binneas nan smearaichin ;
 'S fhad tha mi 'm onaran
 'S fhad tha mi 's mi leom fhein
 'S cian o thir m' eoluis mi
 'S fhad tha mi 'm onaran.

Ann am buthan beag barraich
 Cha tig caraid ga m' fheoruich ann.
 'S fhad tha mi 'm onaran, &c.

Mi gun fhidheall gun chlairseach
 'G eisteachd gairich nam bòthanan.

Beir mo shoruidh thair linne
 Gu tigh gleinne am b' eolach mi ;

Gu 'm bu mhiann leom bhith dluth dhuibh
 'Nam dunadh dar feomraichibh.

Bhiodh

Bhiodh Cuadril aig bhur mnaidhin
Flut re aighir cuir ceoil aiste.

Bhiodh greis ann air dhifsttin,
'S farum phioba roimh 'r seomraichin;

Greis eil air chloich iomain,
Bhiodh bhur gillin cuir bost asaibh.

Moladh Oig-fhir air a Leannan.

AN nochd gur faoin mo chadal dhamh,
Siòr acain na bheill uam,
Do chomnun le deadh-choimnealachd,
Dh'fhag mi o'n raoir fuidh ghruaim,
Gur tric mi ann an aisling leat,
Gach uair da'n dean mi suain,
Trom-ofnach 'n uair a dhùisgear mi,
Air bhith dhamh t iundrainn uam.

Air bhith dhamh 'g iundrainn suairceais uam,
'S tu leagh mo shnuadh 's mo bhlàth,
O chuaidh do ghaol air fuaradh orm,
Cho dualchas dhamh bhi flan,
'S ann riut a leiginn m' uireasbhuidh
Air ghleus nach cluinneadh càch,
Dh'fhag taogafsg mi co-muladach,
'S gur cunnart nach e 'm bas.

Ga d' chuireadh 'm bàs gu m' fhulang mi,
'S tu b' urrain ga chuir dhiom,
Le t fhior-chorp seang 's e furanach,
O'n d' fhailnicheadh mo mhiann,
Gur bochd an staid ann d' fhag thu mi,
'S a bhi ga m' thaladh riamh?
'S gu deananmh la do d' chairdeas dhamh,
Mo aisioc flan mar Righ.

Is mòr ata do ghiftin ort,
 Ata gun fhios do chàch,
 Corp seang gun fheill gun fhollachd ann,
 Gur fàs thu mhealladh gràidh,
 'S a liud oig-fhear deas furanach,
 A thuilleadh orm an càs,
 D'an tugadh t eadan faothachadh,
 'S an t aog ga 'n cur gu bàs.

Cho chuireadh gaol gu geilteachd mi,
 Na'm freagradh tu mo ghlòir,
 Gur e do chomhradh maighdineil,
 Mo roghain do gach ceòl,
 'S gur iomad oidhch' neamh-aoibhneach,
 Chum d' chaoimhneas mi fuidh leòn,
 Is biaidh mi nochd a' m' aonaran,
 Ag smaoin air bean do neoil.

Tha bean do neoil am braithreachas,
 Re Eala bhàn nan speur,
 Gur binne leam bhi màran leat,
 Na Clairisichin nan teud,
 Is tha do thlachd is t aileallachd
 Ag cur do ghraidh an ceil,
 Gur cosmhuil thu re h àilleagan,
 Da'n umhlaich cùch gu leir.

'Dubh'rt cach gu raibh mi amaideach,
 'S tu 's gloine gam bheill m' iul,
 'S gur b' ann leam fein nach b' aithreachas,
 Bhi 'n aon-fheachd agus thu
 'S a dhain-dheoin beus d' an cleachdadhu,
 Cho d'theid do thlachd air chùl,
 'S e liud sgeul ta ann cadal ort,
 A chuir am fad do chliu.

Fhuair thu do chliu 's do eireachdas,
 Nach teiric dhuit a choidhch',

Le gifteileachd is adh-mhorachd ;
 'N ti thàrlas ort mar mhnaoi,
 Is tha do thlachd is t ailleileachd,
 Ga m' sharuchadh le gaol,
 Gur nàir dhuit bhi 'n droch-chairdeas dhamh
 'S gun d'rinn do ghradh mo chlaoidh.

Is beart a chlaoidh mo shocair thu,
 'S a shocruigh ort mo ghaol ;
 'S gur e mheaduigh tuirse dhamh,
 Gun thu bhi dhamh mar shaoil,
 Sgeul fior a fheadar aireamh leam,
 Gur leir a bhlath 's a chaoin,
 Gu d'fhàg gach caoin a bh'agam riut,
 An nochd mo chadal faoin.

Gu'n d'rinn mi Alb a chuirteachadh,
 O Chluaidh gu uisge Spea,
 Is bean do neoil cha chualas
 Bu neo-luainiche na beus ;
 Is corrach gorm do shuilin,
 Gur geal 's gur dlu do dheud,
 T fhalt buidhe ta na chuachaibh ort
 'S a shnuagh air dhreach nan teud.

Thug mife gaol do rireadh dhuit
 'Nuair bha thu d' nìonàig oig,
 Is air mo laimh nach dibrinn e
 Air mhile punt dhe 'n òr ;
 Ge d' fhaighinn fhein na chruintibh e
 Ga chuntadh dhamh air bord,
 Cha treiginn gaol na ribhinne
 Tha 'n Ilea għlas an fheoir.

Och oin mo Chaileog.

DH'EIRICH mi moch air mhaduin an de
 'S gun ghearr mi 'n ear-thalmhainn do bhri mo sceil

An dùil gu 'm faicinn fhein rùn mo chleibh
 Och oin gu 'm facas 's a cul rium fein.

*Och òch mo chailin 's mo shuil a' d' dhiaidh
 Och òch mo chailin 's mo shuil a' d' dhiaidh
 Mo Lili mo Lili 's mo shuil a' d' dhiaidh
 Cha leur dhambh 'm beallach aig cumha nan deur.*

Na 'm biodhadh sud agam mo luth 's mo leum
 Mi 'm shuidh air a bheallach 's mo chuth air eill
 Gu'n deanainse cogadh gu laidir treun
 Mu'n leiginn mo leannan le fear tha foi 'n ghrein.
Och òch, &c.

Tha mulad orm-sa is fiabhras mòr
 O chualas gu'n deach' thu le Brian a dh'òl
 Mo chomunn cha deanain re mnaoi tha fan fheoil
 O rinn thu mo threigfinn 's mi fhein a bhith beo.

O cha'n 'eil uiseog no aoilinn bhàin
 Am barr a chaisfeil fan robh mi 's mo ghradh
 Nach bheil re tuireadh do dh'oi'che 's do la
 O chual iad gun ghlacadh mo chailinn air laimh.

Nan tigeadh tu 'm baile le d' ghille 's le t each
 Gu'm fosglainn an dorus 's gu leiginn thu 's teach,
 Gu'n deanuinn do leaba 's gu'n luidhinn fhein leat
 'S cha b' fhad leinn an oi'ch' ge d' bhiodh mios innt air fad.

Oran do Lachlann og Mac Ionmuinn, leis an
 Aigeannuich Nighean Donuill Ghuirm.

G U d' thug mi 'n ionnsuidh bhearraideach,
 Mur do mhill * thu m' aithne mi,
 Cha b' e t fhuath thug thairis mi
 Ach t aithris air bhith falbh :
Cha b' e t fhuath, &c.

Ma

Ma chaidh * thu nunn thair linntichin,
 O gu ma flàن a chi mi thu
 Fhir chuil dualaich shniomhainich
 'S ann leat bu mhian bhith mòr;

Fhir chuil, &c.

Bu mhiann leat bata dionach 's i
 Gu cumtadh, fuai'te, finealta
 Arachadh fuas 's nach dibreadh i
 'S a chiosfuicheadh muir mhor.

A rachadh, &c.

Le d' sciopa threibhich fhurachail
 Bu ro mhaith feim fna ruinigin †
 A ghleitheadh air bharr tuinne i
 Cheart ain-deoin cuir is ceo.

A għleitheadh, &c.

Gu 'n innsinn cuid do t abhaistin,
 'N am dol air tir ami baghan duit
 Bhiodh fion is branndai laidir ag
 Cuir blas air ghillibh òg

Bhiodh fion, &c.

Gu 'm fuighte cuirm gun easbhuidh
 A 's tigh mhor nach foghnadh beagan doibh
 Bhiodh òl is ceol nam feadan ag
 Coi-fħreagaradħ mu d' bord

Bhiodh òl, &c.

Bu dual duit sad o d' shinnfireachd
 'N am fuidheadh gu do dhinneir dhuit
 Bhiodh clairseirin, bhiodh piobairin,
 Bhiodh fileirin re ceol.

Bhiodh clairseirin, &c.

Gur maith thig leine 'n anart dhuit
 Thig triubhas caol ro channach ‡ dhuit,

R

* Theid.

† Ruinigil.

‡ Ainneamh.

Brog

Brog bhiléach dhubh ga teannachadh
Mu'n traigh nach gearain leon.

Brog bhileach, &c.

'Thig cota 'n eadach spaineach dhuit
Theid ginea 's crùn a phaidheadh air,
O cha 'n 'eil cron r'a airimh ort
Ach aillealachd do neoil.

O cha 'n 'eil, &c.

Gu 'n tig na h airm gu h innealta
Air eile an crios iomachair ;
I ann thanadh, gheur, ghorm, ghuineach,
Is i fulangach ni 's leor.

Lann thanadh, &c.

'N lann ris an caint an tri-chlaiseach
I ùr is far cheann Ileach innt'
Fuidh 'n ghualadh thiugh * nach dibreadh i
'S i dileas fios gu d' dhorn.

Fuidh 'n ghualadh, &c.

Airm eile gu 'm bu-mhiannach leat,
Bhiodh dagaair ghleus † sniombain ort,
Scian chaol d' an t seorsa liomharra
Fior innleachtach o'n ord.

Scian chaol, &c.

Gur maith thig adharc bhall- ‡ bhreac dhuit
Streang shiod' is stapuil airgid innt'
Guna caol air ghleus neo-clearbach
Leis an deant' an earb a leon.

Guna caol, &c.

Ge b' e chasadadh ea-coir ort
'S tu ann fan airm 's an eideadh ud
Gur barail leom gu 'm feimeadh e
Bhith tei'n ad reir || da dheoin
Gur barail, &c.

Gur

* Dheas. † Ghleusaibh. ‡ Mhean. || Foi d' mhein.

Gur sealgair Geoidh is Cathain thu,
 Ròin mhaoil re taobh na mara thu,
 Theid miol-choin ann an tabhann leat
 'S biaidh abhaic air an lorg.

Theid miol-choin, &c.

'S beag iongnadh thu bhi ailleasach
 Gur rioghail am Mac Gaidheil thu
 'S a liuthad teaglach staiteil 'm bi
 Do shlaint aca ga h òl.

'S a liuthad, &c.

'S beag iongnadh ~~fad~~ a thachairt ~~duit~~
 'S tu dearbh mhac ùr nam macanan
 'S tu 'n leomhan trèabhach tartarach
 Ceud oighre Lachluinn oig.

'S tu 'n leomhan, &c.

Biaidh chlann * sin mhic mhic Alastair
 O Chnoideart 's o Ghleann-garadh leat
 An aon Triath neart' gach caraid leis
 Am maith fibh a bhi beo.

An aon, &c.

Biaidh mac mhic Ailein Armailtich
 Is uachdaran Chlann Chamroin leat
 Ag fir dhol suas an ainmealachd
 Le 'n aignidh mainmneach † mor

Ag fir dhol, &c.

Biaidh oighre Chaisteil-tirim leat,
 Gur fai'neachdail luchd cinnidh air
 O ghrunt na fola mireadh, bhiodh
 Ag im'eachd feadh do phor ‡.

O ghrunt, &c.

Tha ghaoth an iar co caithreimeach
 'S gun chunn i 'n rair am chaithris mi

Ag smuainteach air na fearabh fin
 'S mo mhive beannachd leo.

Ag smuainteach, &c.

Cha 'n 'eil mi fein gun churam orm
 Mu 'n dh'fhalbh air a chuan Mhuideardach
 Ach thus a Righ bhith d' stiuireadoir
 Air chul nam feara og.

Hch thus, &c.

Lamh flaodadh rium.

Leis an urramach ALASTAIR MAC-PHARLAIN.

DH'AIN-DEOIN duine, no gun fhios do,
 'N tog mi chreach no 'n goid mi chuid ?
 'N lamh fhuair mi gu h obair chneasda,
 'N fin mi 'mach gu creich no braid ?
 'S mealltach faoin an ni do ghaduich'
 Duil bhi aig re buidhinn chreach :
 'S crioch gu tric do theagar falach,
 Gad mu mhuineal ris a chroich.

Co dhiu' 's crioch dh'a croich, no tinneas,
 Bas le h arm no anradh cuain,
 Tilgear anam dh' ionnsuidh 'n donuis ;
 'S leis mar chòir luchd-braid is cluain.

Nach tric a chunnairec finn og-ghaduich ?
 'S tionnsgnadh beatha dh'a mion-bhraid ;
 Ach air fas d'a na phriomh-shladaidh,
 'S crioch d'a bheatha bàs a ghaid.

'N faoil fibh gu fead meirle fantainn
 Foluicht' a chaoidh' o bheachd gach ful ?
 Air goideadh dhuinn an ni nach buin duinn
 Chi an ti d'an leir gach duil.

Gleidh

Gleidh mo chridh' a Righ is Athair,
 O shant maoine nach buin damh ;
 O ghoid fheadail * ann do lathair,
 M' anam gleidh agus mo lamh.

Oran air Sealgair am monadh Adhoill.

O Gur mòr mo chuid mulaid ;
 Gar am fuiling fibh luaidh ;
 Dol a dh' iarruidh nan caochan,
 Do na daoinibh dh'fhalbh uainn.

Dol a dh' iarruibh, &c.

Is e Donull is Iain a
 Dh'fhag snigh air mo ghruaidh :
Is e Donull, &c.

D'ar comunn cha scith mi
 Gus an fintir mi 'n uaigh ;
D'ar comunn, &c.

Ach gu'n cuirear mi 'n leabuidh,
 Far nach acain mi 'm fuachd :

Gus an cuirear mi 'n ciste,
 As nach tig gu la † luain.

'S ann a tha mo chion faluich
 Air fear a bhaile fo shuas :

Gur mòr mo chion fein air
 Lamh threun nan arm cruaidh.

'S tric a thug do lamh teine
 Mu loch-oireachd fo shuas ;

Leis a ghunna nach diultadh
 Is leis an fhudar chaol chruidh.

Bu

* Eadail.

† Dia.

Bu tu marbhaich a Choilich
Is moich * a ghoirreadh fa bhruaich ;

Agus marbhaich an fhir-eoin,
'S coin chrin nan sgiath ruadh :

Mar fud 's an roin mheillich
A thig o sceiribh a chuain :

'S na circeige duine
A bheireadh gur as a bhruaich.

'S tric a shuibh'l thu mon' Adhoill
Re la ceathaich fliuch fuar :

Ort cha chuireadh an laithe,
Cur no cathadh ; sion cruidh !

'S tric a thug mi ort comhairl',
Nan gabhadh tu uam ;

Gun bhi 'n gaol air no mnaibh
Mu'n luidh ort leann-ruadh.

Oran do dhuin uafal a chaidh bhathadh.

Nº 90 *M'Donald's Perth-shire Airs.*

THA loingeas foi breidibh
Dol a dh' eiridh an ceart-uair ;

Dh' fheuch'n am faigh iad beachd sceula,
Ciod a dh'eirich d'an ghaisgeach.

U oirinn o i ri riu,

U oirinn o ro bo io u oirinn o.

Dh' fheuch'n am faigh, &c.

Aon

Aon mhac sin Sir Iain
 Ga 'n robh 'n cridhe neo-ascaoin ;
U oirinn o i ri riu.
U oirinn o ro ho io u oirinn o.
Aon mhac sin, &c.

Sar cheannuich' an fhion' thu
 Ga scaoileadh fial farfuing.
U oirinn o i ri riu
U oirinn o ro ho io u oirinn o.
Sar cheannuic'h, &c.

Bu mhath fan tigh mhoid thu
 'Nam na còrach a sheasamh.
U oirinn o i ri riu
U oirinn o ro ho io u oirinn o.
Bu mbaith, &c.

Tha thu fein 's do chuid gillin
 Ann an linne gun fhaicinn.

Tha do ghartana fioda
 Nan fiomain mu d' chasamh.

Tha do bunaid ghorm aillidh,
 Snaímh ard air chuan farfuing.

Tha do leine chaol Ho'laind
 Aig na rònaibh ga fracadh.

Tha do chean aig an fhaoilinn,
 Tha do thaobh aig an eascuinn.

Righ gur muladach tha mi
 'S mi air àiridh lan airt-neil ;

 'S nach fhaic mi e tighin
 'N t Iain cridhe Mac Lachluinn.

Tha

Tha nighean Iain oig an
Agus leois air a bafaibh,

'Nighean bhuighe na gruaige
Leom is truadh bhi ga d' fhaicinn,

'G amharc caigeal a bhata
Far 'n do bhathadh na gaifgich.

Oran le fear Chrannard an Gleann-ilea do thigh
Piteaghabhann, do mhnaoi do mhuintir Mharr
a thug se am fuadach oi'ch' a cluiche.

S Mor mo mhulad 's cha ludh' m' eis-lein
Ge b' e dh' eisteadh rium;

'S tric mi 'g amharc thair a bhealach
Is m' air' air dol a nunn.
'S tric mi 'g amharc, &c.

'S iom' oi'ch' anmoch a mhol mo mheanma
Dhamh dol d' an ghleann ud thall;
'S iom' oi'ch', &c.

Far am biodh a ghruagach shul-ghorm
Is i gu cul-bhuidhe cruinn.

Shiubhlainn Giufach re oiche dhu'-dhoirch
Ge do bhiodh an druchda trom:

Shnamhuinn thairis gun raimh gun darach,
Na'm biodh mo leannan thall;

Sruth d'a chaisid cha chunn air m' ais mi,
Ge do bhiodh mo leac foi thuinn.

Bheirin's d' i-fin a phaltog rimheach
Is fiad air bun a duirn,

'S bheireadh ife dhamhs' an criosan disreach
Air 'm bu lion-mhoire buill.

Gaoil na ribhinn a riñn mo lionadh,
'S i bean nam min-rosg mall.

Ge d' rach mi 'm leaba cha 'n fhuigh mi cadal,
O cha 'n 'eil m' aignidh leam.

'S tric mi t fhaicfin ann am bruadar,
A bhean a chuailein duinn.

Do shlios mar fhaoilinn, do ghruaidh mar chaoran
Do mhala chaol foi thuinn.

Do bheul lùrach ag cuir orm furain,
A ghaoil cha duilich leam.

Anna bhoidheach is geanaile cheol-mhoir,
O ! 's truadh nach poist' thu rium.

Is mis' tha bronach 's thu dol a phosadh,
Is mi bhi chòir nam bean * ;

Gun bhearna am dheudaich, gun chais' am eadain,
Tha uchd mo chleibh gun frann.

Cha b' e lughad m' eadail thug ort mo threigeadh,
Ach comunn geur nan Gall.

Gar am bheil mis' eolach mo chur an eorna,
Gu 'n gleidhinn duit feoil nam mang ;

Fiadh a fireach, is breac a linne,
'S boc biorach donn nan carn ;

An lachog riabhach, geagh glas nan Iar-inns'
Is eala 's ciatfaiche snamh ;

Eun ruadh nan ciar-mhen', mac criosgheal liath-chirc
Is cabaire riabhach coill.

Ge bu leom-fa gu Loch-abar
Is ni b' fhaide thall;

Ailginn Muireadh, 's Dun-eidean mar ris,
'S na bheil do dh' fhearrann ann;

Chuirinn suarach na rinn mi luaidh riut,
Mu'n tugainn uam an geall.

Aoire.

THOIR fios gu breabadoir na beirte
A thuirt rium gu 'n bhris mi aitreachbh,
Gu 'm fuigh e paidhe air an fhaiche
Le tri chait do mhaide feachduidh *.
*O co-thorm laidir d' an chuth
Thug a bhairlin ud duinn,
Sud am paidhe's maith l'um
Thu bhi fag'ail na dutb'ch.*

Tha'r † leom fhein gur mor am beud sud,
Do dhuine gun bhraid gun bhreuguibh,
Dol ghabhail comhdach na beiste,
Gu 'n deachuidh e le dhalt a dh' Eirinn.
*Gur h e'm buabastair blàr
Bheireadh ruaig air an spàl
Fhir bu chruadaluch' lamb
Timchioll builg am bisdh snath.*

Nuair thogadh tu ri a h eadach,
'S a lionadh tu bolg na gaoithe,
Cha bhiodh crann gun ropa caol ris
Toirt abhsadh o tshaobh gu taobh dh'i.

O

*O iomairt chruaidh air a deic,
Siubhal chuach agus leac ;
Fhir a b' fluasuiche sceith
Bhiobh gach cuth riut ag stread.*

Cha do chuimhnich mi do bhoineid
Air 'n do chairich thu 'm breid soileir,
Air a chùl a dh'fhas neo loinneil
Dh'fhag na gadmuinn gartach * greannach.

*O brogan ard air nu ghael,
Da chois stabbhaich 's iad caol,
B' e sud meirleach nam faobh
Ceann nan cnambh a dh'fhas faoin.*

Cha 'n iarradh tu solus gu d' fluipeir,
Ach síthe chrom mar a mhuc ann,
Bu leathann do lorg anns a bhútar.
Bhiodh forc nan coig miar ga phútadh.

*O fhir nach iarradh an scian
Gu dol siobholt air im,
Gu 'm b' i'n ordog do mbian
Chuir greim geocuich gu d' bhial.*

An fhiasog a b' fhaide gun ghlanadh,
Cha 'n fhagadh an siabunn geal i,
Cha daoine beo air an talamh
A dh'fheadadh seafamh re t anail,

*Aig a cheo bba d'an bheist,
Fuil is feoil agus crèis ;
Fhir bu chailltiche spreidh
Tuitim dluth air a chleith.*

Comhradh edir luchd gaoil.

Ife. **C**O theid far rium d' an tigh fhaire,
No ni sugradh ris a ghealuich ?

S 2

* Gortach.

Thir

Fhir a chuil duinn * 's a bhrolluich sholuis,
Ghlac thu mi fa choille dharuich.

Faill ill o agus o ro u eile
Faill ill o agus o ro u eile
Faill ill o agus o ro u eile
Ich irinn o 's tu m' anam is m' fheadail.

B' fhear leom fhein na bonn is peghinn
'S làn mo chroige d'an òr bhuidhe,
Gu 'm biodhainn fhein is gradh mo chridhe
'N leaba chaoil re taobh an t suidhe.

Faill ill o, &c.

Eise. B'fhearr leom fhein na bo laoigh is gamhnach,
'S na bheil do chnodhan an diaidh na samhnadh,
Gu 'm biodhainn fhein 's mo chaileog għreann'or
Am badan beag coile gu'n duine gar leanmhuinn.
Faill ill o, &c.

Ise. Dh'fhoscuil mi 'n dorus is leig mi 's teach thu,
Leig mi suas air bruaich mo leap' thu,
Ghabh mi lei'sceul gu 'm b' e 'n cat thu,
'S mur b' e sin b' e my sweetheart thu.
Faill ill o, &c.

Eise. Chaidh mi suas air bruaich do leapa
'S fhuair mi min † thu ann mo għlacaibh !
Gabhuibh Albain, Eirinn 's Sagson,
'S leigibh leom-fa na bheil agam.
Faill ill o, &c.

Ise. Fhuair mi pòg 's cha b' i phòg bhúis i,
Cha b' i pòg an roibein duibh i
Fhuair mi 'n rair, 's an de, 's an dju' i.
'S na rach eug fa bheul thug dhamh i.
Faill ill o, &c.

Eise. Fhuair mi pòg 's cha b' i phog bhroin i,
Ge d' bhithinn crion gu 'n deanadh i mòr mi,

Ge

* Dualich, chuachuich, channuich.

† Blath.

Ge d' bhithinn sean gu'n deanadh i òg mi,
 'S ge d' bhithinn marbh gu'n d' thugadh i beo mi.
Faill ill o,

Oran le Silis ni Mhic Raonuill Bain Tighearna
 Bhail-Dornui, air Bas a fir.

Si so blia'na' s fhad a chlaoidh mi,
 Gun cheol gun aidhir gun fhaoilteas, *
 Mi mar bhàt air traídheair scaoileadh,
 Gun stiuir, gun seol, gun ramh, gun taoman.
O's coma' leom fhein na co dhuibh fin,
Mire, no aidbir, no sugradh,
'N diu' o thionn mi r'a chunntadh,
'S e ceann na blia'na' thug riadh dhiom dùbait.

'S i so blia'na' a chaifg air m' ailleas,
 Chuir mi fear mo thighe 'n caradh,
 'N ciste chaoil 's na faoir 'ga fabhadh ;
 O! 's mis tha faoin 's mo dhaoin' air m' fhagail.
O's coma, &c.

Chaill mi fin 's mo chuilein gradhach,
 Bha gu foinnidh, bha gu aillidh,
 Bha gun bheum, gun leim, gun ardan ;
 Bha guth do bheil mar theud na clairsich.

Ma 's beag leom sud fhuair mi bàrr air
 Ceann mo stvic is pruip nan càirdin,
 A leag na ceuid le bheum fna blàraibh,
 Ga chuir foi 'n fhoid le òl na gràisge.

Ceud nan creachan a thug uainn thu
 Thug do dh' Inbhir-neis air chuairt thu,
 Dh' òl an fhiona lás do ghruaidhin
 'S a dh'fhág na d' chorpa gun lot gun luaidh' thu.

'S mor a tha gun fhios do d' chairdibh
 San tìr mhoir tha nunn o 'n t faile,
 Thu bhith aig na Gaill ga d' charamh
 'S do dhuthaich fein air a mort' le nimhdibh.

Bu tu 'n Curaidh fuitteach, buailteach,
 Ceannsgalach, borb, laidir, uafal,
 Na 'm b' ann am blar no 'n spairn a bhualt' thu,
 Gu 'm biodh do chairdin ag tair-leim suas orr'.

Curaidh gasta, crodha, feimeil,
 Tionnsgalach, garg, beodha, euchdach ;
 'N Coille-chriothnuich 's la an t fleibhe,
 Bu luath do lann 's bu teann do bheuman.

Mo chreach long nan leaghan garga,
 Na 'm bratuiche froil 's nan dath dearga,
 Gur tric an t eug gu geur ag sealg oir'bh
 Leigeil bhur crainn-siuil gu fairge.

'Nise o na dh'fhalbh na braithrin
 'S nach bheil ach Uilleam dhuibh a lathair,
 A Righ mhoir, (ma 's deonach) dail do,
 Gus an deang an t oighre 'n t aite.

Ach a Righ mhoir tog s' an aird iad,
 Mar chraoibh iulair, mheulair mheaghair,
 Mar ghallan ùr nach lùb droch aimsir,
 Mar phreasa fiona 's lionmhòr leanmhuiinn.

O 's e fo deireadh 'n t faoghail bhruidhnich
 Aird-Righ dean finn orsta cuimhneach ;
 An diaidh an latha thig an oi'che
 'S thig an t eug air chaochladh Staidhle.

Oran air Cath Raon-ruairidh, le Aonghus Mac Alastair Ruaidh o Ghleann Cumhan.

SE do latha Raoin-ruairidh
 Dh'fhag luaineach am dhuisg mi,

Mu na thuit do Chlainn Domhnuill
 'S nach bu leon o'n taobh cuil doibh,
 Toïrt amuigh an Ratreuta
 Choisinn ceutfaidh le diu-bhail ;
 'S ge bu thearnadh gu leir dhoibh
 Bha bàs Chlebhris r'a chunntadh.

Leoghan fulangach rioghail
 Nach d' rinn fhirinn a mhuthadh,
 Chunn gu daingeann a lanntachd,
 Mar a gheall e o thùs e ;
 Cha d' thug òr ort no eagal
 Gun seasamh le dùthrachd ;
 'S ge do thuit thu le h onoir
 Gu 'm b' ann do dhónus na cùis e.

Seabhal fireannach suairec thu,
 Sar bhuauchaille treud thu
 Ga 'n cùnbhail o ghabhadh,
 Thoirt doibh ait agus reithlein,
 'S tu nach cuireadh re ball' iad
 Thoirt an dainginn air eigin
 Dh' fheuch latha Dun-chailliann
 Nach robh anam 'nad chreabhoig.

A Thighearn' oig Ghlinne-gáradh
 Luidh smál air do fhugradh,
 Bu mhor do chall re * Righ seumas
 Ge do dh' eigheadh e d' Dhiuc † thu ;
 Chaill thu Domhnall Gorm gaolach
 'S fhuil chraobhach ag bruchdad
 'S eiginn fhlolang na thainig,
 Dh'fhalbh do bhrathair na ùr-ros. ‡

Bu duin' urranta feolta,
 Bu chraobh chomhruig roimh cheud e,
 Do dh'fhear mòr bu mhaith cumadh
 Bh' aig gach duine na speuclair,

Ge

Ge d' thug ro mheud do naire,
 Braife 's ardan le cheile,
 Ort gun athadh bhith d' phearsa,
 Oig-fhir ghasta na feile.

Truadh gun chomus relibha
 O d' dhilfibh 's o d' chairdibh,
 Foid * air aghuidh gach duine
 Ni gun chumadh gun airimh,
 'S ann roimh d' fhraoch a bha 'n curam,
 Giad bha diubhail is call ann
 Fhuair thu 'n earalas chliuteach,
 Ort a dhubladh na rancan.

'S truadh nach robh iad ga d' dhubladh
 Na bha t iunais † do d' chairdibh
 Air an tarruing mu 'n comhair
 Fir Ghlinne-comhainn 's a bhraighid ;
 'N tùs an latha ghil sholuis
 Chit' am follais gach faillinn ;
 Ach 's ann duinne is com' e
 'N deis na phronnadh d'ar cairdibh.

Gur h e mheaduich mo champar
 A liuthad banntr'ach tha d' dhuthaich
 Agus organach treubhach
 Nach d' eigheadh am pusadh,
 Thuit le luaidh ann fan am ud
 Bualadh lann, 's cha bu shugradh,
 Thoirt a muigh an adbhanfa
 'S cha do shantuich fibh puiceadh. ‡

Leig bhur 'n inntinn an focair
 Air chofnadh 's air chruadal,
 Ag dol air bhur n adhart
 Ann an aghuidh an fhuathais ;
 Cha do shantuich fibh pilleadh
 O nach flinnein bu dual duibh,

'S

* Thuit.

† Eug'ais.

‡ Culadh.

'S bha a chluiche fin cailleach
 'S iad ag raite gur buaidh e.

Cha b' ann leis na cloidhin
 Fhuair na daoine an leonadh,
 Ach nach d' fhuair iad riamh fuireach
 An lathair cumaifg re comhrug
 'S maирg a chunnairc na saoidhin,
 An tùs iorghiуll na doruinn,
 Bhith 'gan spadadh le luaidhe,
 'S gu'n tilgeadh buachaille bho i.

A Dhomhnuill nan Domhnall
 'S og a fhuair thu do dheuchainn,
 'S iomad bean a bha bronach
 Edir Trotorneis 's Sleite,
 Mu chinne mor * t athar
 'S iad nan luidhe gun eiridh,
 Luchd a bhualadh nam buillin
 Air fuireach 'fan teugbhail.

B' ann diubh Domhnall is Seamus,
 'S iad gun eiridh o'n chumafg
 Mo chreach leir mar a dh'eirich
 A chuid bu leithe bu duillich
 Dhoibh bu dual a bhith treubhach
 O'n athair fein thair gach duine,
 Sgeul bu dona na dhiadh sud
 Re leigheas Leigh cha d' rinn fuireach.

Mo chreach mhor nan tri truaighe
 Càradh Uaiflin Chinntire !
 Tighearn' og fin na Learguinn
 'S goirt 's gur fearbh bhith 'ga innseadh,
 Mu d' Thuit'eir maith ciallach, †
 'S cuis iargain a chaoidh e,
 Air tuitim fan doruinn,
 'S bu duin' og fan dol fios e.

T

Gun

* Maith.

† Clatsach.

Gun do miac a bhith d' aite,
 'S gun 'ad bhrathair ach leanabh,
 Gun aon duine bhith lathair
 Do na thainig o d' sheanair ;
 Sud an tigheadas rimheach *
 Air nach direadh riamh scainneal
 'S a bha fiudhantach rioghail,
 Air dol fios mar an ráineach.

A Shir Eoghainn o'n Chorpuch
 'S e do dhochunn nach iarruinn,
 A chneadh fein thair gach duine,
 Bhios finn uile ga iargain ;
 Mheud 's a bhulich an righ ort
 Cha bu ni e gun fhiachan,
 'S ge d' fhaigheadh tu barr air
 'S daor a phàidh thu e 'm blia'na.

Chaill thu rodhadh do dhaoine
 Ann an abhar a bhrathar,
 O t oige gu dó shineadh
 Chunnu 'n iomairt gun fhaillinn ;
 'S iomad sonn do dhuin' uafal
 An robh cruald is tabhachd,
 A chaidh fios leat do d' chinne
 O 'n la ghineadh gu h ait thu.

O 'n la ghlac thu 'n ceud chloidheamh
 Gun aon athadh do d' namhad,
 Bu mhaith do chuis thionnscuil
 An aghuidh Chrombail is Lambeirt ;
 'S na maireadh tu † uile
 O 'n úiridh mar bha thu,
 Gu 'm falbhadh Righ Uilleam
 'S cha chunbhadh Mac Aoidh e.

Ach Fhir Airde-seile
 'S mor do dheireas le 'm ‡ feachduibh

* Sud na suinn a lha uafal.

† Iad uile.

‡ Do 'm.

Chail

Chaill thu brathair maith ciatfach
 'S diol Iarla do mhacuibh ;
 Iad fein 's fir a Bhraghad
 Bhith 'gam marbhadh re caistéal
 Le diobhail deagh cheannairt,
 'S gun an naimhdin re fhaicfin *.

Tha Tuitfhear na h Apuinn
 Foi airneal an comhnuidh,
 'S lionn-dubh air ag druthadh
 Foi dhunadh a chota,
 'S e ag iargain mu bhraith'rin,
 B' iad na h aillegain bhoidheach,
 Ge d' thug lughad an athadh
 Orr' an la ud bhith gorach.

Chaill thu Tainisteir féaruinn,
 'S gu 'm b' e 'n t Alastair suairc é,
 'S mor am bearn as do dhuthaich
 Thu † bhith 'ga t iuntraichinn uatha ;
 Cha b' aithne dhamh cuis
 A bheireadh cliuth do dhuin' uafal,
 Nach robh fuaite riut daingeann
 Aig a bhail agus uaithe.

Bha thu urranta dana,
 Bha thu aillidh deas treubhach,
 Bha thu cinneadail cairdeil,
 Bha thu garbh re am feime ;
 'Na 'm fuireadh an luaidhe
 Gun do bhualadh san leim fin,
 'S maирг fear do mhio-rùine
 Air am bruchdadhlàн feirg' thu ‡.

A mhic Dhomhnuill mhic Ailein
 Gu 'm bu Bharraiche tir || thu
 Fleascach suairce ciuin ceanalt
 Fior fhearrail ad' thiom thu ;

T 2

Bu

* Ga fhaicinn. † A bhith. ‡ Bruchtadh foit fheirg thy.
 || Mharuiche fior.

Bu mhor do bhai' 's cha bu taobhghail
 Ris na daoinibh chaidh fios leat,
 Bha triuir Iar-odh Mhic Raonuill
 Air an taobh, 's gu 'm b' i diobhail.

Cha 'n aithne dhamh dileas.
 Ann fan rioghachd fo 'n ceart uair
 O bhreothadh Clann Domhnuill
 'S Clanna-chamaroin gun seachnad ;
 Mac Ghill-iain o'n Dreolluinn
 'S maith bu choir dho bhith ceart duinn,
 Marr is Adholl * le duthrachd,
 Mac Ian Stuart 's mac Neachduin.

Oran Gaoil.

AS mo chadal cha bheag m' airtneal
 Gun thu agam ghraidh,
 Tareis dhamh t fhaicinn ann mo leaba
 Edir mo dha laimh ;
 Sud an aiflin uai nach ceart mi,
 Chuir as damh gu brath ;
 Ta faighead Chupid gu geur guineach,
 Ionamfa an fàs.

Ge b'e chi'eadh na chunnairc mis !
 Cha b' ann gun fhios damh bha
 Do chùl donn, dualach, bachlach, sruadhdmhor,
 Lom lan chuach gu bharr,
 Deud is gile, beul is binne
 Meoir is grinne ta
 Do chiche cumhraidh thaitneadh riums'
 Air uchd nan tòr geal bànn.

Ann do mhuineal ta 'n deagh-chumadh
 'M bheil gaol gach duine 'n tamh ;

Corp

* Mac mhic Iain,

Corp siong fallain ort mar eala
 Air bharr tuinne snamh.
 Thugfa ceist is cha bu bheag
 Do bhean nan leadan tla,
 Ur shlat shuairec thu nach fhaigh uamfa
 Croidhe fuar gu brath.

Mar shlait d' fhiogh aluinn ann an garaidh
 Air an d' fhas a meas ;
 No grainne cruineacht ann am pàirc
 Nach d'fhas a meadhon dreish' ;
 Do theanga ghaasta nach d'fhas lappach
 Leis 'n do ghlacadh mis ;
 Do chiche bana air t uchd fair-gheal,
 'S galar bais damh 'nois.

An gaol bha aguinne o shean
 Is cheangail reinn an uir :
 Ann aite diomhuir no air leath
 Cho 'n fhead mi chleath ni 's mo
 'S eigin d'a nois bristeadh 'muigh
 Olc ar mhaith sin duinn ;
 An gaol ta ceangailt ann mo chroidhs' ;
 Cho leighis Lighich thu.

Thugfa gaol gu grad am shuain
 Do bhean an scuab-fhuilt thla,
 Ta teacht am inntin fein gu tric
 Gun fhios agam cia 'm fa ;
 Ach ma's cuis e mhaireas buan
 Gur paidhe duais damh 'm bàs :
 Is fios bhith aic bhith 'm luidh gu tinn
 'S nach d' fharraid cia mar bha.

Cul aoibhin, meachair, cuanta, grinn,
 Aig geug nan cuachan reidh ;
 Aghaidh thanadh faoi chaoibh-mhala ;
 Slios mar chanach fleibh ;

Deud mar chailce, gruadhl na maife,
 Bean o'n tlacht-mhoir gleus ;
Mar ghallan ùr air am fas ubhlan
 Lubta sios gu feur.

Ann mo chadal thug mi gradh dh'i
 Leag gu làr mo mheas,
M' fhuil aig dortadh ann mo bhrogabh
 As mo phor gu tric :
Deidh do phoig' a rinn mo leon
 Am fad 's as beo mi nois,
Chaoidh cha phos mi ach re Coirneil
 Bhios re fairneart glic

Bein an t sorruidh-s' uam air chuairt
 Gu bean an sguab-fhuilt reidh,
Is guirme suil 's as buighe cùl
 'S a sruagh air dhreach nan teud ;
Cul faineach cas nan imid cleacht
 Mar dhealradh teacht o'n Ghrein.
Ochoin ! mo chreach ! 's e dh' fhag mi lag
 Am fad' ta uam an cein.

Do rosg ghorm, chaoin fui mhala chaoil
 'S thu 'g amharc orm gu tla,
Gach sealla suaire a bheir thu uait
 'S e bhuanuich dhuit mo ghradh :
Ge h iomadh crois bhiodh air mhive troch
 Da phaipeir scriobhuidh bànn
Gur liutha lot ata am chorps
 Ag osnuich ort gach la.

Mar chobhar traigh a chaoindh' gach la
 Do bhragad ta gu dearbh,
No faoluinn bhàin air cuan ag snamh,
 No èiteag gheal nan carn ;
Falt fada reidh air siamhl nan teud,
 No 'n t or as deirge neul

Ga t amharc uam mar bhoisg d'an Ghrein
As t eugmhuis ta mi dall.

Do bheul mu d' dheuduigh Ian do cheil
Nach breugaich * sgeul ach dearbh :
As lionmlior creuchd a dh'fhag thu 'm chre
O'n ghabh mi speis do d' dhealbh ;
Gur truadh nach mise bha am aon
A dh'fheadagh teacht os aird
Gach uair re 'm fheum a d'fhios mo leigh
Tra smaintichinn a h aill'.

Do chos o'n ghlun bu ro mhaith lùs
'S.thu dul air urlar ard
Tra chluineadh tu na teuda ceuil
'S iad dhuisgeadh tu o d' phramh.
Gach cleas is mais ta fuaidhte riut
A dh'fhag mi caoidh gach la :
O Righ nan dùl cuir ceart gach cuis
Is leig dhuinn bhith mar b' àill.

Air Cath Raon-ruairidh, Le Ian Lom.

NA inm an aigh ni mi tùs
Air a mhainm-s' a tha 'm rùn
Cha 'n i fo 'n aimsir mu 'n duin
An Ceitein duinr †.

Nach fhaic fibh loingis an Righ
Cuir an spionnuidh gu tir
Cha 'n e 'n t Uilleam
Tha mi cho deigheil air.
Nach Fhaic, &c.

Ach Righ Seumas 's a shiol
A dh' orduich Triath gu ar dion';
Cha Righ iasachd d' am fhiach
Dhuinn geilleachduinn.
Ach Righ Seumas, &c.

Ach mur tig thu air ball
 'S do leinte criosa 'ga 'n call
 'S ceud misfe leom thall
 'S an Eiphit thu
Ach mur tig, &c.

An comunn ciotalach tla
 Shuidh an ionad nan Stait,
 Mar choi-meata * chuir satan
 Seula riu.

Paca flioghach nan cealg
 Do 'm bu dligheach a mheirg,
 Dhubb am fiach le falchar
 Ea-coir fibh.

Cha b' e 'm brathadoir coir
 Bha cuir gabhail foi 'n fhoid,
 Ach fear † an tigh' nach bu choir
 Bu pheacan duibh ‡.

Ann fa bheatha bheag òg
 Bha foi bhaile Mhic Dheors',
 Gur h iuma fear froil
 Bha reubtadh am.

'S iomad biorraid is gruag
 Bha 'ga 'n spealtadh mu'n cnuac,
 Bha ful daite na stuaigh
 Air feur a-muigh ||.

Fhuair fibh dionnal fa choill
 O lannuibh shiol Chuinn §
 Chuir nar deannuibh thair tuinn
 Trom chreuchtach fibh.

Ann Raon-ruaridh nam bad
 'S lionmhor uaigh is corp rag

Mile

* Co-mate, cho-chaidreach? † Mac an athar. ‡ Na sheconds orr.
 || Feurnuibh ann. § Choll'.

Mile fluaisid is caib
 'Ga 'n leidigeadh *.

A shar Chlebheris nan each
 Bu Cheann feadhn' thu air feachd
 Mo chreach-leir an tus cleachd †
 Mar dh'eirich dhuit.

Bu lafair theine dhoibh t fhearg
 Gus an d' eirich mi-shealbh,
 Bhual am peileir fuidh earball
 T eididh thu.

Bu mhor cosgradh do lamh
 Fuidh ‡ aon chloguide ban :
 'S do chorp nochduidh geal dàn
 Gun eididh air.

Cha robh eas-caraid suas
 Edir Arc'amh is Tuaid
 Mur bhiodh 'n tacaid a bhual
 'S an eadain || thu.

Nuair bhruchd t Uailfin amach,
 Cha scaoth bhuachaillibh mhart,
 Ach luchd buala' n' an cnap
 Gu speuradoil.

Air a bhrudhach a stad
 Os cionn dubhar n' am bad
 Luchd cuir n' an siubhal gu grad
 Nan ea-corach.

Clann Domhnuill an aigh
 Luchd a chonnsach gach blair,
 Cha do ghabh iad riamh scàth
 Roimh Reubaluich.

U

'S

* Cuir sleite orr.

† Gleac.

‡ O aon.

|| Foi t eididh.

'S lion'ar spalpaire * dian
 Bha foi d' Ùhrataich dol fios ;
 Cha b' ascardach lion
 Do Reiseamaid.

'S ioma fiuran deas og,
 Gun lan duirn air a dh'fheoil,
 Ghearradh cloigne, is smois,
 Is feidhinnin.

Mo ghaol an Domhnall gorm og
 O'n tùr shleibheteach 's o'n Ord,
 Fhuair thu deuchain 's bu mhòr
 An sceula e.

Mo ghaol an Tainistèir ùr
 'S a gheur Spaineach na smuid
 Cha b' e'n t umadih air chul
 Na sceilte e.

Gradh an t Alastair 'duth
 O Ard-gharadh n'an fruth,
 Chuir n'an siubhal gu tiugh
 Na Reubaluich.

'S do bhrathair eile Ian og,
 Dh'aonuich peileir throimh † fheoil,
 'S caol a thearuinn e beo
 O'n speileireachd.

Tha 'n cogadh so fearbh
 Air a thogail gu garg ;
 † Ge ceann naithreach bithidh earball
 Peacoig air.

Oran an aghaidh an Uinein, le Ian Lem.

GE b' e dh'eireadh fan lasair
 Nam fadadh na smuide,

Theid

* Lascaire.

† S mar cheann mar 's ceann.

‡ Threir.

Theid an cuimhreach mu'n chapull
 Mur bhiodh fada foi gluinibh ;
 Ach fhir a dh' eirich le gradachd
 Chuir am fastadh nan taod ria
 Spar thu 'n goisnein mu ladhar
 Mar eun chladhach an rucain.

Bhris thu lairg ann fa chrann fin
 'S chuaidh an feann damh a mearachd
 Na daimh oga ag beucaich
 Chuaidh an Drobhair a mearoll
 Fhir a b' abhaist an ceansach
 'S an tionsadh le h ain-iochd
 'S e Diuc Adhoill le durachd
 A blhris do luban a dh' ain-deoin.

Ge b' e leanadh gu direach
 Diuc fireannach Adhoill
 'S Rainn * chruthaicht' thair fluagh e
 Bhuidhneadh buaidh mar rinn athair,
 Bha thu 'n aghaidh luchd cise
 Ghabh na miltin mar rodhain
 Ach fagaidh mis iad gu h ifeal
 Nan luidhe shios anns na spleadhan †.

'S mor tha ghliocas na Rioghachd
 Deagh scriobht ann ad mheodhail
 Bha thu g' fholmuinn as t oige
 Chuir na corach air adhaint
 'N aghaidh Banntairin misgeach
 Bha re briseadh an lagha
 Nam biodh iad uile gu m' ord
 Gheabhadh iad cord agus teadhair.

Na biodh ortfa bonn airtneal
 Tha Fir Adhoill nan seafamh
 Luchd nan gorm lanna geura
 Dheanadh feum dhuit ga d' fhreastdal

Mar sud 's do dheadh Bhraithre
 Luchd nan far bhuillidh scaiteach *
 Fir a chaitheadh nan saighead
 'S a ro ghleitheadh na cartach.

Na biodh ortfa bonn mighean
 Tha fir do thire gle ullamh
 Corr mor is deich mile
 Ge do libhinn † a thuille
 Mhead 's a bhuinnig e phris duit
 Chuaidh e scribhte do Lunduinn,
 Na chuireadh dragh air an Alba
 Gu roibh nan armaibh gle ullamh.

La Ranndabu 'n 't fleibhe
 Bha mi fhein ann is chunnairc
 Bha na trupana frein ann
 Bha na ceudan ag cruinneach
 Ge b' e ghabhadh air anam
 Gu raibh mnaí mar dhuin' ann
 Gu rachadh saighead nan arnaibh
 Gus an tearrail i 'n fhuil ast'.

Mhor'air D—pl—n gun fhuireach
 Dh'fhoscaill fhuineog do scornain
 Dh'eirigh roscal † ad chroidhe .
 'Nuair chual thu tighin an t òr ud,
 Shluig thu 'n aileog d'an gheanach
 Dh'at do scamhan is bhoc e,
 Dh'fhoscaill teanscal do ghoile
 'S lasaich greallog do thona.

Cha b' iunadh sud duit a thachairt
 Odha Bhaigeire Luinsai
 'S a liudh dorus mor Caistéal
 Ris 'n do stailc e chnaimh tiompain
 Cha d'fhag e baile gun siubhal
 O Chille-rudha gu Frainse ||

Mar

Mar ghabhas fin 's an t ord gallach
Gu ruig e baile Earl Andrum.

Odha Baigeir na luirich
Ciod e do chuis an Tigh-Pharla
Mur deach thu dh'fholmuinn a gheanaich
Mar bha 'n seana'ir o'n d'fhas thu
Cha d'fhag e ursuinn gun locradh
Edir Rois is Ceanntaile
Bhiodh a dhiosg-san gle ullamh
Nam cromadh fui 'n fhardorus.

Tha Queenberry an trasá
Mar fhear straice cuir thairis
Eis' ag tarruing gu direach
Mar ghearran dian ann an greallaig
'S luchd nam Putagan anairt *
Lan smior agus geire,
'S na 'm bu mhise an Ceannair'
Bhiodh an ceann d' an amull air deireadh

Tha Diuc Adhoill 's Diuc Gordon
Gle chloiste 's iad duinte
Air an scriobhadh gu daingeann
Ach tha Hamilton dubait;
Earla Bhrathainn bhiodh mar ris
Cha bhiodh mealla fa chuis ac,
Toirt a Chruin uain le ceannach
'N ceart fhradharc ar ful fhein †.

Tha Meinearach Uaimh ann
Gle luaineach na bhreathal,
'S e mar dhuine gun suilin
'G iarraidh iuil air feadh ceathaich;
Ach thig e fa'sd le umhlachd,
Chum an Diuc, ma's i bheatha,
'S biaidh a shannt 's a mhio-dhuthrachd
Ann fan smur, gun aon rath air.

Earla

* Pock pudding.

† Suilin.

Earla Bhrathuinn a Seaforth

Cha bhith sioth-shaimh re d' bheo dhuit,
 Gu 'm bith ortfa cruaidh fhaodhaid
 Thall a stigh d'an Rainn Eorpa ;
 Ach nam faighinn mo roghainn
 'S dearbh gu 'n leaghainn an t or dhuit
 A stigh air faochaig do chlaiginn
 Gus an cás e do Bhòtin.

* Miann a Bhaird aosda.

1 **O** ! Cairibh mi ri taobh nan àllt
 A shiubhlas mall le ceimibh ciùin
 Fo sgàil a bharraich leag mo cheann,
 'S bi thus a Ghrian ro-chàirdeil rium,

2 Gu focair sín 'san fhèur mo thaobh
 Air bruaich n' an dìthein, 's na'n gaoth tlà :
 Mo chos 'ga flòbadh 'sa bhraon mhaoth,
 'Sè lùbadh thairis caoin tre 'n bhlàr.

3 Biodh sòbhrach bhàn is aillidh snuadh
 M'an cuairt do m' thulaich 's uain' fo dhrùchd,
 'S an neoinein beag 's mo làmh fo chluain,
 'S an ealabhuidh ri m'chluais gu càr'.

4 M'an cuairt do bhruachaibh àrd mo ghlinn'
 Biodh lùbadh ghèug, is orra blàth,
 'S clann bheag n' am preas a' tabhairt fèinn.
 Air chreagaibh aosd le h òrain graidh.

5 Briseadh tre chreig na 'n èithean dlù,
 Am fuaran ùr le torraghan tròm ;
 Is freagradh Mac-talla gach ciùil
 Rì frann-fhuaim frutha dlù na 'n tònn.

6 Freagradh gach cnoc, agus gach sliabh,
 Le binn-fhuaim gheur n' an aithean mear,
 'N fin cluinnidh mise mìle géum
 A' ruidh m'an cuairt dhomli 'n iar 's an car.

Sruthadh

* This poem is more complete than the one published in M'Donald's collection.

7 * Sruthadh air sgèith na h ofaig mìn
 Glaoghain mhaoth na 'n crò gu m' chluais,
 'N fin freagraidh mheanbh-sprèidh 'n uair chluin,
 An gineil, 's iad a' ruith a nuas.

8 M'an cuairt dhomh bithidh lùth-chleas na 'n laogh,
 Ri taobh na 'n fruth, no air an leirg;
 'S am minnein beag do 'n chòmlhrag sgìth.
 A'm' achlais a' codal gun cheilg.

9 O ! ceum an t sealgair ri mo chluais,
 Le frannadh ghath, is chon feadh flèibh ;
 'N fin dèarrsaidh an òig air mo ghruaidh
 'Nuair dh'èireas toirm air sealg an fhèidh.

10 Duisgidh 'n smior a'm' chnàimh 'n uair chluinn'
 Mi tailmrich dhos, is chon, is shreang ;
 'Nuair għlaodhar "Thuit an damh" tha mo bhuijn
 A' lèum gu beo ri àird na 'm beann.

11 'N fin chi mi, air leam, an gaothar,
 A leanadh mi anamoch is moch ;
 'S na sleibh bu mhiann leam bhi taoghall,
 'S na creagan a fhreagrach do 'n dos.

12 Chi mi 'n Uaimh a ghabh gu fial
 'S gu tric ar ceimibh o 'n aoich :
 Dhuisgeadh ar fùnn le blàs a crann,
 'S 'na fòlas chuach bha mòr aoibhneas.

13 Bhiodh ceò ar fleadh bhàrr an fhèidh,
 Ar deoch a Trèig, 's a tonn ar ceòl,
 Ge d' sheinneadh † Tathaifg, 's ge d' rànadhl flèibh,
 Sìnn ann san Uaimh bu shèimh ar neòil.

14 Chi mi Bèinn-ard is àillidh † fniamh,
 Ceann-feadhna n' am mile beann ;
 Bha aisling n' an damh 'na || ciabh,
 'Si leaba n' an nial a ceann.

Chi

* Ruaidhadh.

† Ghosts.

‡ Snuadh.

|| Cluain.

15 Chi mi Sgur-eilt air bruaich a ghlinn'
 An goir a chuach gu binн 'an tùs ;
 Is gorm mheall-aitl n' am mìle giubhas,
 N' an luibhean n' an earba, 's n' an lon.

16 Biodh tuinn òg a' snàmh le sùnnid
 Thair linngidh, 's mìne giubhas gu luath,
 Srath-ghiubhais uain' air a cheann,
 Is lùbadh caorran dearg air bruaich.

17 Bithidh * nighean àluinn an uchd-bhàin
 A' snàmh le spriech air bhàrr n' an tonn :
 'Nuair thogas i sgiath an àird
 A measg n' an nial, cha 'n fhàs i tràm.

18 'S tric i ag asdar thair a chuan,
 Gu aifridh fhuar n' an ioma tonn,
 Ann snach togar brèid ri crann,
 'S nach do reub fròn daraich tuinn.

19 Bithidh d' thusa ri dosan n' an tràm
 Le cumhadh do ghaoil ann ad bheul,
 Eala thriall o thìr n' an tonn,
 'S tu feinn dhomh ciùil 'an àird n' an spèur.

20 Co 'n tir o'n gluais a ghaoth
 'Tha giùlain glaoidh do bhròin o'n chraig,
 Oig-fhir a chaidh uainn a thriall,
 'S a dh'fhàg mo chiabh glas gun taichd ?

21 Bheil deòir do roisg mo thùs na rìbhinn
 Is mìne mais', 's is gile làmh ?
 Sòlas gun chrìoch do'n ghruaidd mhaoth
 A chaoidh nach gluais o'n leaba chaoil.

22 Eirich, O ! thus', le d' òran ciùin,
 'S cuir naigheachd bochd do cheòil a'm' bheul :
 Eisid thus' a mhic-talla gach ceòil,
 Ach an gath geal 'na muinnach pìll.

Tog

* Uchd-gheal n' an fruth.

23 Tog do sgiath gu borb thair chuan,
 Glac do luathas o neart na gaoith :
 'S èibhinn ann am chluais an fhuaim,
 O d' chriodhe lot', an t òran gaoil.

24 Innisbh, o thrèig mo shùil a ghaoth
 C'ait' a bheil a chuile a' gabhail tàmh,
 Le * glaodhain bròin, 's na geal-bhric ri taobh
 Le sgiath gun deò a' cumail blàir.

25 Togibh 's, càiribh mi le'r làimh thrèin,
 Is cuiribh mo cheann fo 'n bharrach ùr :
 'N uair dh'èireas a ghrian gu hàrd,
 Bithidh sgiath uaine os cionn mo shùl.

26 'An fin thig thusa aisling chiùin.
 Tha 'g astar dlù measg reult na h' aoich
 Biodh gniomh m' aoich ann ad cheòl,
 'S thoir aimsir mo mhùirn gu m' chuimhn'.

27 O m' anam faic an Rìbhinn òg,
 Fo sgiath an daraich, Righ n' am flath ;
 'S a sneachd-lamh am measg chiabhan òir,
 'S a meall-shùil chiùin air òg a gràidh.

28 Efan a' fèinn ri taobh, 's i balbh,
 Le criodhe leum, 's a' fnàmh 'na cheòl :
 An gaol o shùil gu fùil a' falbh,
 'Cuir stadh air feidh n' an flèibhte mòr.

29 'Nis thrèig an fhuaim, a cliabh geal mìn,
 Ri uchd 's ri criodhe a gaoil a' fàs ;
 'S a bilibh ùr mar ròs gun smal
 Mu bheul a gaoil gu dlù 'an fàs.

30 Sòlas gun chrìoch do'n chomunn chaomh :
 A dhùisg dhomh 'n t aoibhneas ait nach pìll
 Is beannachd do t anams' a rùin,
 A nighean chiùin n' an cuach chiabh grìnn.

31 'N do thrèig thu mi, Aisling n' am buadh ?
 Pill fathaast, aon cheum ele, pill ;
 Cha chluinn thu mi, Ochoin, 's mi truagh :
 A bheannaibh mo ghráidh, flán leibh.

32 Sláni le comunn caomh na h òige,
 Is òigheannan bòidheach, flan leibh.
 Cha lèir dhomh sibh ; dhuibhse 'ta fòlas
 Samhruidh, ach dhòmhfa ta 'n geamhradh a chaoidh.

33 O cuir mo chluas ri fuaim eas-mhòir,
 Le chrònан a' tèarnadh o'n chraig,
 Biodh cruit agus slige ri m' thaobh,
 'S an sgiath a dhìon mo shinnsear 'fa chath.

34 Thig thu le d' chàirdeas thair a chuan,
 Ofag mhìn a għluais gu mall :
 Tog mo cheò air sgiath do luathais,
 Is imich grad gu eilean Fhlaitheas,

35 Far a bheil na Laoich a dh'fhalbh o shean
 'An cadal trom, na'n dol le cheòl ;
 Fosgluibhs', talladh Oifain is Dhaoil ;
 Thig an aoich, 's cha bhi 'm Bàrd air bhrath.

36 Ach O ! m'an d' thig è, seal m'an triall mo cheò
 Gu teach n' am Bàrd, air Aird-bheinn, as nach pill ;
 Thugaibh dhomh cruit, 's mo shlige dh' ionnsui 'n ròid,
 'S 'an fin mo chruit 's mo shlige ghráidh, flán leibh.

Cath Righ Sorcha.

TA sgeul beag agam air Fionn,
 Ge bè chuireadh an suim è
 Air Mac Cuthail bu dearg dreach,
 'S eibhinn leam re mo rè,

Lath dhuinn air bheagan fluaigh.
 Aig eas ruadh na n' éighin mall,

Chunnacas fui sheòl o 'n Ear

Curachan oìr is bean ann.

Caogaid Laoch sìinne fa thre.

Bu mhaith air gniomh cairt,

Fir nar deigh gur maирg do chi,

Ge be tir am bi mid cuairt

Dh'eirigh sìnn uile gu dian,

Ach Fionn n' am Fiann agus Goll,

Dh fheitheamh an Curachan a b' 'airde

'S do bhi treun aig sgolta thonn.

Nior ghabh si eùradh no cosg,

Nior ghabh si caladh a'm port gnàth,

Air teachd don churachan air an eas,

'Se dheirich as macaibh Mnà.

B'ionann dealra dhi 'S do n' Ghrèin,

'Saoibhir a mead, maith a deilbh,

An Inghin ùr do thàinig an cèin,

Do bha sinn fein roimpe foirbh.

Do ghluais i gu pobull Fhinn,

Is bheannuigh i gu grinn dhà

Fhreagair Mac Cuthail gu binn

Am beannacha a roin li dhà

" Brigh do thurais air gach ròd,

" Inghean òg as ailte dealbh,

" Airis an toisach do sgèul,

" Cia thu fein no creud è d' ainm"

'S Inghean mì do Righ na Suain

Innsìm Dhuit gu cruinn mo sgèul,

Is ni bhuil fruth fui luidh grian,

Nàch suibhlain, air iarrtas Fhiannibh fial

Mo chomarich ort fein ma's tu Fionn

Se thuirt ruinn an macaibh mnà,

Do bhri do mhorachd 's do bhuaidh,
Gabh mo Chomruich uam gu trà,

“ Ghabhamfa do Chomruich a bhean,
“ Thaùr aon fhear ga bheil fa Chrìch,
“ Labhair mo Righ bu mhaith fios,
“ Cia noise atà air do thi”.

Fiachaibh ata orm thair muir,
Triath is mòi gaol air mo lorg
Mac Righ na Sorcha is gèur Airm,
Gur è 's ainm dha Daighre borb,

Do chuirfeas geasa ann a cheann,
Gu'm beireadh Fionn mi air sàil,
'S nach bithin aigesan mar mhnaoi,
Ge mòr leis a ghniomh is àgh.

Se thuthairt Oscar le ghloir Mhir,
An Laoch fin a chaisgeadh gach Righ,
No gu 'n cuireadh Tionn do Gheis,
Ni 'n rachadh tù leis mar mhnaoi.

Chunnaca a teachd air steud,
Fear 's a mheud thar gach fear,
Marceach na fairge gu dian.
'San iùl cheudna, thainig a bhean.

Da Chraòiseach Catha na dhòrn.
A teachd fan ròd air a stéud,
Air ghile, air dheirge, 's air dhreach,
Ni 'm faca mar neach mar e,

Do bhi flath agus rosg Righ,
'S an aoghaidh b' ailte li is cruth,
Bu bhinne a ghuth no gach teud,
'S bu mhireadh a stéud no gach fruth.

Cloidheamh trom trofdail nach gann,
An teannt air taobh an fhir mhòir,

Sgiath leobhar nach mochd air ais,
Se g 'iomairt a chleasa corr.

O thuinn trá thainig se gu tìr,
Labhair mo Riogh bu mhaith cliù,
An aithnuigh thu fein a bhean,
'Ne sud am fear a deir thù ?

Aithneachas a Mhic Cuthail ghrinn
'S mòr am pughar leibh gur he,
Tairgidh se mise a bhuin leis,
(Ge mòr bhur treis) as an Fheinn.

Na dean'fa bòsd a bhean,
As aon fhear da bhuil da phòr,
Ge 'd shiubhladh se n 'domhain gu leir
Gheibh't san Fheinn fear da chomh,

Dheirich Cairioll agus Goll,
Dias a fhuair an losgadh trom an cath,
'Nan seasamh an gar an t' floigh,
Eadar am fear mor 's na Flaithe.

Ni 'n d'fheuch é lann no sgiath,
Do Laoch na Triath da 'n rabh ann,
Gu 'n draoinn é tair air an Fheinn,
Gus an d' thainig é gu Fionn,

Air teachd do oig fhear bu mhaith, dreach
Thugainn le neart, feachd, is feirg,
Gu'n d'fhuaidich e uainn a bhean
Bhi 'n deas-ghar do laimh Fhinn eilg,

Thug Mac morn an urchair dhian,
Gu fada na dheigh do fhleagh,
An urchair nior chuaidhe da reir,
'S da steud chearna fi da bhloidh.

'N trà thuit an steud air an leirg,
Thionnda e le feirg 's le fraoch,

Smaoinnlich e ge cruaidh an càs,
Comhrag na'n tri chaogad Laoch.

5 Mar-bhith na laoich a bhi garg,
Is fhagail doibh do t' arm an leoir,
Bhidh fiad fa chobhair a smachd,
Da n geibhte uaithe a cheart choir.

9 Leig e nào naònar gu luath.
San iarguil chruaidh mu'n do sguir,
Ceangal guineach nan tri chaol,
Air gach Laoch dhiubh fin do chuir,

13 Clann Morna cruaidh an càs,
Fhuair iad bàs bu mhor an sgeul,
'S ni n' raibh aon neach a chuaidhe as,
Gun a chneas fa ioma crêuchd.

Dheirigh Goll an aigne mhir,
Leadairt an fhir an cath gh'leo,
Ge be chifadh iad an fin,
Bu gharbh an gaoil is an sgleò.

17 Re sgoltadh sgiath, 's re leadairt chorpa,
Gu feardha feur treun calma cruaidh,
Na leoghainn laidir, ghuineach, dhisgir,
Araon comh chiocrach gu buaidh.

Do chlaoidh Ioluinn na mòr fheachd
Mac Righ na Sorcha sgeul truagh,
Gur maирг gus an 'tainig a bhean,
Far thuit am fear on chuan.

21 Do Dhalaicmar aig an eas,
An gaisgeach bu mher treis is brìgh,
Is chuirfadhbh air fa bharr gach meòir,
Fail òir ann onoir mo Righ.

Do bhi inghean Righ fa thuinn,
Bliadhna na mhnaoi aig Feann san fheinn

Taréis tuíteam an fhir mhòir,
Le neart an t floigh, truagh an sgéul!

Marbh-rann Oscar.

AN cuala sibhse truas fhinn,
'N uair a ghluais è gu h innse Eirionn,
Cairbhair fleaghach lamhach garga,
Ghlac è Eirionn fa aon smachd.
Sud sgeul bu duilich leinn,
E bhuntainn uain ar Tighearnais.
'S dh'fhalbh finn le dean damhair,
A lion do 'n Fheinne uile 's a bha finn,
Leagadh leinn ar feachd 's ar fluagh,
An taobh mu thuath do dh' Eirionn.
Chuireadh le Cairbhair anuas,
Fios air Oscar óg na Féinne;
Dhol a dbionsuidh feisd an Righ.
'S gu faigheadh e cùs da rèir.
Ghluaís (o nach d ób e namh,)
An t 'Oscar aluin gu teach an Righ,
Tri-chéud fear trein a dhì imich leis,
A fhreasdal da thoil 's da fheum,
'S dhás briathra garbh leith mar leith,
Eadir Cairbhair agus Oscar,

CAIRBHAIL.

Malairt sleagh a baill leam uait
Oscar dhuinn a' h Albuinn :
An t sleagh a bha an talla an Righ,
Gur ann dhomh fein bu dual ì,

OSCAR.

Ciod a mhalaирt sleagh a th' ort,
A Chairbhair mhoir n' an long-phort?
'S tric bu leat mi fein 's mo sleagh
An la cuir catha na comhraig,

Thuid

Ach malairt cinn, na iomloid croinn,
 B' eucorach sud iarradh oirn,
 'Se am fath mu 'n iart oirn è,
 Sinn a bhi gun Fheinne gun athair,

CAIRBHAI'R.

Ged a bhithheadh an Fheinne 's t athair,
 Co maith fa bha iad re n lathaibh,
 Cha builear leamsa re m' linn
 Na feoid a dhiaruinn gu 'm fuighinn.
 * 'Na'm bitheadh an Fheinne agus m' athair
 'Co maith fa bha iad ra'n laithaibh,
 Cha'n fhuigheadh tus a Charbhair Ruai
 Leud do thraigheadh do dh Eirinn.
 † Ghluais fuarachd na'n Laoch gach lamh,
 Ri cluinntin na h iomairt aca bha,

CAIRBHAI'R.

'N fin nuair a labhair Chairbhair ruadh,
 Briathra bheirimse gu m' uaimh,
 An t fleagh fin ann ad laimh,
 Gur ann uimpe tha luaidh do bhàis.

Chualas Orran le guth tiom,
 Air clarfaich bhinn a tuireadh bais,
 Dheirich Oscar le mor th'eirg,
 'S è mosgladh gu Righ na h Eirionn,
 An t seifear a b fhaisge do 'n Righ,
 Da m bu dual gaifg 's gniomh,
 Thuit sud le lamh Oscar thall,
 'S é mosgladh gu Righ na h Eirionn.
 Nuair chunnaic an Cairbhair ruadh
 Oscar asnuigheadh a shluaign,
 An t fleagh neathe bha na laimh
 Leig è sud na cho-dhail.
 Chuaidh Oscar air a ghlùn deas,
 'S an t fleagh neathe t-roimh a chneas,

Thug

* Oscar speaks.

† The bard speaks.

Thug e urchair eile nunn—
 'S mharbhadh leis Righ na h Eirionn.

CAIRBHAI'R.

Art mhic Carbhair glac do chlainmh,
 'S dean seafamh an aite t Athar,
 'S mar dean an 't eug do thoirt
 Diol mo bhas le meud do ratha,
 Thuit le Oscar gniomh nach cuimseach
 Art mac Chairbhair air 'n ath urchair,
 Sgar è dheth an clogaide, 's an ceann,
 Be gniomh mu dheirre mo dheagh-mhic.
 Chualas aig an traigh mu thuath,
 Eigheach fluaigh is faoghair arm,
 Chlisg air gaisgich gu luath,
 'S fhuardas Oscar—leith-mharbh.
 'Sin nuair thainig oirne Fionn,
 Air an tulach os ar ceann,
 Shileadh na deoir air a rosga,
 Thiondaidh é ruinn a chul-thaobh,
 “ Mo laogh fein thu 's laogh mo laoigh !
 “ Leanamh mo leinimh ghil chaomh !
 “ ‘S é mo chridh th' air a lot gu trom,
 “ 'Sgula bhràth cha 'n eirigh Oscar,
 “ —'S measa a mhic a bha thu dheth
 “ Ann la cur catha beinn Eudain
 “ Shnamh na corrain roimh d' chneas,
 “ Si mo lamhsa roinn do leigheas.”

OSCAR.

“ Mo leigheas cha n' eil è n' dàn,
 “ 'S cha mho nithear è gu brath,
 “ An gath domhain am thaobh deas,
 “ Cha dual do n' Leigh a leigheas.”
 Chuir Carbar fleagh na 'n seachd feang,
 Eidar m'airnean agus 'm iomlag

Thug mise urchair eill a nunn
 Mu chumachd fhuilt agus eadain,
 'S n'an ruigeadh mo dhuirn a clineas
 Cha deanadh Leigh a leigheas.

FINGAL.

'S truagh nach mise a thuiteadh ann,
 An cath 'g àrach gniomh nach gann ;
 'S thus a near 's a niar.
 Bhi roimhe na Fiannaidh Oscar !

OSCAR.

Ge 'd bu tusa thuiteadh ann,
 An cath 'g àrach gniomh nach gann ;
 Ochoin ! a near no niar
 T' iarguin cha deanadh Oscar.
 Cha didir duine riamh,
 Gur criodhe feola bha am chliabh,
 Ach criodhe do chuilbhne cuir,
 Air achomhdacha le stàilinn
 Tathanntaich n'an con re 'm thaobh,
 'S buireadh n'an sean Laoch,
 'S gul a pannail ma seach
 Gur è sud a chraiddh mi 'm chridh,
 Thog finn oirn an 't Oscar aluin,
 Air ghuailibh n'an fleagh a 'b airde,
 Thug as iomchar 's giulan grinn
 Gus an d' thainig finn Tigh Fhinn,
 Cha chaoineadh fear a mhac Fein
 'S cha mho a chaoineadh fear a bhrathair
 Cia lion s a bha finn mu'n teach
 Bha finn uile a' caoineadh Oscair

Mu mharbhadh Bhran.

AN la mharbh finn an Torc,
 'S iomad Fiann a bha fan t sliabh,

'S iomad Cuilean taobh gheal feang,
 Bha taobh re taobh fa bheinn bhui.
 'Nuair a shuidhich Fionn an t sealg,
 'Sin nuair a ghabh bran fearg ra chuid ;
 Throid an da choin fa 'n t sliabh
 Bran gu dian agus Cu Ghuill.
 Mun d' fheadas smachd a chuir air Bran,
 Dhealaich è naoi uilt ra dhruim,
 Dh'eirich Goll mòr mac smàil,
 Cuis nach ba choir mu cheann coin
 Bhagair é' n lamh an raibh Bran
 Gun dail a thoirt da ach a mharbha,
 Dheirich Ossian beag mac Fhinn,
 'S cuig ceud deug an codhail Ghuill.
 Thainig bran mun cuairt,
 Sann leam bu chruaidh gu n'tainig,
 Bhuail mi buille do 'n eil bluighe,
 'S do na bailgibh fui an dairnich,
 Dh' adhlaic me 'n tòr na cheann,
 'S truagh a roinn me am bèud ra theinn !
 Sheall mo chuilain thair a ghualainn
 Bioghnadh leis mi ga bhualadh ;
 An lamh sin leis an do bhuaileadh Bran,
 'S truagh on ghualain nach do sgath,
 Mun d rinn mi am beud a bhos,
 Gur truagh nach ann eug a chuaidheas
 —Ciod a bhuaidh a bhith air Bran ?
 (Arfa Connan uaibhreach mear)
 On a 'b' aois Cuilean do Bhran,
 'S on chuir mi riabh Coin-ial air ;
 Cha'n fhacas le Fiandaibh fàil,
 Lorg feigh an deigh 's fhagail,
 'S bu mhaith e thoirt a Bhruic a tuill.
 Bu mhaith thu chuman Dorain duin,
 Achèud leigeadh fhuair Bran,
 Air druim na caoilleadh coir-liath,
 Naonar do gach Fiadh air bith,
 Mharbh Bran air a cheud rith,

Cosa buighe bhiodh, aig Bran,
 Da shlios duth, is tarr geal ;
 Druim uaine on suighe sealg,
 Cluasa corracha cro dhearg

An lamh sin leis an do bhuaileadh Bran
 Struagh o 'n ghualain nach do sgath.

ORAN

O R A N

D O ' N

OLLA SHASGUUNNACH,

S A M U E L J O H N S O N ;

Eir fonn. 'S i laoidh mo chagair Mōrag, &c.

T U I R I B H . C H O R U S .

*O mosgladb Mit a Ghāidheil,
A's nochdadhb Mit gu lāetheil,
Dō'n Fhocalair ro Straiceil,
Nach fuigheal fochaid dh'ā Sinn.*

A, a Lunduinn thainig b Siar Oirn
c Fear-turais na droch Scialachd,
Neo bhunaittach, gun Riasan,
Mar *d* Ulabeist *e* Mi-chiallach ;
'S *f* fuileachdach gu *g* Riasladh.

O mosgladb mit a Ghāidheil, &c.

Ach ma's Mac Iain fior thu
'S neo-dhlioghach thu re d' *h* Shinnfir,
'N uair rith thu a chur binn orr' ;
'S a shuidhich thu a' d' Inntin,
Gach Uithim a chum Miltich.

O mosgladb mit a Ghāidheil, &c.

Cia mar fhuair thu dh' Aodunn,
Ceart bhualadh eir ar n *i* Aoireadh,
Le *k* Tuairisgeul gun A'bhar,

'Sa

a London. *b* West. *c* Journalist, tourist. *d* Monster. *e* Mad.
f Sanguine. *g* To tear asunder. *h* Ancestors. *i* To satirize. *k* *Sgeul-*
duaireachaidh, *i. e.* Dissuasive tale, flander.

'Sa *a* gluasad feadh an t saoghail,
Lan Uaibhreachais a' d' shaothair?

O mosgladh mit a Ghāidheil, &c.

Bu tuile 's mōr an t eanchain
Dhuit, *b* sōnas chur eir Albainn,
'S a liughad *c* Dōruinnn *d* ghaibheach,
A *e* chreònadh le' gu *f* Meamnach:
Faic Leabhairchean an t seán'chais.

*O mosgladh Mit feadh Albainn
As Nochdadhbh mit gu Calma,
Do'n Fhocalair ro dhalma
Gu'm boicnich Sinn gu garbh e.*

O n' bha thusa *g* Dōlum,
Lan Musaich agus *h* Rōice,
Bu ghufaire gu Mōr leat,
Le *i* rucas bhi ga *k* t fhōirneadh;
Na *l* trusadh do'n Tigh-ōsta.

O mosgladh mit a Ghāidheil, &c.

Nach b'e Aird *m* a Mhi-mhoidh
Dhuit, bhi to'irt Ghāsaid Scriobta,
Mu d' chāradh eir gach *n* Diota,
'S tho'irt mar phaidheadh *o* Cise
Dhoibh, *p* Tāir a's Nāir a's *q* Michliu.

O mosgladh mit a Ghāidheil, &c.

'Tha *r* Mi-mhodh co'fuaighte,
'S nach h innleachd dhuitse fhuasgladh;
A's *s* Mionos tiugh a' d' ghruidhean,

A

a To move, to circulate. *b* To disoblige, to vex; to put into a pet.
c Calamity. *d* Terrible, boisterous. *e* To crush or depress; to prevent the growth of a young person by extreme poverty or sickness. *f* Magnanimously. *g* Sordid, niggardly. *h* Luxury of the table, fondness of fat meats. *i* Arrogance. *k* Intruding. *l* To go to; to repair to. *m* Impertinence, unmannerliness. *n* Dinner. *o* Custom, tax. It is said in burlesque, of a person that feeds upon others, *Tha e togail Cis diubb.* *p* Contempt. *q* Defamation, infamy. *r* Immodesty. *s* Unchastity.

A thī nach d' rug eir *a* Suairceas :
Tha 'n fhirinn dhuit ro fhuathach.

O mosgladh mit feedh Albainn, &c.

Tha *b* Droch-Oilein Spāirt ort,
'S cha deilich e gu brāth riut :
'S ge d' theirinn e cha *c* bhārdachd,
Gur trom an *t* eir' eir *d* fārdoich,
Do *e* Sheileir chumail *f* Sāghach.

O mosgladh mit feedh Albainn, &c.

Thug thu Leafan mōr dhuinn,
Na h uile *g* peasan *b* spōrsail,
A thig an feast 'n ar *i* Corsaibh,
A *k* sheiseachd mar bu chōir dhoibh ;
'S an *l* eiteach o ar *m* Bōrdaibh.

O mosgladh mit a Ghāidcheil, &c.

Fhuair thu ainmbhi *n* Ionnfaicht',
Eir *o* Canmhuinnin gach Prionnsa,
A dh'fhalbh, *s* na thann, O *p* thionnsgnadhl ;
Ach 's olc a dhearbh an ionnsaidh,
Thug thu eir Albainn, Dhuinn fid.

O mosgladh mit feedh Albainn &c.

Cad an fēum tha *t* fhōlum
'S nach ēighear Duine Cōir riut,
Gun spēish aig beag no Mōr dhiot ;
Ach dēigh Aca Mar chōmhla,
Do chur do'n Eipht' eir *q* fōgradh.

O mosgladh mit feedh Alb. &c.

Shocraich thu mar Mīneach',
Eir *r* Focalair, a' d' Scriobhadh,
" *s* Gur Duine bochd ro dhīblidh,

Neo-

a Clemency. *b* Bad breeding, ill behaviour. *c* Sarcasm. *d* House, a dwelling-houſe. *e* Cellar, pantry. *f* Satisfied, full-bellied. *g* Varlet. *h* Foppish. *i* Coasts, districts. *k* To treat, to entertain. *l* To refuse. *m* Tables. *n* Learned. *o* Languages. *p* Beginning. *q* Banishment. *r* Focal-fbear, no fhear-focal. Lexicographer. *s* A harmless drudge cannot be rendered otherwise here.

Neo-lochdach," is ceart bhrīdh dha' :
 Ach nochd thu nach tu fhīn fid.

O mosgladh mit feadb Alb. &c.

Nach mōr tha ghabhail Cealgoir,
 A' d' Stōruidh *a* labhar *b* chearbach ?
 Gach *c* Congnadhd Rathaid, 's *d* tearmad,
 A dhēonaich Maithibh Alb' dhuit,
e A sprēodadh, 's *f* faigheil Cearb orr'.

O mosgladh mit feadb Alb. &c.

'S tric le Daoine *g* faoine,
 Bhi 'n *h* drip mu ghnothach aotrom ;
 'S ma gheibh iad lide 's caoile
i Chuis mhīosgoinn, eir aon taobh dhiubh ;
 Gu 'n *k* cuir iad ris na dh' fhaodas.

O mosgladh mit feadb Alb. &c.

Rinn thusa suas do shean' chas,
 Le *l* tuairisgeul, a's *m* aim'sgeachd,
 Nach *n* luaigheadh Duine *o* geinmni :
 Tha t *p* fhuarlanachd do dh' Albainn,
 Eir cruaghachadh a' t ean'chainn.

O mosgladh mit fealdh Alb. &c.

'S e do Thuras *q* Aimilisc,
 A bheir an *r* Dunaidh *s* gharbh ort,
 Bi'dh gach Duine ann Albainn,
 Gu *t* guineach ann do *u* shealbhan ;
 A's cō is urrainn *x* teanachdas ?

O mosgladh mit fealdh Alb. &c.

Chuala

a Loquacious. *b* Awkward, inconsistent. *c* Assistance. *d* Defence, protection. *e* To censure or blackguard, to treat scurrilously. *f* To cavil. *g* Trifling, vain. *h* Perplexity. *i* A reprehensible or blameable affair; or an affair causing indifference or a slight disdain in the beholders. *k* To exaggerate. *l* Slander. *m* Impurity. *n* To mention. *o* Chaste—Moderate. *p* Malignity. *q* Confused. *r* Infelicity—Affliction. *s* Great, Grievous. *t* Keen. *u* Throat. *x* To defend, to save from imminent danger.

Chuala mi na *a* chōmhra'
 Gu 'n d' fhuair thu O Righ Deōrsa,
 Tuarasdal re d' *b* bheo'laint':
 Cha chual' e leath do *c* Dhō-bheairt,
 No dh' *d* f huadaich e thu 'n Olaint.

O mo gladb mit feadb Alb. &c.

Cad an *e* tlachd no *f* chiatfa',
 A bhio's 'n ar *g*·beachd mu *h* Riagháilt,
 Na h *i* aitim sin na *k* Diaghachd,
 Thug *l* fasga dhuit fui' n sciathan?
 'S cuis mhaillaidh fid d'an Iarmads'.

O mo gladb mit feadb Alb. &c.

Tha mi ann an *m* imcheift,
 Cad a *n* bharail chuimiseach,
 'S *o* airidh dhamh bhi 'g *p* iomachar,
 Mu 'r Fearaibh; 'nuair a dh' fhuil'geadh
 Iad, *q* anablas sin t *r* uirighioll.

O mo gladb mit feadb Alb. &c.

Thug thu *s* Ionnfaidh t fhiadhaich,
 Eir *u* Fionn a chur a' *x* miadh oirn,
 Nochd sid do dhiom a's *y* t iadach,
 A's t ionnsachadh lan *z* iargain;
 'S cha Chungaisich thu *aa* Iarmad.

O mo gladb mit a Ghāidheil, &c.

Chi thu fein le d' shūilean,
 Gu bheil a Ghāilig *bb* sūghar,
 Gun fhaillin Deiseachd *cc* mūnaidh,
 Gu lāidir, seafach, siubhlach;
 Ge d' *dā* Chāin thus' i mar *ee* fhionnsgeul.

O mo gladb mit a Ghāidheil, &c.

Z

Tha

a Conversation. *b* Liferent. *c* Vice. *d* To banish, to chase away. *e* Liking. *f* Favourable opinion. *g* Pointed thought, or conception. *h* Regulation. *i* Persons, folk. *k* Divinity. *l* Shelter. *m* Anxiety. *n* Suitable idea. *o* Worthy, deserving. *p* To entertain. *q* Insipidity. *r* Narration, oration. *s* Effay, attempt. *t* Wild. *u* Fingal. *x* Regard, esteem. *y* Jealousy. *z* Sediment, dregs. *aa* Posterity, offspring. *bb* Substantial. *cc* Instruction. *dd* To rail, revile. *ee* Fable.

Tha Ghāilig *a* Ri'teach, *b* lionmhor,
c So thá na h uilt, 's ro *d* shiolar,
e Ro-thlā, *f* neo-thuisleach, Cinteach :
 Bu dāna dhuitse diteadh,
 'S gu brāth nach tuig thu h *g* iomhaigh.
O mosgladh mit a Ghāidheil, &c.

'S e Leabhair Mhai'fdir Dōmhul,
 Thug Rabhadh dhamh mu d' *h* Rōisgeul ;
 Na 'm faighinn e na b' òige
 Cha mhathainn dhuit do *i* bhōilich
 Gun *k* chathachadh fan chóir riut.
O mosgladh mit a Ghāidheil, &c.

MAC NEACAIL a' Gleannurchaidh,
l Bheachdaich ceart le *m* cuimis' ort,
 'S e thug o t eachdraidh *n* bunchar,
 Mar leaghas sneachd' na *o* thuil-mhoim ;
 Le *p* leacontachd, gun *q* tulgadh
O mosgladh mit a Ghāidheil, &c.

Dean aithreachas neo-chealgach,
 Le caithris re math t anma,
 A's aithris le balla chrith,
 Gu 'm b' airidh thu eir Damnadh ;
 Mu 'n tarruing e ro anmoch.
O mosgladh mit feadh Alb. &c.

Dean t aithri'-bheatha scriobhadh,
 'S na bi' 'g a ghleathadh diomhair ;
 Bi h uile latha 'g inseadh,
 Nach b' aon *r* fhear-noigheachd fior thu :
 A's ni finn fathaft fioth riut.

O mosgladh mit feadh Alb. &c.

Cha'n

a Fluent. *b* Copious. *c* Easily connected. *d* Generative. *e* Soft, smooth, bland. *f* Infallible, stable. *g* Image, idiom. *h* Romantic tales. *i* Blustering. *k* To contend, to battle. *l* To point, to remark. *m* Exactress. *n* Foundation. *o* Inundation, torrent. *p* Precision. *q* Firm, unshaken. *r* Novelist, newsmonger.

Cha'n Aideachadh no *a* faoifid,
 Re fagairt no Fear adhraidh,
 A *b* chabaicheas ar faobhar,
 No lagaicheas a chaonnag ;
 Ach aidmheil feedh an t saoghail.

O mosgladh mit feedh Alb. &c.

Labhradh mit le chéile,
 Le farmad Co is *c* gēire,
 San Charmasg thog an *d* t ēisg-fhear,
 'S na dealcha' mit r'ar Reusan,
 Cha 'n *e* Arrghloir a ni fēum dhuinn.

O mosgladh mit feedh Alb. &c.

So *f* Chaisiomachd ro Ghrādhach,
 Do Ghaisgich-scriobhuidh Gāilig ;
 'S e M' *g* Athuinge gu brāth dhuibh,
 Gu 'n taisbein fibh bhur *h* tābhachd,
 Do 'n *i* Ascul a Rinn tāir Oirn.

O mosgladh mit a Ghāidheil, &c.

a Confession. *b* To blunt. *c* Accutest. *d* Satirist. *e* Nonsensical prattle, trifling loquacity. *f* Alarm, *i. e.* *Caisiomachd, no Gluasad le Cabhaig.* *g* Entreaty or supplication. *h* Valour. *i* *Ablach*—The remains of a creature destroyed by the fox or eagle, &c. which is said to persons in contempt.

O R A N

CONN SACHAIDH, &c.

Eir fonn, Dainty Davie, as played upon the fiddle.

CHORUS. TUIRIBH.

*Riasanaiche mit a Chuis
Ris an Olla, thog an Alla *,
'S feacha' mit ann sin Co-dhiu,
Gheibhir ann san eacoir.*

SGach Cuis theid eir bhialabh brithe ;
Eir tuis, 's éadar scial na dithis,
A scrudadh O fhreamh an Croidhe ;
Man dlioghar an Réiteach.

Riasanaiche mit, &c.

The CHARGE.

Thog thu oirn an Scainnil Oilteil,
Gu bheill sinn ain-eolach, boisceil,
Mar Mhadaidh-alla nan Coiltean,
Bhios eir Scoim feadh Sléabha.

Riasanaiche mit, &c.

Rud eile chanadh gu dearbh leat,
Gu bheil sinn a An-fhiosrach, b All'mhar',
'S gach Eilein, Camus, a's Garbhlach ;
'S barbarra, Michéillidh.

Riasan. &c.

Athais

* *Alla* here signifies Defamation, though in other cases it means Fame. As *Droch alla*, a bad report: *Deadh alla*, good report. Also wild, or not tame. * Ignorant. b Savage.

Athais a thilg thu 's i 's a Neonaich,
 Nach athach leinn bhí gun Eolas
 'S nach Moa tha sinn ann tóir eir,
 O'r n oige gu'n éug sinn.

Riasan. &c.

Osbárr, thu'irt thu ni 's mor b iúnadh,
 Nach bheil grádh againn do dh' ionnfach',
 'S nach páirtich sinn aon ni 's c fionn duinn,
 No chluinn sinn, re chéile.

Riasan. &c.

Maraon, thu'irt thu, 'nuair a mhúthas
 A h aon againn eir a Dhúthhaich,
 Nach radhnaich e ria tiúntadh,
 Thaobh nach fiu a d gne leis.

Riasan. &c.

Dh' airis thu le briotal bóllich,
 Nach aithne dhuinn e Litir-fhólum,
 No Chann'ainn ann tric ar Cómhradh,
 Chuir ann Cló, no léughadh.

Riasan. &c.

Chuir thu k Sáradh ann sna Fiantaibh,
 Ág aicheadh nach rabh iad riabh ann,
 'S gur ni dh' áraich sinn an scialachd
 Chum ar Miadh a g Shéideadh.

Riasan. &c.

Thu'irt thu Móran tuille mearachd,
 Ach fónaidh na rinn mi airis,
 Abhóradh gach Cluais tha b Screamhail
 San bheil ceineal éisteachd.

Riasan. &c.

Chuaidh

a Strange. *b* Curiosity. *c* To know by experience. *d* The native property. *e* Literary learning. *f* Opposition, obstacle. *g* To spread by report; to found the praise. *h* Disgustful.

R E P L Y.

Chuaidh tu mu Thuath eir droch Thuras,
 Gabhail ort suaircis a's furain ;
 San cheart uair a bha thu guineach,
 Thun ar fuil a *a* dhéabhadh.

Riasan. &c.

Ge d' tha ar n aineolas ainmeil,
 Ann a d' sclámhruinn, shalaich, aimsgis',
 Nam b' aithne dhuit Cail ar feanchais,
 Dhearrbadh e do bhreug dhuit.

Riasan. &c.

'S ioma Duine cōir 'n ar Dùthach,
 A chuireadh *b* Scleo eir do Shuilean,
 Nan cluinneadh tu chòmhra'-dùrachd,
 Eir chûifibh na Cléire.

Riasan, &c.

Bheir iad ann Caint Cuntas Riochdail,
 Eir gach Clann, a's co d'an Sliochd iad ;
 'S gach aon Dream ata 'n a'r Measg-ne :
 'S nach fiosrachadh gêur fin ?

Riasaniche, &c.

'S ioma fear-riomhach tha 'n Sasgunn,
 Nach urrain innse co as d'a,
 No co shinnfearrachd chuaidh seachad,
 Gu beachdail, tri *c* lèabhaidh.

Riasan. &c.

Tha finn gu suithichte, ciallach ;
 Le lan bhuitheachas do'n Trianaid ;
 'S gun a liuthad cron 'g a dheanadh
 'S tha measg Chiadan *d* Easaics.

Riasan. &c.

Ge

a To drain, to dry up. *b* *Glaucoma*, to cloud the sight as after looking long at the sun, &c. *c* Generations. *d* Effex.

Ge d' dh'fhalbas mi eir feadh Albainn,
 Gun Armachd, ann frath fan Garblach ;
 Cha mharbh iad mi eir son M'aigrid ;
 'S cha tairg iad mi-bhēus damh.

Riasan. &c.

Feuch an d' ēirich sin do shasgunn ?
 Ma dh' fhēumas tu dol eir Astar,
 Bio'dh an a Clēireineach a' tachlais,
 'S paithir Dhag 's gach sgéath ort.

Riasan. &c.

Cia lion latha thig sa blia'nna,
 Nach cluinn finn nuaigheachd le b iargain,
 Eir millteachd Rathaid, 's luchd trialla,
 'Niarmhain'steir, no'n Dévon ?

Riasan. &c.

'S ioma Fear-spuinnidh a's Murt-fhear,
 Fear-millidh Cuinnidh, a's Cusmuinn,
 Tha d' Dhuthaichse faidheil c Duischill ;
 Seach aig luchd an Fhēilidh.

Riasan. &c.

Caite bheil Mnāidh tha co'lochdach
 'S tha eadar Fālmouth a's Portsmouth ?
 'S mor an tamailte do'n Dotair
 Bhi 'n fochar nam, bēistean.

Riasan. &c.

B'ainmeil Sodom a's Gomōrah,
 Eir ana-cneastachd, agus Do-bheirt,
 Ach bu mheanbh an Ainiceachd fheolar,
 Seach an Pōr tha d' d chlēabhfa.

Riasan. &c.

Bhur

a Sword. b Sympathetic sorrow. c Sanctuary. d Association, connection.

a Bhur mor Luchd-adhraidh tha Stoirmeil,
 A ni mōrchuis as na h Orgain,
 Cha sōr iad Dōmhach gu Mearrachdas,
 'N uair dh'fhalbas 'n luchd-ēisteachd.

Riasan. &c.

'S lionmhor b Deadhan, a's Pears'-Eaglais,
 A chiotar Saoth'reach nan Teagaifg ;
 Le iota, 's gaorfaschd, nam breislich,
 Mu eadradh ag eiridh.

Riasan. &c.

A chrūnadh bhur Rag-bheirt thrāilleil,
 Dh' fhūdraich fibh sagairt, a's Pāpa,
 c Ath urach' againn, mar b' abhaist ;
 Ave-Māiri, 's d Easb'loid.

Riasan. &c.

Cha 'n fhior nach Spēiseil leinn Eolas,
 Do-rīreadh tha finn ann tōir eir,
 Ag strī cō is Moa porfan,
 'S gach cōmhdhail ann d' theid finn.

Riasan. &c.

'Tha ionnsachadh leinn ro luachar,
 'S e prionnsafapal gach deadh-bhuaidh e ;
 G'ar n ionnsaidh gabhaidh, 's bheir uainn e
 Gun uabhar, gun e ēislein.

Riasan. &c.

Tha mis' ann am fhia'nus Mairionn,
 Measg nan Ciad dhe' 'n iarmad thairis,
 Le 'm bu mhiann bhi 'g iarruidh barrachd,
 Gach Bealach a thēid ffinn.

Riasan. &c.

Ge d' tha mi fann am so chōmhnuidh
 Ann fa Ghleann aig Ceann na Mōintich ;

A a

Tha

a Your. b Dear. c To renew. d i. e. *Easbulloid*, viz. Absolution.
 e Grudge.

Tha mi 'n Geall eir Rann a's Rōfg ann,
San Chōmhradh nach lēugh thu.

Riasan. &c.

Na'm bio'dh Clō-bhualadh cho' ulladh
D'ar cōirne, 's tha dhuits' ann Lunduinn ;
Bheire' mit fōlum do'n a Chruinne,
A' b ionnas ar c Séudan.

Riasan. &c.

Ge do scriobhadh mit na Ciadan,
Eir na firinnibh is Ciataich ;
Dhearradh tu 'n diteadh nach b'fhiach iad,
Mar na Fianntaibh thréubhach.

Riasan. &c.

Bi'dh an Fhiann gu mōr na 's alloil,
(Mar is fiach 's is Math an Airidh.)
Cuig Ciad blia'nna 'n déigh dhuit d faileadh,
Na do Scallais Eisceils'.

Riasan. &c.

Dearbadh lādir agus fallain ;
An ainm dh'fhāg iad eir am Fearuinn,
Gun tearbadh a ghnā, 's a'mairionn
O'n e Allcid, gun trēigfin.

Riasan. &c.

'S beag a chunnaic thu do Ghāidheil;
Chuaidh eir 'Turas do f'Thir-nābaidh,
A thuinich ann fad an lāethean,
'S nach tāirneadh gu 'n g Rēlic.

Riasan. &c.

Tha sinn cho' Grādhach, 's cho' cūdmhor,
Mu'r naite tāmh, 's ar h reamh-chēumaibh ;

'S

a Universe. *b* Riches. *c* Jewels. *d* To putrify; this is said of a creature that lies dead till its hair is falling off. *e* Antiquity. *f* Neighbouring country. *g* Church yard. *h* Ancestors, generations that were before us.

'S a bha Jacob mu Mhachpēlah;

'S e san Eipht' eir chēilidh.

Riasan. &c.

B' fhiu dhuit an Earaoil 'san fairebhein,

Bhi ûr a' t' arie gun Dearmad ;

" Gun smuirnein tharruinn a' m' bhalg-shuils'

" Feadh tha spealg a' d' Réasp-shuil" *.

Riasan. &c.

Nois a Bharithe tha gun leath-phairt,

Chual' thu nar dithis ar Teisteach,

Innis O d' Chroidhe, co 's treise,

Gun Eifimeil, 's ēisdim.

Riasanaiche mit a chuis,

Ris an Olla thog an a Doirionn.

'S feacha' mit ann sin Co-dhiu,

Gheibhir ann san éacoir.

A a 2

ORAN

* The Author is sorry for the violence he has been obliged to do the sacred text here, for metre's sake.

a Dov-shion; Sion dona : Storm.

O R A N

D O

MR. DOMHNUL MACNEACAIL,

MINISDEIR LIOSMOIR,

Eirson a ro scairtealachd agus a Chothaich e, ann
Adhaigh an Olla Lunduinnich.

*Eir sēisd; 'S coma leom Mur d'thig thu idir, &c.
To the Tune of, Sir ALEXANDER M'DONALD's Reel.*

T U I R I B H. C H O R U S.

*'S e Mai'sdir Dōmhnuil Mac Neacail,
An a Gaisgeach Cōmhraig tha b reachdmhor,
Chuir c Gasd' ann ūrda an eachdraidh,
Thug d feachdadhb do'n e daormunn.*

NUAIR a bha Albainn *f* fui' lighe,
Aig a Chealgaire Mac Iain,
Chuaidh tu gu Calm' ann a tuighim,
'S thug thu rithis Saor i.

Se Mr. Domhnul, &c.

Bha na Gāidheil aig Mac Iain,
Mar a bha Saul aig Goliah:
'S tusa Mar Dhaibhidh 'n deadh Chroighe,
O g Righe nan Caorach.

'S e Mr. Domhnul, &c.

'Nuair bhā finn uile fui' *b* Mhasladh,
Gun Aird sa Chruinne dol as duinn,

'S

a Conflicting hero, or champion. *b* Energetic, pithy; high-spirited.
c Handsome, prettily. *d* Flexure, curve, a bend. *e* Curmudgeon; a niggard. *f* Overwhelmed. *g* Sheepfold. *h* Reproach.

'S tu *a* thārr fa Chumasg gu Tapaidh,
Agus *b* thachd thu 'n *c* Craofair'.

'S e Mr. Domhnul, &c.

'S ni bhā sinn uile mar bhalbhain,
No Duin' eir am bio'dh *d* Glascharbaid,
Gus 'n do chuir thu umad tārmachd,
Ghuineach, Ghailbheach, *e* fhaoluimt'.

'S e Mr. Domhnul, &c.

'Nuair a bheachdaich thu Mu'n cuairt duit,
'S nach deachaidh do thaic re *d'* Ghualainn,
Chuir thu *f* spraic ort ris a Chruadal,
'S bhuall thu Steach do'n *g* Schaonnaig.

'S e Mr. Domhnul, &c.

'S mor an t ēibhneas bh' orm re fhaicfin,
Gach lēum thug thu eir an t Saf'nach,
A's tu 'g ēiridh eir le *d'* Chafan,
Ann an Clais an Aolaich.

'S e Mr. Domhnul, &c.

'S mor Maoitheadh nan Cinneach Tuathach
As an *b* Saoithean a's an Cruadal;
(Edar Siol-Chuinn 's an taobh fliuas diubh.)
Gun għluasad a' tabhar.

'S e Mr. Domhnul, &c.

Ge *d'* theirir gu bheil a *i* Chēolraiddh
Ann sna h Eileinibh ann Comhnuidh,
Cha *d*, rinn iad *k* Ceileir, no Oran,
Do Dhōmhnl mo Ghaoilse.

'S e Mr. Domhnul, &c.

'S mall leam gach *l* Filidh 's luchd fōlum,
Feadh Galtachd, Innis, a's Mōrr-thir;

Nach

a Tharr ann; entered into, or engaged. *b* Suffocated: To stop a person from speaking by, exposing his falsehood, &c. *c* Gaper. *d* Jaw lock. *e* Disciplined. *f* Terrific countenance. *g* A battle or fight. *h* Brave or gallant men. *i* The muses. *k* Recitative. *l* Philosopher.

Nach d'rinn rann, no *a* grinneas rōsg dhuit,
Chuir ann Clō gu *b* Scaoileadh.

'S e Mr. Domhnul, &c.

Cha Mhoa fhuair iad do Chroighe,
Dol fan tuasaid re Mac Iain ;
Ge do 's iad a fhuair an *c* Ruigheachd,
Le *d* Fiadhach nan Aoirean.

'S e Mr. Domhnul, &c.

Ge d' thā ar Colaisdean *e* Oirdheirc,
Fui' *f* dholaidh *g* scoilim an *h* oilbheum ;
Cha do chronaich iad na *i* lorg fid,
k Coirbeach a *l* bheoil scaoilte.

'S e Mr. Domhnul, &c.

'S tusa an *t* aon Duin' ann an Albainn,
Dhei' *n* d' rinneadh *m* umpair na h *n* arguin ;
Chhaidh *t* *o* ungadh mar *p* radha *q* feanchaidh,
'S dhearbh thu gu *r* neo-chlaon *e*.

'S e Mr. Domhnul, &c.

Nois O na sheas thu 'n ar āite,
Tha finn a' *t* *s* eisimeil āraig,
'S mor an easbhuidh *e* 'n ar *t* Cāileachd
Mur pāidh finn thu *t* faothair.

'S e Mr. Domhnul, &c.

'S duillich leom gu 'm faod mi īnse,
Eir *u* guinich do Dhaoine *x* spiochdach,
Tha cur *y* cuinnil thaobh do Ghniomhfa
'S aig īnse gur *z* baoth *e*.

'S e Mr. Domhnul, &c.

Ach

a Finery elegance. *b* To promulgate or spread abroad. *c* To penetrate or affect the mind. *d* Raven. *e* Excellent. *f* Harm, loss. *g* Trivial loquacity, chatterer. *h* Offence. *i* In consequence of. *k* That which corrupts or vitiates. *l* Open-mouthed, brawling. *m* Umpire. *n* Argument. *o* Anointed. *p* Choice, best. *q* Genealogist, historian. *r* Honestly, not declining from the right. *s* Under obligation to, owing regard or reverence. Beholden. *t* Constitution. *u* Bitter minded, keen antagonists. *x* Low-lifed, mean spirited. *y* Objection. *z* Morally bad.

Ach *a* dhainn-deoin *a b* miosguinn *c* ascaoin,
 'S mor *a'* meas th'aig luchd blas eir ;
 'S cha 'n fhag *d* luchd-tiolpaidh nan facal
 Co' taitneach fan *t* saoghal.

'S e Mr. Domhnul, &c.

'S ioma Pears-Eaglais ro scairteil,
 B' ionunnfan *e* dreug, leo gu 'm faicte,
 Do Leabhar *f* Eigse na 'n *g t* asguidh,
 Le 'n gealtachd roi' 'n *h* daor-chu.

'S e Mr. Domhnul, &c.

'S tusa fhuair an Barrachd Misnich,
 Cha ghabh thu fuathas, no *i* miotag ;
 Bheir thu uabhar *k* Fir na brisc-ghloir,
 A chlisgeadh gu *l* faoifid.

'S e Mr. Domhnul, &c.

Eir leam fein gur *m* breamas *n* Cearbach
 Do'n Ardsheanadh fin na H Alba',
 Nach d'rinn ni *o* Ceinealta thraigfe
 'N co' leanmhuin do shaoth'reach.

'S e Mr. Domhnul, &c.

'S ioma gniomh *p* suarrach *q* neo-shnasor,
 Tha 'g iomachd mu 'n cuairt *r* fui' fhafga,
 Nach ionunn luach re *d'* Remarksa
 Dh'fhág ar *s* Macaibh aobhach.

'S e Mr. Domhnul, &c.

Bi'dh *t* beannachd *u* coisrigte ghaidheil,
 Leanailt do chois-cheum sgach aite,
 Eadar Oisein a's a Chairdean
 'S ar Bardan is aosda.

'S e Mr. Domhnul, &c.

'S

a In spite of. *b* Malice. *c* Inclement, unsound; harsh. *d* Cavillars; captious disputants. *e* A meteor supposed to foretel the death of great men. *f* Science. *g* Repository; custody. *h* Dobbur-chu, i. e. King of the otters. *i* Fright. *k* Tatler, or prattler. *l* Confession, i. e. to confess his demerit. *m* Accident. *n* Absurd. *o* Genteel. *p* Invaluable, *q* Inelegant. *r* Shelter, patronage. *s* the Macs; meaning the Highlanders in general. *u* Benediction. Consecrated.

'S cinteach mi gur *a* cliuteach t *b* alla,
 Diaidh dhuit a bhi *d'* smur fan *c* Taladhi,
 Na fan uine tha thu Mairionn ;
 Thaobh nach d' 'ainich Daoin' thu.

'S e Mr. Domhnul, &c.

Na 'm bio'dh *d* MacCailein na Ghāidheal,
 Mar na h Athraichean o 'n *d'* thāinig,
 B' airidh dh'a Baile, no dhā dhiubh,
 Tho'irt re *d'* lāethean faor dhuit.

'S e Mr. Domhnul, &c.

Insidh mis' an fhirinu trā dh'a ;
 Ma leigeas e sios a Ghāilig,
 Bi'dh meas iosal ann fna Blāimeir,
 Le *e* how's a' 's le'n Caoirich.

'S e Mr Domhnul, &c.

Na 'm bio'dh ar Roigh Deorsa na *f* shuighe,
 Mar bu *g* deōnach leom a *h* ghuighe ;
 Bheireadh a *i* Mhōrrachd dhuit *k* luigheachd,
 Bu *l* chuibhidh dhuit fhaotainn.

'S e Mr. Domhnul, &c.

Bheireadh e dhuit cāraig Chiadan,
 Fad do lāethean h uile bliadhnnna,
 Bharrachd eir *m* Pārraiste *n* fiacheil,
 Bhios tri Chiad na h *o* aoradh.

'S e Mr. Domhnul, &c.

Righ nach mise fhuair an Comas,
 Duais tho'irt duit eir son na *p* Comain ;
 An Ruaig a chur eir an Olla :
 'S bu *q* shecmalta *r* maoin dhuit.

'S e Mr. Domhnul, &c.

B

Gabhaidh

a Famous, renowned. *b* Report. Popular fame. *c* Earth. *d* The Duke of Argyle's most ancient Galic name. *e* Alluding to the shepherds usual salutation. Settled, free from disturbance. *g* Willingly, very fain. *h* To wish, to implore. *i* His Majesty. *k* Recompense, allowance. *l* Due, fit, proper. *m* Parish *n* Valuable, worthy. *o* Adhering, following; peculiar to. *p* Obligation; favour which bin's to gratitude. *q* Largely, bulky. *r* Wealth, means.

Gabhaidh mi 'n uair so mo chead diot,
 'S na bio'dh gruaman ort re m' bheadachd,
 Ge d' rinn mi 'n Duanag *a* neo-eagnaidh,
 Mar Eisempleir *b* aotrom.

'S e Mr. Domhnul, &c.

ORAN

a Inexact, inaccurate. *b* Light, slight.

ORAN GAOIL

L E

SOMHAIRLE CAMERON,

ann an RAINACH.

S mi m' shuidhe m' ònar air Tulich bhoidhich,
'S mi gabhail òrain 's cha d' thèid e leam ;
Mo chriodhe 'n comhnuidh mar chloich air moinntich,
Is mòran seoil aig air dol gu grùnnnt ;
Gu grùnnnt cha d' thèid e gun fhios d' an Eucaig,
'S ma ni i rèite rium gur fheard a chùis ;
'S mur taobh i fèin mi gur leis an èug mi,
Le shaighidibh gèuradh teachd orm as ùr.

Do shaighiden gèur annam taobh ga chèile',
A dh'fhàg mi rèibte le iomad lott ;
Gur turrisach m' èislein gach là 'g èiridh,
Gur trichd mo lèine' co fhliuch ri lòn ;
Mar ghaoidh o thuath a thig bharr n'an cuainntan,
A dh' fhalabhas uainne mar chi fibh an ceò ;
'S e 'n samhladh thuair mi do ghaol na gruagaich,
A rinn mo bhuaireadh air iomad feol.

Ochòin ! a ghruagach nach gabh thu truas rium,
Do ghaol a bhuaireadh mi gun fhios do'n t-floigh ;
'S mur faigh mi fuarach o 'n ghaol so bhuaireadh mi,
Gu dearbh cha dual domhì bhi fada beò ;
Mo chriodhe luaineach gach là air luasgan,
Mar Luing air chuan agus i gun feol ;
Na tuinn le buairas 'g eiridh suas ri,
'S mur eirich buaidh leith cha d' theid gu feor.

Gu feor cha d' thèid i 's gur beg mo speis ëihi,
Mur faigh mi an Eucag as gile' dreach ;

Do shliosan glè-gheal mar shneachd air ghèugaibh,
 Gur turrifach m' èiridh gun luith leat;
 Tha m' intinn cianail gach là ga riabadh,
 'S mi 'n tòir air d' iarraidh le cogais cheart ;
 Do nàdur comhnard a chlaoidh as m' òig mi,
 'S cha'n e do stòras a bh' ann mo bheachd.

Stòr no fèdail ga mòr ar speis dhiubh,
 An diugh cha leir leam a bhi g' an dùth ;
 Is stochd no airnnais cha'n e a b'fhear leam,
 'S cha bhraid no meilre air a bheil mi'ñ tì ;
 Cha chrodh air bhuailtibh 's cha ghreibh air fuaran,
 A chuir an duairas fo ann mo chriodh ;
 Ach Eala bhuaidhach 's ì snamh n'an cuainntan,
 'S mo lìan m'an cuairt dhi ga toirt gu tìr.

'S mas d' thus an Eala tha air a chuan sin,
 Gur mise 'n t-uam a tha air an traigh ;
 'S na mengain bhuaidhach ag fàs m'an cuairt domh,
 Mur tuit mi 'an buair air do shon a ghraidh ;
 Cha dìbhail ceille' thug miad mo speis dhuit,
 'S ma ni thu rèite' cha deigh dhomh e ;
 O's tu mo chèad ghradh 's gu'n lùb thu fein leam,
 Gu 'm bith mi aoibhneach dheth gach aon là.

Do chuach-fholt boidheach air dhath, an neònain,
 'S e fàs gu modhar na dhualibh grinn ;
 Na chiobhan òr-bhuigh mar shiain eòrnna,
 Gu bann do chota' o chùl do cheànn ;
 Camlubach dualach gu cleachdach cuachach,
 Is car m'an cuairt anns gach foiltain mìn ;
 Air a thrusá' suas ann an flodadh buaidheach,
 An leadan dualach nach dochinn cùr.

Do shlios mar chanach mar bhrèid do 'n anart,
 Mar shneachd air bharrach gun dol gu làr ;
 Do ghruaidh dhearg thana mar chaorrann mengain,
 Fo d' shuil ghuirm mheallaich gun ghoimh gun sgàth ;

Tha maise a' d' aodann thar clann n'an daoine,
 'S e dh'fhàg mi daonna co daor a' d' ghràdh ;
 Ach thig le d' ghaol 's thoir a' glacaibh an aoig mi,
 No dhain-deoin daoine gun faigh mi bàs.

'S ma gheabhter bàs leam air son do ghraidhsa',
 Cha bheg an tamait e m' chairdibh mòr ;
 'S na craoinn o'n d'fhàs mi co maidh ri d' phairti 's,
 Ge d' iarr thu naird iad gu nuig na meoir ;
 O linn gulinn, iar a mach mo shinnfir,
 'S ma gheibh thu mì-mhodh do dhuine 'n t-sloigh ;
 Grad chul do cheinn ris gach gèig a chinn diubh,
 'S cha raibh do thiom dhiubh ach gearr gu leor.

'S ma chumar uam thu le goimh an t-fluaigh fin,
 A thogas tuailas le cainnt am beoil ;
 Tha cairdean dìleas m' an cuairt O's 'n iofal,
 A thogas mi-thlachd 's nach striochd d'an choir ;
 Luchd bhrèug is tuailais ga'n gnath bhi buaireadh,
 Tha m' fhuil air fuachadh riu, 's m' fheoil ;
 Buinidh an trèud ud do mhammon dèistneach,
 Le 'n tèngibh èisgail toirt bèum do'n choir. .

Tha naimhdean fallsail fo sgaile cairdis,
 A togail fhannsgeulen oirn le cheile ;
 Luchd mi-ruin teanga pioca taingeadh,
 A dealbh an aimhlais 's a dèanibh bhrèug ;
 An puinsain mar lòn agus neimh re ol doibh,
 Is e bhi 'n comhnuidh gu fearbh 'n am bèul ;
 Luchd dheanaibh sgeoil buinidh iad do Mhomman,
 'S iad a sheilbh gu sonruight luchd dheanibh bhreug.

Ma chi fibh neach blis a cur re cheile,
 Mar Phiaid thrèubhaich 's i dèanibh neid ;
 Bithidh neach a cuairtachadh fteach le h' èginn,
 Is neach a reiteachadh cuairt an neid ;
 Ma thig gaodh luaineach oir' bhar n'an cuainntan,
 A chuireas luasgan air meoir a phreis,

Falbhi uaipeadh an nead 's a chuairtag,
Is faic an truaigh cia mòr i nis.

Mar sin mo Bhantag na gabh's angar,
Ge d' their do chairdean gu bheil mi bochd
Tuig Righ Daibhe fan staid an b' aird e,
Bha chriodhe trailleil mar dhuine bochd ;
Cha d' ghabh an Righ sin a bheg thoilintinn,
'S a chaithair righeil ách moran sprochd ;
'S ma lèubh thu an pioball tha pairt de 'g inseadh,
Gu'n d' rinn e isleach mar dhuine bochd.

'Thug mise as m' òige re tamaill gorrach,
Nis tha tha mi deonach air cintinn glichd ;
Tha tiom gu bròn agus tiom gu fòlas,
'S e dara feol air na chaochail mis ;
Glacfidh mi gu feolta mo ribhaid cheolbhar,
On tha mo shòlas a nis air teachd ;
Is theid mi chomnuidh gu Tulich bhoidhich,
'S bitidh mi mar simeorich 'an barr a phris.

Iseabail Nic Aoidh.

I SEABAIL Nic Aoidh aig a chrobb Laoigh
Iseabail Nic Aoidh 's i na h aonar.
Iseabail Nic Aoidh aig a chrobb Laoigh
Iseabail Nic Aoidh 's i na h zonar
Iseabail Nic Aoidh aig a chrobb Laoigh
Iseabail Nic Aoidh 's i na h aonar.
Iseabail Nic Aoidh aig a chrobb Laoigh
Iseabail Nic Aoidh 's i na h aonar.

Mhuire 's a Righ !
A dhuine gun Mhnaoi,
M'a thig thu a chaoidh'
'S i so do linn :
Nach faic thu nic Aoidh,
Alg a Chrobbh laoigh,
Am bonnaibh na frith
'S i na h aonar ?

Nach

Nach faic sibh bean tigh
 Air Righean nan damh
 Muigh aig a chrobh
 Gun duine mar ri
 Nach faic sibh bean tigh
 Air Righean nan damh
 Muigh aig a chrobh
 'S i na h aonar ?
 Ach duine sam bith
 Th' air son a Cluich,
 Do chinneadh mhaith,
 Le meud a Croidh,
 Deanadh e ruidh
 Do Rithean nan Damh
 'S gheabh e Bean Mhaith
 Cuireadh e ri
 Nach faic sibh an obsec
 A 's coslach r'a glacadh
 Am bliadhna ga cleachda
 Air acha na h aonar ?
 Nach neonach am fasan
 Do fhleascaich tha dh' easbhuidh
 Na'n nithin bu taitneach
 Dhoibh fein a bhith aca ;
 Bhith fulang ga faicin ?
 Am bliadhna ga cleachdad
 Le Crobh agus Eachaibh
 Air Acha na h' aonar :

Nach faic sibh fein a cheannuidheachd
 Ann imealaibh nam mullaichin
 Am bliadhna 's i gu muladach
 Na h' uile la n h aonar
 Inufidh mis ann rannuidheachd
 Do na h' uile neach a chluineas iad
 Gu m bheil i air a cunbhail
 As na h' uil aite follasach
 Am bliadhna' is i gu Mulladoch

Le ballanan is cuineagan
 Ann imealaibh na Mullaichin
 'N ha uile la na h' aonar.

Thogaireadh bean Aoith.

THOGAIREADH, Bean Aoidh, Thogaireadh Bean Aoith

Thogaireadh, Bean Aoidh, Uain do dh' Aishear
 Thogaireadh, Bean Aoith, 'n aghaidh na gaoith
 Rinn iad Mac Aoidh 'n lochan nan claimheach.

Nach suarach an t uighim
 Do Ghruagach no Ninghin
 Bhith pronnadh 's a bruigheann
 'S Caib orra Gaireachdaich
 Bhi trial chum na h uidhe
 Gun ghnothach gun ghuidhe
 Ach do mhealladh le n teangaidh
 Paitseachan ba-bhuachaill
 Ma ta aguibhs do chriodhe
 Na philleas mo bhruighin
 Theid mis chum na h Uidhe
 Agus feachaidh mi n taite Dhuibh
 An raibh fibh nar deis
 Nar luidhe 's nar fuidhe
 'S mun ruithe Ghillduibh
 B'fhearr gun chlaistin e

Cairdean bu dealaidh a stigh
 Chairich iad iomad fear reimh
 Dh' fheachain an cumadh iad uaith
 Ailleas nach fhuilg an Lagh
 Thiondadh i bus ris an fhraidh
 Bhoidich i nach tilleadh i traigh
 Chaoidh gus an rigeadh i n fheadh
 B' abhaist do n ghille bhith reimh

Dh'fhag

Dh'fhag i an t aran bha bruigh
 'S dh'fhalbh i o thilleadh a chroidh
 Dh' aicheadh i comhairl sam bith
 'S fhnamh i n Amhain air chrith
 'N diaidh a ghille Mhoileinich Dhuibh
Thogairiadhb bean Aoith, &c.

Ann Comunn.

NRair a chunna mi 'm Bruadair,
 Ribhinn shuairce nam choir ;
 Beul meochair gun ghruaman,
 O'n Suairc an tig gloir,
 Nar a Dh'eirigh mi 'm Shuighe,
 Los ruighin air Poig,
 Cha b' fhas a dhamh feadain,
 Na na Reult os no Neoil

Chuidh an Comunn an Comunn,
 Chuidh an Comunn air chul,
 Dhealuigh Comunn re cheile,
 'S deanaibh fein d' e sgeul urr
 O nach raibh mi co gleasta,
 'S gun tugin beum air do chul,
 'S gaoil an Comunn o cheile,
 'S thug e deur air mo shuile.

'M fear a thigeadh an Tosach
 Gheabh e cost an da thradh,
 'M fear a thigeadh a ris
 Gheabh e criodh 's e blàth,
 'M fear a thigeadh fa Dheireadh
 Gheabh e foileireachd Graidh,
 Car san Iuchar 's na ceil e,
 Lafair choi-liont dam Ghraidh,

Ninghin og a chuil dualich,
 Bha Mi uair is tu reidh,

Nios on thiontadh thu t fhuath orm,
 Chuir sud suatagh mi fein,
 Chiur thu t aireadh air Duine uafal,
 Deang an Cruas 's dean da feum,
 Dh'fhag thu mise mu'n cuairt duit,
 Mar chaoradh fhuadain air Spreidh.

Dh'innsin aogas mo Leannain,
 Cul Clannach, Cas, Dluth ;
 Ruit a dheilcheas gach sgannail,
 Ruit a Leannas gach Cluith,
 'S maith fineadh do mhala,
 'S glan sealladh do shuil,
 Aghaidh shoillear an sgathan,
 'S glan Dearfa do ghnuis.

Dh'innsin Cleas nam ban Diolan,
 Co cinnte re bas,
 Bios iad Bead arach priosail,
 Car tioma na dha,
 Nar a dh'eireas an Criofan,
 'S a bhios na Ciochan fas lán,
 Togaidh 'n t organ a ghaol dhuibh,
 Mar Ghaoiadh air Cuan ard.

Ach na 'm faice fibh Maighdin,
 'S i gu faireachail glic,
 Mis am am adan Gorach,
 Cost mo Storais 's mo Neith ?
 Nar a thiondadh i Cul rium,
 Bhiodh mo Chrun air a crios,
 Fear eile toirt phog Dhi,
 'S ag cost a Storais gu tric.

Righ gur Carrach an Sionnach,
 Theid air thuris d' an Ghlean,
 Bheir e Baite do Chuilein,
 Agus ful as a Mheann ?

Gam bheil fhiacail co guinneach,
 'S i fuireach na cheann,
 Gun sgoilt i 'n Cuillin
 Bhiodh an uilleann nan Ald.

Tha na Maighdinin Seolta,
 'S tha na h' Og-fhearran ba,
 Ge do ghealladh iad Pog Dhuit,
 Bhiodh car na Seoltachd nan Dail,
 Am fear a Leagadh iad Seachad,
 B' e sud fasán a b' fhéarr,
 An tea a's Ailt' thig a stéach dhiu,
 Biadh na faicill do ghna,

A Cheithir Bliadhna na taic fo,
 Ghabh mi tlachd dhíot an tos,
 Le fugradh 's le Macnus,
 Mar a 's cleachd le Cloinn Oig
 Bha Car fo d' laimhse gun fhiös,
 Nach do Dh'fhiösraich mi nos,
 Dh'fhag thu mife mar thalcais,
 Beannach leat ma's i Choir.

'S gur truadh nach bheil mife,
 Faoi Lic an diaidh Bhais,
 Mun tug mi 'n Gaol falaich
 Dan Ealla chaol bhain ?
 'S mi mar sheabhaig na h' ealta,
 Bhios ag Glacadh nan Eun,
 Ciod e 'm fadh bhi ga Chuilitin,
 Sud i Bh'acsan Air Laimh.

Tha mo chion air a mhaidin,
 Gur h i maidhre glan ur,
 Ge do dhiulth thu mo chaimhneas,
 Air 'n aile dh'fhaineachdáinn tha
 'S tu mo Chainil ann Cailleir,
 'S tu mo Reul 's mo Chirt Juil,

'S mo bhan chompanach Chacail,
Tair gu 'm facadh mi thu.

Och, nan och, mar tha mise,
Gun fhios do 'm luchd daimh,
'S nach innis me Dhuine,
Faddh mo mhulaid 's mo phraimh ?
Mar Chraobb as a bun mi,
'N deis a Duilich a chall,
Threig mo spionadh 's mu luth mi,
Agus lùb mi gu lar.

Mile mallachd dh'aon Duine,
'S ann tuile gu brath,
A chreidas sgeul Cinnte.
Bh' arr Inntine innaise ?
Nar mheabladh i d' chuid uait,
'S bhi gad shior chuir air Dail,
'S a ghealladh a beul Duit,
Na Reultan a b' Laimh.

Bealach a Ghraidh.

Ochain a Laoigh, leag iad thu,
Ochain a Laoigh, leag iad thu,
Ochain a Laoigh, leag iad thu,
'M bealach a' ghraidh.

, **S** Truagh nach raibh mis ann fin,
'S truagh nach raibh mis ann fin,
'S truagh nach raibh mis ann fin,
As Ceathr' air cach laimh Dhamh.

An Leann thog iad gu d' bhanais,
An Leann thog iad gu d' bhanais,
An Leann thog iad gu d' bhanais,
Air t fhaireiri' bha e.

Bha Mi 'm Bhreidich, a m' Ghruagaich,
Am bhreidich, a m' Ghruagich,

Am blàreidich, a m' Ghruagich,
'S a 'in bhantraich fan aon uair ud.

Gun chron air an t faoghal ort,
Gun chron air an t faoghal ort,
Gun chron air an t faoghal art,
Acù nach d'fheud thu faoghal buan fhastattinn

Leag iad thu laoigh, &c.

Do Mhiniastair Cill-an-Inair.

CHUNNE mi bruadar a chuir smuairean gu leòr orm,
Bha mi a' m' chaddal a's dhuisg sud mi;
An teannan bha agam a' nochd dol a phòsa,
Bha mi, &c.

'S tu's millse pòg 's as folminnte labhairt,
'An Gaelic 'an Bearle 'an Grègis 's 'an Laiddinn ;
Cha 'n fhaichdear a d' dheigh fear d' èugais 'an crannaig,
G' an rabh mi a' m' chaddal a's dhùisg sud mi.
Aig taobh na h-aibhne bo chaoineil leam d' fhailte.

Bha mi, &c.

Le soilse na grèine cha bo lèir dho bhi nàrach ;
Bha mi, &c.

Cha rabh aon ni 'an folach nach fhaca' tu ghraigheìn,
O mhullach mo cheinn gu bànn mo shàilte ;
G' an rabh mi ma d' choinnibh mar bha mo chèid mhathair,
Bha mi, &c.

'Nuair thain' fios cinnteach gu'n deacha' tu seachad orm.
Bha mi, &c.

Thàr leam fhèin ga'm bo mhòr a' mearachd sud ;
Bha mi, &c.

Nan dianadh d' thu m' iarruidh reachainn gu d' Bhainis leat,
A's

A's dhenainn duit maiddeann dhileas thairist ;
 Cha bhiodh air do chùl aon ni ann an an-fhios duit,
Bha mi, &c.

Ach thaoth thusa cailin n'an meall-shuile' mòdhar,
Bha mi, &c.

Tha * a mala gun ghruaman 's i 's binne † guth òrain ;
Bha mi, &c.

'S i m' achuinge bhuan gach buaidh bhi maille ribh,
 Sibh bhi gu muirnneach ceòlar aithearach ;
 Crodh air ar buailidh 's clann m' ar teallach,
 'S 'n uair thèid fibh a chaddal g'an fairich fibh flàn.

Cuachag an Fhasaich.

*A Bhanarach dhonn a chroidh
 Chaoin a chroidh dhonn a chroidh
 Cailin deas donn a chroidh
 Cuachag an Fhasaich.*

A Bhanarach mhiagach
 'S e do ghaol thug fo chìs mi,
 'S maith thig lamhinnean fiod'
 Air do mhin-bhosabh bàna'.
Bhanarach dhonn a chriodh, &c.

'S mòr bo bhinne bhi d' èisteachd
 'An àm bhi bleothan na spreidh,
 N'an smeorach 's a Chèiteain
 'An barr gèig ann an fàs-chaoill'.
Bhanarach, &c.

'N úair a sheinne' tu chaoilleag
 A leigeil mairt ann an caoilleidh,
 Dhèleaigh eunlaidh gach daoire'
 Dhèisteachd caorail do mhàrrain.

Bhanarach, &c.

* A-mute.

† Gu oran.

'S ga b' fhònnar an fhiodhall
 'S a tèudan 'an rithidh,
 'S e bhèireadh damhns' air gach criodhe
 Ceòl nighinn na h-àiridh.

Bhanarach, &c.

Ceòl farasta fior-bhinn
 Fònnar faramach dìanach,
 A Shèinn an Cailin donn mìagach
 A bheireadh biog air an Arainn.

Bhanarach, &c.

Gu'm bo mhòdar mo bheadradh
 Teachd do'n bhuaile' m'an ead' thra,
 Seaghach seang-chorpach beitir
 A's bùarach greasad an Ail aichd.

Bhanarach, &c.

'Sciatach nùallan na gruagaich,
 A bleothann croidh ghuailinn,
 A' steolladh bainn' ann an Cuachaig
 A's boghar ùaim aig a chlàrabh.

Bhanarach, &c.

Da mhao-bhois bo ghrinne'
 Fo'n da ghaoirdean bo gheile',
 'Nuair a shinnt iad gu sgileil
 Gu fininnean fhasga'.

Bhanarach, &c.

Glachd gheal a b' aird gleothar
 A Steollandh bainn an cuach bhleoinn,
 A feinn luinneagadh seaghach
 Na suidh an gothal na blaraig.

Bhanarach, &c.

Do chùl amlagach teudach
 Buchdlach feoirnn eanach cèutach

Do chnomhan na gèige'
 A cheapadh gleatach a làn diu.
Bhanarach, &c.

Chuireadh maill air do lèirfinn
 Ann an madainn dhrùchd chèitein,
 Na gaithnean gréine
 'Thig o d' thèud-chul cas fainneach.
Bhanarach, &c.

Bheireadh dùlan na gréine
 A dearfa' moch air fhoir d'eùdainn,
 'S gum b' aite leam r'a lèirfeinn
 Bòisgeadh èibhinn Cùil Màri.
Bhanarach, &c.

'S taitneach siubhal a Cùailein
 Ga chrathadh m'a cluasaibh,
 A toirt Muigh air feit lùachrach
 'An Tigh buaile' an gleann fäsaich,
Bhanarach, &c.

Do muineal geal boidheach
 M'an iathadh an t'òmar,
 A's dhàth fèin air gach seòrsa'
 Chìte dorte tre d' bhràgad.
Bhanarach, &c.

'Nuair a thogadh i bhuarach
 Cuach a's currasan na buaile',
 B'e-coltach a gluasad
 Ri Guanaig na fraide'.
Bhanarach, &c.

Do chalapanna menmneach
 Mar Philerean marabill,
 Co-ghile re canachein
 Chinneadh fanna-gheal 's na blàraibh.
Bhanarach, &c.

Tha dèirg agus gile'
 Cleachd an gruaibh na fine',
 Bèul mìn mar an t-shirist
 G'an milis thig failte.

Bhanarach, &c.

Mar phàirc thaitnich d'an Ithi
 Tha deudach na Rìbhinn,
 Gur i an Donna-ghealach sìrideach
 Is ro mhìg-snuilich failte.

*Bhanarach dhonn a chruidh
 Chaoin a chruidh dhonn a chruidh
 Cailin deas donn a chruidh
 Cuachag an Fhasaich.*

Oran Luathaidh.

TO GAMID fonn air luathadh a chlolain,
 Gabhamid ceol is orain mhatha.
*Horo gu'n togain air sbugan fhathasd,
 Horo i io man d' theid mi laidbidh ;
 Horo gu'n togain air sbugan fhathasd.*

B'fheaird' an clo bhith choir nan gruagach,
 Dheanadh an luathadh le 'n lamhan.

Horo, &c.

Nuair thiondadh iad air cle e
 Chluinteadh fuaim gach te dhiu labhairt.
Horo, &c.

Orain ghrinne, bhinne, mhifle
 Aig na ribhanan 'g an gabhail.
Horo, &c.

Mhahline's Brughdar le Offain.

SE guth anaim mo ruin a tha 'nn,
O! 's ainmach gu aiflin Mhàlmhin' thu,
 Fosgluibh-se talla nan speur,
 Aithir Oscair nan cruidh-bheum ;
 Fosgluibh-se doirfa nan nial,
 Tha ceumma Mhalmhine go dian.
 Chualam guth a' m' aiflin fein,
 Tha fathrum mo chleibh go ard.
C' uime thanic an Offag a' m' dheigh
 O dhubbh-shiubhal na linne od thall ?

Bha do sgiath fhuaimneach ann gallan an aonaich,
 Shiubhall aiflin Mhalmhine go dian,
 Ach chunnic is' a run ag aomadh,
'S a cheo-earradh ag aomadh m' a chliabh:
 Bha dearfa na greine air thaobh ris,
 Co boisgeal ri or nan daimh.

Se guth anaim mo ruin a tha 'nn,
O! 's ainmach gu m' aiflin fein thu.
'S comhnuidh dhuit anam Mhalmhine,
 Mhic Offain is treine lamh.
 Dh'eirich m' ofna marri dearfa o near,
 Thaom mo dheoir measg shioladh na h oiche.
 Bu ghallan Aluin a' t fhianais mi Oscair,
 Le m' uile gheuga uaine ma m' thimchiol ?
 Ach thanic do bhas-fa mar Offaig
 O 'n fhafach, i dhaom mi sios.

Thanic earrach le sioladh nan speur,
 Cha d'eirich duill' uaine dhamh fein ;
 Chunic oigha me famhach 's an talla,
 Agus bhual iad clarsach nan fonn.
 Bha deoir ag taomadh le gruaidean Mhalmhine ;
 Chunic oigh me 's mo thuirladh gu trom.
C' uime am bheil thu co tuirseach, a' m' fhianis,
 Chaomh Ainnir-og Luath-ath nan fruth.
 An robh e sgiamhach mar dhearsa na greine ?
 Am bu cho tlachdor a' shiubhal 's a chruth ?

'S taitneach t fhonn an cluais Offain,
Nighean Luath-ath nan fruth dian.

Thanic guth nam bard nach beo,
Am measg t aislin air aomadh nan sliabh,
Nuair thuit codal air do shuilean soirbh,
Aig cuan mor -fhruth nan ioma fuaim,
Nuair phil thu flathail o 'n t feilg,
'S grian la thu ag sgaolta na bein.—
Chual thu guth nam bard nach beo :
'S glan faiteal do chiuil fein.
'S caoin faiteal nam fonn o Mhalmhine !
Ach claonidh iad anam gu deoir ;
Tha solas ann Tuireadh le sioth,
Nuair dh'aomas cliabh tuirse gu bron ;
Ach claoidheadh fad-thuirse siol dorthuin,
Fhlath-nighean Oscair nan cruidh-bheum.
'S ainmach an la gan nial
Thuiteas iad, mar chuisag, fo 'n ghrian,
Nuair sheallas i sios 'n a foilse,
Andeigh do'n dubh cheathach fiubhal do'n bheinn,
'S a throm-cheann fo shioladh na h oiche.

Claidhamh Guth-ullin.

CHUIR e an claidheamh, fada, fiorchruaidh,
Fulanach, tean, tainic, geur,
'S a cheann air a chur ann gu focair,
Mar chuis mholta gan dochair lein,
'S e gu direach, diasadach, dubh-ghorm,
'S e cultuidh, cumtadh, conalach,
Gu leathan, liobhadh, liobharadh,
Gu focair, fasadh, fo-bhuailte,
Air laimh-chli a' ghaisgich ;
Gur aifache do naimhdean a sheachnad,
Na tachairt ris 's an am fin ;
Cha bu lughe no cnoc fleibh,
Gach ceum a dheanadh an gaisgeach.

Moladh Moraig.

Air fonn Pibaireachd.

URLAR.

S Truagh gun me 's an choill
 'Nuair bha Morag ann,
 Thilgimid na craipn
 Co ba bhòich againn :
 Inghean a chùil duinn,
 Ar a bheil a loinn,
 Bhimid air ar broinn
 Feadh na ròsan ;
 Bhreugamid finn-fein,
 Mireag air ar blion,
 A buain shobhrach mìonbhui
 Na cosagan :
 Theannamid ri strì
 'S thaoghlaimid 's an fhìr,
 'S chaillimid finn shìn
 Feadh na strònagan.

URLAR.

Suil mar ghormdhearc driùchd
 Ann an ceo mhaidin ;
 Deirg' is gil' na d' ghnùis
 Mar bhla òirseidéan.
 Shuas choi'-min ri plùr ;
 Shios garbh mo chuluidhchiuil ;
 Grian na planaид coùrs,
 A measg oigheanann ;
 Réula glan gun smùr
 Measg na rionag-uill ;
 Sgathan-maife air flour
 No bòichid u ;

Ailliugan

Aileagan glan ùr,
 A dhallas ruisg gu'n cùl;
 Ma's ann do chriaghaidh
 'S aobhar mòr-iunaidh.

URLAR.

O' n thainig gné do thùr
 O m' aois òige dhomh,
 Nir fhacas créatair dhiu,
 Bu chomh-glormhoire;
 Bha Malli's dearbha caoin,
 'S a gruaigh ar dreach na'n caor;
 Ach caochlaideach mar ghaoi,
 'S i ro òranach;
 Bha Pegi fad an aois,
 Mar bhith fin b' i mo ghaol;
 Bha Marsaili fìor aotrom.
 Làn neonachais;
 Bha Lili a taitne rium,
 Mar bhith a ruisg bhi fiunn;
 Ach cha bu shà buirniunlaid,
 Do 'n Mhòraigs' iad.

SIUBHAL.

O ! 's coma lium, 's coma lium,
 Uile iad ach Morag;
 Ribhainn dheas chulach
 Gun uireafabh fòlum;
 Cha 'n fhaidhir a tiunnail,
 Air mhaise no bhunailt,
 No 'm beusamh neamhchumanta,
 Am Muile no 'n Leoghus.
 Gu genmni deas furanach,
 Duinail gun mhòrchuis;
 Ar thaogha na cumachd,
 Q mullach gu brogamh;
 Ar néul tha neamhchuri,
 'S a h aignidh ro lurach;

Gu brìdalach, cuireadeach,
Urramach, seolta.

SIUBHAL.

O guilieagag, guilieagag,
Guilieagag Morag !
Aice ata chuluidh
Gu cuiridh na 'n òigfhear' :
B' é 'n t aidhir 's a fulas,
Bhi sìnte ri 't ulaidh,
Seach daonan bhi fuireach
Ri munaran pòsaidh.
D' am pianadh, 's d' am ruagadh ;
Le buaireadh na feola ;
Le aislingin connain
No colna d' am leonadh ;
'Nuair chidhinn ma m'choinnimh,
A ciocan le coinneal,
Theid m' aignidh air bhoille,
'S na theine dearg fòlais.

SIUBHAL.

O Fairigan, fairigan,
Fairigan Morag !
Aice ata chroiteag
As toite 's 'n Eorpa ;
A ciocan geal criostoil,
Na faice tu stoit' iad,
Ga 'n tairnidh ga beagnair',
Ceann eaglais na Ròimhe.
Air bhuiige 's air ghile,
Mar lili na lònán ;
Nuair dheana tu 'n dinnidh
Ga 'n cinnidh tu deonach ;
An deirgiod, an grinniod,
Am minead, 's an tinniod ;

Ga 'm b' àsfainn chur spionnaidh,
Agus spiorad a feoil iad.

URLAR.

Thogamid ar fonn,
Anns an ògmhadin ;
'S Phebus 'dath na 'n tonn,
Air fiobh òrenfin ;
Fa'r cùil cha bhiodh conn.
Ar sga' dhor' is thom,
Sinn air daradh trom
Le 'r cuid gorraileis ;
Direach mar gu 'm biòdh
Maoiseach 's boc a frì,
Cromruaig a cheile dìan
Timchiull òganan ;
Chaillimid ar clì
Ag gaireachdich linn-shin,
Le bras mhacnas dian fin
Na h' ògalachd.

SIUBHAL.

O dastram, dastram,
Dastram Morag !
Ribhinn bhui bhaistalach,
Leacruiteach ròsach ;
A gruaidhin air lasadh,
Mar an lasair chlach dhaite,
'S a deud mar a sneachda,
Cruinn-shnaite an dlu òrdù.
Ri Venus chomh-lachdor,
An taitneachdainn fheolar ;
Ri Dido cho'-maiseach,
Cho'-snasor 's chomh-còrr r'i ;
'S e thionsgain dhomh caithibh,
'S a laodaich mo raithin,

A bhalla ghrinn laodhach,
Chuir na gaithionfa m' fheoils'.

SIUBHAL.

'S mar bithinn fa ghlasamh,
Cruaigh paisgte le pòsad,
Dh' iobrainn chridhe mo phearsan
Air an altairse Moraig ;
Gu n' libhrain gun air steal,
Ag stòllibh a cas e ;
'S mar gabhadh i tlachd dhiom,
Cha b'fad a sin béo me.
O n' urram, an urram,
An urram, do Mhòraig !
Cha mhìor nach do chuir i
M' fhuil uile as a h òrdù ;
Gu 'n d' rug orra ceumtuifidh,
Fa iomach dmo chuislioni,
Le teas is le murtachd,
O mhochthra Diadonaich.

SIUBHAL.

'S tu réula na 'n caillean,
Làn lainnir gun cheo ort ;
Fior chomhnard gun charraid,
Gun arral, gun bhéolam ;
Choi'-min ri cloigh eala,
'S choi'-geal ris a ghaillinn ;
Do sheangshlios séamh fallain,
Thug barrachd ar mòran.
'S tu Bainrigh na 'n ainir,
Cha sgallais an còmhradh ;
Ard foinni na d' ghallan
Gun bhallart, gun mhòrchuis ;
Tha u coimhliont na d' bhallamh
Gu h insgineach ealamh ;

Caoin, mechair farast,
Gun fhathrom, gun ròpal.

URLAR.

B' fhearr gu bithinn sgaoilt
As na còrdamhsa,
Thug me tuilleadh gaoil
A's ba chòir dho' dhuit ;
Go d' thig fa dhuine taom,
Gu droch gniomh bhio's claon,
Cuireadh é cruaigh-fhnuim
Air on ghòrraich fin :
Ach thug i fo mo chiall,
Uile uam gu trian ;
Cha 'n fhaca me riabh
Tiunnail Mòraigs,
Ghaid i uam mo chrì,
'S fhlaid i uam mo chlì,
'S cuiridh i 's an chill,
Fa na fòdamh me.

SIUAHAL.

Mo cheist agus m' ullaidh
Do 'n chunnaic me d' shéors' thu,
Le d' bhroilleach gealthuireid,
Na mullaichion boidheach ;
Cha 'n fhaidh me do dh' fhuras,
Na ni mionaid uait fuireach,
Ga d' tha buarach na dunach
D'am chumail o d' phòsfadh.
Do bheul mar an tfirist,
'S e milis ri phògadh,
Choimhdearg ri bhermillion,
Mar bhileagan ròsan :
Gu 'n d' rinn thu mo mhilleadb,
Le d' Chupid d' am bhioradh,

'S le d' shaighdean caol biorach,
A rinn ciothram fa 'm chòta,

SIUBHAA.

Tha me lan mullaid,
O 'n chunnaig me Morag,
Chomhtrom ri cloch mhuillinn,
Air lunnabh d'a séoladh :
Macsamhailt na cruinnaig,
Cha 'neil anns a chruinnidh ;
Mo chri air a ghuin leat,
O 'n chunnaig me t òrchul
Na shlamagan bachlach,
Casurlach, còrnach ;
Gu fainneagach, cleachdagach,
Dreachlubach, glòrmhor ;
Na reullagan clearclach ;
Mar usgruichion dreachor,
Le fudar 's an fhafan
Grianlasda, ciabh òrbhui.

SIUBHAL.

Do shlios mar an canach ;
Mar chaineal do phogan ;
Ri Phenix cho' ainnibh ;
'S glan lainnir do chòta :
Gu mùirneaneach banoil,
Gun àrdan gun stannart ;
'S i còrr ann an ceneal,
Gun ainnis gun òtus.
Na faichte mo leannan
'S an mhathshluagh Diadòmhnaich,
B' i coltas an aingil,
Na h earradh 's na còmliradh ;
A pearfa gun talach
Air a gibhtin tha barrachd ;

A 'n, ti dh' fhàg thu gun ainimh,
A rinn do thalamh rud boidheach.

URLAR.

Tha faoghal lan do smaointeanan feolar,
Mamon bi'dh d'ar claoadh
Le ghoisnichion ;
A choluin bheir oir'n gaol
Ghabhail gu ro fhaoin,
Ar striopachas, air craos,
Agus strothalachd :
Ach cha do chreid me riabh
Gu'n do fheas air fliabh,
Aon do bha choi'-ciatoch
Ri Moraigs' ;
A subhailcean 's a ciall,
Mar gu 'm biodh baindia.
Leugh i crì am cliabh
Le cuid òrrachan.

SIUBHAL.

Ar coimhairle na ceilibh or'm.
Ciod eile a h eir na ni me ?
Ma 'n ribhainn ba tearc ceileireadh,
A sheinneadh air an fhìdeig ;
Cha 'n fhaidhir a leit eile fo,
Air tir-mòr na 'n oienibh ;
Coimhiumlain, 's coimheireachdail,
Coimhteiridneach, 's coimbhìogoil,
'S nì cinntéach gur ni deireasach
Mar ceilir fo air Siona,
Me thuitim an goal leathphairteach,
'S mo cherenion am dhiobhail ;
Cha 'n eil do bhùrn a Seile sud,
No shneachd an Chru. nan eilideach,

Nabheir aon fhionnachd eiridneach
Do 'n teine a 't' ann am insgin.

SIUBHAL.

'Nuar chuala me ceol leudanach
An fheadain a bha 'g Moraig,
Rinn 'm aignidh damhsa beudarach,
'S é freagra dh' à le sòlas ;
Sèamh ùrlar, sochdair, leudurra
A puirt, 's a meoir a breabadaich ;
B' e fid an oirfeid euggurra,
Do 'n bhéus na creuga mòra.
O chòin ! a feadan baileugach,
Cruaigh sgailleugach, glan céolar,
Nam bionn-phort stuirteoil trileonta,
Ré mindhionach, bog rò chaoin ;
A màrsal comhnard staideoil fin,
'S e lùthor grafar caismichdeach ;
Fior chruinnlùadh, brisg, spalppara,
Fa clialù baschaoin sporfoil.

SIUBHAL.

Chinn pròis, is stuirt, is sprachdolachd,
Am ghnuis 'nuair bheachdaich guamag,
A seinn an fheadain ioroltaich,
B' ard iolach ann am chluasabh ;
A fuain cheol, siatha mireneach ;
Mearstoirmeil, poncoil, mionaideach ;
Na b' fhoirmleile nach fireamaid,
Ar mhirid ri h uchd tuasaid.
O 'm buille meoir ba lommorra,
Go pronnadh a phuirt uairich !
'S na h uilt ba luthor cromaiddhin
Ar thollabh a chrainn bhuaghach !
Gun flaoidmheoirich, gun ronnaireachd,
Brisg, tioram, sochdair, collaideach ;

Geal-lùdag

Geal-lùdag na 'n gearracholluinnin,
Na craplù, loinneoil, guanach !

URLAR.

Caisgimid ar n ìot
Le glain fhion a sin,
'S bhualimit gu dian
Air gloir shìbhalta ;
Tuilleadh cha bhiodh ann,
Gos an tigidh am,
A bhi cluidh air dam,
Air na tiòdhan-sin :
Dh' òlaimid ar dram,
Dh' fhògradh uainn gun tainc,
Gach nì chuireadh maill
A bhi miogchuiseach ;
Maighdean na'n ciabh fann,
Shniomhanach na 'n clann ;
Mala chaol, dhonn, cham,
Channach, fhionalta.

AN CRUNLUATH.

Mo cheann tha làn do sheillenibh
O dheilich me ri d' bhriodal ;
Mo shròn tha stoidte a dh' elebor,
Na deil, le teine dìmbis ;
Mo shuilean tha choi'-deireafach,
Nach faic me gné gun telescop.
'S go d' bhiodh méadach beinnidh ann
'S ann h eirinn gur e frìd é.
Dh' fhalbh mo chéudfa corporra
Go docharach le b·uadar,
'Nuair shaoil me fortan tha chait domh,
'S me 'm thorroichim air mo chiuasaig :
Ar dusgadh as a chaithream sin
Cha 'd fhuair me ach aon failéus d'eth

An ionad na maoin bearraideach
A inheal me gu seachd uairion.

Ach, ciod thug me gu glan fhaireachadh,
Ach carachadh rinn Cluanag :
'S co fo, o thus, ba Mhorag ann,
Ach Siona an òrfhuilt chuachaig ;
'Nuair thùr i go 'n do lagaich me,
'S go feimin rag chuir stalcaidh ann,
Go 'n d' rinn i draoidheachd-cadoil domh,
Rinn cruaigh fior rag d' am luaidh'ibh
Bha chleasachdса choi fionalta,
'S coimhinnleachdach mancuairt d'i,
Nach faoidainn thìn thaobh siobholtachd,
Gun dligheadh cròn thoirt uam dh'i ;
Go 'n thiuntaidh me go h orduil r'i ;
'S gu 'n shaoil me gu 'm b' i Mòrag i ;
'S gu 'n d' aisig me na pògan d'i,
'S cha ro d' a coir dad uaith'.

Oran na Comhachaig.

A Choinhachag bochd na froine,
A nochd is bronach do leabadh,
Ma bha u ann re linn Donnaghail,
Cha n iunadh ge trom leat t aigne.

'S co-aoise mise do'n daraig,
Bha na fhaillein ann fa choinnich,
'S ioma linn a chuir mi romham,
'S gur mi comhachag bochd na stròine.

Nois o'n thà u aosda,
Deansa t aoisid ris an t shagart,
Agus innis dhà gun èaradh,
Gach aon sgùl ga bheil agad.

Cha d' rinn mise braid no brèugan,
Na claoadh na tearinad a bhriste,

Air

Air m' fhein fein cha d' rinn mi iumluas,
Gur cailleach bhochd iùnraig mise.

Chunncas mac a Bbrithe chalma,
Agus Feargus mor an gaifgeach,
Agus Torradan liath na froine,
Sin na laoich bha domhail taicail.

O'n thòisich u re feanchas,
A's èigin do leamhuinn nas faide,
Gu'n ra'n triur bha sin air foghnadh,
Ma'n raibh Donnaghail an san Fhearsaid.

Chunnaic mi Alastair carrach,
An Duine is alloile bha'n Albainn,
'S minig a bha mi ga èisteachd,
'S e aig reiteach na'n tom sealga.

Chunnaic mi Aonghus na dheaghaidh,
Cha b'e sin raghuinn ba tàire,
'S ann san Fhearsaid a bha thuinidh,
'S roinn e muileann air allt Laraich.

Bu llionar cogadh a's creachadh,
Bha'n Lochabar ann san uair sin,
Caite am biodh tusa gad' fhalach,
Eoin bhig na mala gruamaich.

A's ann a bha cuid do m' shinsridh,
Eadar ann Innse a's an Fhearsaid,
Bha cuid eile dhiu' ma'n dèathagh;
Bhiodh iad aig èabhach fa'n fheasgar.

'N uair a chithinnse dol seachad,
Na creachan agus am fuathas,
Bheirinn car-beag fär an rathaid,
'S bhi'nn grathunn fa chreig ghuanich.

Creag mo chridhe-se a chreag ghuanach,
Chreag an d' fhuair mi greis do m' àrach,

Creag

Creag na'n aighin 's na'n domh fiùbhìlach,
A chreag aidhireach urail ianach.

Chreag ma'n iathadh an fhàoghaid,
Bu mhìann leam a bhi ga taoghal,
'N uair bu bhinn guth gallain gaodhair,
A cur graidh gu gabhail chumhainn.

'S binn na h h iolarain ma bruachabh,
'S binn a cuachan 's binn a h eala,
A's binne na fin am blaoghan,
Ni an laoghan mean-bhreac ballach.

A's binn leam toraman na'n dos,
Re uilin na'n corri-bhcann cas,
'San ellid bhiorach is caol cos,
Ni fois fuidh duilleach ri-teas.

Gun do chèil aic ach an damh,
'S e 's muime-dhi fèur a's cneamb,
Mathair an laoigh mhean'-bhric mhir,
Bean an fhìr mhal-rosgaich ghlain.

'Siùbhìlach a dh' fhalbas e raon,
Codal cha dean ann fa'n smuir,
B' fhearr leis na plaide fui thaobh,
Bàr :n fhraoich bhadanaich ùir.

Gur aluinn sgeamh an Daimh dhuinn,
Thearnas o shireadh na m beann,
Mac na h eilte ris an t shonn,
Nach do chrom le spid a cheann.

Eilid bhinneach, mheargant, bhallach,
Odhar eangach uchd re h àrd,
Damh togbalach croic-cheannach sgiamhach
Cronanach ceann-riadhach dearg.

Gur gasda a rithe tu fuas
Re leachduinn chruaigh a's i cas,

Moladh gach aon neach an cù,
Ach molams 'n tru tha dol as.

Creag mo chridhe-se a chreag mhor,
'S ionimhuinn an lòn tha fuidh ceann,
'S annfa an lag tha air a cul,
Na machthir a's * mùr na'n gall.

M' annsachd beinn sheasgach nam fueran,
'N riasgach o'n dean an damh rànan,
Chuìreadh gaodhar is glan nuallan,
Feidh na'n ruaig gu h inbhir-mheorain.

E' annfa leam na dùrdan bodaich,
Os ceann lic aig eararadh sìl,
Bùirein an daimh 'm bi gne dhuinnid,
Air leacainn beinne 's e ri sìn.

'N uair bhùiris damh beinne bige,
'S a bheucas damh beinn na craige,
Freagraidh na daimh ud da cheile
'S thig feidh a' coire na snaige.

Bha mi o'n rugadh mi riabh,
Ann an caidribh fhiagh a's earb',
Cha n fhachda mi dath air bian,
Ach buidhe, riadhach, a's dearg

Cha mhi fhin a sgaoil an comunn,
A bha eadar mi 's creag ghuanach,
Ach an aois ga'r to'irt o cheile,
Gur grathunn an fheil a fhuardas.

Si creag mo chridhe-se chreag ghuanach,
A chreag dhuilleach, bhiolaireach, bhraonach,
Na 'n tulach àrd, aluinn, fiarach,
Gur cian a ghabh i o'n mhaorach.

F f

Cba

* Daingneach.

Cha mhiniig a bha mi'g eisreachd,
Re feitrich na muice mara,
Ach 's tric a chuala mi moran,
Do chrònanaich nan Damh allaidh.

Cha do chuir mi duil fan iasgach,
Bhi ga iaraidh leis a mhadhar,
'S mor gu'm b' annfa leam am fiaghach,
'S bhi air falbh na'n fliabh is t fhaghar.

'S aoibhinn an obair an t shealg,
'S àit a cuairt ann airde beachd,
Gur binne a h, aidhir 's à fonn
Na long a's i dol fuidh beairt.

Fad a bhithinn beo na mairinn.
Deo dheth 'n anam ann mo chorp,
Dh' fhanainn am fochar an fheigh,
Sin an spreidh ann robh mo thoirt.

Càite an cùlas ceol bu bhinne,
Na mothar gaodhair mhoir a' teachd,
Daimh sheanga na'n rith le gleann,
Miolchoin a' dol anna 's ast'.

'N uair a bha mi air an da chois,
'S moch a shiubhlain bhos a's thall,
Ach anois on fhuair mi tri,
Cha għluais mi ach gu minn níall.

Tha blagh mo bhogħ' ann am uchd,
Le aogh maol odhar is ait,
Ise geanail 's mife gruamachi,
'S cruaigh an diu nach buan an t shlat.

'S truagh an diu nach beò an fheogħain,
Gun ann ach an ceo do'n bhûidhinn,
Leis 'm bu mhiannach gloir na'n gaodhar,
Gun mheogħail gun òl għan bhrithinu.

Bratach Alastair na'n Gleann,
 A strol faramach re crann,
 Suaic heantas soilleir shiol Chuinn,
 Nach d' chuir suim ann clannabh gall.

'S ann an Cinn-ghiubhsaich na laidhe,
 Tha namhaid na graighe deirge,
 Lamh dheas a mharbhadh a blhradain,
 Bu mhath e 'n t shabaid na feirge.

Dh' fhag mi san ruidhe fo shios,
 Am fear a b' olc dhomhsa bhas,
 'S tric a chuir e a thagradh an cruas,
 Ann cluais an Daimh chabrich ann fas

Raonull Macdhomhnuill ghlais,
 Fear a fhuair foghlum gu deas,
 Deagh Mhac Dhonuill a chuil chais,
 Ni'm beo neach a charaig leis.

Alastair cridhe na'n gleann,
 Gun e bhi ann mor a chreach,
 'S tric a leag u air an tom,
 Mac na sonn leis a choin ghlais.

Alastair Mac Ailain mhoir,
 'S tric a mharbh fa bheinn na feigh,
 'Sa leanadh fad air an toir,
 Mo dhoigh gur Domhnallach treun.

A's Dòmhnullach u gun mhearachd,
 Gur tu buinne geal na cruaghach,
 Gur càirdeach u do Chlannchattain,
 'S gur a dallt u don chreig ghuanaich.

Ma dh' fhàgadh Domhnall a muigh,
 Na aònar a' tigh na fleagh,
 'S gearr a bhios gucag air bhuil,
 Luchd a chruigh bioidh iad a stigh.

Mi'm shuidh air sith bhruth na m beann,
 A coimhead air ceann loch a treig,
 Creag ghuanach am bioidh an t shealg,
 Grianan ard am bioidh na feigh.

Chi mi na dubh-lochain uam,
 Chi mi chruach a's beinn bhreac,
 Chi mi strath Oifian na m Fiann,
 Chi mi ghrian air meall nan leac.

Chi mi beinn iobhas gu ard,
 Agus an carn dearg re bun,
 A's coire beag eile re taobh,
 Chit a's munadh faoin as muir.

Gur riomhach an coire dearg,
 Far 'm bu mhiannach leinn bhi fealg,
 Coir' na'n tulachanan fraoich,
 Innis na'n laogh 's na'n Damh garbh.

Chi mi braidh bhidin nan dòs,
 'N taobh fo bhos do sgura lith,
 Sgura chòinneach na'n Damh seang,
 Ionmuinn leam an diu na chi.

Chi mi strath farsaing a chruigh,
 Far an labhar guth na'n sònn,
 A's coire creagach a mhaim,
 A' minig an tug mo làmh toll.

Chi mi garbh bheinn na'n damh donn,
 Agus flat bheinn na'n tom sith,
 Mar sin agus a'n leitir dhubb,
 'S tric a rinn mi fuil na' frí.

Soraidh gu beinn allta uam,
 O'n 'si fhuair urram na'm beann,
 Gu fios Loch-eireachd an fheigh,
 Gu'm b' ionmuinn leam fein bhi ann.

Thòir foraidh uam thun an Loch,
 Far am faic mi 'bos a's thall,
 Gu uisge Leamhna na'n lach,
 Muime na'n laogh brcap's na meann.

S è Loch mo chridhse an Loch,
 An Loch air am biodh n Lach,
 Agus iomad eala bhàn,
 'S bhioidh iad a fnàmh ma n seach,

Olaidh mi a' Trèig mo theann-sath,
 Na dhèidh cha-bhiedh mi fui' mhulad,
 Uisge glan na m fueran fallain,
 O'n feang am fiagh a ní 'n langan.

'S buan an comunn gun bhristeadh,
 Bha eadar mise 's an t uisge,
 Sùgh na mor bheann gun mhisge,
 Mise ga òl gun trosgéadh,

'S ann a bha an commun bristeach,
 Eadar mise 's a chreag sheilich,
 Mise gu brath cha dirich,
 Isé gu dilinn cha teirinn.

O labhair mi sibh gu lèir,
 Gabhaidh mi fhein dibh mo chead,
 Dearmad cha dean mi san àm,
 Air fiaghach ghleann na m beann beag.

Cead is truaighe ghabhas riàbh,
 Do 'n fhiaghach bu mhòr mo thoil,
 Cha 'n fhalbh le bogha fui' m' sgè,
 'S gu la bhràth cha leig mi coin.

Mise a's tusa ghaodhair bhàin,
 'S tursach air turas do 'n ealain,
 Chaill finn an tathunn 's an dàn,
 Ge d' bhà finn grathunn re ceanail.

'Thug a choille dhiotsa an earb',
 'S thug an tard dhionfa na feigh,
 Cha n eil naire dhuinn a Laoich,
 O'n luidhe an aois ðirn le cheil'.

Aois cha n'eil u meachair.
 Ge nach feadar leinn do shcachnadh,
 Cromaideh tu 'n duine direach,
 A dh' fhas gu mileanta gafda.

Gearraichidh tu a shaoghal,
 A's caolaichidh tu 'chasan,
 Fagaideh tu cheann gun deadach,
 'S ni u eadunn a chasad.

A shine chasaodunnach, pheallach,
 A shream-shuileach, odhar, eididh,
 Cum ma 'n leigin leat a lobhair,
 Mo bhogha thoirt diom aireiginn.

O'n 's mi fhin ab' fhearr an airidh,
 Air mo bhogha ro-mhath iubhair,
 Na thusa aois bhothar sgallach,
 Bhios aig an teallach ad shuidhe.

Labhair an aois a rithis,
 'S mo 's righinn tha thu leantail.
 Ris a bhogha sin a ghiulan,
 'S gur mo bu chuibhte dhuit bata.

Gabh thusa uamsa 'm bata,
 Aois ghranda chairtidh na pleide,
 Cha leiginn mo bhogh' leatsa,
 Do mhathas na d'ar, eiginn.

'S iomadh laoch ab' fhearr na thusa,
 Dh' fhag mise gu tuisleach an-fhann,
 'N deigh fhaobhach as a sheasamh,
 Eha roimhe na fhleasgach mainmnach.

Luinneag le Calum a Ghleinne.

*Mo Chailin donn òg 's mo nighean duth thogarrach,
 Thogainn ort fonn 's neo thròm gu'n togainn,
 Mo nighean duth gun iarraidh, mo bhràthar gan Togainn,
 'S gan innisinn an t-aobhar, mu nach eil is gad Thogradh,
 Mo nighean donn og.*

GU bheil thu gu boidheach bànnaidh Banail
*Gun chron ort fo'n ghrein, gun bhèum gun sgainir;
 Gur gile thu fo d' lèine' na èiteag na mara,
 'S tha chaoir agam fèin gun chèile' bhi ma' riut.*
Mo Chailin, &c.

Gur muladach mi 's mìn dèigh nach maith leam
 Na dheanadh dhomh stà aig càch ga mhalaire,
 Bhiodh d' athair an comhnaid 'g òl le caithream,
 'Se eòlas n'an còrnn a dh'fhang co-falabh.

Mo Chailin, &c.

Nan bithinn ag òl mu bhòrd na dithe
 'S gu'n faichdinn mo mхиann 's mo chiall a' teighinn;
 'S e 'n copan beg donn thogadhl fònna air mo chriodhe
 'S cha d' ugainn mo bhriathar nach iaruinn è rithist.

Mo Chailin, &c.

Bithidh bodaich na dùcha' ri bùirt 's ri fanaid,
 A canntainn rium fhein nach gëill mi dhainnis,
 Ge d' tha mi gun sprèidh tha tèud re tharrainn
 'S cha sguir mi do'n òl fad as beò mi air thalamh.

Mo Chailin, &c.

'S iomad bodachan gnù nach dùrig m' aithris,
 Le theanal air spreidh 's iad ga threigfinn a's t-earrach,
 Nach cosg ann an bliodhnna blàigh trian a ghalain
 'S cha d' oir e fo'n ùir ni's inbòth na bheir Calum.

Mo Chailin, &c.

Na'n

Na'n bithinn air fèill 's na cèudan ma' rium
 Do chuideachda' chòir a dhola' drama';
 Gun suidhinn mu bhòrd's gun traighinn mo shearag;
 'Scha duirt mo bhean riamh rium ach Dia leat a Chaluim.

Mo Chailin, &c.

Ge d' tha mi gun stòr le h-òl's le h iomairt
 Aìr bheagan do nì le prìs na mine';
 Tha m' fhòrtan aig Dia 's e fialaidh uime
 'S ma gheibh mi mo shlàinte gun pàigh mi na shir mi.

Mo Chailin, &c.

Ge mòr le cach a tha mi milleadh
 Cha d' thugainn mo bhòid nach òlainn tuilcadh;
 'Se gaol a bhi mòr tha m'fheoil a' fireadh;
 Tha 'n sgeul ud ri aithris air Calum a Ghleinne.

Mo Chailin donn òg 's mo nighean duth thogarrach,
Thugainn ort fonn 's neo-thròm gun togainn,
Mo nighean duth gun ìarraidh, mo bhràthar gan Togainn,
'S gan innisinn an t-aobhar, mu nach eil is gad Thogradh,
Mo Chailin donn òg, &c.

Translation from A. R.

BHEIL fhios co chunna' misé an raoir,
 A teachd a nuas an t-sraid a'm' chòir;
 Mo leannan fèin 'an breachdan ùr,
 Bo mhaiseach ì 'fa cùl mar òr;
 Thuirt misé buicheas d'an ùair *;
 Nach d' iar luchd gaoil a chuir 'an call;
 'S on tha do mhathair gun bhi d' chòir,
 Nach doir finn fraid d'an bheinn ud thall.

A-Cheit a ghaoil nach shalbh thu leam,
 A's fàg an Baile' fo gun tamh;
 Tha chaoille' 's gach gleann fo bhìath gu tròm,
 'S an samhradh seoltainn air gu caomh;

Eithidh

* Aòiche.

Bithidh smeorach 's uisag air gach bac,
 'S an Eilit bheag le a meann 's a choill':
 'S gach ailein gorm a's lòn a's pairc,
 Bheir dhuit buan shlainte 's beath oil.

Nis on thaìn' an samhradh blà,
 'S a dhoirteas è a nuas a dhirùchd ;
 Theid fiun gu taobh an aoilt gun tamh,
 A thrusadh lus mu bhun n'an stùchd ;
 Gheibh sinn an neonain a's an creamh,
 'S a bhuigheag anns an lòn gu dlù ;
 'S aig glachda' chèileadh laimh air laimh,
 Gun tuit sinn air a chòinich ùir.

'Sa ghleannan chèutach bhrighear blá,
 Tha dháras taitneach m' Athar dlù ;
 Chì thu easan lusach tlá,
 'S an beatha fásm'an cuairt mar bhù ;
 'S'an am d'an ghrèin bhi ard a's blá,
 Gu áite duthair gluaisidh sinn ;
 'S a' m' lamhaibh glachda' mi thu trà,
 A's bhéir mi gaol a's pòg a's rùn.

Ceardach Mhic Luin.

LA dhuinn air Luachar Leobhar
 Do chearar chrogha do'n bhuighinn
 Mi fein *, is Oscar † is Daorglas
 Bha Fionn fein ann, is b'e Mac-Cumhail.

Chunncas tighinn o'n mhagh
 An toglach mor is e air aòn chois
 Le chochal dubh, ciar-dubh craicion,
 Le cheann-bheirt lachdainn is i ruadh-mheirg.

Bu ghranda coslas an òglaich,
 Bu ghranda sin agus bu duaicnidh,

G g

* Ossian.

† Diarmad.

Le

Le chlogaid ceann-mhor cèutach,
Mar mhaol eidi' dh'fhàs duaicail.

Labhair ris Fionn Mac-Cumhail,
Mar dhuine bhiodh dol seachad ;
Cia i an tir am bheil do thuini'
Ghiulla le do chulai' chraicion.

Lun Mac-Liobhain, 's e m' ainm ceart,
Na 'm biodh agaibhse beachd sgeul orm,
'S gu 'm bithinn re obair Gobhainn
Aig Ri Lochlann ann an Spaoili'.

Thainig mi gur cuir fo gheasaibh
O 's luchd fibh tha freasdal armaibh,
Sibh gu mo leantain buighinn shocair,
Siar gu dorsaibh mo Cheardaich.

Ciod am ball am bheil do Cheardach ?
Na 'm fearda sinne g'a faicsin ?
Faiceadh fibhse sin, ma dh' fhaodas,
Ach ma dh' fhaodas mise, cha'n fhaicfibh.

Sin n'ar chuaidh iad nan siubhal,
Mar chuiige mugha na luimedheirg
Air sliabh buidhe mar bheithir
Gu'n robh sinn' nar ceathrar buighnibh.

Bu bhuighinn dhiubh sin an Gobhainn
'S bu bhuighinn eile dhiubh Daorglas,
Bha Fionn 'nar deidh san uair sin
Is beagan do dli'uaiflibh na Fèine.

Cha deanadh an Gobhain ach aon-cheum,
Thair gach gleannan faoin 'n robh fàsach
Cha ruigeadh oirne ach air eigin,
Cearb d'ar n' aodach shuas ar masaibh.

Tearna gu urlar a choire
Dìre re bealach na saothair ;

Fosa beag ort, ars' an Gobhain,
Druidse ronhami arsa Daorglas.

'S na fàg mi 'n dorsaibh do Cheardaich
Ann aite tean is mi'm aonar.

* * * * *

Fhuaras ann fin builg g'an feide
Fhuaras air eigin ceàrdach
Fhuaras ceathrar Goibhnibh re meirbhidh
Do dhaoine daibh mi dhealbhach.

Gu'n do labhair fear do na Goibhnibh
Gu grimeach agus ga gruamach
Co e am fear caol gun timeadh,
A fhineadh mach tinne Cruadhach.

Dubhairt Fionn fear fuasgla' na ceiste,
(An lamh nach teagamh 'fan fhiadhach)
Cha bhi 'n t ainm fin sgaoilte,
Bha Daorglas air gus an uair so.

Bha seachd lamhan air a Ghobhinn
Agus seachd teanchair leobhar aotrom,
Na seachd ùird a bha gà spreige,
'S cha bu meas a fhreagra Caoilte.

Caoilte fear fhaire na Ceardaich,
Sgeul deirbhte gu'n troid e
Gu'm bu deirge na'n gual daraich
A fhnuadh, a toradh na h oibre.

Fhuaras ann fin na'n sìne,
Do armaibh dìreach daite
'S an coliana air an deanaibh
Do dh'armaibh sìnte na faiche.

Fead, agus Faoi' agus Fasdal,
Is a Chonnlann nic na Ceardaich,

'S an lann fhad' a bh'aig Diarmad
'S ioma' la riamh a dhearbh i.

Agam fein a bha Deire na'n colag,
Bu mhior farum a truide
'S Mac-an-Lùin a bh'aig Mac-Cumhail,
Nach d' fhag fuigheal do fheoil dhaoine.

Gu'n do ghabh sinne ma shiubhal,
Ghabhail sgeula do Rì Lochlan ;
Sin n'ar labhair an Rì uasal,
Le neart suairc mar bu chuma.

Cha tugamaid air bhur eagal
Sgeul do sheisir do'r buighinn
Gu na thog finn na sleaghan
'S gu'm b'ann re aghaidh na'm bratach.

Bha iadsan ann na'n seachd cathan,
Cha do smuinich flath re teiche
Ach air lar na foide fineadh,
Cha robh sinne ann ach seisir.

Bu dithis diubh sin mis ; agus Caoilte
'S bu triuir dhiubh Faolan feall,
Bu cheathrar dhiubh Fionn air thoiseach,
'S bu chuigear dhiubh an t Oscar calma.

B' e sheisir Goll Mac-Mòrna,
Nach d' fhuiling tàir re m' chùine
Togaibh mi tuile dheth 'n àireamhl,
O chuaidh 'n Fheinn gu sodra'.

Bu mhath mi la na teann-ruith
Ann am Ceardaich Lònaich Liùbhain.
An nochd 's ann hannah mo chàil
An dèis a bhi 'g rìreamh na buighne.

ORAN cumhadh Choire-'n eas-a leis a Phiobaire
dhall.

MI 'N diu a' fàg' ail na tìre,
'Siubhal na frìgh air a leath-taobh,
'S è dh' fhàg gun airgid mo phòca.
Ceann mo stòir bhi fuidh na leacabh.

'S mi ag gràighe 'n alltain riabhaich,
Aig iaraidh gu beallach na featha,
Far am bi Damh dearg na cròice
M' fhèill-eoin-roid a dol san dànshuair.

'S mi 'g iaraidh gu Coire an easa,
Far a minig 'n do sgapadh fùdar,
Far am biodh miol-choin ga 'n teirbairt,
Cur mac na h èilte gu dhùbhlann.

'Coire gun easbhuidh gun iomrall,
'S tric a bha Reabard ma d' chomraich,
Cha n'eil uair a ni mi t imradh,
Nach tuit mo chridhe gu trom-chràdh.

'S è fin mise coire an easa,
Tha mi seafamh mar a b' àbhaist,
Ma thà thuña an t fhear ealain,
Cluinneamid annas do làimhe.

An aill leat mise a rusgadh ceoil dhuit,
'S mi am shuidhe mar cheò air bealach,
Gun speis aig duine tha beò dhiom,
O'n chuaidh an Còirneilair fuidh thalamh.

Mo chreach mo thûrsa 's mo thruaighe,
Ga chuir fan uair so dhomh ann fhire,
Mhuintir a chumadh rium uaile,
Bhi 'n diu ann fan uaigh ga m dhì-fe.

Na'n creide tu uam a choire,
 Gur e doran sud air m' inntinn,
 'S cuid mhoir e dh' abhar mo lei-sgail,
 Nach urraim mi seasa re feinn duit.

Measfar dhomh gur tu mac Ruairidh,
 Chunairc mi marris a Chòirneal,
 'N uair a bha è beo na bheatha,
 Bu mhian leis do leathaid na sheòmar.

Bu lion'ar do mhaithin na h Eirinn,
 Thigeadh gu m' rèlain le h eälaidh,
 Sheinneadh Ruairidh dall dhomh fàilté,
 Bhiodh mac Aoidh 's a chàirdin mar ris.

O'n tha thusa a' caoidh na'n armunn,
 Leis am b' abhaist bhi' ga d' thaghail,
 Gu 'n seinnims' eälain gun duais duit,
 Ge fada uam 's mi gun fhradharc,

'S llonar caochladh teachd san t shaobhal,
 Agus aobhar gu bhi dubhach,
 Ma sheinneadh san uair sin dhuit failte,
 Seinnear an tra fo dhuit cumha.

'S è sin ceòl is binne thruaighe,
 Chualas o linn mhic Aoidh is Dhòmhnuill,
 'S fada mhairis è na 'm chluasabhl,
 An fhuam a bh' aig tathunn do mheòirin.

Beannachd dhuit agus buaidh làrach,
 Ann 's gach aite 'n dean u seafamh,
 Air son do phuirt bhlasda dhionach,
 Sa ghrian aig teannadh re feasgar.

'S grìanach t uirsin fèin a Choire,
 'S gun fhèidh a' tearnadh gu d' Bhaile,
 'S iomad neach da m b' fhiach do mholadh,
 Do chliath chorragh, bhi a' char, bhainneach.

Do chìob do bhorran do mhinlteach,
 Do shlios a choire gur lianach,
 Lubach, lutheach, daite dionach,
 'S fasgach do chuilidh 's gur fiarach.

Tha t èideadh uil air dhreach a chanaich,
 Cireain do mhullaich cha chreannaich,
 Far 'm bi' na fèigh gu torach,
 'G èiridh faramach ma d' fhireach.

Sleamhuin slios fhad do shliochd arach,
 Gun an gart na'n cal ma t iofail,
 Mangach, mabhach, aoghach, tearnach,
 Graidheach craiceach fradharc frithe.

Nòineineach, guagach, mealach,
 Lòineineach, lusanach, iumaidh,
 'S bòrach do ghorm luachair bh'ealaich,
 Gun fhuachd re doininn ach cireach.

Simragach, sealbhagach, duilleach,
 Min-leachdach gorm-shlèiteach gleannach,
 Biachar, riabhach, riasgach, luidheach,
 Le 'n dilte cuideachd gun cheannach.

'S scuirtail leam gabhail do bhraighe,
 Biolaire 't uisge ma t innfibh,
 Miodar maghach, cnochdach cathair,
 Gu breac blathair ann uchd min fheoir.

Gu gormanach, tolmanach, aluin,
 Lochach, lachach, dosach, crai-ghia'ch,
 Gadnarach, faghaideach, braieach,
 'G imain na h eilid gu namhaid.

Bùireineach, dubharach, bruachach,
 Fradharcach, cròic-cheannach, ullach,
 Feòirneineach uisg na 'm fuaran,
 Grad ghaisgeant' air ghasgan crua'laich.

Balg shuileach faileantadh, biorach,
 Sheangshronach, eanglarach,
 'S an anmoch is meanbh-luath fireadh,
 Air mhire a' dìreadh sa chòire.

'Sa mhadin aig èiridh le'r miolchoin,
 Gu muirneach, maifeach, gasda, gniomhach,
 Lubach, leacach, sgiamhach,
 Carach, cabrach, cnagach, fiambach.

'Nam da'n Ghrèin dol air a h uillinn,
 Gu suilteach, rèubach, glèusda, gunnach,
 Snapach, armach, calgach, ullamh,
 Riachach, marbhach, tarbhach, giullach.

'Nàm dhuinn bhi' tearna gu d' rètlain,
 Teinnteach, cainteach, cainnleach, cèireach,
 Fionach, cornach, ceòlar, tèudach,
 Ordail, eòlach, 'g òl le rèite.

Sguiridh mi nois dhiot a choire,
 O'n tha mi toilicht do d' sheanchas,
 Sguiridh mise shiubhal t aonaich,
 Gu's an tig mac Aoidh do dh Albain.

Ach 's è mo dhùrachd dhuit a Choire,
 O'n 's mor mo dhùil re dol tharad,
 O'n tha finn tuisleach fa mhunadh,
 Biodh mid a' triall thun a Bhaile.

ORAN le Uilliam Mac Coinnich, do inghean
 Choinnich ruaidh mhic fir na Comraic.

SCianail m' aigne o na mhaduinn,
 Ghabh mi cead do 'n ribhin,
 Tì Chomh-thaitneach riut cha'n fhaic mi
 Ann an dreach no fiambachd ;
 Bu trian do m' lòn do bhriathribh beòil
 A teachd mar cheol a sioth-bhruth,

'S an t sheirc atà'nad' bhraighe bàn,
A thaig mo ghràdh gu diomhair.

Ciochan corrach, lionta soluis,
Air do bhroilleach rè ghlan ;
Do sheang-fhlios fallain mar an eala,
Na mar chanach fleibhe ;
Bas ionmhuinn caoin na'n geal mheur caol,
A' dealbh na'n craobh air pèurlain,
'S tu fialaigh glic 's do chiall gun tig,
Air diamhaireachd na rèultan.

Do bhràighe gle-gheal mar ghath grèine ;
T agaidh re ghlan mhòthar ;
Tiunnail t eug'ais tearc re fhèatuin,
Gur tu rèul na n òighean ;
Gur bachlach, dualach, casbhui, cuachach,
T' fhalt ma'n cuairt ann òrdubh ;
'S ann tha gach ciobh mar fhàin air sñiamh,
'S gach aon air fiamh an òir dhiubh.

Inghean aingil na rosg malla,
'S na'n gruaigh glan tha narach ;
Dà fhùil ghorm mheallach, fuid chaol mala,
'S gach aon a' mhealladh graidh dhiubh ;
Tha maise ad ghnuis, gun easbhuidh muirn ;
Beul meachair ciuin ni mèran ;
Do bhriodal caomb, 's do loinn mèraon,
A rinn mo ghaol-sa fhàradh.

Corp seamhaidh bàn, cho-lònas gràdh
Gach ti a tharbhich iul ort ;
'S ann tha do shnuagh, to'rt bàr air fluagh,
'S tu 'n ainnir shuairec chliuiteach ;
Do dheas chalpannan ro dhealbhach,
Gun bhi' meanbh na domhail ;
Troigh chruinn chòmhnr'd' fhalbas mòthar,
Nach dean fèoirn' a lùbadh.

Choimh

Choimh glain is tù 's neo-shoilleir dhùinn,
 'S mar gheallach u 'n tùs èiridh ;
 Bèul tana dearg mùint' 's anail chùbhraidh,
 'S tiùnnail u do Vènus.
 'S e chrùn do thlachd deud mùirn mar chailc,
 Air a dhluth a ceart re chèile,
 O' n tig an t oran, èatrom ceolnhor,
 Mar an smeorach chèitain.

O thla nan dùl tùs rath' fhuair thu,
 Bhiodh modhail, ciùin gun àrdan ;
 Tha iochd is cliù, as loinn, as muìrn
 Air a ghlaigh dlù re d' nàdor ;
 'S tu air do bhuan a freamh na'm buagh,
 Do 'n trèun fhuil uasail statoil ;
 U fialaidh pait ann gniomh san tlachd,
 'S do chiall co-shreip rè t àilteachd.

Os cionn t àilteachd riäbh cha dàinig
 Gnùis o laimh na trianaid ;
 Gur soilleir dhùinn, 'n uair rinneadh thu,
 Nach robh na Dùilin diamhain ;
 Ur riomhin thlà 's ro rioghail gna's,
 Do dhìlfin graidh tha lion'ar ;
 A ghèug na m buàgh, ge cian mi bhuat,
 Na gèill-sa chluain luchd mì-ruin.

Mi cian o d' chaidribh, 's buan dhomh fhaidid,
 Dh' fhàg fùd m' aigne piänail ;
 Osnadh ghna gun fhois gun tamh,
 A fhrois gach blàth do m' fhion-fhuil.
 'S e bhroisnaich deoir 's a chlaoidh mo threòir
 An ribhinn òg fo thrial uain ;
 'S tu 's trom a dh' fhag mi, oigh mo ghràidh,
 Le d' bhrón atà mi cianail.

Oran le Oig-mhnaoi d' a Leannan.

GUR e m' anam is m' eudail
 Chaidh 'n de do Ghleann-garradh ;

Fear na gruaig' mar an t òr
'S na poig air bhlas meala.

*Ho ao o ho u o
Ho ao o ho u o
I ri ri o ho ao o
I ri ri 's i o dhiali o.*

Fear na gruaig, &c.

'S tu 's fhearr do 'n tig deise
Do na sheasamh air thalamh,
Ho ao o, &c.

'S tu 's fhearr do 'n tig culaddh
Do na chunna mi dh' fhearuibh.

Coitain Lunduinneach du-ghorm,
'S biaidh na cruintain ga cheannach.

'S tu 's fearr do 'n tig ofan
'S brog shocrach nam barr-iall.

'Nuair a rigeadh tu 'n fheill
'S e mo ghear-s' a thig dhathigh.

Mo chriosan, mo chire
'S mo stiomag chaol cheangail.

Mo lamhainne boidheach
'S deis oir air am barruibh.
Mo sporan donn iallach
Mar re scian nan cas aineamh.

Thig mò chrios a Dun-eudain
'S mo bhreid a Dun-chailliunn.

Cuim am biodhmaid gun eadail
Agus ni aig na Gallaibh?

Gheibh sinn Crobh as a Mhaorann
Agus Caoirich a Gallamh.

'S an a bhios sinn ga 'n arach
Air airidh 'm Braidh-raineach.

Ann am bothan an t fugraidh
'S gur e bu dhuna' dha barrach.

Bhiodh a chuag 's an smudan
Ag gabhail ciuil duinn air chrannaibh.

Bhiodh an damh donn fa bhuireadh
Gar dusgadh fa mhaduin *.

A Bhainnis bhan, le Fear Srath-mhaifidh.

AIR FONN.

*Mo rùn air a chomunn ud
Cha fòmolta neo-thomadach,
Mo dhùrachd do'n chomunn ud
Gun bhò gun bholla gann doibh †.*

AN cuala' sibhs' a bhainnis bhàin,
Bh'aig Eohban Mac-Dhùghail Dia-mairt,
Ann am Pachd-ulla gu h ard
Aig na thràigh iad angar.

'Nuair a thainig iad a nios
Rinn iad ath-chuinge re Brian
Iad a bhi uille co-liath,
Re ciabhag Flir na bainse.

Labhair Fear na bainse fein
Tha dath airgid oirn' gu leir
Ciòd an cron tha oirn fui' 'n ghrein
Mar dean fear-beurra ranñ cirn.

Thuirt

* Le langan. † Pacculla. ‡ Orr.

Thuirt Paul Mac-Mhuirich gu fòil
 Agam-sa 'ta bhratach shroil
 Is mar sguir am Bàrd ga sgleo
 Mar tha mi beo theid freang air.

Thuirt an Cleireach gu dàñ'
 Agam-sa 'ta ceart thair chàch ;
 Theid am Ministair am' phairt
 'S gun d' theid am Bàrd sa Bhrangas.
 Thuirt am Maighisdir-Scoile liath
 Mu 'se gleus air mhas a mhiann,
 Mo roghuinn-s' e th'air seachd ciad
 'S i cheaird bha riamh cuir ann damh.

Thu'irt fear bu dàine na'càch
 Agam cha'n'eil speis d'ar dàn,
 Eribh 's cuimt' * an t urlar blà'
 'S gu'n lion mo lamh-sa dram dhuibh.

Dh'eirich iad uil co bhras
 'S ann an sud bha farum chos,
 Mar gu'm biodh an *Troup* għlas,
 Ag dol am baiteal *Frangach*.

Cha di-chuimhnich mi gu bràth
 Gus an d' theid mo chridh o 'n lar
 Comunn ciar-duth glas mo graidh
 A bha san am fo dannfad.

Duanag.

CHUNA' misé mo leannan
 'S cha d' aithnich e 'n de mi.

*Na hi u i horin, o
 O ho chall eile
 Na hi u i horin o.*

Chas

Cha d' fhiosraich, cha d' fharaid,
 Cha do ghabh e mo sgeula.
Na h u, &c.

Cha bann aig bha choire,
 Ach nach d' fhuirich mi fhein ris.

Gu'n cinnich an Domhnach
 Le Clann-Domhnuil nan geur lann.

Luchd na'm boghanna iudhair
 Chuiridh siubhal fuidh shaighdibh.

Luchd nan claidheannna geala
 Chuireadh faileas re grein djubh.

Luchd nam musgaide tromabh
 Chumail coinneamh re cheile.

Thug fibh mionnan a Bhiobail
 Ann frath iosal uilt-eirinn.

Nach d' re' cloidheamh an duille
 Gus an crunte Righ seumas.

Oran le oigh d'a leannan, a bha 'n cunntart a
 treigeadh.

TRI nithean gun iarruidh
 'S e eagal, is iadach is gaol,
 'S bu bheag a chuis mhaslaidh
 Ge d' ghlacadh leis mis air a h aon,
 'S a liuthad bean uafal
 A fhuaras fa chiont ud robh mi,
 A thug an gaol fuadain
 Air ro bheagan duaise ga chionn.

Faïl irin illirinn uillirinn.

Oro laoidh

Gruaidh

*Cruaidh fhortan gun fhios
A dh'fhag mise fo thruim do ghaisil.*

Bu laoghaid mo thamailt
Na m b' earruinn a b' fhearr a bhiodh aon,
Ach dubh chail' a bhuanachair
'Nuair ghlacadh i buarach na laimh ;
'Nuair a thig an droch earrach
'S a chailllear an ni ann sa ghleann,
Biaidh aois air an tulaich
Gun tuille ga bunailteas ann.

Fail irinn, &c.

Fhir a dhireas am beallach
Beir mo shoruidh d' an ghleann o thuath
Is innis do m' leannan,
Gur mairionn an gaol 's gur buan
Fear eile cha ghabh mi
'S cha 'n fhuiling mi rium a luaidh ;
Gus an dean thu ghaoil m' aicheadh,
Cha chreid mi o chach gur fuath.

Mur d' thig thu fein tuilleadh
Gur taitneach ata mo chliu,
Cha d' rinn mi riut comunn
'S cha do luidh mi leat riamh an cuil,
Cha ghabhain bonn maslaidh
O dhuine chuir ad air a chrùn,
Bha m' intinn cho beachdail
'S gu'n smachduichinn gaol nach b'fhiu.

Mur d' thig thu fein tuilleadh
Gur aithneamh 'm mhalairt a bh'ann,
Nach robh mi cho beairteach
Re cailinn an achaidh ud thall
Cha toirinn mo mheisneach,
Mo ghliocas is gniomh mo lamh
Air buaile chrobh ballach
Is cailinn gun iul nan ceann.

Fhir nan gorm shuile meallach
 O'n ghleannan am biodh an ceo,
 Ga 'm biodh a chaoin mhala
 Mar chanach an t fleibh fo dhriuchd ;
 Nuar rachadh tu air h uillinn
 Bhiodh Fear dhireadh nan stùc,
 'S nam biodh do ghaol mar riut
 Cha b' aireach an ceile leam thu.

Cha b' ann air son gaduichd
 No idir mar thailceas air spreidh,
 Cha b' ann do shiol bhodach
 Bha m' osna cho trom ad dhiaidh,
 Sar mhac an duin' uasail
 Fhuair buaidh air an duthaich gu leir
 Ge do bhithmaid falamh
 'S ioma caraid a chitheadh oirn feum.

'S truadh nach bheil mi 's mo leannan
 'S a chrannaig air stiuireadh le gaoith,
 No 'm buthaig bhig bharraich
 Aig imeal na mara fo thuinn,
 No 'n loistean d' an darach
 Aig taobh na mara o thuath,
 Gun chéimhn' air a chailinn
 A dh' fhag mi an caraibh chruidh laoidh.

Oran do Mhac Baroin nan Crun an Arasaig.

AN diu 's mor lium a ghaoth
 Th' aig buigheann mo ghaoil
 Air ruidheachuibh faoin gun aird orra.

'S tu m' anam 's mo ruin
 Mar ai-leus an t iuil,
 Mhic Baroin nan Crun air Arasaig :

A mhic an Athar gun ghruaim
 Air an ro mhór mo luaidh,
 Gu ma fallain 's gach uair slainte dhuibh.

Clann Domhnuill mo ruin
 Luchd a dhioladh nan crun,
 Bheirin tosach air thus failte dhuibh.

Sud an comunn gun gho
 Ga 'm bu chomus an t ol,
 'Nuair a shuidheadh na h oig fan tabhairne.

Dream eile fo dheas
 Gu'n eirgheadh sud leat
 Clann Neil cha b' e 'n treas fagalach.

Siol Dughaill a ris,
 Fir ura 's mor pris
 'S iad nach fhuilngeadh an spid thamailteach.

Mac Mhic Mhaftair oig
 O Chaisteal an t froim,
 'S Mac Ionmhuinn o'n Chro 's gu'm fheird fibh e

Thig sud oirn a nall
 Mar sud anns gach am,
 Fir mhuideart nar ceann is Arafaig.

B' ait leam sud or r'a sheinn
 Ga 'm bu Thormaideach treun,
 Siol Torcuill o'n Bheinn 's o'n Bhana leat.

Ri gu 'm b' ait leam bhur cliu
 Dhol farsuing 's gach taobh,
 'S e 'm pailteas a's tus natuir dhuibh.

'N taobh eile d'an chaol,
 Cuim an ceilinn na laoich,
 Tha Mac-Coinnich 's Mac-Aoidh cairdeach dhuibh.

Clann Ghill-Eoin nan tur,
 Cha mhearachd da m' run,
 O 's fean agus ur bhur cairdeis riu.

Ach beir foruidh no dho
 Da m' Ghraugaich ghil oig,
 Ann di-chuimhn' da m' dheoin cha 'n fhagàin i.

Ach nam faighin o m' Righ
 Mar thaghain damh fhein
 Cha chluinninn fhein gniomh bhur nairè chaoidh.

Duan a Mhuireartuich, nò Mhuileartuich.

LATHA d' an Fheinn air tulaich shoir
 Ag amharc Eirinn mu'n timechioll
 Chunnairc iad ag teachd air fonn
 An t arracht eitidh creathoil crom.

'S e b' ainm d' an fhuath nach robh tiom
 Am Muireartach maol ruadh Muingeann
 Bha eadan du-ghlas air dhreach guail
 Bha deud a charbuid claon ruadh.

Bha aon suil ghlogach na cheann
 S bu luithe e na rionnach maodhair
 Bha greann għlas-dubh air a cheann
 Mar choille chrionuich fo chrith-reo.

Re faic'inn na Feinne bu mhor goil
 Shantuich a bheist a bhith nan innis
 An tosach mireadh agus air
 Rinneadh leis gean gun choimain,
 Mharbh e le abhachd céud laoch
 'S a ghaire na għarbl chraos.

O loch nan Cuach thainig mi
 Gu teith diomasach deadh dhian,
 Geill as gach aon fhear fa chath
 Gur e dh' iar am fuath gu comhrag.

Fear is fear mar chomhfrag cheud
 Chuireadh an righ db' fhiös na beist,

'S mar ruitheadh a mhuir-chlach muigh
Mharbhadh am Muireartach Muingeann.

C'ait am bheil fir a's fear na fud;
'S e labhair am Muireartach Muingeann,
San tir san tainig mi chugaibh,
Mhic Cumhaill, gu grain nan oilein.

Chuirinn-se fud air do laimh
A Mhuileartuich Mhuingeann chlaoin chaim,
Air scath luchd chumail nan cóin
Na bith oirnne ga d' mhaoitheadh.

Gheibh thu cumhadh 's gabh fith,
Thuirt Mac Cumhaill an t ard righ,
Deich ceud ubhall d' an òr ghlan
'S tog dh'inn a chulanuichnan coin.

Ge d' gheabhuinn-se brigh Eirinn uile
A h or a h airgiod 's ah ionmhas
B' fhearr leam fo choisgairt mò shleagh
Oscar, is Raoine, is Cairioll.

Labhair laoch nach d'fhuiling tair
Mac Mornai d'am b' ainm Conan,
Caillidh tu dos a chinn chrin
Re deagh Mhac Oisfain d' fhoir righ.

B' asadh dhuit ord cróthadh nan cloch
A chagnadh fo d' dheudaich
Na comhrug nam Fiann fuileach
Air nach do bhuaidhaich aon duine.

Dh'eir'ich Fionn flath na Feinne,
Nuair chunnairc e colg na beiste
Dh'eir'ich Oisfain flath nam fear
Dh'eir'ich Oscar agus Iulunn.

Dh'eir'ich Ceothach nan arm nuadh
Dh'eir'ich fud is Raoine ruadh

Dh'eir'ich Ciar-dhubh Mac Brabh
 Dh'eir'ich Art Mac Morain nam Mionn,
 Dh'eir'ich diais a b' aluin dreach
 Cuchuluinn is Faolan neo mheas.

Dh'eir'ich na laoich nach bu tiom
 Laoich Mhic Cumhaill nan arm grinn
 Rinn iad cro chum a chatha mhoir
 Mu'n arracht air faiche nan scleo.

A cheathrar laoch a b' fhearr san fheinn
 Chomhruigeadh e iad gu leir
 Is fhrithealadh e iad mu'n seach
 Mar ghath rainne na lastrach.

Thachair Mac Cumhaill an aigh
 Is a bheiste laimh air laimh ;
 Bha taobh a cholla re guin bualuidh,
 Bha braon d' a fhuil air na fraochuibh.

Thuit am Muileartach leis an righ,
 Ach ma thuit cha b' ann gun stri
 Deuchainn cha d' fhuair e mar sin
 O la ceardaich Lóin Mhic Libhainn.

Dh'fhalbh an Gobhain leis a bhrigh
 Gu teach athar an aird righ ;
 Rinneadh beud, deir Gobhain nan cuan,
 Mharbhadh am Muireartach ruadh.

A righ Beatha dhuit is nair
 Ar faruchadh le luchd aon oilein.

Mur do loisg teine, mur do bhath tonn,
 Mur do shluig muir leathann lom,
 Cha roth de dhaoinibh air domhain
 Na Mharbhadh am Muileartach Muingeann.

Cha b'e mharbh e achian Thiann
 Foidheann leis nach gabhadh fiamb;

Cha

Cha d' theid fuath na airrachtas
O'n t fluagh aluin fhalt-bhudhe chas.

Bheir mise briathar a ris
Ma mharbhadh am Muileartach min
Nach tog mi do Eirinn aigh
Tomi, innis, no oilein;

Nach tog mi an corruibh mo long
Eirinn chorranta cho-throm
Cuiream breabauich air muir
Ga togbhail as a tonn-bhalla,
Crocain chroma re tir
Ga tarruing as a taibhe.

Is mor an luach do loingis bhain
Eirinn uile a dh' zon laimh
'S nach deachaidh loingear air sal
A thogadh cuige do dh' Eirinn.

Chuir e fios gu flathaibh Fail
Am Muireartach fhaotain da slan
No barra brigh Eirinn uile
Eadar-mhac righ is aon duine.

Gabh mo chomhairle, 's in choir
Labhair Mac Cumhail mhic Trein-mhoir,
Is fearr or cruinte nan clach
Na combrag nam Fiann fulgach.

Marbhadh, no Fionnghuill Ghlinne-cumhainn.

L AMH Dhia leinn * a shaoghail!
Tha thu carach mar chaochladh nan sian;
Beirt nach guidheamaid fhaotuin,
'Taid † na fruthuidh ag taom † oirn anios;
'S a chneadh fein air gach aobhar,
Bhios gach duine ag caoineadh 's e tinn,

Breith

* Marbh-phagort. † Marb na. ‡ aomadh.

Breth Mhic-samhain * r 'ar n aois oirn †
 S iad ag gieac rinn o thaobh cuil ar cinn,

A Righ fheartuich na greine
 A tha 'n cathair na feile dean fith
 Re cloinn an fhir a bha ceutach
 'S nach bu choislach re feileagan crion;
 'Nuair a thogtadh leat bratach
 Nan crann caol, nan fròl daite 's nam piob
 Bhiodh mnaoi ag caoidh le fuaim bhas
 O neart laoch nan arm scaiteach san stri.

Gheibhte aignidh duin' uasail
 Aig a bhail' agus uaidh' agad beo,
 Cha b' i ghèire gun tuigse
 Bha fa bheul bu neo thuifliche gloir,
 Ceann na ceille 's na cuideachd
 Ge d' rinn eacoruich cuspoir do t fheoil
 Cha b' e 'm breugair a mhurtadh ‡
 Aig luchd a sheideadh am pluice mu d' stol.

Fear mor bu mhaith cumadh,
 Bu neo scathach an curuidh gun ghiomh
 Cha robh barr aig mac duin' ort
 Ann an aille no 'n uiricleadh § cinn
 Ann fa bhlar fhuair thu urram
 Toirt cath' laidir an cumaig an righ;
 Mo sgeul craiteach am fulach
 Bha 's tigh chclair || an robh furan nam beus.

Cha robh do chridhe mar dhreugan
 Tarruing slighe na h ea-coir a' d' chuis
 'S tu le d' chloidheamh aig eiridh
 As leith t athar 's righ seumas a chruin;
 'Taid ann Albainn 's ann Eirinn
 Luchd a thaithich 's a reiteach do chuis,
 Biaidh la eile ga dheuchuinn
 'S tu d' luidhe an ceiste san uir.

Thrus

* shamfain. † air facidhin. ‡ Cha b' e 'm breugaire Murtaidh
 bh'aig. § Gun uireasbhuidh cian. || tigh-lair an robh iomairt,
 nam pias.

'Thrus do chinneadh r' a cheile
 Dheanamh coinné an de ann fan dùn ;
 Cha d' aithris thu sceula,
 Fhir a b' urra a reiteach gach cuis ;
 Eite dhaingeann an sceith thu,
 'S am baranta treun air an cul ;
 Biaidh la eile ga reiteach
 'S mise druidt' fo dheilibh fan uir.

Cha b' i sud an fhuil shalach
 A chaidh dhortadh le falachd * fa ghleann,
 A liughad umuidh mar ghearrann,
 Bha cuir fuduir na dhionnuibh mu 'r ceann !
 A Righ dhuluich nan aingeal
 Gabhsa curam d' ar 'n anamh-ainn thall
 Chaidh ar cuntus an tanaid
 O gharbh dhufgadh na malart a bh' ann.

B' iad mo ghradh na cuirp gheala
 Bha gu fiughantach, fearoil, neo-chrion ;
 'S maирg a chunnairc bhur n uailfin
 Dol fo bhinne luchd suathadh an lìn ;
 Na 'm biodhmaid uile 'nart armuibh
 Mu 'n do chruinnich an t sealg ud da'n tir,
 Bhiodh luchdcho tacha dearga
 Gun dol tuille' do dh' armait an righ.

Cha robh gnothach aig leighibh
 Dol a leigheas nan creuchd a bha flan,
 Ag call am fola fo 'n leintibh
 Sud na fir bu mhòr feileachd roimh dhaimh †
 Na'm b'e cothrom na Feinne
 A bhiodh edir sibh fein 's Clann-Gall

Bhiodh

* Gu talamh, air talamh, le faileachd.

† Cha d'fhuair sibh riamh leigh a
 Dhol a leigheas bhn̄r creuchd gu bhi flan,
 Ach call am fola fo'i'n leintibh
 Bha na fir bu mhòr feil' re luchd dhàn.

Bhiodh eoin shalach an t sleibhe
Gairfinn molach air chreabhugan chaich.

Cha b'e cruadal bhur cridhe
Choifinn buaidh dhuibh air fithinn * mo run
Ag tilgeadh luaighe na frithibh,
Sud an uair a bha mi-shealbhach † dhuinn
Edir uaislin is mhithin
Sud an uair a bha ruidh oirn ó thus
O's i 'n uaigh ar ceann uighe
Biaidh na fluaistin ag frithealadh dhuinn.

Cha bu chorcan a gioraig
Chumail comhnard an slinnein roimh chach
Uaidh 'n la thoifisch an iomairt
Chaill Clann-domhnuill ceann fineadh no dha ;
'N gleacair og ar Ceann-cinnidh
Chuir a dhochas an smioruibh a chnamh ;
Gheabhadh cocaire biora
Rogha spoig o dheagh spionna a lamh.

Luchd a thraoghadh nam buideal
Bheireadh earach a ruban do 'n fhion
'Nuair a tharladh fibh cuideachd
Bu neo-bhrudeil mu 'n chupan ud fibh
Aig iomairt thaileasg is chluichidh
Air a chlar bu neo thruineil bhur gniomh ;
Cha bu cheáird a measg truid fibh
'Nam paidheadh na cuideachd 's ga 'n diol,

Gu'm bheil mise fo mhulad
Ag amharc bhur gunna air steill,
Sar ghiomanach ullamh
Leis an cinneadh an fhuil ann sa bheinn ;
Ann am frith nan damh mullaich
Far an deantar libh munasg air feilg ;
Ge bu tric fibh gan rufgadh
Cha d' iar fibh riagh cuntas sna bein.

Chas

* Buidhinn. † Mio-altrach. Mio-thorach.

Cha bu sclealpuirin gealtach
 A bhiodh ag maoidheadh an gaifgé gach la,
 Tha san oilein nan cadal
 Is nach duisg gus am faicear am brath ;
 Luchd a dhireadh nan eit-bheann
 Le 'n cuilbheiribh gleust' air an láimh
 'S lionar fear nach d' fheud eiridh
 Bha na ghiomanach treun air a h earr.

Ata mise lan artneil
 Re am a bhith faicinn bhur beann ;
 Cha luidh' mo chuidh curaim
 Re bhith cuimhneach bhur duchanna thall ;
 Mura bhiodh dhamh mar thachair
 Is ann leomfa gu 'm b' ait a dhol ann,
 Ach gu'n tainig * a chreach oirn
 Mar gu 'n ruitheadh † a chlach leis a ghleann.

Is lion ar fear faraid ‡
 Th' aig tighearn' og loch-nan-eala so th' ann,
 Edir ceann Lochá-raineach,
 Rugha-shleite 's bun ghabaidh nam beann :
 Bha thu t fheichean gle dhaingeann
 Far an eisdte re d' theanga an caint,
 Mar earball § peacoig ga tharruing
 'S mar ghath reubaidh na nathrach gu feall ||.

Leum an stiuir bharr a chlaiginn
 Le muir suigh 's gun finn ath-chainteach dho,
 Dh' fhalbh na crainn 's na buill-bheirte,
 'S leig finn ullach na slait air an sgoid ** ;
 'S bochd an dusgadh fa mhaduinn
 So fhuair finn gu grad a theachd oirn ;
 Ma gheabh finn uine r'a fhaicinn ††,
 Bheir finn fucadh mu'n seac air a chloth.

K k

Oran

* Gus an d'thainig. † Tuiteadh. ‡ Molaidh. § Ga'm biodh feich-iondas dhaingeann, 's nach eisfeadh re maithibh nan caint. || Eite, pheann ga taruing. ** Reulta na nathrach gu call. †† A scoid.

Oran Gaoil.

BEIR mo shoruidh le duthrachd
 A dh' fhios na h ùr * chalin oig,
 Ar an d'fhas na meoir ghrinne
 O'n tig binneas is ceol;
 'S e do ghradh chuir orm mulad
 Agus doilichinn † mhor,
 Nach d' fhead mi dol laimh riut
 A dh' eisleachd marain do bheoil.

Moch maduinn 's thu 'g eir'idh
 'S tu 'n ribhin glan ur,
 Cha b' e ruaidhe nan eibhleog
 A chit' ag eir'idh na d' ghuais,
 Ach t fhuil shoileir ghlan uasal
 Mar shruth fuarain o ghrunt,
 Corp a's gile na'n fhaoilinn
 Ag snamh air chaochaladh buirn.

O 's ioma duin' uasal
 A th' air a bhuaidreadh mu d' ghradh,
 'S e na shineadh air uileann
 Mar dhuine foi phraimh;
 Ge do dheantar dho leaba
 Cha chadal 's cha tamh,
 Ach smuain air bean t fhasain
 A Ribhinn ghaft' a chuil bhain.

A Ribhinn ghasta ghlan speiseoil
 D'am bi' ceutfaidh ro mhor,
 Tha do dheud mar na distin,
 Blas fion' air do phoig,
 Slat d'an abhall ur uasal
 Do 'm bu dual bhi re spors;
 'S lionmhor sruthan ard uaibhreachd
 Tha 'g eiridh suas an ad phor.

Tha

Tha mulad air m' inntin
 Agus mi-ghean gu leor,
 Mur gabh thu grad thruas rium
 'S mi 'n cruadh-chas ro inhor ;
 Cinnte 's gorach a bharail
 Do dh' fhear falamh bochd og,
 A bhi' staor' a bean fearainn,
 Is e gun earras gun stor.

Cha 'n earras 's cha storas
 A tha mi 'g ionndruichinn uam,
 Ach do phearsa dheas direach
 A dh' fhas gu siobhalta suairc ;
 'S ceart co lionar do shloinne
 Anns gach oilein mu 'n cuairt,
 Beul o'n tairise comh-radh !
 'S tu 's boich' tha 's Taobh-tuath.

Ge mor e ra raiteadh
 Na chaidh is na theid,
 C'ait am bheil e fa chruinne
 Neach a chumadh riut beus,
 Ann an aille do phearsa
 'S gach aon tlachd tha da reir ;
 Calb is cuimire 'n ofan,
 A's luthair coiseachd air feur

Bheirinn mionnan air Biobla
 Ceart co chinnte 's am bas,
 Ge d' bhiodh agam-fa oighreachd
 Agus staile ro cheart,
 Coir bhi agam air duthaich
 Gun aon duil re dhol aist',
 Na 'n deanadh tu lubadh,
 Na bu leam gu 'm bu leat.

CAOI Dhoirdir airson Naois agus Clan Uisnich, dhimich Deurdir uaithe Chonchair righ Ulamh le Nais Mac Uisnich agus a dhithis bhrathairibh, (iodhain, Ailbhe agus Ardan) gu h Albain, ionad ann rabhadar gu sona snaibhneach re uin' fhada, gus na chuir Conchair teachdaireachd shithaimh chairdeil nan dei' gus na phrill iad gu Righ-Eirinn, ach d'imir an righ feall orra, agus mharbh, an triuir chàraibh 'n am dheidh teachd air tir, an fin dhruid, Deirdir nis na cuirp agus chaoine gu cumhach iad agus chuir, lamh am ach anam fein.

CLANN Uisnich nan each geala ;
Thainig a tir nam fear fùileach,
Creud so do bhiodh air ar n eachaibh
No creid e a ta g'ar cumail,

Ta g'ar cumail fada uaine, . . .
Creid is fa nach cumhain an ruaig
* Lamhan air bhog attaibh bàن
Nir cheol cadail dhuinn an cogadh.

Còdal uile 's beag a lochd,
Do dhaòine bhiodh ri deoireachd ;
Ge d' nach biodh coga fo na ghrein
Ach daòine bhi as an tir fein,

Chuirmeas ar luingeas amach,
A chaith' a chuain gu h ecclach,
Bha sinn subhach ri seoladh
Is bha Deirdir dubhach do-bhronach.

Creud e fa do tluirse bhean
Agus sinne bee 'n ar beatha
Ni h aithne dhuinn neach d'ar bualadh
Ni h cagal luinn fuath no sìchaimh.

Ajilinn de chunnacas an raoir ;
Oirbhse thiriuit braithre barra chaoine

Ar

* (Soft brooks) threatening white hand. More than mild.

Ar cùibhreach is ar cuir fan uaigh,
Leis a Chònchair chlaoin ruagh.

Air chlochaibh sin is air chrannàibh.
Agus air lachaibh na linne
Is air chuileinibh na'm fiadh chor
Is air earbas fiar an t Seannaich.

Creud bheir sinne 'n daill an laoich
Is farfaing na fairge amach
'S a liughad cala caol is cuan
A b' fheudar tarruing a gun uabhas.

An am luidhe do na ghrein
Nir b' aobhar suain dhuin e
C'ait ionnar ar ghabh long tìr
Ach fo Bhaile mor Righ Conchair.

Thainig Conchair amach le
Sheachd fichid laoch cheann-uallach
Is dh' fhiosraich le briara brais
Cia na floi' 'ta air an luingeas.

Clann do pheathar àta ann ;
Sin triar a thainig air tuinn
Air oineach 's air chomairc an Ri
Aig tagradh dilseachd ar cairdeas

Cha chlann peathar dhamsa sibh
Nir bheirt saoi b' do rinn sibh orm
Thug sibh mo bhean uam a b' fhoill c
Si Dèirdiri dhonn shuileach ghleis' gheal.

An uair a sgaoil do long mu làn
Is tu a mullach na mara dìllin
Thug sinn dhuit ar long fein
Do bhi' mar ann nair sin a' do reir. d

De

a Without fear. b Sons. c Le foill. d Friends.

De d' mhàrbha fibh caogad righ
 Air mo bhui'eachas gu fior
 Ni am faigheadh fibh an diu do m' shith
 Ach gach uil' èasfai' 'm faodain e

Do rinne mar dhuit bà' bheag eile
 O's e nis an tam do chuimhnicheadh
 Chuir finn' thu 'n comaonibh lionar.
 'S dilleas ar còir air do chomraich.

An tann do chuir Murcha Mac Brièn
 Na seachd caithibh am binn Eadair f
 Thug finn' thugan gun easbhui'
 Cinn Mhic righ na h Earrdheise.

Ge d' mharbha fibh caogad Ri'
 Air mo bhui'eachas gun fior
 Ni am bheil fibh an diu do m' shith
 Ach gach uil' eas-shith do 'm feadain.

Eirich a Naois is glae do chlai'
 A dheagh mhic an Ri is glan coimhead
 Creud fa 'm faigheadh a cholain shuairec
 Ach a mhàin aon chuairt do 'n anam.

Chuir Naois a shalta g ri clàr
 Is ghlac a chloï 'n a dhorn
 'S bu gharg deanal nan laoch
 Tuitim air gach taobh do bhord.

Gluais a Dheurdruinn as do luing
 A gheug ur nan b' abhra dhuinn
 Is ni h eagal do ghnuis ghloin
 Fuath no 'eud no achmhafan. i

Ni 'n rachar am seasd as mo luing
 Gu 'm faighe mi mo raogha achuinge

Cha

e (Ea shith) mischief. f Eadinn. g Resolved. b Brown complexion.
 i Reproach.

Cha tir, cha talamh 's cha tuar
 Cha triuir braithre fa ghlan srua' th
 Cha 'n or, cha'n airgiot 's cha 'n eich
 Ni mo is bean uaireach mise.

Ach mo chead a dhol an trai'
 Far am bheil clann uisnich nan tamh,
 Gu'n tibhrim mo thri poga meala
 Do na tri corpsa caomh geala.

Sgabileadh a falt dualach tlà
 k Aig a mhnaoi bu chuana cail'
 Mu 'm bearra si leith a b feill /
 Atrad a bhruid bu choirle,

Do għluais Deirdir an trai'
 Is fluair si Saor aig sna m ifsheadh raimh
 A sgian aige cion n na leith lamh
 Is a thuagh iona o na lamh eile

A shaoir is aile am facas riamh
 Creud air an tiubhra tu an sgian
 Gur e bheirinn duit g'a ceann,
 Aon fhaine buaghach na h-Eirinn

C'ait an robh am fāine geasach p
 An la do bhaðghluisheadh clann uisnich
 'L iongna le buaighibh an fhaine,
 Mar fhuarah an cràdh no 'n guinsin q

La gu 'n robh Naoine cur cloiche
 Ann 'n urfainn cath fiann na faiche;
 Do sgaoil an fhàil r oir fa mheur
 'S thug dhamhsa i mo ghragh da ta sgai,

Och do chuimhnich mo ghradh gealsa
 Am faine feartach a bhi na fhochair
 N baoghal do o ghoil nan fluaghaibh
 A ghuin le thuath no le sochaid'

An
 k Strong constitution. l Unintelligible. m Shaving ears. n Aon.
 o Ann. p King of Charms. q Guin, stitch. r Faileacag.

An fin do shannntaich an faor am faine
 Air dheise 's air àilne
 Gur e bheirin duit ga cheann
 Aon sgian aghmhor na h Eirinn.

Caoi', no Triabhunn Deirdir
 Cha ghairdeachas gun chlann uisnich
 O ! s tuirseach gun bhi' nar cuallach
 Tri mic righ le 'n diolfai deoraibh.

Tri leoghain a chnuic na h-uamha
 Tri manuinn a bh' Ti Bratain, ^s
 Tri feobhaig o shliabh a chuillinn ;
 An triar d'an geile na gaifgich
 'S do n tiubhra na h amh thuis uram.

Thri Steallain do 'n ubhal oir
 Nach fuilingeadh deannal nan tir,
 Tri mic uisnich o Dhun mona,'
 O tri eoin a chochail chaomh.

Na tri eoin a b' aille sruagh,
 A thainig air chuan nam bare
 Tri mic uisnich o 'n charra-chruinn ^t
 Tri lachaibh air tuinn a snamh.

u Soiri' soir gu h-Albain uam
 Farma mhath fraorac cuain is gleann
 Ann am biodh clann uisnich ri sealg,
 Bu aobhain fuidhe air leirg a beann.

x Nior b' iongna mi thabhairt grai
 Do dh' Albain ur fa re roid
 Bu għlan mo choili na measg
 Bu leam a h-eich is a h-or ^y

Bail' agus leath Albain fein
 Do bhiodh agam ard an ceum,
 Is le Fergus nan colg laidir
 Gur maitsg a thainig gu h-Eirinn.

O

^s Albainn. ^t Round rock. ^u Bheir soiri. ^x Rion bhi agam bu
 bħreagħ sodin. ^y Seirc.

O ghlinn Maisian sin gleann Maifin,
 Gor a chreamh is geal a dhofan
 Minic do romneas codal iorrach
 Air do mhulachfa ghlinn Maifinn

Gleann Daruail fin, Gleann Daruail
 An gleann is binne guth cuaiich
 Is binne guth gaodh-air fo 'n choille chruim.
 Os ar ceann ann Gleann Daruail.

Aoibhinn Dòm Meaghr is Dun Fhionn
 Aoibhinn an dùn bha os a cheann -
 Aoibhin Innis Dreoghainn leathain
 Leis fin agus Dun suibhne.

Cearthar sin ann Innis Dreoghain
 Far nach faofadh na flogh ar noisheadh
 Mise fein 's ni moid an àgh,
 Naois Aillbhe agus Ardan.

Bhiodh Aillbhe againn ri toirbheit
 Is Ardan ri feilg fèanta
 Is Naois fein ceann ar muintir
 Is mise ri fuaim nan teuda

La gu'n robh fir Alba 'g ol
 Is clann uisnich bu mor cean z
 Do inghean Draosach Dhun Iroir
 Thug Naois dhi pog gun fhios

Gu na gheall e dhi alldaimh aon
 Agh allaigh is lao' na cois
 Is thaghail fe aic air chuairt
 Air pilleadh o shluagh Innarnis

Thug a bhean sin o Dhun Iroin
 Briaran is a boid mhear
 Gur an racha Naois a dh'eug
 Nach i racha si fein le fear

O choin nar chuala mife fin
 Lian mo cheann lan do 'n eud
 Tilgeadar mo churach air tuinn
 Coimheas leam bhi beo no eug

Do thug naois a bhriara fior
 Is a lugha more am fianuis arm
 Nach cuireadh ormsa feirg no gruaim
 Gus an rachamad air fluagh nam marbh

Do leanadar mife amach
 Aillbbe is Ardan a bha treun
 Is philleadar mi ris a steach
 An diais a chuireadh cath air cheudan.

O da chluinne fibhs anochd
 Naois dhol fo bhrot an cre
 Throm ghuile fibh gu bras
 Is ghuilinse a sheachd leath.

'S iad clann uisnich sud tha thall
 Is iad nan luidhe bonn ri bonn
 Is da 'n suimluigheadh marbh roimh mhairbh eile
 Gu'n suimlighe fibhse romhamsa

Tri Dreagno dhunmonai
 Triar currai' na craobh ruaigne
 Tareis nan Triath nior bheo mife
 Triar a bhriseadh gach aon ruaigne.

Do threigeas aoibhneas ulamh
 Fa 'n triar curaibh do b'annsa
 Mo shaoghal am feasd mor fhade
 Na 'n laighear aon fheas leamsa

Lair fosgladh a phartainn
 Na deantaran uaibh le gu docair
 Biaidh mi 'm fochair na huaighe
 Far a deantar truai' agus ochain,

'S mor a gheibhinn do shocair
 Ann am fochair nan curaibh.
 Le a 'm fuinn iad gun teach gun teine
 Och mife am feasd nach biodh dubhach.

An tri sgiatha is an tri fleлага
 Ann san leabai dhuinn gu minic
 Cuiri' an tri cloi' cruadha
 Sint' osceann uaigh nan gillaibh

An tri conaibh is an tri sealbhaic
 Biatar am feasd gun luchd feilge
 Tri triari choimhead catha
 'Triar dhalaibh chonnail chearnaich.

Tri iallaima nan tri Iun sin
 Do bhuin ofna o mo chridhe
 'S ann agamfa do bhiodh an tafgal'
 Ga 'm faicfin is aobhar caoi.

Och is truagh mo shealla orra
 'S e dh'fhag mi fo dhochair is fo thuirse
 Trua' nach deach mife san talamh
 Sol fa 'n do mhabha clann uisnich,

O's truagh ar tuirse le Fergus
 Gur cealgach chum na craobh ruaidhe
 Le na briara blasda binne
 Fadh ma n' mhilleadh sibh aon uair

Och 's mife Deirdir gun aoibhneas
 Anis aig criochnacha mo bheatha
 Bronnfam do'n triar mo thri pogaibh
 Is duinas ann am bron mo laeth.

ORAN le Iain Lom *air dha fearg aghabhail ri Mac*
mhic Alasdair Ghlinne garradh thoisich e air
moladh Shir Alasdair Mac Comhnuil, agus Shir
Seumas a Mhac.

A BHEAN leasaich an stòp dhuinn,
 'S lion an cupa le folas,
 Mas a branndi na beoir i,
 Tha mi toileach athola
 'N deochfa air Chaitpàin chlann Domhnuil,
 'S air Shir Alasdair òg thig on chaol.

'M fear nach duirig athola
 Gun tuit 'n t shuil air a bhord as,
 Tha mo dhurachd don oigfhear,
 Crann curi chlann Domhnuil,
 Righ nan dùl bhi gad chonadh fhir chaoimh.

Greas muguairt feah 'n taigh i,
 Chum gun gluaisain le aidhir,
 Le sliochd uaibhreach an athar,
 A choisín buaigh leis chlaideamh,
 Fion ga ruagadh 's ga chaitheamh gu daor.

Sliochd a ghabhail nan steud u,
 Dh' fhas gu flaitheasach faoili,
 Do shiochd gaasta chiuin cheutaich,
 'S d bha tathaich n Eirin,
 Gad a fhuair an claireamh 's an tèug oirbh sgrib.

Bhigh an t iubhar ga lubadh,
 Aig do fhleasgaichin ùra,
 Dol a fhìnbhàil nan stùc bheann,
 Ann 's an uighe gun churam,
 Leis a bhuithin ro an ruisgte na gill.

'S tha mo dhuil ann 's an Trianaid,
 Gad thainig laigse air t fbion'uil,

'S lat don chuilin bha ciatfach,
 Dh' fhas gu furanach fialai,
 'Theasadh duineil air beulamh an Righ.

'S an am dhuit gluasad o d aitreamh,
 Le d cheol cluaife agus caisfeachd,
 O thir-uasal nan glas-charn,
 Gan ro crualdal 's gaisge,
 Cam bu shuaicheantas bar gaganach fraoich.

Nuar a chairte fo luchd i,
 Bhi tarruing suas air a cupail,
 Bord a fuarach 's ruidh chuip air,
 Snaim air fuathail a fliuch a bhuirid,
 'S truth mu guailibh 's i súchta le gaoith.

'S nuar a chairte fo feol i,
 Le crainn ghafda 's le cocaich,
 Aig iomart cleasan 's ga seoladh,
 Aig a comhlann bu bhoighich,
 Seal mun togta orra roseal o thir.

Gu Duntuilm nan fear fallain,
 Far an greadhnaich luchd eallaigh,
 Gabhail failte le cairrim,
 As na clairfische glana,
 Do mhnaoi oig nan teud banala binn.

Sliochd nan cuirinn talanghai,
 Leis n do chuireadh cath garabhach,
 D' fhuair mi urrad gar seannachas,
 Gun robh an turas ud ainmail,
 Gun ro tigh 's le alba foir cis.

'S iuma neach a fhuair coir uaibh,
 Ann sann àm ud le'r goraich,
 Ban diu Rothaich 's Rosáich,
 M'Coinich 's Diuc Gordon,
 M'Illeain o Dreaslain 's M'Caol.

Be do shuachainteas taitnich,
 Long's leomhan's braddan,
 Air chuan liobhara an aiggeal,
 A chraobh fhiguis gun ghaisé,
 A chuireadh fion di le pailteas,
 Lamh dhearg roi ghaisgeach nau tim.

Nuair bu sgi do luchd theud e,
 Gheibhte bioba lga leubhadh,
 Le fior chreidimh ceile,
 Mar a dh' ordreich mac De dhuibh,
 'S gheibhte teagastg na cleir uaibh le sìth.

Mhic Shir Seumas nam bratach,
 O bhun fleitibh nam bradan,
 A ghlac an fheile's a mhaise,
 O cheann ceile do leapá,
 Cum do reite air a casabh,
 Bi gu reufanta macanta min.

Sliochd na mile na fear u,
 Na frol's nam pios's na cup geala,
 Thogadh fioda ri crannaibh,
 Nuair bu rioghala tarruing,
 Bhi pic ribhach na meallan na teinn.

Cum bu flan's gum bu h iomlan,
 Gach ni tha mi g iomra,
 Do theaghach Righ Fionghalla,
 Oighre dligheach dhùntuilm thu
 Olar deoch air do chuilm gun bhi sgì.

O R A N Rinnruari, *le* Eoin M'Alasdair Ruaidh.

Se Latha Rinnruari,
 A dh' fhag luanch mo dhùsgadh,
 Mu thuitim chlann Domhnuil,
 Cha bu leoghaín thaobh cuil iad,

Thug

Thug sibh mach an ratreate,
 Choisin ceitibh le diu bhail,
 Ga bu thearnadh gu leir dhuibh,
 Bha b̄as Chleibhir ra chunnta.

An leoghan fuileachdaich rioghail,
 Nach drinn flirinn a mhuchadh,
 A chum gu dainginn a lanntachd,
 Mur a gheall e o thus e,
 Cha d thug òr ort na eagal,
 Gun feasabh ri'd chumhnant,
 Ach ma thuit u le onair,
 Bann do dhonas na cùis e.

Bu sheobhag fireannach suairc u,
 Bu mhath am buachaille air treud u,
 Gan cumail a gábhadh,
 Thoirt dhoibh aite agus rèlain,
 'S tu nach cùiridh ri ball iad,
 Thabhairt an danguing air eiginn,
 Dhinnis finn Dunchailean,
 Nach ro anam a d chrebhaig.

Thighearn og glinn a gairidh,
 Luidh 's màl air do shugradh,
 'S mor do chàll ri rìgh Seumas,
 Gad a dheighidh e diuc dhiot,
 Bha Domhnul gorm gaolach,
 'S fhuil chraobhach a bruchdadán,
 'S eigin fhuolang na thainig,
 Dh fhalbh do bhrathair.——na ùr-ls

Bu duine urranta feolta,
 'S bu chraobh choraig roi cheud e,
 Do dh fhear mor bu mhá cumá,
 Bhaig gach duinne na speachlair,
 Gad thug ro mhead do nairidh,
 Bras is ardan le cheile,
 Ort gun athadh gad phearsuin,
 Oig ghaiste na feile.

U gun a fhuasgladh o tiom fa,
 Od dhislin na d chairdin,
 Fòid air aghaidh gach duinne,
 Ni gun chumadh gun aireamh,
 San ro d fhraoich a bha n cùram,
 Gad bha diubhail is call ann,
 Thuair u n tearalas clintach,
 Ort a dhubailt na rancan.

'S truadh nach ro iad gad dhubladh,
 Na bha tianais gad chairden,
 Air an tarruing mun comhair,
 Fir ghlinn cothan 's a bhraighe,
 'S toisich latha ghil sholais,
 Chite am fòlais gach fàilin,
 'S gur thainn duine a coim e,
 Ar deigh bhi pronadh.

Cur he mhiadaich mo champar,
 Liuthad banntrach tha d dhuthaich,
 Agus ogan ch treibhich,
 Nach d' eithidh am pufadh,
 Thuit le luath e fan àm ud,
 Buala lann cha bu shùgradh,
 Thoirt a mach an a d bhanse,
 'S cha do shantaich sibh pùicidh.

Leag bhur n intìn an focair,
 Air chofnadh 's air chruadal,
 Adol air bhur naoghaire,
 Ann an aoghaidh an fhuathais,
 Cha do shàntaich sibh pillidh.
 Bho nach flinnein ba dual duibh,
 S bha an cluidhe sinn caitlich,
 'S iad ag raithin gur buaidh e.

'S cha n ann leis na claidhean,
 Fhuair ar daoine an leonadh,
 Ach nach d' fhuair iad riagh fairich,
 An lathair cumaig ri còmhrag,

'S mairg a chunnaic na fùighin,
 An tùs irraghail na dorin,
 Bhi gan spadagh le luaithe,
 'S gun tilgidh buachaille bho i.

S a Dhonail nan Donul,
 'S òg a fhuair u do dh'fheachain,
 'S gur iumad bean bhrònach,
 Eadar troitrus's fleitibh,
 Mu chinnidh mor t athar,
 'S iad nan luidhe gun eiridh,
 'S tha luchd bhualadh nan buillin,
 Air furich san teipail.

B ann dhiù Do mhnl's Seumas,
 Iad ann eiridh fon chumasg,
 Mu chreach mhòr mar a dh'eirich,
 A chuid bu leithe bu duilich,
 Dhoibh bu dual a bhi treibheach,
 O n athair fein thar gach duine,
 'S geul bu dona na d' eigh sud,
 Ri Leighis Leigh cha d' rinn fuireach.

Mo chreach mhòr nan tri truaighe,
 Caradh uaislin chintire,
 Tighearn òg sin na leargann,
 'S goirt's gur fearbh bhi ga innse,
 Mud tuit fhear mà calfhach,
 'S cuis iargain a chuigh e,
 Air tuitir san doirinn,
 'S bu duin og fan dol fios e.

Gun do mhac a bhi ad aite,
 'S gun ad bhrathair ach leanabh,
 'S gun aon duinne a lathair,
 Do na thainig od sheanair,
 Sud an sonn a bha uafal,
 Nach d' fhuair riambh an scainneal,

'S a bha ga fiughantach rioghail,
Air dol a sios mar an ranach.

A Shir Eoin fon Chorpach,
'S e do Dhochlain nach Iarrain,
A chnadh fein thar gach duinne,
A bhis finn uille ga iargain,
Meid 's a bhuiillich an Rìgh ort,
Cha ba ni e gun fhiachain,
'S gad fhaithidh tu bàr air,
'S daor a phaigh u e am bliadhna.

Chaill u raodha do dhaoine,
Ann an adhbhar a bhrathar,
Eho 't oige gud shinne,
Chum u an imairt gun fhailin,
Siumad fonn do dhuin uafal,
An robh cruadal le abhachd,
Chaidh e fios leat dod chinnidh,
On la a ghinnidh gu h'aite u.

On la a ghlac u do chlaidheamh,
Gun athadh dod nàmhaid,
Bu mhath do chuis thuins gail,
An aoghaidh chrombail 's lambeat,
'S nam mairidh tu uille,
On uirridh mar bha u,
Gun falamha righ Uilliam,
'S cha chumadh M'Cai e.

Ach fhir aird a seille,
'S mor do Dheireas le'm feachdabh,
Chaill u braithrin ma ciatfhaich,
'S diol do Iarla Mhacabh,
Iad fein 's fir a bhraidhe,
Bhi gam marbhadh ri caistéal,
Lé dibhail commande,
'S gun an naimhdin ga fhaicfin.

Tha tuitfhear na h apuin,
 Fo airfneal an comhnuidh,
 Slinn duth air a druthadh,
 Fuidh dhunadh a chòta,
 'S e ag iargain mu bhrai'ribh,
 B iad na hailigin bhoigheach,
 Gad thug luighid an athaidh,
 Orra n là ud bhi gorach.

Chail u t ànaisdir fearrain,
 'S gum be t Alasdair suairec e,
 'S mor am bearna as a dhuthaich,
 Bhi gad uintrachain uatha,
 Cha b aithne dho cùis,
 A bheiridh cliu do dhuin ùasal
 Nach ro fuaite riut daingin,
 Aig a bhaille agus uaithe.

Bha u urranta dànz,
 Bha u aili diagh reibhich,
 Bha u cinneadail cairdail,
 Bha u garbh ri àm fèime,
 Nàm fuiridh an luaithe,
 Gun do bhualadh fan leim sin,
 'S maирg fear do mhi rùine,
 Air am brùichde lann d feirg u.

'S a mhic Dhòmnuil mhic Ailein,
 Gum bu mhàiriche fior u,
 Fleasgach suairee ciuin ecannalt,
 Fir shearail ad thìm u,
 Bu mhor do bhaigh 's cha bu taobhghail,
 Ris na daoine chaidh fios leat,
 Bha triuair Iar-o mhic Raonuil,
 Air an taobh 's gum bu di bhail.

Cha n aithnidn dho dilis,
 Ann fan righachd fo 'n geart uair,

O bhreothadh clann Domhnuil,
 'S clann Chamerain gun seachnadh,
 Mac Illean bhon dreoillain,
 'S ma bu choir dha bhi ceart dhuinn,
 Mar 's a bhuil le dhurachd,
 Mac Iain Stiuart 's M'Neichdin.

Mac Grigair a Ruaro.

Perth Shire Airs N° 88.

THΛ mulad, tha mulad,
 Tha mulad gam lionadh,
 Tha mulad, bochd truadh orm,
 Nach dual damh chaoidh' direadh.
 Tha mulad, &c.

Mu Mhac Grigair a Ruaro,
 Ga'm bu dual bhi 'n glein-liobhuinn
 Mu Mhac Grigair, &c.

Mu Mhac Grigair na'm bratach
 Dha 'm bu tartarach pioba.
 Mu Mhac Grigair, &c.

Ga'm bu shuaicheantas giubhas,
 Re bruthach ga dhireadh.
 Ga'm bu, &c.

Crann caol ar dheagh locradh,
 'S ite dhosach an fhir-eoin.
 Crann caol, &c.

Crann caol air dheadh shaithedh,
 Cuid do dh' aighir mhic Righ e;
 Crann caol, &c.

Ann an laimh dheadh mhich Mhuirich,
Ga chumail reidh direach.

Ann an, &c.

Ge do bhual e mi 'in ba-laoch,
Gu n' ghearan cha bhi mi.

Ge do, &c.

Ge do dhean iad orm ea-coir,
A thi fein co ni dhioladh ?

Ge do, &c.

'S luchd a ghabhail mo leith sgeul,
Ann fan t sheapail fo shios uam,

'S luchd a, &c.

Luchd a sheafamh mo chorach,
Is e mo leon am bi dhi orin.

Luchd a, &c.

Mo chomh-altan gaolach,
Ann leabai chaoil 's an ceann iosal.

Mo chomh-altan, &c.

Ann an lein chaoil anairt,
Gun bhannan gun sid orr.

An an, &c.

'S nach d' iar fibh ga fualadh,
Mnaicen uaifle na tire.

'S nach, &c.

Ort a bheirinse comhairle,
Na'n gabhadh tu dhiom i.

Ort a' &c.

Nuair a theid thu 'n tigh-osda,
Na h ol ann ach aon deoch.

Nuair i, &c.

Gabh do dhrama na d' sheasamh,
Is bi freasdlach mu d' dhaoineadh.

Gabh do, &c.

Na dean diuthadh mu d' shaitheach,
Gabh an ladar no'n taoman.

Gabh an, &c.

Dean am faoghar do'n gheamhra,
'S dean an samhra do'n fhaoilteach.

Dean am, &c.

Dean do leaba 's na cragaibh,
Is na caidil ach ea-trom.

Dean do, &c.

Ge h aineamh an fheorag,
Gheabhar feol ar a feadain.

Ge h, &c.

Ge h uafal an seabhag,
Is tric a gabhar le feall e.

Ge h, &c.

Tha mulad, tha mulad,
Tha mulad gam lionadb.

ODE.

S Luaimnach mo chodal an nochd,
Ge beo mi, cha bheo mo thlachd,
Mo chridh air searg ann 'm uchd,
'S trom dubhach m' intin gu beachd.
'S anns an arach, annso shios,
Tha bean is meachire, min-gheal cruth,
Deud air dhreach cailc 'n a beul,
Bu bhinne no teud chiuil a guth.
Mar chobhar an uisge ghloin,
Mar shlios eala ri uisge merr,

Glan leug mar an cathamh-cuir
 Dfhag thu me gan chobhair ann d' dheigh
 Slat ur nam faina fionn,
 Bean is mine, moghar, suil,
 'S a gruaidh, mar an caoran dearg,
 Air lasadh mar dhealbh an rois.
 Meoir fhionn air bhasa ban,
 Uchd soluis is aile sruadh,
 An gaol a thug mi dhi r'a luadh
 Ochan nan och, is cruaidh an cas !
 Cho dirich mi aonach no bein,
 Mo cheum air a lagadh gu trom,
 Aighar cho tig air mo ghuinic,
 Gus an dean an uir me flan.
 Mar ghraine mulaich na deis,
 Mar ghallan 's an og-choille fas,
 Mar ghrian ri folach nan reul,
 Bi thu fein am measg nam mna.

Air fonn, Coire 'n Easa.

M'anam, iomuigh thusa samhach,
 Fuidh gach amhgar, agus Leatrom,
 'Se do thrualeachd a thaobh nadair,
 Adhbhar t an Rath mar mo bheachdasa.

Greas is amhairc cia mar tha thu,
 Seall le naire re do chleachdad,
 'S faic an fac tha air do Ghuailleab.
 Le do gluafasachd bhi gun fhaicill

O'n a rugadh ann do thraigil thu,
 Thaobh do Phairtidh fa cheud seachran,
 Iomruich foidhidneach gach Doruinn,
 'S biodh do bhrón arson do Pheacuidh.

Tha do thoil an deis a trualeadh,
 Rag re gluasad chum do Leasa ;

Dh'easbhuidh

Dh'eadhbuidh Cumhachd a bheir buaidh orr'
Gheibh thu m'bas is duais do'n pheacadh.

Seallanoise ciod a ni thu',
'S teich le dichioll dh'ionnsuidh Taice,
Fàg do chud throm air do † Rathan,
Tha e ghna cbomh maith re fhocall.

Thig le Irisleachd is Dochas
Dh'iaruidh Comhnadh o'n Aon bheartach,
Creid an tus gu bhuil e maoineach,
'S iar do Dhoannachd reir a Phailteis.

Thig le d' Dhoille, Ciont', is Daoirse,
Fag na Aonar airfan 'n Leathrom,
Dh'iarruidh Teagafg, Riaghlaadh, 's Saoradh ;
Ta e anna re 'n toirt feachad.

Seall le muinighin an airde,
Chum na m Beann da' m bhuil do thaitneadh,
'N uair is triobloidich a Chual duit,
Amhairc suas re Triath na m feartan ;

Cairich d' Eallach air a Ghuaillieabh ;
Oir 's ann uaithe thig do Neartsa.
'S ge nach beachduich thus' a Ghluafasachd,
Creid gu luath gu' m bhuil e faisg ort,

'S feith gu foighidneach re thiomsan,
'S imich direach reir a Rachda ;
Rith do Reis le fair' is dichioll.
'S ann le stri' a ni thu streadadh.

'N uair bhios Fiaradh ann do Chrannchar,
Creid gu'n tiunndaidh e gu d'thaitneadh.
Bheir Seillein maith o Luithean Searbha,
Mil bhios tarbhach, brigherr, blasda.

Ge'd 'bhiodh Freasdal dhuit ar Uaireabh,
'Tuill' is cruaidh a reir do bheachdfa,

Thig

Tuig gur Gliccas thug ma'n cuairt e ;
 'S gheibh thu buannachd as am pailteas.'

Biosa furachar mu Aitheantaibh,
 O staid naduir teich na thaice ;
 'S Glac a Ghealladh lan do shi-chaimh,
 Ann an Criod, a dhiol a Cheartas.

Air do Thuras do Chanaan,
 Ge d' robh 'n fhasach lan do chrosadh
 'S iomadh bruthadh air do shailibh,
 Leansa ghna' re Lorg a Ghaisgich,

Thug e buaidh oscionn do shailibh,
 'S bheir e gras an am na h airce
 Rith d'a ionnsuidh le fein Aicheamh
 'S dearbh' nach failnich do Chultaice.

An t Ailleagan.

O Soruidhslan don Ailleagan
 Bha 'n fo mu 'n tra-s' an de,
 Gu'n lot i mu na h airne mi
 'S mi craitealach a d' dhiaidh ;
 Ma 's teachdair tha o'n bhas thu
 'S nach flanuich mi gun Leigh,
 Gu'n tugas gaol o 'm chridhe
 Do dh'oig nighean nan rosg redh.

Dh'fhalbh thu 'n de mu'n tra-fa uain
 'S dh'fhag mi fo chradh 's fo leon ;
 'S c 'n gaol a thug mi 'n ciad la dhuit
 A thaigh air m'fhuil 's air m'fheoil :
 Ach chi mi 'n diu' cha d' thainig thu
 'S air 'n aile cha b' i choir ;
 Tha m' osna trom an uagnuidheas
 Ag smuain air bean do neoil.

O tha mo smuainean cairiseach
 O dhealuich finn Dia-luan,
 Gheug ur na'n glaca min-bhasach,
 A leannain chaoimh gun ghruaim :
 Ma ta bu: idh mu 'n t fugradh ort
 'S nach lub thu le meud fluaim,
 Do ghaol a leasaich m' iomagain *
 'S a chuir an giorrad m' uair.

'S e chuir an uair an taice rium
 Gu 'n ghlac thu 'n cleachdadadh ur,
 Gu'n d' rinn thu 'n gniomh nach b' abhaist duit,
 Mo ghradh-s' a chuir air chul :
 Cha d' ithnich mi riabh failing ort
 O chairich mi ort iul,
 Gu h uafal, banail, baruigeach,
 Min tairis, cairdeil, ciuin.

'S min, tairis, ciuin a labhradh tu,
 Gheug ur nach gann mu d' cheill ;
 Air Mach-thir no air Gaidhealtachd
 'S tearc samhla bean do bheus :
 Cha 'n iongnad cliu bhith fuaigthe riut,
 'S gun d' fhuaras thu gun bheud
 Do shiol na fola connspuilluich
 D' an suaiч'ntreas ceann an fheidh,

'S min, soimhe, † seamhuidh, suaimhneasach
 An ribhinn uafal og ;
 Gur lionar cis a bhuanuich leat
 Nach d' fhuaras riabh 'n co mor,
 Do dha ghruaidh dhearg co taitneach,
 Do shlios mar shneachd an loin,
 Do shuile mealla, miogach
 Mar ghrian air tionntadh neoil.

'S ann riut a lean na h abhaistin,
 Leann-talaidh na'm fear og ;

Gur

* Immeadan. † Soidheamh.

Gur lionar fear is oighreachd aig
 Bhiodh faòidhnachd bean do neo' l:
 A measg bhan og is mhaidne
 Mar dhaimein thu an òr,
 Le d' chul buidh', daite, faileasach
 Mar chiabha faoidh nam bo. *

'S e mheud leom fein 's a fhuair mi dhiot
 A ghaoil is fuath d'a cheann,
 D'an ni nach robh mo choire ris;
 A ghaoil na dealich rium;
 Ma ta tlas air haire rium
 Na bith ga chealach orm:
 O scuir mi fein do d' mhithilein
 'S e dh'fag mo chridhe trom.

Tha ni air m' aim 's cha 'n àr mi e,
 Ge nàr a chuir an ceill,
 Fharaid na 'm bu deonach leat
 Mo phosadh o na chleir?
 Cha do chuir mi teachdair uam
 Gu'm facadh mi thu fein.
 Ach foruidh flan d'an ailleagan
 Bha 'n fo mu'n tras' an de.

Domhnall Ruadh gaolach.

OCH a Dhomhnuil Ruaidh ghaolaich,
Call o ho i ri-hu o,

'Se do ghaol th'air mo mhealladh;
I i ri ri u, io o bo hug eile,
Call o ho i ri hu o.

'S e do ghaol th'air mo mhealladh,
Call o ho i ri hu o.

N n 2

* Cha'p deil an t aite so foileir.

'S truadh nach fhaicinn do bhata,
I i ri ri u, io o ho hug eile,
Call o ho i ri hu o.

'S truadh nach fhaicinn do bhata,
Call o ho i ri u o.

Teachd air aird an t siuil mhara ;
I i ri ri u, io o ho hug eile,
Call o ho i ri hu o.

Siuil arda r'a crannuibh ;
 Sciopuirre dhaoin' uailse,
 Chuireadh cluain a muir greannach.*
 Bhiodh mo ghradh-s' air an stuir ann,
 Og ur a chuil chlannuich :
 'S e do ghradh thug do 'n tir mi,
 Fhir na mig-shuile meallach.

Bas Dhíarmuid.

Is e uighdair so Allan Mac Ruariodh.

EISTIBH beag † ma's aill libh laoidh
 Air a chuideachd' chaomh so chuaidh,
 Air Grainne, air Fionn fial
 'S air Mac o Duimhne nan scial truadh.

'N Gleann fitheach sin 's an gleann r'a thaobh †
 Far 'm bu bhinn guth feidh || is loin,
 Far am minic an robh 'n Fhiann
 An Ear 's an iar an diaidh an con.

Air an t suth sin Ghulbunn ghuirm
 Is aillidh' tulachain tha fo 'n gheirean,
 'S tric a bha na fruthain dearg
 An diaidh na'm Fiann bhith sealg an fheidh.

Dh'imir

* Muir greannuich. † Beagan. ‡ R'a'r thaobh. || Fead feidh.

Dh'imir iad 's bu mhor a chealg
 Air Mac o Duimhne bu dearg li,
 Dol do Bheinn-Ghulhunn a thealg
 Tuirc nach feadadh airm a chaoidh.

A Dhiarmuid na freagair an fhaghaid
 'S na tadhail am fiadhach breige,
 Na rach teann air Fionn Mac Cumhaill,
 O 's cumhadh leis a bhi gun cheile.

A ghradh nam ban a Ghrainne
 Na toill-se naire do d' cheile,
 Flreagairinn-se guth na feilge
 Dh'ain-deoin feirge fir * na Feinne.

Dhuifg iad a bheist as a shuain,
 Bha freiceadan air shuaç an gleann,
 'G eisteachd re garaich nam Fiann
 Is iad gu dian fo cheann.†

An seann torc nimhe a bha garg
 Thainig o Bhall ard nan Alla-mhuc,
 B' fhaide iongna na gath fleagha
 Bu treise fhriogh na gath builge.

Leig iad ris na deadh ghadhair,
 Gadhair Fhinn is fir na feilge,
 Chuir iad a mhuc a bhan le liodra †
 'S bha na t-eun choin air a tionntadh.

A mhic o duimhne fhir threin,
 Ma 's e 's gu 'n d'rinneadh euchda leat,
 Bith-se cuimhneach air do laimh,
 So an ti fa 'n dearnar leat.

Mac o Duimhne nan arm aigh,
 Air faicinn do a bheist uile,
 O'n t flos thaobh-gheal shlamhnpich thla
 Chas e 'n t sleagh an fail an tuirc.

Tharruing

* Fhearr. † Is iad ag cuir gu dian mu cheann. † Mhan gu leath-trath.

Tharruing e 'n t fleagh o'n dorn gheal bhan
 Chum a fathadh ann a chorp,
 Bhriseadh leis an cran na thri
 Gun aon mhir dh'e bhith san torc.

Tharruing e 'n t feann lann as an truail,
 O's i bhuidhneadh buaidh 's gach blar,
 'S mharbhadh leis an uile bheist
 Is thearuinn e na dhiaidh flan.

Luidh sproc air Fionn fial
 Is leig e siar e ris a chnoc,
 Mac o Duimhne nan arm aigh
 A dhol as gu flan o 'n torc.

Air dh'a bhith tamull na thosd
 Labhair Fionn 's gu'm b' olc r'a radh ;
 A Dhiairmuid tomhis an torc
 Cia meud traigh o shoc gu shail.

Cha do dhiult e achuing' Fhinn,
 'S aithreach leinn a theachd o'n tigh,
 Thomhis e 'n torc air a dhruim
 Mac o Duimhne nior throm traigh

Se traighe deuga do dh'fhior thomhas
 A tha 'n druim na muice fiadhuich,
 Cha 'n e sin idir a thomhas
 Tomhis e ris a Dhiairmid.a

A Dhiairmid tomhis a ris
 Na aghuidh gu min an torc ;
 Roghainn a gheabhadh tu ga cheann
 Togha nan lano rinn-gheur goirt.

Thomhuis e, 's cha bu turus aigh,
 Mac o Duimhne nach trom traigh ;
 Tholl am friogh nimhe bha garg
 Bonn an laoich bu gharg san trod.

Aon deoch dhamh-s'a' d' chuaich Fhinn
 Dheadh mhic mo righ do m' chabhair ;
 O chaill mi mo bhlagh 's mo bhrigh,
 Ochoin ! is truadh mi mur tabhair.

Cha toir mise dhuit deoch
 'S cha mho choisgeas mi air h iota,
 O 'S beag a rinn thu do m' leas
 'S is mor a rinn thu do m' aimhleas.

Cha d'rinn mise cron ort riagh
 Thall no bhos, an ear n 'n iar ;
 Ach im'eachd le Grainne am braid
 'S a tuar gam' thabhairt fo gheasuibh.

Thuit se an sin fo chreuchd,
 Mac o Duimhne ciabh nan cleachd,
 Sar mhac fulangach nam Fiann,
 Air an tuluich siar fa dheas.

Cumhachdach gu mealladh bhan
 Mac o Duimhne bu mhor buaidh ;
 An t suireadh cha do thog a fail
 O chaidh an vir do ghruaich.

Bha guirme bha glaise na shuil,
 Bha mine bha maife na ghruaidh,
 Bha spionnad bha tabhachd san laoch
 Bha sud faor fo chneas bànn.

Dh' adhluic iad air aon tuluich,
 Air sith-dhun na muice fiadhuich,
 Grainne Ni Chormaig a churuich,
 Da choin gheal' agus Diarmud.

Eas Mhor-oir, Le Eachann Mac Leoid ann Uibhist
 a Chinn a Deas.

M ionmhuin, is 'm annsachd, 's mo thlachd,
 Ga'n tug mi toirt;

Cho'n

Cho'n aicheadhain do'n Chleir nach deanain stàd,
 'Sa Choill fin Chròs.

S binn Cruit Cheolar is Clairseach cheart,
 'S Piob le cuid dos;
 Ach 's binne na h eoin aig feinn mu'n feach,
 'S a choill fin Chròs.

Dh' aon intleachd d'an d' fhuaradh amach,
 Gu dion o'n olc,
 B' fhearr dubhar nan craobh le sinuaintin ceart,
 'Sa Choil fin Chros

Ge do bhiodh tu gun radharc ful gun luth do chlos,
 A d' dheoire bochd ;
 Na'm bu mhaith leat do shlainte philleadh air nais,
 Ruig Coille chros.

Aig ailleachd a lùs aig misleachd a meas,
 'S aig feabhas a bhlas;
 Cho'n iarradh tu sholas nàm bi tu glic,
 'Sa Choill fin Chròs.

Am bheil ceol cluaise san t faogal-sa bhos,
 Co binn 's co brás ?
 Re fior-bhorcadh stoir mil an Eas,
 Re taobh Coille Chros.

Tearnadh na buinne le creag,
 Gun uireafbhaidh neart ;
 Nach traoth 's nach tradh 's nach fas beag,
 Nach rodh 's nach stàd.

Is lionar bradan tarra-gheal duirm-bhreac,
 A leimeas ris ;
 Co luath 's a tharas iad as,
 Ag comh-ruith o'n Eas.

'S luath an Iag-shamh le h iomadaidh saoth'r,
 Aig an ruig iad a mathair;

Far am fèad iad an anail a thraotha'
Gun fhiamh gabhadh.

Eas Mhor-oir sòraidh le d' stoirm,
Bu mhoradhalach, gleodhrach do thriall,
Bu bharra-gheal fliuch dortadh nam Bàrc,
Bha toir-leim le braidhjdh do chleibh.

Na maodh-linntin tha balbh mall,
Far nach bith saobh-shruth ag leim,
'S gile 'n cop re 'n taobh tha tamh
Nan canach is ail' air an t fliabh.

'S a choille tha timchioll do bhruach,
Bu cheolar ceileiridh ian,
Gu lúrach air bharraibh nan geug,
'Nam do'n ghrein togbhail o nial.

As t Samhra nar thigeadh am blàs,
Bu chumhraidh faile nan ròs
A dh' fhafadh 's na fasaichin fraoich,
Tha 'n taobhs' d'an Eas mheadhrach mhòr.

As t Fhobhar anns a Choill fin chros,
Nam biodh tu coiseachd na measg,
Chitheadh tu croit air gach gas,
A lubadh fa chudrum a meas.

Bu nuallanach, binn-ghuthach spreidh,
Geimhich, iad fhéin 's an cuid àil,
Mu Innis mhullaich an Turr,
Far am bith 'n t sobhrach a' fas.

Nar thigeadh am Buachail a mach,
'S a ghabhadh e mu chul a Ni,
Mu'n cuairt do Bhad-nan-clach-glas,
A bhual' air 'm bu mhinic am Bllochd.

Thigeadh Ban-aireach na spreidhie,
Ballog do Nighin chruinn aluinn,

Falt clannach fionn-bhuighe dualach,
Mu'n cuairt da guaille gu faineach.

A gruaidhin air dreach meas a chaorain,
'S a ciocan nan cnocanaibh àluinn,
Air uchd geal is solhta mhine
Na fioda is fris na bhelbheid.

Shealladh i air feadh na spreidhe,
'S dh' eibheadh Buigheag is Blarag,
Niosag is Donnag is Guailleann,
Brine 's an t Agh ruagh is Casgag.

Shuigheadh i gu conard cruinn.
'S cuman edir a da ghlun,
'S ghabhadh i 'n t òran gu binn,
“ Thoir am Bainne a Bho dhonn.”

Nar thigeadh an spreidh a ris,
Dh' A cha-uladail air fhodar,
B' òranach ceolar Clann Iän,
Nan suidheadh fon chrodh g'am bleodhan.

Bu bhinne na cuachan an fhafaich,
Nuallan nan gruagaichin boidheach,
Ann', is Catriona is Mairi,
Fionnaghual is Beathag is Seonaid.

Lionadh iad gach uile shoitheach,
'S cha b' eagal gu'n tradhadh an dithe,
Giod thigeadh na fluaigh san radhad,
Gheabhàdh iad linntin na dibhe ;

Gu flamanach, finne-mheogach, ònach,
Mulchogach, miosganach, blachach,
Muigheach, miosfrach, miodrach, cuachach,
Gruthach, uachdrach, sligeach, spaineach.

Nar dhireamid o'n Bhuaile,
Suas ris na glacagan aluin,

'M bi Creamh 's am bi Mianan, 's an Neónain,
An t sobhrach, 's am Braonan, 's an t sealbhag.

Bu ruideasach gamhan' agus laoigh,
Bu mhigideach min is uain,
B' aigiondach fiadh agus earb,
Ag direadh 's tearnadh nan cruach.

B' ebhín an sealladh o'n traíd
Loingis a' sñanigh troimh na caoil ;
Turadh, is tèas anns gach aird,
'S an Fhaighe na clar co-reidh caoin.

Nuair stadaimid aig a bhaile
An diaidh a bhi sgith 's a mhunadh,
Bhiodh duil aguinn re lan glaine
A fearrag Mari Ni Cholla.

Seanchas na Piob' o thus, le Nial Mor Mac Mhuir,
ich.

EATROMAN Muice o hò,
Air a sheideadh gu h àn-mhor,
A cheud mhala nach raibh binn,
Thainig o thus na dilinn.

Bha seal re Eatroman mhuc,
Ga lionadh suas as gach pluic,
Craice : n fean mhuit na dhiaidh fin,
Re fearbhadas agus re dùrduil.

Cha raibh 'n uair fin ann fa phiob,
Ach fiunnfair agus aon liop,
Agus maide chumadh na fuinn,
Do 'm cho-ainm an sumaire.

Tamull doibh na dhiaidh fin
Do fhuair ais-innleachd inneil,

Fear fada, leòbhar, garbh,
Do dhùrdan réamhar ro shearbh.

Air faghail an dùrdain sheirbh,
Agus a ghoithin gu loma leir,
Chraobh-scaoil a Chrannaghail mar fin,
Re seirbhidis agus re dùrdan.

Piob sgreadain Ian mhic Artuir,
Mar eun curra air dol air 'n ais,
Lan ronn is i labhar luircneach,
Com galair mar ghuilbnich ghlais.

Piob Dhomhnuill do cheol na Cruinne
Crannaghail bhreuite is breun róimh shluagh,
Cathadh a mhuin do 'n mhala ghrodaidh,
Fo 'n t suil ghrande robaich ruaidh.

Ball Dhomhnuill is dos na pioba.
Da bheist chursta a chlaiginn mhaoil,
Seinnidh Corra-ghluineach a ghathuinn
Fuaim truilich an tathuinn sheirbh.

Do-cheol do bhi 'n Ifrinn iochdrach,
Faodhar pioba nan dos cruaidh,
Culaidh a dhusgadh nan deamhan,
Lùgail do mheoir reamhair ruaidh.

Mar fheasgar ann Earrach min,
Mar mhart caòlidh teachd gu tlus,
Thig sgreadadh a chruim riabhaich,
Mar bhreim toine 'n diabhail duibh.

Chuir bhènus a bha feal an Ifrinn,
Mar dhearbhachd sgeul gu fearaibh Dhomhui,
Gur corranach Bhan is piob gheleadhair,
Da leannan ciuil cluas nan Deomhan.

Bean gun Leannan.

NA 'm faiceadh tu Bean gun Leannan,
 Bean gun leannan, bean gun leannan,
 N 'm faiceadh tu bean gun leannan
 Cha bhiodh fana' uair aic';
 Bith còta 's deacaid, gùn is breacan,
 Brogan daite ùr mu casan,
 Falbh gu faic'leach air feadh faiche,
 Ma bhios eisín shuas roimp'.

Na 'm faiceadh tu gaol nan nighean,
 Gaol nan nighean, gaol nan nighean,
 Na 'm faiceadh tu gaol nan nighean
 'S i na ruith roimh 'n bhuaile.
 Sud amach i, cuman aice,
 Buarach paisgte 's teach fo h achlais,
 'A chuilein sheircich, deansa stàd riùm
 'S gheabh thu scailc do 'n uachdar'.

Do bheathasa ghaoil nan nighean,
 Ghaoil nan nighean, ghaoil nan nighean,
 Do bheathasa ghaoil nan nighean,
 Na biadh cridhe fuar agad.
 Sud a shládaí bu tu bradaidh,
 Bith dol da-thigh le d' dhroch cleachdaibh
 Cuim a chaifsg thu 'm fear a bh'agan,
 No na bhac thu uam e?

Na 'm faiceadh tu beadradh bodaich,
 Beadradh bodaich, beadradh bodaich,
 Na 'm faiceadh tu beadradh bodaich,
 'Nuair bhiodh sògan uair air;
 E lan meisnich, s e lan gliocais,
 Nigheadh iofgaidin an uisge,
 Paighir phioftal air a chrios aig,
 'S a cheim brisg mu'n luathre.

Duil aige gu'm faigh e cailin,
Faigh e cailin, faigh e cailin,
Duil aige gu'm faigh e cailin,
Ma bhios barrachd gruaig air ;
Ach och mo chlisge, mar tha misé,
Cum a gliogaid uam mas tig e
Ge d' raibh a mheisneach ud air tiotan
Cha'n shear brisg no buan e.

Na'n tugadh tu 'n aire chailich,
'Naire chailich, 'n aire chailich,
Na'n tugadh tu 'n aire chailich,
Nuair bhios barrachd uaill oirre
Gu'm bi' spaid oirr' bith raspars oirr'
Craicionn cas oirr' is ceann glas oirr'
Agus caisbheart mhaith mu casan,
Ereid is breacan uallach.

Duil aice gu'm faigh i fleasgach
Faigh i fleasgach, faigh i fleasgach.
Duil aice gu'm faigh i fleasgach,
Ge'd raibh peirclin cruaidh aice ;
Fear gun mheisnich a gheabh ise
Dh'aindeoin britis, no cuid nith-sin,
Cha tig piseach air fear idir
Phosas Briogaid shuarach.

Na'm faiceadh tu fear mor fáda
Fear mor fada, fear mor fada,
Na'm faiceadh tu fear mor fada,
Nuair a lagadh fuachd e ;
'S Moran taip' aige mo chasan,
Bhiodh a chiasadaich ga thachdá,
Gun aon tachas na Bhall bearta,
Ach mar ghád air ruadhadh.

Na'm faiceadh tu maighdin mhoiteil,
Maighdin mhoiteil, maighdin mhoiteil
Na'm faiceadh tu maighdin mhoiteil
'S i lan stuirt is gruaime ;

Cha chan facail, cha dean casad,
 Dha 'n ith dadum, deur cha bhlais i,
 Bith och aice dol na leaba,
 'S b'fheird i acuinn fhuaite.

Greasaihb duine dh' iarruidh liaich
 Dh' iarruidh liaich, dh' iarruidh liaich,
 Greasaibh duine dh' iarruidh liaich,
 Cha bhith 'n nighean buan dé.
 Mur teid thus ann gun teid mis 'ann
 Dh' iarruidh Cliostair 's luithin bruiche,
 Rud beag peapair 's barr na'm brisgein
 Beirear fud da uair dhi.

Comhairlin Duine Ghlic do mhac.

COMHAIRLE' a thug orm fa Brian,
 Gun mo chiall a bhi gu tais,
 Gun dol an cogadh no 'n sgleo,
 Mun' faoilinn teachd beo as.

Thug e orm comhairl' eile,
 'S ar leamsa nach i bu taire,
 Ge bu leam earras an Domhain,
 Gun a chuir ann comh-ard re m' naire.

Cuimhnich fior-thathaich an Teampuill,
 'S na cuir do theann-gheall fan ea-coir,
 'S na tugadh ort or no beatha
 Mionnan eithich a thoirt ar eadail.

Ma chluinn thu faoin-sceul air fann,
 Na cuir do leath lamh na luib,
 Na bith na d' urruinn anns' a bhreig,
 Leig an sceul ud seachad uait.

Bith ceutfach macant air h eolas,
 'S na tog trogbhail air h ain-eoil,

Na h abair gu 'n diult thu coir,
Na h ob is na h iarr onoir.

Bior na d' dhearn fein na faisg,
T easbhuidh re d' namhad na ruisg,
Faobhar sgiñe re t fheoil no h eist,
Beist nimhe do d' dheoin na duisg..

Na bi gu fracanta borb,
Na taghaill gun lorg an fruth,
'S na tigeadh amach as do bheul,
Aon ni thoilleas duit fein guth.

Na dean tair air buirbidh fir,
'S na h ol balgum garbh a goil,
'N tra chi thu 'n ealtain gheur ghlan,
Saltair gu seamh seach a faigh.

Na bi ro mhor is na bi beag,
Air fal-ni na caith do chuid,
Air ghradh h oinich na tog troid
'S na h ob i ma 's eiginn duit.

Na bi cairiseach air fra
Na dean cnàid air duine bochd,
Na mol 's na dis-moil an daoí
Na gu'm faighean faoi gun lochd.

A laoigh o 's leor h oige,
Na comhduich cuis chonnspoid,
Na ruisg le rabhladh do bhlagh,
Is na tog a'bhar gun ughdoir.

Comhairlin Chormaig do mhac.

An tus ga fbechain, thubhaint e.

NUAIR a theid thu thigh an oil,
Tionntadh choir bonn os cionn,

Suidh gu somalt' air cuid chaich,
Di-mail is na paï' an leann.

Na d' theirig fan oîche 'mach,
Air eagal gu 'n glac thu fuachd,
Dean na bhias agad na d' leaba fein,
'S na eirich gu pris an fhuail.

Smachduich t athair na am,
Tuig nach fearr e na' thu fein,
Aon fhocal air am bi blas,
Na leig a mach as a bheul.

Bi neo-shiobhalta re mnaoi.
'S bi gu garbh re duine bochd,
Bi gu di-chuimhneach air t arm,
'S bi gu tla re dol an troid.

An Cormaig ceudna da rireadh.

SEACHAIN caonag dhiomhidis,
Is ni e ciall a ghleitheadh dhuit.

Seachain a mhuintear mhi-ruineach,
Da'm biodh an teanga bhaobh-rathach,
Leis an ionnsa breug na fireantachd,
Mu'n toill e naire faoghalt duit.

Na bi striudhail frisealair, *
Ann tigh an oil ma thuiteas tu,
Gle teangaidh sheamhaidh shicir ann,
Nach toill nair an cuideachd dhuit.

Dean taghall beag na'n companach,
O 's ol gu costach millteach dhoibh ;
Bi ceart air cul gach aon duine,
'S cha 'n fhead iad aon lochd innseadh ort.

P p

* Deichiollach.

N2

Na h innis-se do d' chompanach,
 Ann uaignaidheas d' uil' innitin,
 Air eagal 's ma thig amh-ghar air,
 Am feirg gu'n dean e innseadh ort.

Thoir gaol do d' mhnaoi a ris-dich,
 Ma 's ail leat gras * mu chómhair fin ;
 'S aon fhuil is fheoil 'nar diais sibh,
 An fhad 's is beo air Domhain sibh.

Na bi bruineach an tigh mor ;
 Na bi saoith'reach air sean-fhéar.

An onoir nach fhaigh thu ghna,
 Na bi ga h iarraidh aon tra ;
 An fhailt bhruineach gun bhi buan,
 Mur runnnach an cuan ag fnamh.

Beannachd ort 's na cum an sheart,
 'S na dean cealg air duine bochd,
 Na bi dian ge d' robh ort dith,
 Oir 's e Dia a bheir ni dhuit.

Thoir do chomhairle mu'n seach,
 Air gach neach a bhios na feim ;
 An rud a dhi-moileas tu 'chach
 A shamhuil gu brath na dean fein.

Comhairle do chomhairlin Phoil,
 Na d' theirig an spairn do d' dheoin ;
 Na dean sugradh riu sud,
 O 's tric friogh air an fhior-bhruid.

Caoiadh Oig-mhna ann deis a leannain a mharbhadh
 le h Athair agus le Brathairin.

GE grianach an latha, o †
 'S beag m' aighir 's is mor m' eislein ;

* Gradh. † Re bhi gabhail an Rathaid o.

Mu mhac Dhughail Mhic Ruaraidh, o
 Cha ghluaiseadh da fhear dheug e.
 Mu Mhac Dhughail, &c.

Re bhi cuimhneach mo leannain o
 Cha bu greannach air feil thu
 Re bhi cuimhneach, &c.

'S maith a thigeadh an t suaineach,
 Ghlas uaine gu feur dhuit. *

Gur maith thigeadh baig dhuit o
 Agus calg a bhruic leith air.

Agus bogha do 'n iuair o
 Chuireadh siubhal fo shaighdibh.

Crios do leathar na'n aighin o
 Ceann leathann is deadh thaim air. †

Agus cloidheamh geur tharad o
 Neul fala o dheis air.

Mile malachd d' an bhuachaille
 Chaidh chuar teach na spreidhe,

Chaidh dhusgadh na'n abhac o,
 Roimh latha mu'n d' eirich.

'S ann am bealach a gharaidh o,
 Fhuair mo gradhs a chéud eislein.

'S i mo ghradh do chos lu-mhor o,
 A chaidh gu glun ann san fheidhe.

S ann an sin a bha triumir ort o
 Mu 'n d' fhuair thu riagh eirigh.

Truadh a Righ nach robh mis' anno
 'S tri fichead fear treabhach;

* Air nachdar do leine. † Air dhea'-ghreadha.

Chuirin sgaoileadh na m' bhraithrin o,
'S dheanain àr air luchd m' eislein;

Mu'n do chuir iad t fhuil bhruite
Air urlar do chleibhe;

Mu'n robh ful do chuirp chuirte
A ghaoil druthadh fo d' leine:

Gur diumach mi do m' mhathair o,
'S i naraich o m' cheil mi;

'S cha bhuigh' mi do m' athair o,
'S tric e gabhail droch sgeil orm.

Truadh nach mise bha 'n fason o,
No air Machair na beurla;

Mu'n do chuir mi riàmh bac ort
Moch maduin is tu 'g eiridh.

Dearg Mac Deirg.

BHA fhios aig an Dearg gu'n robh mór ghradh aig a mhnaoi dho; ghabh cuid fa laimh a dhearbhadh dho nach robe agradh treibh-dhireach, agus chum na criche-sin; chuir iad teachdair d'a h ionnsuidh, le cuid eadach lan fola, a dh'innseadh dh'i gu do mharbhadh an Dearg le Fiachullach. Air cluintin an sceil dhubhaich, chum i an dan fo, ghabh i air a clairfich e, bhris a cridhe agus chaochail i.

AN Dearg Mac Deirg gur mis a bhean;
Air an fhear ni 'n * d' fhidir lochd;
Ni 'm bheil saoi nach d'fhuair a leireadh †
'S truadh ata mi fein an nochd.

Dearg Mac Cholla † craobh d' an Tu'r ||
Leis an feinnté gu ciuin cruit;

* Sod am fear nach. † Leir. ‡ Mac cholla || An iúil.

'S ionmhuinn aoidh air nach luidh fearg :
Chlaoidheadh an Dearg leis a mhuic.

B' ionmhuinn t aghaidh mhin-dearg mhor,
Bu deacair a cloth ann an cath
Sin is cridhe farsuing fial,
'S bu ghile na Ghrian a dhath.

Mac Cuinn * a Innis Da-bhi,
E'ionmhuinn Righ air son ar fealbh ; †
Giolla gun ghaol bo no eich
Re am creich, ach cloidheamh Dearg.

Ni 'n eitich e duine mu d' ni,
'S ni 'n d' iarr ni air neach fo 'n Ghrein :
Fear bu mho 's bu ghlainé dealbh :
Cha'n fhacas ann ach Dearg fein.

Ni'n d' iarr tha duine fa sheud,
Ni 'n d'rinn breug 's ni 'n d' fhidir lochd ;
'S niar mho dhiult thu comhrag arm
O neach 'gan robh an'm na chorp.

'S mi nighean Laomuinn Mhic Roidh,
Dha 'n tric 'na phronnadhbh or air cheird ; ‡
Ge b' iomadh ga m' iarruidh faoi
B'fhear leam bhi 'nam mhnaoi aig Dearg.

Gur mi nighean Athain fheinn
Leis am fiosfraichteadh gach dealbh ;
O sgaradh mo cheud fhear uam
Cuirear mi san uaigh le Dearg.

Sud a sheabhadh 's a dha choin,
Leis an doi'lich || cron na sealg ;
An tea leis am b' ionmhuinn an truir
Cuirear i nochd uir le Dearg.

Bha

* Print, picture. † Saoghn'. ‡ E'ionann 's Righ ar sonn 's ar
fealbh. || Le ceard.

Bha mi ann tigh an rair, *
 Dia an t fliabh sin Chnoc na learg,
 'S biaidh mi ann an uaigh an nochd
 Mu'n scarar mo chorp re Dearg.

Laoiadh Laomuinn Mhic an Uaimh-fhir.

TS cian o sin a Thulach ard,
 Gu facas air do bharr uair
 A bhuigheann nach diultadh roimh neach,
 Ge d' tha thu 'n diu gun teach gun tuar.

'S ann ortsfa bhiodh Laomann mor
 Mac Nuagh-fhir † a chlaoi gach treis,
 Fear a chuir Alb fo aon chain,
 Le spionna dha laimh 's a chleis

A cruineachd, a h airgiod 's a h or,
 A h iasga geal, a feoil 's a fion,
 A leuga logmhor is a maoin.
 Ghabhadh leis an laoch gun fhiach,

A ris thainig cairioll 's an Fhiann
 Mac Righ Alba na'n sciath 'n oir;
 Cha bu ladhaid thu sud mu d' rath
 A thulach dhaite dhea' għlan snuagh.

Bha sinn ann cath niar thiom,
 Nach do phill re aite cruaidh,
 Gun easbhuidh faobhair no rainn,
 Ce mor a bh'air ar ceinn do shluagh.

Thainig Diarmad 's Caoilte cruaidh,
 Fo 'n bhrataich euchdaich arm-ruaidh,
 Le 'n eathaibh millteach gun dail
 Bu dearg sochair an iomairaidh.

Thaing an ceathramh Cath d'ar Feinn,
 Curaidh bu mhaith feim air tos,

An

* Gocta. † Cha bhi mi 's an laoch a riad.

An laoch nach tugadh briathar tais,
Iolunn bras Mac Mornai moir.

Naoi mic-fhichead Mornai moir
Thainig chugainn le 'n sloigh mhear,
Naoi fichead sciath gharg ann goil,
A dheangadh ceud gach aon fhear.

Thainig chugainn Faolan fial,
Deich ceud sciath is cloidheamh glas,
Goisridh do mhaithibh na'm Fiann,
Gu Dun-laomunn nan ciabh cas.

Glaifein connachdach na'n tonn
Choucas an cath trom ag teachd,
Fa choinne Feinn flathail Fiann
Gu Dun-laomunn na'n ciabh cas.

Thainig chugainn Galdui' mor
Agus Fiannachd Abarneachduinn,
Fa choinne Feinn flathail Fiann,
Gu Dun-laomunn na'n ciabh cas.

Thainig chugainn an deis noin
Cath Fheinn Mhic Cumhail Mhic Treunmhoir ;
Gu 'm b' i sud an Toirc ghreadhnach
Fionn fein 's a lan teaghlaich.

Thainig an Fhiann ghaolach gu mor,
Leis na glas laoich bu chruaidh neart ;
Sluagh, fothrom is caithreim na'm Fiann,
Thainig sin, 's bu trom am feachd.

Bha fear rompa bu caoine gloir,
Gun easbhuidh fioda na faor-shroil,
Bhiodh air taobh deas an fir mhoir
An cuiseir gaasta an-mor.

Or gu pait air na h earluinn
Air flios an laoich mhoir mheanmnich

Chuige thionaileadh an Fhiann
As gach sliabh an ear's an iar.

Bu lionar finn a bha finn ann
Lireach agus lann is fear.

Corr agus naoi mile Búrc
Dh' iath finn iad mu Dhun na'n dos;
Rainneadh finn Tulach na 'm blath
Ghabh finn tur is tamh is fois.

Chuaidh finn fo 'n Ghil-ghreine
Seachd catha na gna Fheinne,
Fo 'n chrann chiuil bu mhath buaidh,
Foi 'n Reilin daite arm-ruaidh.

Chunnaic finn mu 'n cuairt d' an Dun
Comhlaoich re daoradh dluth shleaghí,
'S an laoch fuileach air an ceann,
'S cinnteach gu 'm bu sean a bhias. *

Dh'eirich Laomunn gu deas,
Air teachd oirne greis d'an lo,
'S iomadh lamh agus cos
A theasgadh leis agus ceann.

'S iomad sleagh a chorcradh leis,
'S lionar cneas sna chuir e lann,
Bu lionar draoifeach 'nar Feinn,
B' aillsidh creachdan fo laimh.

Dh'eirich Oscar an aignidh mhoir,
A chosgadh 'n fhir bha 'n gar dho;
Dhosan comhrag chaogad laoch
Niar dh'eitich an saoi fa chleo.

An t Oscar mor bras-bhuilleach
Fear a reubadh gach cath,
An tuil mhor gharbh ghaasta,
Ur mhacan an ard-fhlath.

Mo

* Sean, no teanu a mheas,

Mo mhac-fa bhuadhaich an cnoc,
Le h Oscarr a thuit an t aoidh,
'S ioma' reuba bha na chorp,
'S ioma' loit na dheas-thaobh.

Seachd ràthain do 'n Almhain uir
Ga leigheas ann cuirt na'n Gall,
'S cha dubairt Oscar aich no iòd,
Ge h ioma cnead a bha ann.

Is mise Oisain dea' mhac Fheinn,
Is ann rinn gu leigeadh e run ;
A n la fin bu mhor mo rath,
Bu mhi an dara cath air thus.

Beir mo bheannachd uam an nochd,
Beir m' anam bochd gu Dia ;
Soruidh uam ad' chuideachd Fheinn ;
Leinn a Thulach ard is cian.

Teanntach mor na Feinne.

Dearmad fleadha gu'n d' rinn Fionn,
San Albhainn * re linn nan laoch,
Air cuid d'an Fheinn shuas Druim-dearg,
Gun d' eirich am fearg 's am fraoch.

Ma dhibir sibh finn mu'n ol,
Thuirt Mao Ronain le gloir bhinn,
Bheirims agus Alde ùr
Breiteach bla'na re mur Fheinn.

Thog iad gu sciobalt an triall,
An cloidheamh 's an sciath d'an luing,
An diais fheinnidh, armaidh, fhial,
Gu Righ Lochlainn na'n frian sliom.

Bu Righ air Lochlainn san uair,
Fear a bhuidhneadh buaidh gach blar,

Earragan Mac Ainnir nan long,
Gu'm bu mhaith a lann 's a lamh.

Muintearas bliana d' an Righ,
Tug an diais a b' fhearr dreach,
Mac Righ Conchair na'n sleagh geur,
Agus Ailde nach d' ear neach.

'Thug Bann-ri'nn Lochlann na'n sciath donis,
'Trom ghaol trom 's cha b' ann gu deas,
Ba ilde greadhnach an fhuilt deirg,
Is dh'fhalbh i an ceilg lois.

Ghluais i leis a leabai 'n Righ,
Sud an gniomh mu'n doirtear ful,
'S a dh' ionnsuidh Flaitheas na'm Fionn,
Thogadar an triall thair muir.

Chruinnich Righ Lechlainn a shluagh,
Cabhlach cruaidh a dh'fhas gu deas,
'S e dh'eirich re aon uair
Na naoi Righrin 's an fluagh leis.

Lochlainich a bhuidheann bhorb,
Is ro mhaith colg re dol am feim,
Thug iad am mionna ag triall
Nach pilleadh iad is Fiann nan diaidh.

Thogadar an Albaist ard,
Seach criocha Eirinn nan colg teann,
'S ann Albain leathann na'm Fiann,
Thugadar an Triath air traidh.

Shuidhich iad am puible gu tiugh,
Righ Lechlainn 's a shluagh nach tim,
Air an tulach a bha muigh,
Guairid o'n bhrughann raibh Fionn.

Teachdaireachd thainig gu Fionn,
Teachdaireachd chuir rinn gu truadh,

Comhrag dluth d' Fhiannaibh Fheinn,
Fhaotain air na gleinn mu thuath.

Thairg Fionn doibh cumha mor,
Do na sloigh a thain' ann cein,
Do Righ Lochlainn nam arm sean,
Far aon is a bhean fein.

Comhairle chinn aig Fionn
'S aig maithibh na Feinne gu leir,
Nighean righ na'n gabhtadh uap,
Thoirt do Righ Lochlainn nan arm geur.

Ach Lochlannich a bhuidheann bhorb,
Aig feasbas an colg is am mein,
Ni 'm b' ail leo cumha chunnaic grian,
'S an Fhiann shagail na'n diaidh.

Ach Mun foghain leasta fin,
Thoir leat do bhean is dean rinn fith.

Earragan.

CHA d' thugainn-se fith d' Ailde fein,
No mhathaibh na Feinne gu brath,
Ach Fionn fein a chuir fo 'm bhreth
Is a chreach a thoirt gu traidh.

Cha 'tug thusa leat do neart,
Do bhrigh mo bheachd-sa, thair fal,
Na chuireadh dhuit Fionn fo d' bhreth,
No na bheir a chreach gu traidh.

Fhreagair Ailde na'n comhrag cruaidh,
Sceul a thainig truadh dha fein,
Ceann mhic Neimhe 's mhic Lir
Madhar leis an dara beum.

Seachd fíchead do mhaithibh ar Feinne,
 Agus Ailde fein air thus,
 Thuit sud le laimh Earrgain mhoir,
 Mu 'n deachaidh na floigh ann dlus.

'S e labhair Fionn flath na'm buadh,
 'S e 'g amharc air fluagh Innse-fail,
 Co dheangas Earragan sa ghreis
 Mu 'n leigeamaid leis ar tair?

Do bhi freagradh sud aig Goll,
 An sonn bu deacair a chlaoidh,
 Deanamsa Earragan sa ghreis,
 Leagar eadrinn le'r cleas-luidh.

Cuimhnichibh cath feagarra Feinne,
 A Chlanna Morna 's mor cli
 A Chlanna Baoige na'n arm deas,
 Leigibh ris bhur dea-ghniomh.

Beir leat Oiféain is Diarmad donn,
 Fearn-chuth crom is Mac an Leigh,
 Ga d' dhionadh o bhuillibh an laoich,
 Cuir diais air gach taobh mar sceith.

Buin leat cath feagarra na Feinne
 Nach d'fhidir ceum a thoirt air cul,
 Cuir sud air do ghualain deas,
 Do shiol Chumhail nan cleas-ludh.

Ochd latha dhuinne gun tamh
 Sior chuir air ais an t flogh,
 Ceann Righ Lochlann na'n sciathe donn
 Bhuighinn Goll an náodhamh lo.

Naci fishead is mile sonn
 Thuit sud le Garaidh 's le Goll,
 O na dh' eirich a Ghrian moch
 Eas an deachaidh i fiar an moch.

Seachd fichead do chlannaibh Righ,
 Ga 'm bu dual gaifg' is mor ghniomh,
 Thuit sud le Oscar an aigh
 Is le Cairioll Corra-chnamh.

Mun' fear a chuaidh as e fhaobhar arm,
 No 'n comhrag le maom do threig,
 Do Righ Lochlainn no do shluagh,
 Cha deachaidh duine do thir fein.

Na'm faigheadh e co'throm na'n arm,
 Earragan Mac Ainnir na'n arm glas,
 'S an Albhuidh na'n abairt, *air Triath*,
 Cha ghlactadh ach an Fhiann as.

Corr agus leath ar Fian,
 Thuit sud air an t fliabh mu dheas,
 Ach na'n luadhimid a Ghrian,
 Cha mho na ar trian thainig as,

Ach na'n luadhimid ar Righ,
 Cha mhnaoi is Triath fo bhron,
 'S ge d' thainig d'ar maithibh as,
 Cha d'rinn finn ar leas fan lo.

Na Bratichean.

Manus Righ Lochlainn.

GE d' gheabhadh Righ Lochlainn sud,
 Na bha mhaoin 's do sheuda 'n Eirinn,
 Cha philleadh e shluagh air ais,
 Gus am biodh Eirinn uil' air earras.

OISSAIN,

Scaoil Fearghus a Bhratach o chrann,
 Mar chomhar gu'n dhiult Righ Lochlainn cumha,
 Ghluais an Fhiann ghaolach gu foill
 Gus am biodh Eirinn uil' air earras.

Thainig

Thainig fluagh fairim chairim nan tonn,
 Thainig sud 's bu throm an fheachd ;
 Suil d'an tug Righ Lochlainn uaidh,
 Chunnaic e Bratach ag tidh'n amach,
 Agus gille gaasta air a ceann,
 Air a lasadh do dh' òr Eireannach.

MANUS.

Cia i a Bhratachfa Fhili dhuanaich ;
 An i sud Bratach Mhic Treun-bhuadhaich ?
 Chi mi gille gaasta air a ceann,
 Is i fein ag togradh thair * fluaghadh.

FEARGHUS.

Cha 'n i sud ach an Liath-luineach, †
 Bratach Dhiarmuid o Duibhne,
 'N tra thigeadh an Fhiann uil' amach,
 Ghébhadh an Liath-luineach toiseach.

MANUS.

Cia i a Bhratach-fa fhili dhuanaich,
 An i sud Bratach Mhic Treun-bhuadhaich ?
 Chi mi gille gaasta air a ceann,
 Is i fein ag togradh thair fluaghadh.

FEARGHUS.

Cha 'n i sud ach an Aon-chosach ‡ ruadh,
 Bratach Raine na 'm mor shluagh,
 Bratach leis an sgoiltear ceinn
 'S le 'n doirtear fuil gu aobranaibh.

MANUS.

Cia i a Bhratach-fa Fhili dhuanaich,
 An i sud bratach Mhic Treun-bhuadhaich ?

Chi

* Bhar. † Luidneach. ‡ Fhionn-chosach,

Chi mi gille gasta air a ceann,
Is i fein ag togradh thair fluagh.

FEARGHUS.

Cha 'n i sud ach a Bhriachaill Bhrochaill,
Bratach Ghuill mhoir mhic Morna,
Nach d' thug traigh riamh air a h ais ;
Gus 'n do chrith an talamh trom glas,
Gur h e bu shuaimhneas d' an t frol bhuidhe,
Toiseach teachd is deireadh falbh.

MANUS.

Cia i a Bhratach-sa Fhili dhuanaich,
An i sud Bratach Mhic Treun-bhuadhaich ?
Chi mi gille gasta air a ceann,
Is i fein ag togradh thair fluaghadh.

FEARGHUS.

Cha 'n i sud ach an Dubh-nimhe,
Bratach Chaoilte Mhic Reatha ;
Air mheud d' am bitheadh fa chath,
Cha bhiodh iomradh ach air an Duibh-nimhe.

MANUS.

Cia i a Bhratach-sa Fhili dhuanaich ?
An i sud Bratach Mhic Treun-bhuadhaich !
Agus gille gasta air a ceann,
's i lasaradh le h òr aoibhin.

FEARGHUS.

Cha 'n i sud ach an sguab-ghabhaidh,
Bratach Oscair chrodha laidir,
Nuair a rigteadh cath na'n clar
Cha b' fhiu a fiaraich ach an sguab-ghabhaidh.

Thog

OISSAIN.

Thog finn an Deo-ghreine * re crann,
 Bratach Fheinn bu teann fa chath,
 Lom-lan do chlochaibh an or
 'S cosmhuil gu 'm bu mhor a (meas) rath.

MANUS.

Saoilidh mi gu 'n thuit a bheinn.

FEARGHUS.

Is doilich dhuise na bheil ann,
 Gath-greine Mhic Cumhail re crann,
 Is maoi slabhraidih aiste sios
 Do 'n or bhuighe gun dall-sgiomh ;
 Agus naoi naoi lan ghaisgeach,
 Fo cheann na h uile slabhraidih,
 Ag togairt air feedh do shluaign,
 Mar chliath † traodhadh gu traidh
 Biaidh gair chatha ga d' iomain.

MANUS.

Breugach do bheul Fhili bheinn,
 Trian na ta agam ann so do shluagh
 Cha robh riamh agaibh-s' ann Eirinn.
 Ge beag leats' an Fhiann thearc-fa, ‡
 Eheir thu do theann leim mu'n tig am feascar
 Roimh lanna glas, no ni thu d' aimhleas.

FIONN.

Cromaibh bhur ceinn fa chath,
 S deanadh gach flath mar gheall.

OISSAIN.

Bu iona ceann ga mhaoladh,
 Ag us gualain ga shnaigheadh,

* A Ghile-ghreine. † Chliabh. ‡ Earrafuidh-fe.

O eirigh Greine gu feascar.
 Cha deach' o fhaobhar lann gu loingis,
 Ach aon mhive do fhluaugh barr ;
 Theich iad mar shruth o bharraibh bheann,
 Is sinne fan chath ga 'n iomain.

Bu lionmhor Fiaonnaidh agus sonn,
 Agus curaidh bu throm trost ;
 Ach samhail d' Oscar mo mhac-fa
 Cha robh a ca bhos no thall.
 Seachd cathair do bharr an t fhuaign
 Thuit sud le Oscar na 'm buadh,
 'S an naonar mac a bh' aig Manus Ruadh.
 Seachd fichead agus mile sonn
 Thuit sud eadar Conan is Goll ;
 Ach Mac Cumhaill 's a fhluaugh garg,
 Mar chaor theine na 'm mor fhearg ;
 Le fhradagaibh diana cas,
 Bha buille gach laoich ann sa ghreis
 Fhad 's a mhair Lochlannaich ris.

Bas Oscar.

Cha 'n abair mi mo thriath re m' cheol,
 Ge b' oil le h Oisein e nochd
 Oscar agus Cairbre calma',
 Tradhar iad an Cath Ghabhra.

An t fleagh nimhe 's i 'n laimb Chairbre,
 Gu'n croithteadh i re uair feirge ;
 Deireadh am fiach ri * ghoimh,
 Gur ann lea' mhairbhteadh Oscar.

'S measa deireadh e ris fein,
 Am fiach dubh mu mhi-cheill,
 A chuigear ata sibh mu'n chlar
 Ach suil fir a bhith ga thachdad.

Dh' sharai finn, a Rath + gun cheil,
 Cuim an tac dadh ar sail fein ;

R r

* Thre. + Ebaobh.

Ciod

Ciod i ghiomh a th'air ar rosgaibh,
Nuair a choineamaid a chaol reachida ?

Gairidh am fiach moch am maìreach
Air do ghrudhsa ann san àr-fhaich,
Cuireadar do shuil * a gluc,
As e sin a thig a thuiread.

Is dearg an fhaobh sin ta thu nigheadh,
'S dearg an t aëgas do bhi uirre,
Ach gus an d' thainig an diu',
An fhaobh sin cha b' olc a h inneal.

A Bhaobh a nigheas at t eadach,
Deansa dhuiinne fais'd'neachd cheudna,
An tuit aon duine dhiubh leinn,
No 'n d' theid sinn uile do neo-ni ?

Marbhais leasta cuig ceud,
Is gonar leat an Righ fein,
Araon 's am fear a laghadh † dh'e,
Bhar faoghal uile gu'n d' thainig.

Na cluinneadh e thu Rosg Mac Ruaidh,
No duinne bhuiineadh d' a shluagh,
Na cluinneadh an Fheinn thu nochd,
Mu 'm bith sinn uile gun mheisnich.

An cuala sibhse turus Fhinn,
Nuair ghluais e gu h Eirinn ?
Thainig an Cairbre fleaghach garg,
'S ghlac e Eirinn fo aon smachd.

Dh' fhalbh finne le dian damhair
A lion d' an Fheinn as a bha sinn,
Leagadh leinn ar feachd 's ar fluagh
An taobh mu thuabh do dh' Eirinn.

Chuireadh le Cairbre anuas
Fios air Oscar cruaidh na Feinne,

Dol

* A shuil. † Laoidheadh.

Dol a dh' ionnsuidh fleadh na Feinne,
'S gu faigheadh e cìs da reir sin.

Għluais, o nach d' ob e namh,
An t Oscar aluinn gu leachd an Righ,
Triachad fear treun dh' imich leis,
A fhreasdal d'a thoil 's da fheim.

Fhuair finn onoir fhuair finn biadh,
Mar a fhuair finn roimhe riamh,
Bha finn gu fughach as teach,
Maille re Cairbre fan Teamhraidh.

An la mu dheireadh d' an òl,
Thuirt Cairbre le guth mor,
Iomlait ceinn fleagha b' ail leam uait,
Oscair dhuinn na h Albhainn.

Creud an iomlait ceinn a bhiodh ort,
A Chairbre ruaidh na'n Long-phort?
'S tric bu leat mi fein 's mo shleagh,
Ann latha catha agus comhraig.

Cha b' uileor leamsa cis no cain,
No aon seoid a bhiodh na'r tir,
Cha b' uileor leam re m' linn a bhos,
Gach seoid a dh' iarrain gu 'm faighinn.

Cha 'n 'eil òr no earras gu fior,
A dh' iarradh oirne an righ,
Gun tair gun tailceas duinn d'e,
Nach bu leatsa Fhighearnas.

Ach malairt cinn gun mhalaирт crainn
B' ea-corach sud iarraidh oirn,
'S e 'm fath mu 'n iarradh tu oirn e,
Mise a bhith gun Fhiann gun athair.

Ge do bhiodh an Fhiann is t athair,
Co maith 's a bha iad riamh na 'm beatha.

Cha b' uileor leamfa re m' linn,
Gach feud a dh' iarrain gu 'm faighinn.

Na 'm biodh an Fhiann agus m' athair,
Co maith 's a bha iad na'ní beatha,
Is teann ar am faigheadh tu finn
Leud do thraighe an Eirinn.

Lion fuarachd na laoich làn,
Re claitin na h iomar-bhaidh,
Bha briathra garbha leath mar leath
Eadar an Cairbre 's an t Oscar.

Bheirin-se briathar buan,
'S e thubhairt an Cairbre ruadh,
An t sleagh sin ata na d' laimh
Gur h ann innte tha do luath-bhas.

Briathar buan sin briathar buan,
A bheireadh an Cairbre ruadh
Gu'n cuireadh e sleagh nán seach fiong,
Eadar airne agus imleag.

Briathar eil' ann aghaidh sin,
Bheireadh an t Oscar calma,
Gu'n cuireadh e sleagh nan naoi fiong,
Mu chuma' fhuilt agus eadain.

Briathar buan sin briathar buan,
A bheireadh an Cairbre ruadh,
Gu'n d' thugadh e sealg agus creach
A h Albainn an la 'r na mhaireach.

Briathar eil' an aghaidh sin,
Bheireadh an t Oscar calma
Gu'n d' thugadh e sealg agus creach
Do dh' Albainn an la 'r mhaireach.

Bha 'n oiche sin duinne gu'n chabhair,
Thall agus a bhos mu'n amhainn,

Bha doirlinn leath mar leath
Bha doirlinn mhor eadar-inn.

Chualas Olla le guth tiom,
Air chlairfich bhinn ag tuireadh bais;
Dh' eirich Oscar am feirg
Is ghlac e aim na dhornaibh aigh.

Dh' eirich finn an la 'r na mhaireach,
Ar fluagh uil' ann fin na bha dh'inn,
Thogadh sealg agus creach leinn,
Gu'n fhiaraich do Righ Eirinn.

Mharbh finn Righ Luthaidh na'n lann,
Laoch fuileach le faobhar arm,
Thog finn creach re sliabh Goill,
Gu luath lois gearnach lu'-mhор.

An uair a rainig finn ann
Beallach cumhaing an caoil-ghleann,
'S ann a bhloch an Cairbre ard,
Ag lonmaireachd ag teachd na 'r co-dhail.

Cuig fichead Gaidheal garg,
Thainig o 'n tir fhuair ghairbh *
Thuit sud le laimh Oiscair thall,
'S mosgladh re Righ Eirinn.

Seachd fichead do Chlannaibh Righ,
Bu mhor gaifg agus gniomh:
Thuit sud le laimh Oiscair thall,
'S e mosgladh re Righ Eirinn.

Mungan Mac Seirc a bha 'n naimh,
A chuimhricheadh ceud cloidheamh glas,
Thuit sud le laimh Oiscair thall,
'S e mosgladh re Righ Eirinn.

Cuig

* Cuig fichead Albannach ard,
Thainig thair muir chairginich ghairbh.

Cuig fichead fear cloidheamh glais,
 Nach deach' aon cheim riamh air ais ;
 Thuit sud le laimh Oscair thall,
 'S e mosgladh re righ Firinn.

Cuig fichead fear bogha,
 A thainig air Cairbre d'a chobhair ;
 Thuit sud le laimh Oscair thall,
 'S e mosgladh re Righ Eirinn.

Seachd fichead do dh' fhearaibh feachd,
 A thainig a tir an t fneachd ;
 Thuit sud le laimh Oscair thall,
 'S e mosgladh re Righ Eirinn.

Cuig fichead Cairbre ruadh,
 Bha cos'lach re Cairbre an t fluaigh ;
 Thuid sud le laimh Oscair thall,
 'S e mosgladh re Righ Eirinn.

A chuigear a b' fhaigse d' an Righ,
 D' am bu dual gaifg' is gniomh ;
 Thuit sud le laimh Oscair thall,
 'S e mosgladh re Righ Eirinn.

Nuair chunnaic an Cairbre ruadh,
 Oscar ag snoigheadh an t fluaigh,
 A chraoifeach nimhe bha na laimh
 Gu'n do leig e i na cho-dhail.

Thuit Oscar air a ghlun deas,
 'S an t sleagh nimhe troimh a chneas,
 'Thug e urchaire eile nunn,
 Is mharbhadh leis Righ nah Eirinn.

Eirich Art is glac do chloidh eamh,
 Is seafamh ann aite t athar,
 Is ma gheabhdh thu do dhiol saoghal,
 Saoilidh mi gur mac righ thu.

Thug e urchair eile 'n airde,
 Ar leinne gu 'm tu leoir a h airde
 Leagadh leis aig meud a chuimseadh
 Art mac Cairbre air an ath urchair.

Chuir iad chum an Righ mu cheap,
 Sluagh Chairbre bu gharbh gleac,
 Los gu 'm buidh' nte leo buaidh laraich,
 Air faicin doibh Oscar gu craiteach.

Thog e leacog chonart chruaidh,
 Bharr na talmhainn taobh-ruaidh,
 Bhris e 'n Cath-bharra mu'n cheap,
 Gniomh mu dheireadh mo dheadh mhic.

Togaibh libh mi noise Fhiann
 Nior thog sibh mi roimhe riamh,
 Thugaibh mi gu tulach ghlain,
 Ach gu 'm buin sibh diom an t eadach.

Chualas aig traidh mu Thuath
 Eimheach fluaigh is fadhar arm',
 Chlisg ar gaïsgich gu luath,
 Mu 'n raibh oscar fadhasd marbh.

Marbh'-asg ort a mhic na buaidhe
 Ni thu breug an darna h uair dhuinn,
 Loingis mo shean-athar * ata ann
 'S iad ag teachd le cabhair chugainn.

Bheanniuch sinn uile do Fhionn,
 Ge ta cha do bheanniuch dhuinn,
 Gus an d' thainig e tulach nan deur
 Far an robh oscar na'n arm geur.

'S measa mhic a bhiodh † tu dh'e
 Latha catha sin Beinn-eadain,
 Shnamha na corran throimh d' chineas
 'S i mo lamhsa rinn do leigheas.

Mo

* Shean-'ar.

† Bhi.

Mo leigheas cha 'n 'eil am fath, *
 'S cha mho nithear e gu brath;
 Chuir Cairbre fluagh na'n seachd fiong
 Eadar m' airnin agus m' imleog.

Chuir mise fleagh na'n naoi fiong,
 Mu chuma fhuilt agus eadain,
 'S na'n rigeadh mo dhuirn a chneas,
 Cha deanadh aon Leigh a leigheas.

'S measa mhic a bhiodh tu dh'e
 Latha catha sin duinidealgainn
 Shnamhadh na geoidh throimh d' chneas,
 Is i mo lamhsa rinn do leigheas.

Mo leigheas cha 'n 'eil am fath,
 S cha mho dheantar e gu brath,
 An gath domhainn am thaobh deas,
 Cha dual do Leigh a leigheas.

Sin an uair a chaoidh Fionn,
 Air an tulaich os ar cionn,
 Shruthadh na deoir sios o rosgaibh,
 Thiontadh e reinn a chulthaobh.

‘Mo laogh fein thi, laogh mo laoigh
 Leanabh mo leinibh ghil chaoibh,
 Mo chridhe leimnich mar lon,
 Glu a bhrath cha 'n eirch Oscar.

‘S truadh nach mise thuiteadh ann
 An Cath Ghabhradh, gniomh nach gann,
 Is thusa an Ear 's an Iar,
 A bhi roimh na Fiannaidh Óscair’.

Cha d'fhidir duine roimhe riámh,
 Gur cridhe feola bha 'm chliabh,
 Ach cridhe do chuimhne cuir
 Air a chumhdachadh le staillinn.

Donnalaich

Donnalaich na'n con re m' thaobh,
 Agus buraich na'n sean laoch,
 'S gul a Phannail caoidh' inu'n seach
 Gur e surahdom eadh chridh'. a

Thog finn leinn an t Oscar aluinn,
 Air ghuailibh, air fleaghaibh arda,
 Thug finn as iomchara grinn
 Gus an d' thainig finn tigh Fheinn.

Cha chaoineadh Bean a mac fein,
 Cha chaoineadh fear a bhrathair caoin
 Cia lion 's a bha finn mu'n teach,
 Bha finn uil' caoineadh Oscair.

Bas Oscair a chradh mo chridh',
 Triath fear Eirinn 's mor d'ar di ;
 Cait am facas riamh re d' linn
 Fear co cruaidh riut air chul lainn ?

Nior chuir Fionn d'e crith is grain,
 O 'n latha sin gu la bhrath ;
 Cha ghabhadh is cha b' fheirde leis
 Trian d'an bheatha ge d' abrainn.

C R I O C H

CLAR-INN SEADH.

A

	Taobh.
A	
M bheil thusa air sgiathan do luathas	1
Amhic mo mhic, 'se thuirt an Righ	34
Ard aignidh Ghuill fear cogaidh Fhinn	35
Aithris dhuinne, Oisain dhanaich	39
Ann an éididh Shean-Ghàel marre tein teachd na Ròimh	64
An ainnir a chunna mi m' chadal,	66
A mhic an fhir ruaidh	83
A' chainnt a thuirt ian gu'n labhair e cearr i	87
Air tuiteam a' m' chadal a nis o cheann fada	94
An nochd gur faoin mo chadal damh	125
A s mo chadal cha bheag m' airtneal	148
An cuala fibhse truas fhinn	167
An la mharbh finn an Torc	170
A 'Lunduinn thainig Siar Oirn	173
A Bhanarach mhiagach	206
A Chomhachag bhochd na froine	222
An cuala' fibhs' a bhainnis bhàn,	244
An diu 's mor lium a ghaoth	248
Abhean leafaich an iftop dhuinn	268
An Dearg mac Deirg gur mis a bhean	300

B

Bha aig Biataich na forais	44
Brave lads be merry le furan le gradh	112
Beir forruidh uam le deagh rùn buaidh,	113
Beir foruidh no dha	123
Bheil fhios Co Chunna' mise an raoir'	232
Beir mo shoruidh le duthrachd	258

C

Chualas air fada o shean,	25
Cha b'e tuirneal a' chnatain	74
Cha 'n e dhuisg mo sheanchas domh	93
S s 2	Co

T.

Co theid far rium d' an tigh fhaire,	139
Chunne mi bruadar a chuir smuairean gu leòr orm,	205
Chuir e an claidheamh, fada, fiorchruaidh,	211
Chuna' mise mo leannan	245
Clann Uisnich nan each Geala;	260
Comhairle' a thug ormsa Brian,	295
Cha d' thugainn-se sith d' Ailde fein	307
Cha' nabair mi mo thriath rom Cheol	313

D

Dheirich mi moch air mhaduin an de	127
Dh'ain-deoin duine, no gun fhios do,	132
Dearmad fleadha gu'n d'riñn Fionn	305

E

Eistibh beag ma's aill libh laoidh	284
Eatroman muic o hó,	291

F

Fear mo ghaol an t-uisge-beatha	79
---------------------------------	----

G

Ge b'e bhiodh leinne an laoi,	18
Gura mise tha ga m' lathadh,	33
Gur beag m'uith dhol chunnt na h-àridh,	58
Ged' tha mi m' eun fògraiddh san tìrsa,	77
Ge do theid mi do m' leaba	117
Gur muladach a'a mi	122
Gu d' thug mi 'n ionnsuidh bhearraideach,	128
Ge b' e dh' eireadh fan lasair	154
Gu bheil Thu Gu boidheach banndaidh Banail	231
Cur e m' anam is m' eudail	242
Ge Grìanach an latha o	298
Ge d' gheabhadh Righ Lochlainn sud,	309

I

Is Cuth dýine far nach Fiouin	11
	16

CLAR-INN SEADH.

325
T.
85
198
302

Is fhad tha mis' ann am chodal	85
Iseabail Nic Aoidh aig a chrobb Laoigh	198
Is cian o fin a Thulach ard	302

L

La d'an robh finn uille an Fhiann	35
Latha dhamhsa siubhal bheann	118
La dhuinn air Luachar Leobhar	233
Latha' d' an Fhein air tulaich shoir	250
Lamh Dhia leinn a' shaoghaile	253

M

Molaimaid Tighearna na gloir	14
Moch 'fa maduinn 's mi 'g éirigh	98
Mi 'N diu a' fàg' ail na tire	237
M' anam, iomuigch thusa samhach	279
'M ionmhuin, is 'm annsachd, 's mo thlachd	287

N

Nuair chaith Cuth-ullin do dh' Eirinn, dh'fhag e a	24
Nam bu teagascach mi air an treud	69
'N Ainm an aigh ni mi tus	151
'Nuair abha Albainn fui' lighe,	189
'N Rair a chunna mi 'm Bruadair,	201
'N A'm faiceadh tu Bean Gun Leannan,	293
'Nuair a theid thu thigh an oil,	296

O

Otheid, c'aim nach d' theid?	51
O 's tric mo shùil air an linne	61
Osna Caraid an cluain Fhraoich	107
O gur mòr mo chuid mulaid	133
O! Cairibh mi ri taobh nan àllt	158
O Soruìdhslan don Ailleagan	281

S

'S e guth anma mo rùin at' ann!	29
	35

T.
31
45
48
49
59
68
124
136
141
142
181
195
204
210
212
240
270
278
297

'S Mor mo mhulad, 's cha 'n aicheam'	31
'Smi th'air snaidheadh 's air caitheamh	45
'S Fhada o 'na dh'fhalbh mo leannan	48
Sud a righ gur trom m'eire	49
'S Mithich dhomhsa bhi 'g eirigh	59
'S Daor a cheannuich mi 'n t-iasgach	68
'S mi air airidh a ghleinne	124
'S Mor mo mhulad 's cha ludh' m' eis-lein	136
'S i so blia' na' s fhad a chlaoidh mi,	141
'S e do latha Raoin-ruairidh	142
'S Gach Cuis theid eir bhialabh brithe	181
'S mi m' shuidhe m' ònar air Tulich bhoidhich	195
'S Truagh nach raibh mis ann sin,	204
'S e guth anaim mo ruin a tha 'nn,	210
'S Truagh gun me's an choill	212
'S Cianail m' aigne o na mhaduinn,	240
'S e Latha Rinnruari,	270
'S Luaimnach mo chodal an nochd,	278
SEACHAIN caenag dhiomhidis,	297

T

Tri uairin, chrath an oi'che	7
Tha fleasgach anns a' bhaile fo	47
Tha mulad, tha sgios orm	52
Tha mo chridh' air fas trom,	55
Topadh leat, a Dho'ill mhic Fhionnlaimh,	79
Tha fluagh an t-saoghal-sa 'nan deannaibh,	103
Theid mi dh' Inbhir-neis o	119
Tha loingeas foi breidibh,	134
Thoir fios gu breabadoir na beirte	138
Ta sgeul beag agam air Fionn,	162
Thogaireadh, Bean Aoidh, Thogaireadh Bean	200
Togamid fonn air luathadh a chloilain,	209
Tri nithean gun iarruidh	246
Tha mulad, Tha mulad	276

W

With the Garb of old Gaul, and the fire of old Rome

65

is covered by foam
the eggs are not to
the Roast can be frozen

2
47

34
229

